A MAGYAR FÖLDGÁZRENDSZER ÜZEMI ÉS KERESKEDELMI SZABÁLYZATA

KÉSZÍTETTE:
SZABÁLYZATI BIZOTTSÁG

HATÁLYBALÉPÉS: 2026. OKTÓBER 1.

JÓVÁHAGYTA: H2538/2026. SZÁMÚ
MEKH HATÁROZAT

Definíciók

	Fogalom megnevezése	Értelmezése
1.	**Adatcsere**	GET 3. § 1c. pont szerinti fogalom.
2.	**Adatcsere Szabályzat**	GET 3. § 1d. pont szerinti fogalom.
3.	**Aktív rendszerhasználó**	Az a rendszerhasználó, aki az egyoldali nominálás szolgáltatás során kizárólag az aktív rendszerüzemeltető részére a nominálást benyújtja.
4.	**Aktív rendszerüzemeltető**	Az a rendszerüzemeltető, aki az egyoldali nominálás szolgáltatás során az aktív rendszerhasználó által benyújtott nominálást fogadja.
5.	**Alapdíjas felhasználó**	Az Áralkalmazási rendelet szerinti elosztási alapdíj fizetésével érintett felhasználó.
6.	**Allokálás**	Az együttműködő földgázrendszer két egymáshoz közvetlenül kapcsolódó rendszerüzemeltetője közötti földgáz forgalom maradéktalan felosztása az adott hálózati ponton érintett rendszerhasználó párokra, ahol az egyik rendszerhasználó az egyik rendszerüzemeltető, a másik rendszerhasználó a másik rendszerüzemeltető rendszerhasználója.
7.	**Átadási-átvételi pont**	Az Áralkalmazási rendelet 1. § (1) a) pontja szerinti fogalom.
8.	**Átviteli rendszerirányító**	A villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény 3. § 22. pontja szerinti fogalom.
9.	**Betáplálási-kiadási pont**	GET 3. § 1b. pont szerinti fogalom
10.	**Betárolási időszak**	Az Áralkalmazási rendelet 1. § (1) c) pontja szerinti fogalom.
11.	**Betárolási kapacitás**	Az Áralkalmazási rendelet 1. § (1) d) pontja szerinti fogalom.
12.	**Bértárolás**	GET 3. § 1a. pont szerinti fogalom.
13.	**Biometán**	GET 3. § 26. pont szerinti gáz.
14.	**Central Issuing Office (CIO)**	Az ENTSO-E által működtetett EIC rendszerben a Local Issuing Office-ok (LIO-k) kijelöléséért és felügyeletéért a CIO felel
15.	**Célvezeték**	GET 3. § 2. pont szerinti fogalom.
16.	**Csatlakozási pont**	A rendszerüzemeltető tulajdonában, vagy üzemeltetésében lévő földgáz infrastruktúra, továbbá az együttműködő földgázrendszer azon pontja, ahol a földgázt a kapcsolódó rendszerüzemeltető, vagy a felhasználó átveszi, vagy a földgáztermelő a rendszerüzemeltető részére átadja.
17.	**Csatlakozási szerződés**	GET 3. § 3. pont szerinti fogalom.
18.	**Egyensúlyozási portfólió**	A 312/2014/EU rendelet 3. cikk 13. pontjában meghatározott fogalom.
19.	**Egyensúlytalansági határérték**	Az adott gáznapra az egyensúlyozási portfóliók visszaigazolt nominálási adataiból meghatározott várható egyensúlytalanság (forráshiány) jelen Szabályzatban meghatározott része.

20.	**Egyensúlytartási szolgáltatás**	A szállítási rendszerüzemeltető által a rendszerhasználók számára nyújtott egyensúlytartási szolgáltatás, amelybe beletartozik a gáznap végi elszámolás során a rendszerhasználói egyensúlytalanság mennyiségének a megállapítása és a Központi Szerződő Fél közreműködésével annak pénzügyi rendezése.
21.	**Egyesített földgáztároló (földgáztárolói rendszer)**	A földgáztároló engedélyes tulajdonában lévő földgáztárolók - kereskedelmi szempontból történő - összevonásával kialakított földgáztároló rendszer, amely egy virtuális földgáztárolóként és egyetlen virtuális átadási- átvételi pontként jelenik meg a kapacitáslekötés, nominálás, allokálás, elszámolás tekintetében a rendszerhasználó számára.
22.	**Egyetemes szolgáltatás**	GET 3. § 8. pont szerinti fogalom.
23.	**Egyoldali nominálás**	Az aktív rendszerhasználó által beadott nominálás az aktív rendszerüzemeltető részére. Az egyoldali nominálást az aktív rendszerhasználó a saját és a passzív rendszerhasználó nevében, annak felhatalmazása alapján nyújtja be.
24.	**Együttműködő földgázrendszer**	GET 3. § 10. pont szerinti fogalom.
25.	**Elosztási alapdíj**	Az Áralkalmazási rendelet 1. § (1) e) pontja szerinti fogalom.
26.	**Elosztási forgalmi díj**	Az Áralkalmazási rendelet 1. § (1) gy) pontja szerinti fogalom
27.	**Elosztóvezeték**	GET 3. § 12. pont szerinti fogalom.
28.	**Előre fizető mérő**	GET 3. § 13. pont szerinti fogalom.
29.	**Elsődleges kapacitás allokációs mechanizmusok**	A szabványos kapacitástermékek, illetve a jövőben létrehozni tervezett betáplálási-kiadási pont(ok) kapacitásának (bővített kapacitás) értékesítésére a 2017/459 EU rendeletben meghatározott allokációs mechanizmusok, valamint az Open Season eljárás.
30.	**Elszámolási időszak**	GET 3. § 13a. pont szerinti fogalom.
31.	**Elszámolási mérés**	GET 3. § 14. pont szerinti fogalom.
32.	**Elszámoló földgázár**	Az elosztó rendszeri korrekciós elszámolás során használt földgáz ár Ft/kWh –ban kifejezve.
33.	**Energy Identification Coding scheme (EIC kód)**	Egységes azonosítási kódrendszer, amely az energiaipari információs rendszerek közötti automatikus kommunikációban használt a kommunikáció tárgyának azonosítására szolgál.
34.	**Engedélyes**	GET 3. § 15. pont szerinti fogalom.
35.	**Égéshő**	Az a hőmennyiség, amely meghatározott mennyiségű gáznak levegőben való tökéletes elégése során felszabadul, ha a reagáló anyagok a kiindulási hőmérsékletre hűlnek le, és az égés során keletkezett víz folyadék-halmazállapotú. A kiindulási hőmérséklet az un. égési referencia hőmérséklet.
36.	**Felhasználási hely**	GET 3. § 16. pont szerinti fogalom.

37.	**Felhasználó**	GET 3. § 17. pont szerinti fogalom.
38.	**Felhasználói panasz**	GET 3. § 78. pont szerinti fogalom.
39.	**Feltételes kapacitás**	A Keretrendelet 2. § 2. pontja szerinti fogalom.
40.	**Fizikai áramlással ellentétes irányú kapacitás**	Egyirányú fizikai szállításra alkalmas hálózati ponton a fizikai áramlással ellentétes irányú megszakítható kapacitás, amely használatával a fizikai áramlással ellentétes irányú szállítási feladatot a rendszerüzemeltető a fizikai áramlás irányú szállítási feladatból történő nettósítással teljesíti.
41.	**Fogyasztási jelleggörbe**	Vhr. 1. § (1) 5a. pont szerinti fogalom.
42.	**Forgalmi rend**	A földgázszállító rendszeren kialakított eljárásrend, ami a földgázszállítási feladatnak megfelelően meghatározza a vezetékszakaszokon lévő gázforgalmi irányt.
43.	**Forráshiány**	A földgázszállító rendszer azon állapota, amikor a fogyasztási igények meghaladják a forrás mennyiségét.
44.	**Forrástöbblet**	A földgázszállító rendszer azon állapota, amikor a forrás mennyiség meghaladja a fogyasztási igényeket.
45.	**Földgáz**	GET 3. § 23. pont szerinti fogalom.
46.	**Földgázelosztás**	GET 3. § 24. pont szerinti fogalom.
47.	**Földgázellátási válsághelyzet**	GET 3. § 24a. pont szerinti fogalom.
48.	**Földgázipari vállalkozás**	GET 3. § 30. pont szerinti fogalom.
49.	**Földgáz minőségű, biomasszából és egyéb nem bányászati forrásból származó gázok**	GET 3. § 26. pont szerinti fogalom.
50.	**Földgázszállítás**	GET 3. § 34. pont szerinti fogalom.
51.	**Földgázszállító rendszeri mérési hiba**	A szállítási rendszerüzemeltető a betáplálási-kiadási pontokon a napi mért mennyiségekkel elszámolt és a számítóműből hó végi vagy ezt követő időpontból származó napi mennyiségek különbségéből adódó eltérés, mely a kapcsolódó rendszerüzemeltetővel annak felfedezését követően külön mérési jegyzőkönyvben rögzítésre kerül.
52.	**Földgáztárolói Informatikai Platform**	A földgáztároló földgáztárolási tevékenységét támogató információ technológiai rendszer.
53.	**Földgáztárolás**	GET 3. § 31. pont szerinti fogalom.
54.	**Földgáztároló**	GET 3. § 32. pont szerinti fogalom.
55.	**Földgáztermelő**	GET 3. § 33. pont szerinti fogalom.
56.	**Fűtőérték**	Az a hőmennyiség, amely meghatározott mennyiségű gáznak levegőben való tökéletes elégése során felszabadul, ha az összes égéstermék gáz halmazállapotú a reagáló anyagok hőmérsékletén.
57.	**Gázátadó állomás**	GET 3. § 35. pont szerinti fogalom.
58.	**Gázátadó állomás primer oldala (primer rendszer)**	A gázátadó állomás nagynyomású oldala, a gázátadó állomás primer főelzárójától a nyomásszabályozó berendezésig (azt beleértve).

59.	**Gázátadó állomás szekunder oldala (szekunder rendszer)**	A gázátadó állomás csökkentett nyomású oldala, a gázátadó állomás nyomásszabályozó berendezésének kilépő oldalától a gázátadó állomás üzemeltetési határáig.
60.	**Gázév**	GET 3. § 36. pont szerinti fogalom.
61.	**Gázhónap**	Vhr. 1. § (1) 6. pont szerinti fogalom.
62.	**Gáznap**	A 2017/459 EU rendelet 3. cikk 16. pontjában meghatározott fogalom.
63.	**Gáznapi középhőmérséklet**	Az Áralkalmazási rendelet 1. § (1) ny) pontja szerinti fogalom.
64.	**Gáztechnikai normál köbméter**	Az a gázmennyiség, amely 288,15 K hőmérsékleten és 101325 Pa nyomáson 1 köbméter (m^3) térfogatot foglal el.
65.	**Hálózati pont**	A földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási és virtuális pontja.
66.	**Hálózati veszteség és mérési különbözet (HMK)**	A földgázelosztó vagy földgázszállító rendszerbe betáplált és kiadott földgáz mennyiségeknek különbsége, amit a saját fogyasztás és a vezetékkészlet változás figyelembevételével határoz meg a rendszerüzemeltető.
67.	**Határkeresztezési betáplálási-kiadási pont**	Olyan hálózati pont, amelyen Magyarország határán keresztüli földgázszállítás valósul meg.
68.	**Hidraulikai egyensúly**	GET 3. § 40. pont szerinti fogalom.
69.	**Időbélyeg**	A Kapacitáslekötési Platformon lebonyolított aukció eredményének visszaigazolása alapján létrejött kapacitáslekötési szerződéshez véglegesen hozzárendelt vagy azzal logikailag összekapcsolt olyan adat, amely igazolja, hogy az adott (egyedi) szerződés az időbélyegző elhelyezésének időpontjában a szállítási rendszerüzemeltető által közzétett formában létezett.
70.	**Informatikai rendszer**	GET 3. § 40. b.) pont szerinti fogalom.
71.	**Kapacitás**	GET 3. § 42. pont szerinti fogalom.
72.	**Kapacitás aukció**	Egy – a 2017/459 EU rendelet, a Kapacitáslekötési Platform Szabályzat, valamint rendszerüzemeltetők üzletszabályzata alapján lefolytatott – eljárás, amely során a kapacitások piaci alapokon való szétosztása történik.
73.	**Kapacitásdíjas felhasználó**	Az Áralkalmazási rendelet szerinti elosztási, vagy szállítási kapacitásdíjat fizető felhasználó.
74.	**Kapacitásigény**	Az Áralkalmazási rendelet 1. § (2) 3. pontja szerinti fogalom.
75.	**Kapacitáslekötési Platform**	GET 3. § 43. pont szerinti fogalom.
76.	**Kapacitás-túllépési pótdíj**	Az Áralkalmazási rendelet 1.§ (1) v) pontja szerinti fogalom.
77.	**Kapcsolódó rendszerüzemeltető**	Az a rendszerüzemeltető, akinek az üzemeltetésében levő technológiai rendszer fizikai földgázforgalmazásra alkalmas módon csatlakozik egy másik rendszerüzemeltető rendszeréhez, továbbá a földgáztermelő.

78.	**Kapcsolt kapacitás**	A 2017/459 EU rendelet 3. cikk 12. pontjában meghatározott fogalom.
79.	**Karbantartás**	Karbantartásnak minősül rendszerüzemeltetők fizikai rendszerének, illetve azok elemeinek élettartama alatt az adott elemnek az előírt működési feladatok teljesítéséhez szükséges állapotban tartásához vagy annak helyreállításához szükséges műszaki, adminisztratív és vezetői cselekvések kombinációja (MSZ EN 13306 európai szabvány).
80.	**Kereskedelmi egyensúly**	GET 3. § 44. pont szerinti fogalom.
81.	**Kereskedési platform**	312/2014/EU rendelet 3. cikk 4. pontjában meghatározott fogalom.
82.	**Kiegyensúlyozó földgáz**	GET 3. § 45. pont szerinti fogalom.
83.	**Kitárolási időszak**	Az Áralkalmazási rendelet 1. § (1) k) pontja szerinti fogalom.
84.	**Kitárolási kapacitás**	Az Áralkalmazási rendelet 1. § (1) l) pontja szerinti fogalom.
85.	**Korai előrejelzési szint**	A (EU) 2017/1938 európai parlamenti és tanácsi rendelet 11. cikk (1) bekezdés a) pontjában meghatározott válságszint.
86.	**Korlátozás**	GET 3. § 46. pont szerinti fogalom.
87.	**Központi Szerződő Fél**	A kereskedési platformon megkötött ügyletek elszámolásával, az ügyletekkel kapcsolatos tevékenységgel és az ügyletek garantálásával kapcsolatos szolgáltatásokat teljesítő szakosított hitelintézet, beleértve annak a teljesítés során közreműködő kapcsolt vállalkozásait is.
88.	**Közvetlen szállítóvezetéki felhasználó**	Az a felhasználó, aki földgázt saját felhasználás céljára közvetlenül szállítóvezetékből vételez.
89.	**Lakossági fogyasztó**	GET 3. § 47. pont szerinti fogalom.
90.	**Leendő felhasználó**	Az Áralkalmazási rendelet 1. § (2) 7. pontja szerinti fogalom.
91.	**Legkisebb költség**	GET 3. § 48. pont szerinti fogalom.
92.	**Lekötött kapacitás**	GET 3. § 49. pont szerinti fogalom.
93.	**LNG**	GET 3. § 49. a) pont szerinti fogalom.
94.	**LNG-létesítmény**	GET 3. § 49. e) pont szerinti fogalom.
95.	**LNG - létesítmény-üzemeltető**	GET 3. § 49. d) pont szerinti fogalom.
96.	**Local Issuing Office (LIO)**	A magyar gázipari EIC kódokat a ENTSO-E Central Issuing Office (CIO) által engedélyezett jogi személy bocsájthat ki.
97.	**Másodlagos kapacitáskereskedelem**	GET 3. § 49. h) pont szerinti fogalom.
98.	**Megszakítás**	Adott hálózati ponton, - az újranominálás szabályai szerint - a rendszerhasználó által már nem módosítható gázórára a nem megszakítható kapacitás feletti nominálás rendszerüzemeltető által elvégzett

		csökkentése a csökkentést megelőző utolsó megszakítási értesítésben feltüntetett mértékig.
99.	**Megszakítási hiba**	Adott hazai kiadási ponton a megszakítási értesítésben feltüntetett mérték felett a megszakítható kapacitás terhére vételezett földgázmennyiség.
100.	**Megszakítható kapacitás**	Az Áralkalmazási rendelet 1. § (1) m) pontja szerinti fogalom.
101.	**mFRR kiegyenlítő szabályozási kapacitás (mFRR kapacitás)**	Az Áralkalmazási rendelet 1. § (1) y) pontja szerint.
102.	**Minőség Elszámolási Rend (MER)**	Az eljárásrend meghatározza az egyes hálózati pontokhoz tartozó kromatográf mintaáramok hozzárendelését, valamint meghatározza azon kiadási pontokat, amelyek esetében az online szimulációs rendszerrel számított minőségi paraméterek képezik az elszámolás alapját. Meghatározza az egyes hálózati pontokhoz tartozó éves súlyozott átlag égéshőt (tájékoztató jelleggel a fűtőértéket is) és földgázcsoportot. „A földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontjainak földgáz minőségi elszámolási rendje” tárgyú dokumentum a szállítási rendszerüzemeltető internetes honlapján publikálásra kerül.
103.	**MKEH**	Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal (az OMH jogutódja).
104.	**Mobilkapacitás**	Az Áralkalmazási rendelet 1.§ (1) n) pontja szerinti fogalom.
105.	**Napfok szám**	Vhr. 1. § (1) 13. pont szerinti fogalom.
106.	**Nem téli fogyasztási időszak**	Az Áralkalmazási rendelet 1. § (1) t) pontja szerint.
107.	**Névleges betárolási kapacitás**	A földgáztároló engedélyes üzemeltetésében lévő földgáztárolók önálló kapacitásai alapján, ezek eredőjeként számított földgáz betárolásra felhasználható összesített kapacitás. [kWh/nap]
108.	**Névleges kitárolási kapacitás**	A földgáztároló engedélyes üzemeltetésében lévő földgáztárolók önálló kapacitásai alapján, ezek eredőjeként számított, a földgáz kitárolásra használható összesített kapacitás. [kWh/nap]
109.	**Névleges mobil kapacitás**	A földgáztároló engedélyes üzemeltetésében lévő földgáztárolók önálló kapacitásai alapján, ezek eredőjeként számított földgáztárolásra felhasználható mobil kapacitás. [kWh]
110.	**Nominálás**	GET 3. § 50. pont szerinti fogalom.
111.	**Nominálható kapacitás**	A rendszerhasználó által lekötött kapacitásnak a másodlagos kapacitás ügylet során szerzett vagy átadott kapacitás mennyiséggel módosított, a szállítási rendszerüzemeltető által túlnominálási eljárásban elérhetővé tett kapacitással növelt és szűkületkezelési eljárás, karbantartás, megszakítás, korlátozás okán csökkentett mennyisége.
112.	**Hosszú táv**	Vhr. 1. § (1) 7. pont szerinti fogalom
113.	**HungaroMet**	Magyar Meteorológiai Szolgáltató Nonprofit Zrt.

114.	**Órai többletkapacitás**	Az Áralkalmazási rendelet 1. § (1) x) pontja szerinti fogalom.
115.	**Országos szintű egységes korlátozási besorolás (korlátozási besorolás)**	Folyamatosan frissülő elektronikus adatbázis, mely a felhasználók aktuális korlátozási besorolását tartalmazza felhasználási helyenként.
116.	**Országos szintű egységes korlátozási besorolás rendszerterve (Rendszerterv)**	A szállítási rendszerirányító által összeállított és a Hivatal által jóváhagyott dokumentum, mely tartalmazza azon informatikai és adatcsere-megoldásokat, amelyek alkalmasak a 399/2023. (VIII. 24.) Korm. rendelet előírása szerinti feladatok ellátására, a korlátozási besorolás összeállításának és a korlátozás elrendelésének támogatására.
117.	**Operational Balancing Account (OBA)**	A szállítási rendszerüzemeltető és az erre vonatkozó együttműködési megállapodást aláíró kapcsolódó rendszerüzemeltető közötti dokumentum, mely tartalmazza a napi mért és a rendszerhasználókkal elszámolt energia mennyiség különbséget naponta és göngyölítve.
118.	**Passzív rendszerhasználó**	Az a rendszerhasználó, aki az egyoldali nominálás szolgáltatás során az aktív rendszerhasználóval történt megállapodás szerint meghatalmazza az aktív rendszerhasználót, hogy nevében egyoldali nominálást nyújtson be az aktív rendszerüzemeltető részére.
119.	**Passzív rendszerüzemeltető**	Az a rendszerüzemeltető, aki a passzív rendszerhasználó felhatalmazása alapján az egyoldali nominálás szolgáltatás során az aktív rendszerüzemeltetővel történt megállapodás szerint kapja a nominálás értesítést az aktív rendszerüzemeltetőtől.
120.	**Point of Delivery (POD)**	Elszámolási Pont: A rendszerüzemeltetők és a rendszerhasználók szerződésében a felhasználó felhasználási helyéhez hozzárendelt egyedi azonosító(k).
121.	**Profil alapú elszámolási rendszer**	A telemechanikai rendszerrel nem ellátott fogyasztásmérő berendezéssel rendelkező felhasználási helyek fogyasztásának előzetes elszámolása (allokálása) a földgázelosztó által.
122.	**Próbaüzem**	Vhr. 1. § (1) 17a. pont szerinti fogalom.
123.	**Releváns pont**	A szállítási rendszerüzemeltető által üzemeltetett hálózathoz tartozó, a 2024/1789 EU rendelet I. melléklet 3.2 pontja szerinti hálózati pontok.
124.	**Rendszerhasználati szerződés**	GET 3. § 51. pont szerinti fogalom.
125.	**Rendszerhasználó**	GET 3. § 51a. pont szerinti fogalom.
126.	**Rendszerirányítás**	GET 3. § 52. pont szerinti fogalom
127.	**Rendszer-összekötési pont**	A 2017/459 EU rendelet 3. cikk 2. pontjában meghatározott fogalom.
128.	**Rendszerüzemeltető**	GET 3. § 52a. pont szerinti fogalom.
129.	**Részleges szigetüzem**	GET 3. § 52b. pont szerinti fogalom.

130.	**Rugalmassági szolgáltatás**	A szállítási rendszerüzemeltető által az adott gáznap szállítási feladatainak végrehajtásához nem szükséges csővezetéki földgázkészlet terhére vagy javára elszámolt gázmennyiség biztosítása, melyet a rendszerhasználó az egyensúlyozási portfóliójának rendezése érdekében vehet igénybe.
131.	**Supervisory Control And Data Acquisition (SCADA)**	Felügyelő, ellenőrző és adatgyűjtő rendszer. A földgázszállító rendszeren a TM rendszer részeként működő eszközök irányítását ellátó folyamatirányító rendszer.
132.	**Szabad kapacitás**	GET 3. § 53. pont szerinti fogalom.
133.	**Szabályzati Bizottság**	Vhr. 1. § (1) 21. pontszerinti fogalom.
134.	**Szagosítási díj**	Az Áralkalmazási rendelet 1. § (1) o) pontja szerinti fogalom.
135.	**Szállítási forgalmi díj**	Az Áralkalmazási rendelet 1. § (1) p) pontja szerinti fogalom.
136.	**Szállítási kapacitásdíj**	Az Áralkalmazási rendelet 1. § (1) q) pontja szerinti fogalom.
137.	**Szállítási rendszerirányító**	GET 3. § 53/b. pont szerinti fogalom.
138.	**Szállítási rendszerüzemeltető**	GET 3. § 53/a. pont szerinti fogalom.
139.	**Szállítóvezeték**	GET 3. § 54. pont szerinti fogalom.
140.	**Szervezett földgázpiac**	GET 3. § 55. pont szerinti fogalom.
141.	**Szerződött kapacitás a földgázelosztó rendszer kiadási pontján**	A rendszerhasználó és a földgázelosztó rendszer üzemeltetője közötti hatályos rendszerhasználati (kapacitáslekötési) szerződésben lekötött kapacitás.
142.	**Szezonális földgáztárolás**	A rendszerhasználó mobil gázának az adott tárolói év betárolási időszakában történő egyszeri betárolása a földgáztárolóba és kitárolási időszakában történő egyszeri kitárolása a földgáztárolóból.
143.	**Szigetüzem**	GET 3. § 55a. pont szerinti fogalom.
144.	**Tárkiolvasás**	Az együttműködő földgázrendszeren, illetve felhasználónál telepített (hiteles, vizsgált) gázmennyiség mérő rendszer számítóművének belső memóriájából (tár terület) történő, különböző mérési időszakokra (óra, nap, hónap) vonatkozó adatok elektronikus kimásolása (kiolvasása) vizuálisan (megjelenítő felületen-display) vagy szoftveresen (szabványos csatlakozó felületen) a helyszínen vagy távleolvasás útján.
145.	**Tárolói év**	GET 3. § 55b. pont szerinti fogalom.
146.	**Technikai kapacitás**	GET 3. § 55c. pont szerinti fogalom.
147.	**Technikai megszakítható kapacitás**	Maximális publikálásra kerülő megszakítható kapacitás, amelyet a rendszerüzemeltető fel tud ajánlani a rendszerhasználónak.
148.	**Telemechanikai Rendszer (TM)**	Földgázszállítási technológián elhelyezett eszközök, műszerek és kommunikációs berendezések, valamint az ezek irányítását ellátó SCADA rendszer összessége.
149.	**Telephelyi vezeték**	GET 3. § 58. pont szerinti fogalom.
150.	**Település**	GET 3. § 59. pont szerinti fogalom.

151.	**Téli fogyasztási időszak**	Az Áralkalmazási rendelet 1. § (1) ty) pontja szerinti időszak.
152.	**Terhelésváltási sebesség**	A földgáztárolón ki- és betárolási ciklusban egy óra alatt végrehajtható maximális kapacitásváltozás.
153.	**The European Network of Transmission System Operators for Electricity (ENTSO-E)**	Európai Villamos Szállítói Rendszerüzemeltetők Szervezete, ami segíti a tagok együttműködését.
154.	**The European Network of Transmission System Operators for Gas (ENTSO-G)**	Európai Gáz Szállítói Rendszerüzemeltetők Szervezete, ami segíti a tagok együttműködését.
155.	**Tranzakciós értesítés**	A kereskedési platformon vagy azon kívül létrejött ügylet részleteit tartalmazó üzenet, amely tartalma a rendszerhasználó portfóliójában az irányától függően betáplálásként vagy vételezésként kerül allokálásra a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján.
156.	**Túlnominálás**	A 2017/459 EU rendelet 3. cikk 25. pontjában meghatározott fogalom.
157.	**Újrafelosztási eljárás**	A rendszerüzemeltetők napi végleges allokációjának gázhónapot követő módosítása.
158.	**Újranominálás**	GET 3. § 63. pont szerinti fogalom.
159.	**Újranominálási ciklus**	A szállítási rendszerüzemeltető által végrehajtott folyamat, amelynek célja, hogy az újranominálás beérkezését követően a rendszerhasználó megkapja a visszaigazolt mennyiségekről szóló értesítést.
160.	**Újranominálási időszak**	Gáznap előtt 16:00 órakor kezdődő és három órával a gáznap vége előtt véget érő időszak, amely során a rendszerhasználók jogosultak újranominálást benyújtani.
161.	**Üzemzavar**	GET 3. § 65. pont szerinti fogalom.
162.	**Üzletszabályzat**	GET 3. § 66. pont szerinti fogalom.
163.	**Vásárolt kapacitás**	GET 3. § 67. pont szerinti fogalom.
164.	**Vészhelyzeti szint**	GET 3. § 70a. pont szerinti fogalom.
165.	**Virtuális földgáztárolási szolgáltatás**	Olyan tárolási szolgáltatás, amely lehetőséget biztosít a rendszerhasználó számára a földgáztároló valós fizikai földgázforgalmával és/vagy az időszak szerint meghirdetett tárolási iránnyal ellentétes irányú földgázforgalmazásra.
166.	**Visszaigazolt mennyiség**	A gáznapra vonatkozóan a szállítási rendszerüzemeltető által visszaigazolt nominált vagy újranominált földgázmennyiség.
167.	**Zéró nominálás**	Olyan nominálás, amelyben a gáznapra vonatkozó tervezett kapacitáshasználat és szállítási feladat nulla.

Szabályozási környezet

A) EU irányelvek és rendeletek

a) Az európai parlament és a tanács (EU) 2017/1938 rendelete a földgázellátás biztonságának megőrzését szolgáló intézkedésekről és a 994/2010/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről
b) Az európai parlament és a tanács 1227/2011/EU rendelete (2011. október 25.) a nagykereskedelmi energiapiacok integritásáról és átláthatóságáról
c) A Bizottság (EU) 2017/459 rendelete a földgázszállító rendszerekben alkalmazott kapacitásallokációs mechanizmusokat szabályozó üzemi és kereskedelmi szabályzat létrehozásáról és a 984/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (továbbiakban: **2017/459 EU rendelet**)
d) A Bizottság 312/2014/EU rendelete a gázszállítási rendszer-üzemeltetők közötti rendszeregyensúlyozásra vonatkozó üzemi és kereskedelmi szabályzat létrehozásáról (továbbiakban: **312/2014/EU rendelet**)
e) A Bizottság (EU) 2015/703 rendelete az interoperabilitás és az adatcsere szabályaira vonatkozó üzemi és kereskedelmi szabályzat létrehozásáról (továbbiakban: **2015/703 EU rendelet**)
f) A Bizottság (EU) 2017/460 rendelete az összehangolt földgázszállítási tarifaszerkezetekre vonatkozó üzemi és kereskedelmi szabályzat létrehozásáról (továbbiakban: **2017/460 EU rendelet**)
g) Az európai parlament és a tanács (EU) 2024/1789 rendelete (2024. június 13.) a megújuló gáz, a földgáz és a hidrogén belső piacairól, az (EU) 1227/2011, (EU) 2017/1938, (EU) 2019/942 és (EU) 2022/869 rendelet és az (EU) 2017/684 határozat módosításáról, valamint a 715/2009/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (továbbiakban: **2024/1789 EU rendelet**)
h) Az európai parlament és a tanács (EU) 2024/1788 irányelve (2024. június 13.) a megújuló gáz és a földgáz, valamint a hidrogén belső piacára vonatkozó közös szabályokról, az (EU) 2023/1791 irányelv módosításáról, valamint a 2009/73/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről

B) Törvények

a) 1991. évi XLV. törvény a mérésügyről
b) 1993. évi XLVIII. törvény a bányászatról (továbbiakban: **Bányatörvény**)
c) 2006. évi XXVI. törvény a földgáz biztonsági készletezéséről
d) 2008. évi XL. törvény a földgázellátásról (továbbiakban: **GET**)
e) 2013. évi XXII. törvény a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatalról
f) 2021. évi XXXII. törvény - a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatóságáról
g) 2007. évi LXXXVI. törvény a villamos energiáról
h) 2024. évi LXIX. törvény Magyarország kiberbiztonságáról
i) 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról

C) Kormányrendeletek

a) 127/1991. (X. 9.) Korm. rendelet a mérésügyről szóló törvény végrehajtásáról
b) 19/2009. (I. 30.) Korm. rendelet a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról (továbbiakban: **Vhr.**)
c) 399/2023. (VIII. 24.) Korm. rendelet a földgázellátás biztonságának megőrzését szolgáló intézkedésekről (továbbiakban: **399/2023. (VIII. 24.) Korm. rendelet**)
d) 296/2015. (X. 13.) Korm. rendelet a földgáz végső menedékes szolgáltatásról és a földgázkereskedő működésének lehetetlenülése esetén a felhasználók földgázellátását veszélyeztető helyzet fennállása következtében alkalmazandó eljárásról (továbbiakban: **296/2015. (X. 13.) Korm. rendelet**)
e) 203/1998. (XII. 19.) Korm. rendelet a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény végrehajtásáról
f) 53/2012. (III. 28.) Korm. rendelet a bányafelügyelet hatáskörébe tartozó egyes sajátos építményekre vonatkozó építésügyi hatósági eljárások szabályairól

D) Miniszteri Rendeletek

a) 6/2001. (III. 19.) GM rendelet a mérőeszközökről és azok mérésügyi ellenőrzéséről
b) 86/2003. (XII. 16.) GKM rendelet az egyes földgázipari vállalkozások adatszolgáltatásainak rendjéről
c) 16/2018. (IX. 11.) ITM rendelete a műszaki-biztonsági szempontból jelentős munkakörök betöltéséhez szükséges szakmai képesítésről és gyakorlatról, valamint az ilyen munkakörben foglalkoztatottak időszakos továbbképzésével kapcsolatos szabályokról
d) 59/2021. (XII. 15.) ITM rendelet a földgáz biztonsági készlet mértékéről
e) 43/2016. (XI. 23.) NGM rendelet a mérőeszközökre vonatkozó egyedi előírásokról

E) A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (továbbiakban: Hivatal) elnökének rendeletei

a) 1/2014. (III. 4.) MEKH rendelet a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal igazgatási szolgáltatási díjainak mértékéről, valamint az igazgatási szolgáltatási, a felügyeleti díjak és egyéb bevételek beszedésére, kezelésére, nyilvántartására és visszatérítésére vonatkozó szabályokról
b) 11/2016. (XI.14.) MEKH rendelet a rendszerhasználati díjak, a külön díjak, valamint a csatlakozási díjak alkalmazásának szabályairól (továbbiakban: **Áralkalmazási rendelet**)
c) 5/2024. (VIII. 27.) MEKH rendelet a földgáz rendszerhasználati díjak, a külön díjak és a csatlakozási díjak meghatározásának a 2025-ben induló árszabályozási ciklusra vonatkozó keretszabályairól **(**továbbiakban: **Keretrendelet)**
d) 8/2019. (VII. 12.) MEKH rendelet a rendszer-összekötési pontokra vonatkozó szabályok harmadik országok tekintetében történő alkalmazhatóságáról
e) 1/2023. (IV. 5.) MEKH rendelet a villamos energia, földgáz és távhő iparágakra vonatkozó adatszolgáltatási kötelezettségről

F) Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága (SZTFH) rendeletei

a) 20/2022. (I. 31.) SZTFH rendelet a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény végrehajtásának egyes szabályairól
b) 26/2022. (I. 31.) SZTFH rendelet a szénhidrogén szállítóvezetékek biztonsági követelményeiről és a Szénhidrogén Szállítóvezetékek Biztonsági Szabályzatáról
c) 18/2022. (I. 28.) SZTFH rendelet a gázelosztó vezetékek biztonsági követelményeiről és a Gázelosztó Vezetékek Biztonsági Szabályzatáról
d) 12/2022. (I. 28.) SZTFH rendelet a bányafelügyelet hatáskörébe tartozó egyes sajátos építményekre vonatkozó építésügyi hatósági eljárások szabályairól

G) A Hivatal által határozatban jóváhagyott földgázpiaci szabályzatok

a) Szervezett földgázpiac Piaci Szabályzat (továbbiakban: **Piaci Szabályzat**), amely egyben kereskedési platform szabályzat
b) Kapacitáslekötési Platform Szabályzat
c) Adatcsere Szabályzat

1. I. Könyv: Bevezetés

1.1. Az Üzemi és Kereskedelmi Szabályzat célja, hatálya, módosítása

a) Az Üzemi és Kereskedelmi Szabályzat [1](a továbbiakban: **Szabályzat**) célja a földgázpiac szereplői közötti együttműködés, a rendszerhez való hozzáférés és a rendszerüzemeltetés szabályainak meghatározása az Európai Unió közvetlenül alkalmazandó jogi aktusai (a továbbiakban együttesen: **EU jogszabályok**), a hazai jogszabályok, így különösen a GET, valamint a GET felhatalmazása alapján kiadott további jogszabályok előírásainak figyelembevételével.

b) A Szabályzat az együttműködő földgázrendszer technikai működésére, működtetésére és használatára vonatkozó szabályokat, eljárásokat és módszereket, mérés-elszámolási és adatforgalmi megállapodások minimális tartalmi elemeit, valamint a kereskedelmi folyamatra vonatkozó főbb szabályokat rögzíti.

c) A Szabályzat személyi hatálya kiterjed:

i. a szállítási rendszerirányítóra;
ii. a szállítási rendszerüzemeltetőre;
iii. a szállítóvezeték-létesítőre;
iv. a földgáztároló engedélyesre;
v. a földgázelosztóra;
vi. a telephelyi szolgáltatóra;
vii. a szervezett földgázpiaci engedélyesre;
viii. a földgázkereskedőre, beleértve az egyetemes szolgáltatót és a korlátozott földgázkereskedőt is;
ix. a saját jogon eljáró felhasználóra;
x. a földgáztermelőkre;
xi. az átszállíttatóra;
xii. a bértároltatóra;
xiii. a célvezeték létesítője és üzemeltetőjére

d) A Szabályzatban szereplő határidőhöz kötött időpontok közép-európai idő (**CET**) szerint értendők.

e) A Szabályzat felülvizsgálatára és módosítására vonatkozó szabályokat az I. sz. melléklet tartalmazza.

1.2. Általános szabályok

a) A Szabályzatban rögzített előírások betartását a Hivatal felügyeleti jogkörében eljárva jogosult ellenőrizni.

b) A rendszerüzemeltető és a szállítási rendszerirányító köteles minden rendszerhasználó részére ugyanazokat a jogokat, szerződéses feltételeket, a versenysemlegességet és megkülönböztetés mentességet biztosítani.

c) Amennyiben a Szabályzat eltérően nem rendelkezik a földgáz minőségű, biomasszából és egyéb nem bányászati forrásból származó gáztermelőre a földgáztermelőre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

[1] GET 3. § (64) bek.

d) A rendszerüzemeltető köteles szerződéses feltételeit, az aktuális díjait, és az attól való eltérést, valamint a rendszerhasználattal kapcsolatos szabályokat internetes honlapján közzétenni.
e) A Szabályzat személyi hatálya alá tartozók kötelesek biztosítani a birtokukba jutott, nem közcélú adatok bizalmas kezelését, az egységes színvonalú és megkülönböztetés-mentes adatszolgáltatást.
f) A Szabályzat előírásait az érintetteknek üzletszabályzataik és szerződéseik kialakítása során kötelesek figyelembe venni.
g) A rendszerüzemeltető által nyújtott szolgáltatások igénybevétele hatályos rendszerhasználati szerződés megléte esetén lehetséges.
h) A Hivatal Szabályzat jóváhagyására vonatkozó határozatának közzétételét követően a rendszerüzemeltető köteles a Hivatal által jóváhagyott Szabályzatot a honlapján hozzáférhetővé tenni.

1.3. Rendszerüzemeltetők által nyújtott szolgáltatások

a) A szállítási rendszerüzemeltető a földgázelosztó és a földgáztároló alapszolgáltatásokat, külön díj ellenében nyújtott, választható és nem engedélyköteles tevékenységnek minősülő, egyedileg igényelt egyéb szolgáltatásokat végezhet.
b) A szállítási rendszerüzemeltető által engedélyköteles tevékenysége körében nyújtott szolgáltatások a 2017/460 EU rendelet szerinti szállítási és nem szállítási szolgáltatások, valamint a 312/2014/EU szerinti szolgáltatások közé sorolhatók.
c) A nem szállítási szolgáltatások, valamint a külön díj ellenében nyújtott szolgáltatások körét a **Keretrendelet** állapítja meg.
d) A szolgáltatások igénybevételének részletszabályait a rendszerüzemeltetők üzletszabályzatai tartalmazzák. A rendszerhasználók – ha jogszabály ellentétesen nem rendelkezik - a Hivatal határozatában meghatározott díjak megfizetése és az **Áralkalmazási rendelet**ben rögzített kapcsolódó áralkalmazási feltételek mellett jogosultak igénybe venni a szolgáltatásokat. Az alapszolgáltatások a rendszerhasználati díj ellenében vehetők igénybe.

e) A szállítási rendszerüzemeltető által a rendszerhasználó számára biztosított alapszolgáltatások a következők:

i. a földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontonkénti szabad kapacitásának meghatározása és közzététele;
ii. rendszerhasználati szerződések megkötése;
iii. előírt pontosságú (III. számú melléklet szerinti) mérések biztosítása;
iv. a földgázszállító rendszeri kapacitáslekötés lebonyolítása;
v. a földgázszállító rendszerre vonatkozó nominálások fogadása és feldolgozása;
vi. a földgázszállítási feladatok végrehajtása;
vii. a földgázszállító rendszer hidraulikai egyensúlyának biztosítása;
viii. a földgázszállító rendszeren forgalmazott (átvett-átadott) földgáz mennyiségek a rendszerhasználók részére történő meghatározása és felosztása;
ix. a földgázszállító rendszeren forgalmazott (átvett-átadott) földgáz minőségek kapcsolódó rendszerüzemeltetők és a rendszerhasználók részére történő meghatározása;

x. a végleges és az újrafelosztási eljárás során korrigált mennyiségi és pénzügyi elszámolás készítése;
xi. az együttműködő földgázrendszer képviselete nemzetközi szakmai szervezetekben;
xii. a földgázszállító rendszer folyamataira vonatkozó Informatikai Platform fejlesztése és üzemeltetése:
   - a vonatkozó jogszabályban[2] és a Szabályzat 2.6. fejezetében meghatározott alap adatszolgáltatás biztosítása;
   - a jogszabályokban és a Szabályzatban meghatározott adatszolgáltatás biztosítása a szerződött partner részére.
xiii. szagosítás;
xiv. mFRR kapacitással rendelkező erőművek részére kapacitás-túllépési és nominálás-eltérési pótdíj alóli mentesség biztosítása.

f) A **szállítási rendszerirányító által végzett feladatok a következők:**

i. az együttműködő földgázrendszer szükséges fejlesztéseinek összehangolása, a fejlesztési javaslatok egyeztetése, összegzése, a fejlesztési javaslat elkészítése és a Hivatalhoz történő beterjesztése;
ii. a Szabályzat elkészítése és az elkészített tervezet Hivatalhoz jóváhagyásra történő beterjesztése;
iii. az együttműködő földgázrendszer együttműködő képességének megőrzése érdekében szükséges intézkedések megtervezése, a Rendszerterv szerinti korlátozási adatcsere rendszer működtetése, rendszeres tesztelése;
iv. a vészhelyzeti szint, vagy szolidaritási intézkedések miatt szükséges korlátozás elrendelése az együttműködő földgázrendszeren, valamint a szükséges korlátozás irányítása;
v. közreműködés az együttműködő földgázrendszer fejlesztése céljából jóváhagyott fejlesztési terv végrehajtása érdekében meghatározott pályázat előkészítésében;
vi. a tevékenységeinek ellátására alkalmas adatforgalmi és informatikai rendszer üzemeltetése.

g) A földgázelosztó által biztosított alapszolgáltatások:

A földgázelosztó rendszeri kapacitáslekötés lebonyolítása érdekében:

i. a földgáz elosztása a földgázelosztó rendszer betáplálási-kiadási pontjai között;
ii. közzéteszi a földgázelosztó rendszer betáplálási pontonkénti napi égéshő adatokat;
iii. az egyetemes szolgáltató részére minden év január 30-ig megadja az elosztóvezetékről vételező már bekötött és az év közben várhatóan bekötésre kerülő egyetemes szolgáltatásra jogosult felhasználók számát és fogyasztását profilcsoportonkénti bontásban.
iv. rendszerhasználati szerződéskötés a földgázelosztó hálózaton történő elosztásra.

[2] 86/2003. (XII.16.) GKM rendelet

A földgázelosztó rendszer fizikai egyensúlyának biztosítása érdekében:

i. napi operatív intézkedések megtétele;
ii. a szükséges felhasználói korlátozó intézkedések elrendelése esetén azok végrehajtása és végrehajtatása a földgázelosztó rendszeren;
iii. diszpécser- és készenléti szolgálat folyamatos működtetése;
iv. a gáznap utáni elszámolás készítése;
v. a földgázelosztó rendszer betáplálási pontjain a mért, a szállítási rendszerüzemeltetőtől, a kapcsolódó földgázelosztótól, a földgáztermelőtől átvett földgázmennyiségnek napi allokálása a földgáz átadás-átvételében érintett saját és a kapcsolódó rendszeri rendszerhasználók az adott ponton értelmezett kereskedelmi kapcsolataira, illetve megküldése az földgázelosztói rendszerhasználóknak és a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek;
vi. a földgázelosztó rendszer kiadási pontjain a hiteles mérés megvalósítása (átalány díjas felhasználók kivételével);
vii. a földgázelosztó rendszer kiadási pontjain a gázmérők leolvasása az üzletszabályzatban meghatározott gyakorisággal, a végleges mennyiségi elszámolás elkészítése és megküldése a földgázelosztó rendszert használó rendszerhasználóknak. Az adatszolgáltatás minimális tartalmi elemei: felhasználó név, cím, felhasználási hely címe, POD, mérő gyári szám, leolvasás ideje, leolvasott mennyiség, előző leolvasás ideje, előző leolvasott mennyiség, elszámolt mennyiség (m^3 és MJ), elszámolási időszakra érvényes skálázási tényező, elszámolási időszakot követő időszak skálázási tényező. Az adatszolgáltatást minden földgázelosztónak egységes formában kell nyújtania.
viii. nyilvántartja a felhasználási hely és a felhasználó adatait, amelyről a rendszerhasználó kérésére igazolást ad, és amely nyilvántartás legalább a következő adatokat tartalmazza: felhasználási hely egyedi azonosítója, felhasználási helyen lévő fogyasztásmérő berendezés jellemző adatai és azonosító száma, felhasználó vásárolt -, lekötött kapacitása, felhasználó profilba sorolása, felhasználó korlátozási besorolása, felhasználó azonosításához szükséges adatok és felhasználó fogyasztási adatai;
ix. végrehajtja a kereskedőváltás kapcsán felmerülő földgázelosztói feladatokat;
x. a GET-ben foglaltaknak megfelelő ügyfélszolgálatot működtet;
xi. közintézményi felhasználó esetén igénybejelentésre biztosítja a kikapcsolás alóli mentességet (moratórium);
xii. a földgázelosztó hálózat kiadási pontján a lekötött maximális kapacitás feletti túllépések figyelése, meghatározása és megküldése az érintett rendszerhasználó felé;
xiii. profil alapú elszámolási rendszer fejlesztése, karbantartása és működtetése;
xiv. profil alapú elszámolási rendszer működtetéséből adódó utólagos korrekció alapadatainak biztosítása, pénzügyi elszámolások előkészítése;
xv. iparági Adatcsere Modell fejlesztése, karbantartása, működtetése az Adatcsere Szabályzatban megfogalmazottaknak megfelelően.

h) A földgáztároló engedélyes által biztosított alapszolgáltatások:

i. kapacitásadatok meghatározása és közzététele:
   - a tárolási kapacitást lekötő által igénybe vehető terhelésváltási paraméterek (fel- és leterhelési korlátok) folyamatos és aktualizált közzététele;
   - a földgáztároló töltöttségének függvényében rendelkezésre álló aktuális ki- és betárolási kapacitás folyamatos és aktualizált közzététele;
   - a földgáztároló kapacitásának meghatározása és folyamatos és aktualizált közzététele;
   - a földgáztároló szabad mobil-, kitárolási és betárolási kapacitásának folyamatos és aktualizált közzététele;
   - a lekötésre felkínált kapacitáscsomagok összetételének (mobilkapacitás, betárolási és kitárolási kapacitás) és a csomagok darabszámának közzététele;
   - az egyedileg (nem csomagban) lekötésre felkínált mobilkapacitás, betárolási és kitárolási kapacitás közzététele;
   - a földgáztároló engedélyes által felkínált kapacitások mindkét ajánlattípusban a teljes mennyiség mértékéig külön-külön leszerződhetőek.

ii. földgáztárolási szerződéskötés;

iii. kapacitáslekötési folyamat lebonyolítása;

iv. a szerződött mennyiségek betárolása;

v. a földgáztárolóban elhelyezett földgáz szerződött minőségben történő kitárolása;

vi. a szerződő partner által átadott földgáz felelős megőrzése a tárolási tevékenység teljes folyamatában;

vii. földgáztárolói nominálások fogadása, kapacitásvizsgálatok elvégzése, ellenőrzése és visszaigazolása;

viii. hőmennyiség (és térfogat) alapú napi elszámolások készítése, és a tárgyhónapot követő 5. munkanapig elszámolás a havi gázforgalomról, valamint az ezzel összefüggő adatszolgáltatás lebonyolítása;

ix. napi szintű földgázminőség ellenőrzése, mérések (saját méréssel, vagy külső fél által történő) elvégzése és bizonylatolása;

x. a földgáztároló betáplálási-kiadási pontjain a mért, a kapcsolódó rendszerüzemeltetőtől és a földgáztermelőtől átvett földgázmennyiségek napi allokálása a földgáz átadás-átvételében érintett saját és kapcsolódó rendszeri rendszerhasználók adott ponton értelmezett kereskedelmi kapcsolataira, illetve megküldése a földgáztárolói rendszerhasználóknak és a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek;

xi. a Szabályzatban és a hatályos jogszabályokban meghatározott adatszolgáltatás biztosítása;

xii. a kapcsolódó rendszerek közös pontjaira leadott nominálások egyezésének ellenőrzése;

xiii. a kapacitások és mobil gázkészlet átadás-átvételének támogatása a földgáztárolói Informatikai Platformon.

1.4. Az együttműködő földgázrendszer használatra jogosultak

1.4.1. A földgázszállító rendszer használatára jogosult

a) a saját jogon eljáró felhasználó saját felhasználása mértékéig;
b) a földgázkereskedő;
c) a szállítási rendszerüzemeltető, ideértve az együttműködő földgázrendszerhez közvetlenül kapcsolódó külföldi székhelyű szállítási rendszerüzemeltetőt is a földgázszállító rendszer egyensúlyának biztosítása céljából;
d) a rendszerüzemeltető technológiai és veszteség kezelési célra használt földgáz mértékéig;
e) a földgáztermelő;
f) a Magyar Szénhidrogén Készletező Szövetség a biztonsági készlet feltöltéséhez szükséges kapacitások mértékéig;
g) az a személy, aki a rendszert a földgáz Magyarország területén történő átszállítása (átszállíttató), illetve bértároltatása (bértároltató) céljából veszi igénybe (a rendszerhasználónak az átszállítás igazolására vonatkozó nyilatkozatot a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzatának megfelelően kell kiállítania);
h) földgáz- és kapacitásügyletek elszámolása és az ezekkel kapcsolatos feladatok teljesítése céljából a Központi Szerződő Fél.

1.4.2. A földgázelosztó rendszer használatára jogosult

a) a saját jogon eljáró felhasználó saját felhasználása mértékéig;
b) földgázkereskedő;
c) a földgázelosztó technológiai és veszteség kezelési célra használt földgáz mértékéig;
d) a földgáztermelő.

1.4.3. A földgáztároló rendszer használatára jogosult

a) a saját jogon eljáró felhasználó saját felhasználása mértékéig;
b) a földgázkereskedő;
c) a szállítási rendszerüzemeltető a földgázszállítói kiegyensúlyozó gáz biztosítása céljából;
d) a rendszerüzemeltető a technológiai és veszteség kezelési célra használt földgáz mértékéig;
e) a Magyar Szénhidrogén Készletező Szövetség a biztonsági készletezéshez szükséges kapacitások mértékéig;
f) a földgáztermelő;
g) a bértároltató.

1.5. Hozzáférés megtagadása és felfüggesztése

a) A rendszerüzemeltető az általa üzemeltetett rendszerhez való hozzáférést a GET és a Vhr. vonatkozó rendelkezéseiben felsorolt esetekben tagadhatja meg vagy függesztheti fel.
b) A hozzáférés megtagadását vagy felfüggesztését a rendszerüzemeltető köteles indokolni és a hozzáférés megtagadását 3 munkanapon belül köteles a Hivatalnak bejelenteni.

c) Amennyiben egy közvetlen szállítóvezetéki felhasználót egy földgázkereskedő lát el, a szállítási rendszerüzemeltető a földgázkereskedő szállítási rendszerüzemeltetőhöz eljuttatott, a közvetlen szállítóvezetéki felhasználó kizárását célzó írásbeli felszólítása és egyidejű zéró nominálása esetén függeszti fel a földgázszállító rendszerhez történő hozzáférést.
d) Amennyiben egy közvetlen szállítóvezetéki felhasználót több földgázkereskedő lát el, bármelyik földgázkereskedő szállítási rendszerüzemeltetőhöz eljuttatott, a közvetlen szállítóvezetéki felhasználó kizárását célzó írásbeli felszólítása és a korábban benyújtott nominálások nullázása esetén a kizárást kezdeményező földgázkereskedőre mennyiség nem allokálható.
e) Amennyiben egy közvetlen szállítóvezetéki felhasználó telephelyi vezetékén keresztül ellátott felhasználó földgázkereskedője a szállítási rendszerüzemeltetőhöz, és a telephelyi vezetéket üzemeltetőhöz eljuttatott írásbeli felszólításában kéri a felhasználó kizárását a korábban benyújtott nominálásának nullázása mellett, akkor a kizárást kezdeményező földgázkereskedőre mennyiség nem allokálható.
f) Amennyiben a telephelyi vezetékrendszeren szerződés nélküli vételező nem zárható ki úgy a rendszerhasználatból, hogy más érdeke ne sérüljön, akkor a közvetlen szállítóvezetéki felhasználóra kell allokálni a szerződés nélkül vételező felhasználó(k) fogyasztását is.
g) Amennyiben a közvetlen szállítóvezetéki felhasználó kizárását kezdeményezi az őt ellátó földgázkereskedő, akkor a szállítóvezetéki kiadási pont kizárását a szállítási rendszerüzemeltetőnek mérlegelés nélkül el kell végezni, mely esetben az érintett telephelyi vezetékről ellátott felhasználók is kizárásra kerülnek.
h) A korlátozás miatti szolgáltatás felfüggesztés kivételével a felfüggesztés bekövetkezéséről a szállítási rendszerirányító részére a kapcsolódó rendszerüzemeltető értesítést küld.
i) A korlátozás miatti szolgáltatás felfüggesztés kivételével a felfüggesztés folyamata:

   i. A rendszerüzemeltető az üzemeltetésében lévő földgázszállító- és elosztóvezetéken, vagy a földgáztárolón az általa nyújtott szolgáltatás felfüggesztését szóban vagy írásban rendeli el a rendszerhasználók és a kapcsolódó rendszerüzemeltetők felé. A szóbeli felszólítást a rendszerüzemeltető köteles 24 órán belül írásban megerősíteni. A hozzáférés felfüggesztését a rendszerüzemeltető köteles indokolni.
   ii. A felszólításról a kapcsolódó rendszerüzemeltetők kötelesek szóban vagy írásban értesíteni az általuk kiszolgált és a felfüggesztés által érintett felhasználókat. A szóbeli felszólítást a kapcsolódó rendszerüzemeltetők kötelesek 24 órán belül írásban megerősíteni.
   iii. A felfüggesztésbe bevont felhasználók az értesítést követően kötelesek vételezésüket megszüntetni.
   iv. Amennyiben a felhasználó nem szünteti meg vételezését, az szerződés nélküli vételezésnek minősül.

1.6. A szervezett földgázpiacra vonatkozó általános szabályok

a) A szervezett földgázpiac egyben kereskedési platform is, így azt a szervezett földgázpiaci engedélyes a GET[3] és a Vhr.[4] vonatkozó előírásai, valamint a Hivatal által jóváhagyott Piaci Szabályzat szerint működteti.
b) A Piaci Szabályzatot a szervezett földgázpiaci engedélyes a honlapján közzéteszi.

1.7. Együttműködési kötelezettségek

a) A rendszerüzemeltető és a földgáztermelő az együttműködő földgázrendszer minden, a tevékenységével érintett - ideértve a próbaüzemet is - csatlakozó pontjára vonatkozóan együttműködési megállapodás megkötésére kötelezett, amelyben rendelkezni kell az érintett pont közös használatáról, a kötelezettségek és felelősségek rögzítéséről, az elszámolások és a vitás kérdések rendezéséről.
b) A rendszerüzemeltetők egymás közötti és a földgáztermelőkkel történő kapcsolattartása az együttműködési megállapodásokban előírtak szerint történik.
c) A telephelyi szolgáltatóval való együttműködés során a szállítási rendszerüzemeltető a földgázszállító rendszerhez, a földgázelosztó a saját rendszeréhez kapcsolódó rendszerüzemeltetőre vonatkozó előírásoknak megfelelően jár el.

d) Az együttműködési megállapodás minimális tartalmi elemei a következők:

i. Eljárásrend az érintett hálózati pont használatáról;
ii. A földgáz átadás-átvételi helye;
iii. Átadási nyomás és hőmérséklet;
iv. A földgáz betáplálási-kiadási pont(ok) kapacitásai;
v. A rendszerhasználók azonosításának szabályai;
vi. Napi szállítandó mennyiségek egyeztetése;
vii. Az országos szintű egységes korlátozási besoroláshoz szükséges adatcserék és korlátozási eljárások;
viii. Allokálás a földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontjaira;
ix. Eljárás a lekötött kapacitás túllépése esetén;
x. Eljárás kapacitásfejlesztésre vonatkozóan;
xi. A földgáz mennyiségének mérése és elszámolása;
xii. A földgáz minőségi jellemzői és azok mérése, bizonylatolási rendje;
xiii. A mennyiségi és a minőségi adatok kifogásolása;
xiv. Földgáz szagosításával kapcsolatos egyéb információk;
xv. Adatszolgáltatás;
xvi. Megszakítás és korlátozás elrendelése és végrehajtása (rendkívüli helyzetekben történő együttműködés);
xvii. Megszakítás és korlátozás kidolgozása, különös tekintettel a lekötött kapacitások egyeztetésének módjára, valamint ennek elrendelése és végrehajtása (rendkívüli helyzetekben történő együttműködés);

[3] GET 46-49. §
[4] Vhr. 36-38. §

xviii. Üzemzavar és karbantartás, fejlesztés és rekonstrukció miatti üzemszünet;
xix. Kapcsolattartás módja, a Felek képviselői;
xx. Vitás kérdések rendezése;
xxi. Jogutódlás.

e) Az együttműködési megállapodások tartalmának egységessége érdekében azon rendszerüzemeltetők, amelynek rendszereihez csatlakozási lehetőség áll fenn, honlapjukon minta megállapodásokat tesznek közzé:

i. a szállítási rendszerüzemeltető a földgázszállítási betáplálási-kiadási pontokra;
ii. a földgázelosztók a földgázelosztó rendszerek kiadási pontjaira;
iii. a földgáztároló engedélyes azon földgáztárolói betáplálási-kiadási pontra, ahol a betárolás vagy kitárolás közvetlenül a földgáztermelő rendszerére, vagy abból történik.

f) A szállítási rendszerüzemeltető a külföldi székhelyű kapcsolódó rendszerüzemeltetőkkel kötelesek együttműködési megállapodást kötni. Az együttműködési megállapodás minimális tartalmi elemei a következők:

i. Eljárásrend az érintett pont használatáról;
ii. A földgáz átadás-átvételi helye;
iii. Átadási nyomás és hőmérséklet;
iv. A földgáz betáplálási-kiadási pont(ok) kapacitásai, kapacitások összekapcsolásának szabályai;
v. Rendszerhasználók által megadott szállíttató párok, illetve a gáznapi nominálások egyeztetési szabályai;
vi. Allokálás a földgázszállító rendszer betáplálási- kiadási pontjaira;
vii. A földgáz mennyiségének mérése és elszámolása;
viii. A földgáz minőségi jellemzői és azok mérése, bizonylatolási rendje;
ix. A mennyiségi és a minőségi adatok kifogásolása;
x. Kommunikáció és adatátvitel;
xi. Válsághelyzet kezelése;
xii. Üzemzavar és karbantartás, fejlesztés és rekonstrukció miatti üzemszünet;
xiii. Kapcsolattartás módja, a felek képviselői, az objektumokra történő belépés rendje;
xiv. Adatszolgáltatás rendje;
xv. A fejlesztési, felújítási és karbantartási tevékenységgel kapcsolatban az egyes felek kötelezettségei és a szükséges egyeztetések módja;
xvi. Vitás kérdések rendezése;
xvii. Jogutódlás.

g) A kapcsolódó rendszerüzemeltetők diszpécser szervezete folyamatos, közvetlen operatív kapcsolatot tart fenn a kapcsolódó rendszerüzemeltető diszpécser szervezetével.
h) Amennyiben a külföldi székhelyű kapcsolódó rendszerüzemeltetőnél alkalmazott nominálási szabályok nem a Szabályzatban meghatározott mértékegységet és módszereket írnak elő, akkor a szállítási rendszerüzemeltető a külföldi székhelyű

kapcsolódó rendszerüzemeltetővel kötött együttműködési megállapodásban rögzíti azokat az elveket, konverziós módszert, szabályt és a szükséges paramétereket, amelyek alapján a rendszerhasználó a nominálásához szükséges átváltásokat el tudja végezni. Mindezeket az információkat és folyamatosan aktualizált paramétereket a szállítási rendszerüzemeltető a honlapján publikálja.

i) A szállítási rendszerüzemeltető az Áralkalmazási rendelet előírásainak megfelelően[5] köteles az Átviteli rendszerirányítóval az mFRR kapacitással rendelkező erőművek kapacitás-túllépési és nominálás-eltérési mentességének biztosítása érdekében együttműködési megállapodást kötni.

j) A szállítási rendszerüzemeltető az Áralkalmazási rendelet előírásainak megfelelően[6] köteles az mFRR kapacitással rendelkező erőművekkel a kapacitás-túllépési és nominálás-eltérési mentesség biztosítása érdekében együttműködési megállapodást kötni.

k) Amennyiben egy közvetlen szállítóvezetéki felhasználó rendszeréhez további felhasználó csatlakozik, akkor a felek együttműködési megállapodásban rögzítik minimálisan az alábbi elemeket:
   i. a kapcsolódási pont helyének meghatározása
   ii. a közvetlen szállítóvezetéki felhasználó és a hozzá csatlakozó felhasználó közötti vezeték kapacitását és műszaki jellemzőit,
   iii. a közvetlen szállítóvezetéki felhasználóhoz csatlakozó felhasználó részére a kapcsolódási ponton rendelkezésére álló teljesítményt, annak megjelölésével, hogy a rendelkezésre álló teljesítmény időlegesen vagy véglegesen kerül-e a felhasználónak átadásra,
   iv. a szolgáltatott földgáz műszaki jellemzőit,
   v. a közvetlen szállítóvezetéki felhasználó és a hozzá csatlakozó felhasználó közötti vezetéken keresztül igénybe vett földgáz mérésére vonatkozó rendelkezéseket, különös tekintettel a méréssel kapcsolatos üzemeltetői és felhasználói kötelezettségekre, a mérési időszakok meghatározására, a mérők tulajdonjogának, elhelyezésének, felszerelésének, karbantartásának, cseréjének szabályaira,
   vi. a számlázás és a számla kifogás szabályait,
   vii. a díjfizetés részletes szabályait,
   viii. a kölcsönös tájékoztatási kötelezettség, valamint a felek közötti adatszolgáltatás szabályait, beleértve az országos szintű korlátozási besorolás összeállításához és folyamatos frissüléséhez szükséges adatszolgáltatást is,
   ix. a felhasználói panaszok kezelésének rendjét,
   x. az üzemviteli naplóra vonatkozó rendelkezéseket,
   xi. az éves rendes karbantartás és az üzemzavar vagy egyéb, a normál üzemmenettől eltérő, de az üzemzavar szintét el nem érő üzemi esemény bekövetkezése esetén alkalmazandó korlátozás szabályait,
   xii. a szerződésszegés eseteit és jogkövetkezményeit, különösen a szabálytalan vételezésre, valamint a közvetlen szállítóvezetéki felhasználónak vagy a hozzá csatlakozó felhasználónak szolgáltatásból történő időleges vagy végleges kizárásának eseteire vonatkozó rendelkezéseket.

[5] Áralkalmazási rendelet 11/A. § (3) bekezdés
[6] Áralkalmazási rendelet 11/A. § (4) bekezdés

1.8. Együttműködő földgázrendszer felépítése

1.8.1. A földgázszállító rendszerek főbb elemei

a) határkeresztezési betáplálási-kiadási pontok;
b) földgáztermelői betáplálási pontok;
c) földgáztárolói betáplálási-kiadási pontok;
d) vezetékszakaszok;
e) szakaszoló állomások
f) Magyar Gázkiegyenlítési Pont (**MGP**);
g) kompresszorállomások;
h) gázátadó állomások, kiadási pontok;
i) gázvezetéki csomópontok;
j) bányaüzemi villamos és technológiai hírközlő kábelek;
k) rendszerirányító központ;
l) Telemechanikai Rendszer;
m) Informatikai Platform;
n) hidraulikai szimulációs szoftver;
o) rendszerirányítást, üzemeltetést, karbantartást támogató szoftverek;
p) korrózió védelmi berendezések;
q) központi és egyedi szagosító rendszerek;
r) földgáz mennyiség és minőségmérő berendezések.

1.8.2. A földgázelosztó rendszerek főbb elemei

a) nagynyomású elosztóvezetékek;
b) nagy-középnyomású elosztóvezetékek;
c) középnyomású elosztóvezetékek;
d) növelt kisnyomású elosztóvezetékek;
e) kisnyomású elosztóvezetékek;
f) körzeti nyomásszabályozó állomás;
g) települési gázfogadó állomások;
h) korrózióvédelmet biztosító berendezések;
i) diszpécser központok;
j) fogyasztásmérő berendezések, korrektorok, nyomásszabályozók;
k) távadat továbbító és fogadó berendezések;
l) Informatikai Platform.
m) földgáztermelői betáplálási pontok

1.8.3. A földgáztároló rendszerek főbb elemei

a) besajtoló/kitermelő kúthálózatok;
b) földtani tároló szerkezetek;
c) mezőbeli gyűjtő és földgázelosztó rendszerek;
d) gázelőkészítő technológiai rendszerek;
e) kompresszor telepek;
f) segédüzemek;

g) Földgáztárolói Informatikai Platform;
h) diszpécser központ;
i) a betáplálási-kiadási pontig kiépített vezetékek
j) földgáztermelői betáplálási pontok.

1.9. Adatcsere

1.9.1. Adatcsere Modell alkalmazása

a) Az Adatcsere Modell a földgázelosztók és a rendszerhasználók együttműködése során keletkező jelentős adatforgalom egységes keretek között történő, diszkriminációmentes lebonyolítását támogatja.
b) A földgázelosztók és rendszerhasználók a jogszabályokban és a Szabályzatban megfogalmazott adatszolgáltatási kötelezettségek megfelelő módon történő teljesítése érdekében, a rendszerhasználati szerződések rendelkezéseinek betartása mellett, az Adatcsere Modell szabályai szerint járnak el, mely működésének földgázelosztó oldali akadályoztatása esetén a rendszerhasználó részére lehetőséget kell biztosítani egyéb kommunikációs csatorna használatára (e-mail, fax, hivatalos levél)
c) A jogszabályok és a piaci működés változása miatt szükséges módosításokat az Adatcsere Szabályzatban aktualizálni kell.

1.9.2. Az Adatcsere Modell rendszerhez történő csatlakozás feltételei

a) Az Adatcsere Modellhez minden földgázelosztónak és - a korlátozott földgázkereskedelmi engedélyest kivéve - földgázkereskedőnek, egyetemes szolgáltatónak csatlakoznia kell. Az Adatcsere Modell alkalmazása nem kötelező azon földgázelosztó és földgázkereskedő, egyetemes szolgáltató között, amelyek közös informatikai rendszerben kezelik tevékenységüket.

b) A csatlakozás feltételei:

   i. Minden piaci szereplőre kötelező érvénnyel vonatkozik, hogy a csatlakozó engedélyes az Adatcsere Modellben rögzített kommunikációs szabályokat, az abban foglaltak szerint bonyolítsa a piaci kommunikáció során.
   ii. Földgázelosztók esetén további csatlakozási feltétel, hogy az elosztói területén lévő felhasználási helyekhez tartozó üzenetek kezelésének támogatása céljából alakítsák ki a földgázelosztói Informatikai Platformot (földgázelosztói adatcsere szervert), amelynek technológiai specifikációját az Adatcsere Szabályzat tartalmazza.

1.9.3. Adatcsere Modell folyamatai

Az Adatcsere Modell folyamatait az Adatcsere Szabályzat tartalmazza.

2. II. Könyv: Kereskedelmi szabályok

2.1. Kapacitáslekötés

2.1.1. Rendszerszintű általános szabályok

2.1.1.1. Kapacitások lekötése

a) A földgázrendszer szabad kapacitásainak a rendszerhasználó számára történő felajánlása és a Szabályzat szerinti lekötése a földgázszállító rendszer esetében a szállítási rendszerüzemeltető, földgázelosztó rendszer esetében a földgázelosztó, a földgáztároló rendszer esetében pedig a földgáztároló engedélyes joga és kötelezettsége.
b) A kapcsolódó rendszerek betáplálási-kiadási pontjaira vonatkozó szabad kapacitásokat az érintett rendszerüzemeltető köteles közzétenni és közzététel előtt összehangolni a többi rendszerüzemeltetővel.
c) A rendszerhasználó a szükséges kapacitáslekötést a szállítási rendszerüzemeltetőnél, földgázelosztónál és földgáztároló engedélyesnél külön-külön végzi el.
d) A lekötött kapacitásokat a rendszerhasználó köteles az együttműködő földgázrendszer használatára vonatkozó jogszabályok, illetve a Szabályzat rendelkezéseit betartva használni.

2.1.2. Földgázszállítói kapacitás lekötése

2.1.2.1. Általános szabályok

a) A szállítási rendszerüzemeltető a felajánlott és lekötött nem megszakítható kapacitások mértékéig megszakítás és korlátozásmentes földgázszállítás biztosítására vállal kötelezettséget a források rendelkezésre állása esetén, kivéve a Szabályzatban meghatározott eseteket.
b) A földgázszállító vezeték azon betáplálási-kiadási pontjainak vonatkozásában, ahol a rendszerhasználók kapacitást kötelesek lekötni, a 2017/459 EU rendeletben[7] meghatározott szabványos kapacitástermékek lekötése a 2017/459 EU rendelet szerinti allokációs mechanizmusok szerint történik a Kapacitáslekötési Platformon, illetve túlnominálási eljárás esetén a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján. A kapacitáskiosztási és lekötési feltételeket, valamint a rendszerhasználati szerződés létrejöttének módját a 2017/459 EU rendelet, a GET[8] és a Vhr.[9] vonatkozó rendelkezései, jelen Szabályzat, a Kapacitáslekötési Platform Szabályzat és a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzata tartalmazza.
c) A földgázszállító rendszeren jövőben létrehozni tervezett betáplálási-kiadási pont kapacitásának értékesítésére a 2017/459 EU rendelet rendelkezései, a Hivatal vonatkozó határozata, valamint a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzata irányadók.
d) A kapacitáslekötési eljárásban történő részvételre az a rendszerhasználó jogosult, amely teljesítette a Kapacitáslekötési Platform Szabályzat használatára vonatkozó határidőig a következő feltételeket:

[7] 2017/459 EU rendelet 9. cikk
[8] GET 71-79. §
[9] Vhr. 73-92/C. §

i. regisztrált a Kapacitáslekötési Platformon és megkötötte a Kapacitáslekötési Platform Szabályzat szerinti megállapodást;
ii. engedélyköteles tevékenységet végző rendszerhasználó esetén a Hivatal által kiadott engedély meglétét a szállítási rendszerüzemeltető felé igazolta;
iii. a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzata szerinti rendszerhasználati keretszerződést megkötötte, mely tartalmazza az Informatikai Platform használatára vonatkozó feltételeket is;
iv. a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzata és a Kapacitáslekötési Platform Szabályzat szerinti módon a szerződéses biztosítékot rendelkezésre bocsátotta;
v. Központi Szerződő Fél által a klíringtagsága és a klíringjoga igazolásra került.

e) A kapacitáslekötés földgázszállító vezetéki betáplálási, valamint kiadási pontonként történik. A kapacitáslekötés mértékegysége betáplálási-kiadási pontokon 25/0 °C-os referenciahőmérsékletű égéshő alapján számított kWh/óra.
f) A földgázszállító rendszerre vonatkozó kapacitásallokációs eljárások induló időpontját a határkeresztezési betáplálási-kiadási pontok és a földgáztárolói betáplálási-kiadási pontok tekintetében az ENTSO-G aukciós naptára, míg az ettől eltérő betáplálási-kiadási pontok kapacitásallokációs eljárásainak kezdő időpontját a Vhr. vonatkozó mellékletében[10] szereplő aukciós naptár, valamint az Áralkalmazási rendelet aukciókra vonatkozó rendelkezései alapján összeállított szállítási rendszerüzemeltetői aukciós naptár határozza meg.
g) A szállítási rendszerüzemeltető abban az esetben jogosult a meghirdetett kapacitásokra vonatkozó kapacitásallokációs eljárások le nem folytatására vagy felfüggesztésére, ha az adott betáplálási-kiadási ponton kereskedelmi vagy műszaki okok miatt nem áll rendelkezésre a megfelelő típusú kapacitás az adott használati időszakban.
h) A szállítási rendszerüzemeltető minden releváns pontra vonatkozóan, a Szabályzat 2.1.2.2 pontja szerinti információkat felhasználóbarát módon közzéteszi a honlapján.
i) Az Áralkalmazási rendeletnek megfelelően[11] az mFRR kapacitással rendelkező erőmű a szükséges hatósági bizonyítvány birtokában jogosult utólagos napi kapacitás igénybevételére.
j) A feltételes kapacitás a Keretrendeletben meghatározott hálózati pontokon a jogszabályban meghatározott feltétel beállta esetén kizárólag a jelen Szabályzatban meghatározottak szerint vehető igénybe.

2.1.2.2. Szabad kapacitások publikálása

a) A szállítási rendszerüzemeltető honlapján mindkét áramlási irány technikai nem megszakítható (ezen belül feltételes), technikai megszakítható kapacitást és a rendelkezésre álló szabad kapacitásokat publikálja az alábbiak szerint:

i. napokra lebontott módon az adott hónapra lekötött és szabad kapacitásokat legalább 5 évre visszamenőlegesen;

[10] Vhr. 15. számú melléklet
[11] Áralkalmazási rendelet 11/A. (1) bekezdés

ii. havi bontásban, legalább 18 hónapra előre, havi vagy gyakoribb frissítéssel;
iii. a további gázévekre éves bontásban, 10 évre előre, havi frissítéssel;
iv. a rövid távú (a következő napra felkínált) szolgáltatások rendelkezésre állásának napi frissítéseit;
v. a következő órára meghirdetett kapacitásokat.

b) A szállítási rendszerüzemeltető köteles gondoskodni a másodlagos piacon felajánlott és szerződésben lekötött kapacitások összesített értékének napi bontású közzétételéről és a közzétett adatok naponta történő aktualizálásáról, amennyiben ezek az adatok a szállítási rendszerüzemeltető rendelkezésére állnak. A közzétételnek tartalmaznia kell:

i. azon hálózati pont megjelölését, ahol a kapacitásértékesítés történt;
ii. a kapacitás típusát: betáplálási vagy kiadási, nem megszakítható (ezen belül feltételes) vagy megszakítható;
iii. a kapacitáshasználati jogok mennyiségét és időtartamát;
iv. az ügylet típusát: átruházás, engedményezés stb.;
v. az ügyletek/átruházások összes számát.

c) A szállítási rendszerüzemeltető köteles gondoskodni a szerződéses szűkületkezelési eljárások során felszabadított kapacitások összesített értékének napi bontású közzétételéről és a közzétett adatok naponta történő aktualizálásáról, amennyiben ezek az adatok a szállítási rendszerüzemeltető rendelkezésére állnak. A közzétételnek tartalmaznia kell:

i. azon betáplálási-kiadási pont megjelölését, ahol a szűkületkezelési eljárás történt;
ii. a kapacitás típusát: betáplálási vagy kiadási, kapcsolt vagy egyedi;
iii. a kapacitáshasználati jogok változásának mennyiségét és időtartamát;
iv. az ügylet típusát:
   - túljegyzési- visszavásárlási mechanizmus,
   - egy gáznapos nem megszakítható »használd vagy elveszíted« mechanizmus,
   - lekötött kapacitás visszaadása,
   - hosszú távú »használd vagy elveszíted« mechanizmus.
v. az ügyletek összes számát.

d) A szállítási rendszerüzemeltető az a)-c) pontokban meghatározott információkat és dokumentumokat valamennyi releváns pont tekintetében köteles legalább 5 évre visszamenőleg tárolni.
e) A szállítási rendszerüzemeltetőnek a szabványos és nem szabványos nem megszakítható (ezen belül feltételes) kapacitásokra vonatkozóan az egyes kapacitásaukciókon értékesítésre felkínálandó szabad kapacitást a 2017/459 EU rendelet rendelkezései, illetve az ott nem rendezettek esetében a Kapacitáslekötési Platform Szabályzat szerinti határidőkig kell meghirdetni.

2.1.2.3. Vásárolt kapacitás

a) A felhasználó többlet kapacitásra vonatkozó igénybejelentése során köteles meghatározni a kiadási pont kapacitását (kWh/óra).
b) Amennyiben a felhasználó a vásárolt kapacitásánál nagyobb igényt határozott meg, a Szabályzat 3.2.1. pontja szerint kell eljárni.
c) Amennyiben a felhasználó a vásárolt kapacitáson belül kívánja növelni az igényelt kapacitását és az igényelt kapacitás rendelkezésre áll a földgázszállító rendszeren, a szállítási rendszerüzemeltető a kapacitás adatot nyilvántartásba veszi.
d) Amennyiben a felhasználó a vásárolt kapacitáson belül kívánja növelni az igényelt kapacitását és az igényelt kapacitás nem áll rendelkezésre a földgázszállító rendszeren, a szállítási rendszerüzemeltető az igényt rögzíti. A GET vonatkozó[12] rendelkezése alapján, ha a felhasználó vásárolt kapacitását, vagy annak egy részét két egymást követő gázévben nem kötötte le, annak igénybevételére legkorábban az igénybejelentéstől számított második gázév első napjától kerülhet sor, kivéve, ha a szállítási rendszerüzemeltetővel ettől eltérő időpontról állapodott meg. A rendszerhasználó által a vásárolt kapacitás terhére történő lekötés megállapításánál a rövidtávú kapacitástermékek (negyedéves, havi, napi, napon belüli kapacitások) is figyelembevételre kerülnek.

2.1.2.4. Megszakítható kapacitások lekötése

a) Megszakítható szabad kapacitást azokon a betáplálási-kiadási pontokon ajánlhat fel a szállítási rendszerüzemeltető, amely pontokon a nem megszakítható (ezen belül feltételes) kapacitás kapacitástermékenként a 2017/459 EU rendeletben és az Áralkalmazási rendeletben meghatározottak szerint került értékesítésre, vagy a szállítási viszonyok, vagy a technikai adottságok miatt kizárólag megszakítható kapacitás felajánlása történhet meg.
b) A megszakítható kapacitásokra vonatkozó kapacitás kiosztási eljárás az azonos használati időszakra meghirdetett és eredményesen lezárt, nem megszakítható (ezen belül feltételes) kapacitás kiosztási eljárást követően, de a soron következő, nem megszakítható (ezen belül feltételes) rövid távú termék kapacitás kiosztási eljárása előtt kerül lebonyolításra.
c) A fizikai áramlással ellentétes irányú megszakítható kapacitások felajánlására a kapcsolódó rendszerüzemeltetőkkel történő megállapodás alapján kerülhet sor.
d) A megszakítható kapacitás a szállítási rendszerüzemeltetővel kötött rendszerhasználati szerződésben meghatározott feltételekkel és mértékben vehető igénybe. A megszakítás esetén a megszakított kapacitások terhére a megszakítási értesítésben feltüntetett mérték felett a rendszerbe földgáz nem táplálható be és onnan nem vételezhető.

2.1.2.5. Kapacitáslekötés túlnominálási eljárásban

a) A betáplálási-kiadási pontokon a napon belüli megszakítható kapacitások kiosztása túlnominálási eljárás útján történik, kivéve, ha egy adott határkeresztező betáplálási-kiadási pont esetében erről a Hivatal másként rendelkezik.

[12] GET 72. § (4) bekezdés

b) Túlnominálás azon betáplálási-kiadási ponton lehetséges, ahol minden nem megszakítható kapacitás lekötésre került, vagy nem megszakítható kapacitás nem került meghirdetésre.
c) Túlnominálásra azon rendszerhasználó jogosult, mely rendelkezik a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzatában meghatározott szabad fedezettel.
d) Túlnominálást adott gáznapra legkorábban az adott gáznapot megelőző gáznap 19:00 órától lehet benyújtani, a napi megszakítható aukció zárását követően a b) pont szerinti feltételek teljesülése esetén.
e) Adott rendszerhasználó túlnominálással növelt nominálásnak mértéke nem lehet nagyobb, mint az adott betáplálási-kiadási pont megszakítható technikai kapacitásának mértéke.
f) Amennyiben egy adott betáplálási-kiadási ponton adott áramlási irányban a rendszerhasználó nominálható kapacitása kisebb, mint a nominálása és a szállítási rendszerüzemeltető felajánlott megszakítható kapacitást, akkor a teljes különbözetre napon belüli megszakítható kapacitás kerül automatikusan allokálásra a túlnominálás benyújtásakor a túlnominálással érintett első gázórától a gáznap végéig. Az így lekötött kapacitás egy esetleges alacsonyabb újranominálással nem vonható vissza.
g) Az f) pont szerinti allokációt követően a szállítási rendszerüzemeltető értesíti a rendszerhasználót az allokálás eredményéről, amely allokálással a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzata szerinti elektronikus rendszerhasználati (kapacitáslekötési) szerződés jön létre az Informatikai Platformon.

2.1.2.6. Feltételes kapacitások lekötése és igénybevétele

a) Feltételes szabad kapacitást kizárólag a jogszabályban meghatározott betáplálási-kiadási pontokon ajánl fel a szállítási rendszerüzemeltető.
b) Az éves, negyedéves, havi feltételes kapacitások az azonos időszakra vonatkozó nem megszakítható kapacitás kiosztási eljárásokat követően, a szállítási rendszerüzemeltető által közzétett aukciós naptár szerinti időpontokban kerülnek kiosztásra.
c) A napi és napon belüli feltételes kapacitások az azonos időszakra vonatkozó nem megszakítható kapacitás kiosztási eljárások szerinti időpontokban kerülnek kiosztásra azzal, hogy a napon belüli feltételes kapacitás aukcióra azután kerülhet sor, amennyiben a nem megszakítható kapacitások az adott gáznap hátralévő óráira már elkeltek.
d) A fizikai áramlással ellentétes irányú feltételes kapacitások felajánlására a kapcsolódó rendszerüzemeltetőkkel történő megállapodás alapján kerülhet sor.
e) A kizárólag a jogszabályban meghatározott feltétel bekövetkezése esetén az érintett feltételes kapacitás igénybevétele a megszakítás szabályai szerint korlátozásra kerülhet.
f) A feltételes kapacitás igénybevételének korlátozása esetén a megszakítási értesítésben feltüntetett mérték felett a rendszerbe földgáz nem táplálható be és onnan nem vételezhető.

2.1.3. Földgázelosztói kapacitás lekötése

2.1.3.1. Általános szabályok

a) A földgázelosztó a rendszerhasználati szerződéssel lekötött, nem megszakítható kapacitás mértékéig folyamatos földgázelosztás biztosítására vállal kötelezettséget, ez alól kivétel a tervezett karbantartás miatti üzemszünet, az üzemzavar, a korlátozás és a válsághelyzet esete.
b) A földgázelosztói kapacitás lekötésére a rendszerhasználó jogosult az általa ellátott felhasználók által átadott kapacitáslekötési jog alapján az érintett felhasználási helyek vásárolt kapacitásainak mértékéig, valamint a saját jogon eljáró felhasználó saját felhasználása mértékéig. Ha a MER érintett alapadataiban a felhasználóval történő szerződés megkötését követően változás történik, akkor a vásárolt kapacitás kwh/h-ban történő meghatározásánál +/- 1% eltérési lehetőséget kell figyelembe venni, amely értékkel az elosztói kapacitás-lekötés módosítható. A felhasználási helyek vásárolt kapacitásait a földgázelosztó a q) pont szerint tartja nyilván.
c) Ha a felhasználási hely vásárolt kapacitását vagy annak egy részét a rendszerhasználó a megelőző két egymást követő gázévben a felhasználási helyen, mint a földgázelosztó rendszer kiadási pontján nem kötötte le, és nem áll rendelkezésre szabad kapacitás, akkor a vásárolt, de le nem kötött kapacitás igénybevételére legkorábban – a rendszerüzemeltetővel kötött eltérő megállapodás hiányában – az igénybejelentéstől számított második gázév első gáznapjától kerülhet sor. A rendszerhasználó által a vásárolt kapacitás terhére történő lekötés megállapításánál a rövidtávú kapacitástermékek (negyedéves, havi, napi, napon belüli kapacitások) is figyelembevételre kerülnek**.**
d) A földgázelosztó köteles ellenőrizni a lekötéshez igényelt kapacitást, amely a vásárolt kapacitást nem haladhatja meg.
e) A rendszerhasználó gázévre, gázév negyedévére, hónapjára, napjára és gáznapon belül köthet le kapacitásokat a földgázelosztó rendszeren. Csak olyan rendszerhasználó adhat be kapacitáslekötési igényt, aki rendszerhasználati szerződéssel rendelkezik a földgázelosztó rendszer bármely kiadási pontjára vonatkozóan. A földgázelosztó a kapacitáslekötéseket rendszerhasználati szerződés keretén belül az üzletszabályzata szerint biztosítja a rendszerhasználó részére.
f) A kapacitáslekötési kérelmet a földgázelosztóhoz kell benyújtani.
g) A rendszerhasználó a földgázelosztó részére a kapacitáslekötésre kötelezett felhasználók esetén POD-onként adja meg a kapacitáslekötési igényeit.
h) A saját jogon eljáró felhasználó az órai csúcskapacitási igényt a felhasználási helyre, a rendszerhasználó – ha több felhasználót képvisel – a gázátadó állomásra és a felhasználási helyre köteles megadni.
i) A beérkezett kapacitáslekötési kérelmeket a földgázelosztó ellenőrzi.
j) Ha a kapacitáslekötési kérelem az Adatcsere Szabályzatban írtaknak formailag és tartalmilag, valamint a vonatkozó jogszabályokban előírtaknak megfelel, a kapacitáslekötési kérelmet a földgázelosztó elfogadja, és erről a tényről az Adatcsere Szabályzat előírásai szerint értesíti a rendszerhasználót.
k) Az elfogadott kapacitáslekötési kérelmek megvalósíthatóságát a földgázelosztó hidraulikai vizsgálat alapján a saját hálózata, valamint a földgázszállító rendszer műszaki korlátainak figyelembevételével bírálja el.

l) Ha a kapacitáslekötési kérelem a jogszabályokban foglaltaknak, és/vagy az Adatcsere Szabályzatban leírtaknak formailag és/vagy tartalmilag nem felel meg, a kapacitáslekötési kérelmet a földgázelosztó az Adatcsere Szabályzat előírásainak megfelelően elutasítja.
m) A földgázelosztó a GET vonatkozó rendelkezése[13] szerinti esetekben utasíthatja el a kapacitásigénylő kapacitáskérelmét. A kapacitáslekötési kérelem elutasítását a földgázelosztónak indokolnia kell az Adatcsere Szabályzat előírásai szerint. A földgázelosztó döntése ellen a rendszerhasználó a Hivatalhoz fordulhat.
n) A földgázelosztó a következő, a felhasználókat megillető kapacitásokat köteles nyilvántartani:

   i. Felhasználási hely vásárolt kapacitása (m^3/óra és kWh/óra);
   ii. Felhasználási hely lekötött kapacitása (kWh/óra);

o) A nyilvántartott vásárolt kapacitást az alábbi számítási eljárással kell átszámolni kWh/óra értékre:

   i. Vásárolt kapacitás [kWh/óra] = vásárolt kapacitás $[m^3/\text{óra}]_{15}$ * MER szerinti $K_{15/0,(2H)}$ vagy $K_{15/0,(2S)}$ vagy $K_{15/0,(inert)}$ váltószám * érintett gázátadóra a MER-ben publikált súlyozott átlag égéshő [kWh/m^3]

p) A kapacitáslekötés a földgázelosztó hálózat kiadási pontjára (a felhasználási helyre) történik.
q) Ha a földgázelosztó rendszert egynél több gázátadó állomás látja el, akkor a földgázelosztónak minősítenie kell a földgázelosztó rendszer kilépési pontjait abból a szempontból, hogy melyik gázátadó szabad kapacitásának terhére biztosítja normál üzemmenet esetén az ellátásukat.
r) Amennyiben a földgázelosztó rendszerhez csatlakozó rendszerhasználó ellátása a földgázelosztó hálózat olyan kilépési pontjáról történik, mely esetében egyértelműen nem határozható meg, hogy melyik gázátadó állomásról kapja az ellátását, és a szállítási rendszerüzemeltető az érintett kiadási vagy betáplálási pontokat egy kereskedelmi pontba összevonta, akkor a földgázelosztói rendszerhasználónak az összevont gázátadó szabad kapacitása mértékéig van lehetősége a kapacitás lekötését megadni.
s) A földgázelosztó a rendszerhasználó számára megadja az Áralkalmazási rendelet szerinti megfelelés érdekében még lekötni szükséges kapacitásokat az Adatcsere Szabályzatban meghatározottak szerint minden gázév március 20-ig.

[13] GET 77. §

2.1.3.2. Nem megszakítható kapacitások lekötése

2.1.3.2.1. Éves kapacitáslekötés

a) A rendszerhasználó minden év október első napját megelőző 21. napig adhat be a következő gázévre vonatkozóan éves kapacitáslekötési kérelmet a földgázelosztó rendszer kiadási pontjaira.
b) Az éves kapacitások lekötésének időtartama egy gázév. A kapacitáslekötési (használati) időszak a gázév kezdőnapján, október 1-én reggel 06:00 órakor kezdődik és a következő gázév első napján, október 1-én reggel 06:00 órakor zárul.

2.1.3.2.2. Gázéven belüli nem téli fogyasztási időszaki kapacitás lekötés

a) A rendszerhasználó minden gázév kezdetét megelőző 21. napig adhat be a következő gázévre vonatkozó nem téli fogyasztási időszaki kapacitáslekötési kérelmet a földgázelosztó rendszer kiadási pontjaira.
b) A gázéven belüli nem téli időszaki kapacitáslekötés feltételeit az Áralkalmazási rendelet tartalmazza.

2.1.3.2.3. Negyedéves kapacitáslekötés

a) A rendszerhasználó december, március, június első hétfőjéig és október első napját megelőző 21. napig (amennyiben ünnepnapra esik, akkor a kapacitáslekötés záró időpontja az azt követő munkanap) adhat be kapacitáslekötési kérelmet egy adott negyedévre vonatkozóan.
b) A kapacitás lekötésének időtartama a naptári negyedév első gáznapjának kezdetétől a következő naptári negyedév első gáznapjának kezdetéig tart az alábbiak szerint:

    január 01. reggel 06:00 óra – április 01. reggel 06:00-ig
    április 01. reggel 06:00 óra – július 01. reggel 06:00-ig
    július 01. reggel 06:00 óra – október 01. reggel 06:00-ig
    október 01. reggel 06:00 óra – január 01. reggel 06:00-ig

2.1.3.2.4. Havi kapacitáslekötés

a) A rendszerhasználó a tárgyhónap első napját megelőző ötödik munkanapig adhat be havi kapacitáslekötési kérelmet az elérhető szabad kapacitásokra.
b) A kapacitások lekötésének időtartama egy hónap. A kapacitáslekötési időszak mindig a kapacitáslekötési kérelemben megadott hónap 1. napján reggel 06:00 órakor kezdődik és a lekötési időszak utolsó napját követő reggel 06:00 órakor ér véget.

2.1.3.2.5. Napi kapacitáslekötés

a) A rendszerhasználó az adott gáznap előtti gáznap adhat be kapacitáslekötési kérelmet az elérhető szabad kapacitásokra.
b) A kapacitáslekötési időszak mindig a szerződésben szereplő gáznap reggel 06:00 órakor kezdődik és az azt követő gáznap reggel 06:00 órakor ér véget.

2.1.3.2.6. Napon belüli kapacitáslekötés

a) A kapacitáslekötési időszak mindig a szerződésben szereplő gáznap szerződésben szereplő gázórájában kezdődik és az azt követő gáznap reggel 06:00 órakor ér véget.
b) A rendszerhasználó a gáznap kapacitásigénnyel érintett óráját megelőző második óra első fél órájában adhat be kapacitáslekötési kérelmet az elérhető szabad kapacitásokra.

2.1.3.3. Megszakítható kapacitások lekötése

A földgázelosztónál nincs lehetőség megszakítható kapacitások lekötésére.

2.1.4. Földgáztárolói kapacitás lekötése

2.1.4.1. Általános szabályok

a) A földgáztároló engedélyes által az alapszolgáltatás keretében egy vagy több tárolói évre, illetve egy tárolói évnél rövidebb időszakra lekötésre felkínált kapacitások:

   i. Nem megszakítható kapacitás:
      - mobilkapacitás (kWh);
      - betárolási kapacitás (kWh/nap);
      - kitárolási kapacitás (kWh/nap).
   ii. Megszakítható kapacitás:
      - betárolási kapacitás (kWh/nap);
      - kitárolási kapacitás (kWh/nap).

b) A fenti be- és kitárolási kapacitások szezonális földgáztárolási lehetőséget biztosítanak a rendszerhasználó számára.
c) A kapacitáslekötési kérelmet a földgáztároló engedélyeshez kell benyújtani a Szabályzatban rögzített eljárási rend szerint.
d) Kapacitáslekötés szempontjából az egy engedélyeshez tartozó hazai kereskedelmi földgáztárolók egyesített tárolóként üzemelnek.
e) A be- és kitárolási kapacitásokat napi legmagasabb értékként (kWh/nap) kell lekötni, gáznapon belül egyenletes terhelési igényt feltételezve, azaz az órai lekötés (kWh/h) a napi lekötés 24-ed része.
f) A földgáztároló engedélyes - a műszaki lehetőségek figyelembevételével - az időszakokkal ellentétes (betárolási időszakban kitárolás, kitárolási időszakban betárolás) úgynevezett virtuális földgáztárolási szolgáltatást is biztosíthat. A virtuális földgáztárolási szolgáltatást a földgáztároló engedélyes választható szolgáltatás keretében nyújthatja.

2.1.4.2. Szabad kapacitások publikálása

a) A földgáztároló engedélyes az internetes honlapján és a földgáztárolói Informatikai Platformján minden év január 31-ig közzéteszi a következő évre kapacitásokat.:a következő tárolói évre (évekre) az egyes tárolói évekre leköthető földgáztárolói szabad kapacitásokat.

b) A földgáztároló engedélyes a leköthető kapacitásaira vonatkozó információkat az internetes honlapján az alábbiak szerint teszi közzé:

   i. névleges kapacitások;
   ii. szabad kapacitások;
   iii. lekötött kapacitások.

c) A földgáztároló engedélyes az internetes honlapján A b) pont szerinti egyesített földgáztárolói kapacitásokat – kapacitáslekötéssel összefüggésben - a földgáztároló engedélyes az internetes honlapján folyamatosan frissíti.
d) A megszakítható kapacitások közzétételének rendje megegyezik a nem megszakítható kapacitások közzétételére vonatkozó fenti szabályokkal.

2.1.4.3. Nem megszakítható kapacitások lekötése

2.1.4.3.1. A tárolói évet megelőző éves vagy több éves kapacitáslekötés

a) A következő tárolói évre (tárolói évekre) vonatkozó kapacitáslekötési igényeket a földgáztároló engedélyes folyamatosan fogadja. Az igények földgáztároló engedélyeshez történő beérkezésének határideje március első hétfője. Amennyiben a rendszerhasználó igénye határidőben nem érkezik meg, a földgáztároló engedélyes nem kötelezhető kapacitása kapacitás rendelkezésre bocsátására ezen eljárás keretében.
b) A használati időszak az egy éves lekötések esetén minden év április 1. reggel 06:00 órakor kezdődik, és a következő év április 1. reggel 06:00 órakor zárul le.
c) Több éves kapacitáslekötés esetén a használati időszak a rendszerhasználó által megjelölt év április 1-jén reggel 06:00 órakor (vagy az esetleges fejlesztések által meghatározott időpontban) kezdődik, és a záró év április 1-jén reggel 06:00 órakor zárul le.
d) A kapacitás igénylése a földgáztároló Informatikai Platformján, a kapacitáslekötést biztosító felületen történik. A földgáztárolói Informatikai Platform ezen funkciójának hiánya vagy üzemképtelensége esetén a földgáztároló engedélyes üzletszabályzatában meghatározott módon kell az igénylést leadni
e) A kapacitáslekötési igények kötelező érvényűek, vissza nem vonhatók, a benyújtást követően kizárólag a földgáztároló engedélyes felszólítására módosíthatók.
f) A kapacitáslekötési igénynek tartalmaznia kell:

   i. Kapacitás csomagok meghirdetése esetén:
      - az igényelt kapacitás csomagok számát, egyetemes szolgáltatásra jogosult felhasználók ellátására szolgáló, valamint az előbbi körbe nem tartozó bontásban (db);
      - az igényelt használati időt (egy év, vagy több év);
      - a betárolás és kitárolás tervezett havi ütemezését (kWh/hó);
      - a rendszerhasználó azonosítására szolgáló EIC kódot.
   ii. Kapacitások önállóan történő meghirdetése esetén:
      - az igényelt mobil kapacitást (kWh);
      - az igényelt kitárolási kapacitást (kWh/nap);
      - az igényelt betárolási kapacitást (kWh/nap);

- az igényelt kapacitást egyetemes szolgáltatásra jogosult felhasználók ellátására szolgáló, valamint az előbbi körbe nem tartozó bontásban;
- az igényelt használati időt (egy év, több év);
- a betárolás és kitárolás tervezett havi ütemezését (kWh/hó);
- a rendszerhasználó azonosítására szolgáló EIC kódot.

g) A kapacitáslekötési igényhez kötelezően csatolni kell az alábbi mellékleteket:

i. a működési engedély másolatát (engedélyes rendszerhasználó esetén);
ii. 30 napnál nem régebbi eredeti cégkivonatot;
iii. cégjegyzésre jogosult(ak) aláírási címpéldánya(i)nak másolatát vagy a földgáztároló engedélyes által elfogadott aláírás mintát.
iv. pénzügyi biztosíték dokumentumait;

h) A beérkezett kapacitáslekötési igényt a földgáztároló engedélyes benyújtáskor formai szempontból ellenőrzi.
i) A beérkezett és formailag elfogadott kapacitáslekötési igény teljesíthetőségét a földgáztároló engedélyes a földgáztároló rendszer műszaki korlátainak figyelembevételével bírálja el.
j) A földgáztároló engedélyes a következő esetekben utasíthatja el a kapacitásigénylő által benyújtott igényt:

i. a benyújtott igénylés hibás vagy hiányos,
ii. az igénylés határidő lejárta után érkezik,
iii. az igény kielégítéséhez szükséges kapacitáslekötésre felajánlott szabad földgáztárolói kapacitás hiányzik (túljegyzés),
iv. a földgáztárolóba betárolni kívánt földgáz minősége nem teljesíti Vhr.-ben[14] foglalt előírásokat.

k) Az igénylés elutasítását a földgáztároló engedélyesnek indokolnia kell.
l) A földgáztároló engedélyes az érvényes igényeket a következő sorrendben és módon elégíti ki:

i. Amennyiben a rendszerhasználók által leadott kapacitásigények nem haladják meg a tárolói éves meghirdetés keretében lekötésre felajánlott szabad földgáztárolói kapacitást, úgy a földgáztároló engedélyes az összes érvényes kapacitásigényt visszaigazolja a rendszerhasználók felé és megköti a földgáztárolási szerződéseket.
ii. Amennyiben a rendszerhasználók által leadott kapacitásigények meghaladják a tárolói éves meghirdetés keretében lekötésre felajánlott szabad földgáztárolói kapacitásokat, úgy a földgáztároló engedélyes a rendelkezésre álló kapacitásokra kapacitás aukciót ír ki az üzletszabályzatában foglaltaknak megfelelően. Az aukción csak azok a rendszerhasználók vehetnek részt, akik a kapacitáslekötési folyamat során nyújtottak be érvényes kapacitás igényt a

[14] Vhr. 11. melléklet

tárolói éves meghirdetés keretében lekötésre felajánlott szabad földgáztárolói kapacitásokra.

m) A földgáztároló engedélyes azon formailag elfogadott kapacitáslekötési igények benyújtóival, akik számára az l) pont szerint földgáztárolási kapacitásokat allokált, legkésőbb március 31-ig földgáztárolási szerződést köt, az elfogadott igényeknek megfelelően.

2.1.4.3.2. A tárolói éven belüli kapacitáslekötés

a) A földgáztároló engedélyes a tárolói év során folyamatosan fogadja a tárolói év még hátralévő időtartamára vonatkozó igényeket. A földgáztároló engedélyes az egy tárolói évnél rövidebb időtartamra vonatkozó kapacitáslekötési igényeket az üzletszabályzatában, és az internetes honlapján közzétett szabályokban meghatározott feltételek szerint teljesíti.
b) A beérkező igényeket a földgáztároló engedélyes megvizsgálja és túligénylés esetén az üzletszabályzata szerinti eljárás keretében allokálja.
c) A földgáztároló engedélyes a tárolói éven belül a nem megszakítható éves szezonális földgáztárolási szolgáltatáson kívüli tárolói szolgáltatásokat az üzletszabályzatában leírtak alapján nyílt, a honlapon közzétett ajánlati felhívásban meghirdetett árverési eljárás, vagy más nyílt, mindenki számára elérhető eljárás keretében is meghirdetheti.

2.1.4.4. Megszakítható kapacitások lekötése

a) A földgáztároló engedélyes betárolási és kitárolási kapacitást megszakíthatóként is értékesíthet választható szolgáltatások keretében. Ezen szolgáltatásokhoz kapcsolódóan a megszakítható be- és/vagy kitárolási kapacitás – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában - az alábbi esetekben értelmezhető:

   i. Ha a földgáztároló engedélyes által meghirdetett nem megszakítható be- és/vagy kitárolási kapacitás teljes mértékben lekötésre került, vagy
   ii. ha a műszaki lehetőségek figyelembevételével a szezonális időszakokkal ellentétes (betárolási időszakban kitárolás, kitárolási időszakban betárolás) tárolás valósítható meg, a fizikai áramlás lehetséges mértékéig, vagy
   iii. a GET vonatkozó rendelkezései[15] alapján földgáztároló engedélyes jogosult a lekötött, de fel nem használt kapacitásokat legalább megszakítható kapacitásként értékesítésre felajánlani a többi rendszerhasználó számára, ha a kapacitást tulajdonló rendszerhasználó nem rendelkezett annak értékesítéséről, vagy
   iv. a földgáztároló engedélyes a rendelkezésre álló napi – a rendszerhasználók által - nem nominált kapacitását naponta a földgáztárolói Informatikai Platformon meghirdetheti megszakítható kapacitásként, vagy
   v. a földgáztároló engedélyes a rendelkezésre álló, szezonális időszakokkal megegyező fizikai áramlást biztosító be- és/vagy kitárolási kapacitását a tárolói éves kapacitástermék értékesítését követően, amennyiben a műszaki feltételek

[15] GET 73. § (2)

adottak, jogosult értékesítésre felajánlani a földgáztárolói Informatikai Platformon megszakítható kapacitásként.

b) Megszakítható be- és kitárolási kapacitás lekötésének a feltétele, hogy az igénylőnek legyen lekötött mobilkapacitása, vagy a megszakítható kapacitások lekötésével egy időben mobilkapacitást is lekössön. Mobil kapacitás megszakítható alapon nem igényelhető.

2.1.5. Kapacitás visszaadás és visszavétel

2.1.5.1. Szállítói kapacitás visszaadás és visszavétel

2.1.5.1.1. Lekötött kapacitás visszaadása

a) A szállítási rendszerüzemeltető – a napi vagy napon belüli kapacitáslekötések kivételével – köteles befogadni a rendszerhasználó által egy adott határkeresztezési betáplálási-kiadási pontban lekötött nem megszakítható (ezen belül feltételes) kapacitás visszaadását. A kapcsolt kapacitást csak kapcsolt kapacitásként lehet visszaadni.
b) A visszaadásra felajánlott nem megszakítható (ezen belül feltételes) kapacitás abban az esetben kerül figyelembevételre, mint szabad kapacitás a rövidebb időtartamú rövidtávú kapacitás értékesítés során, amennyiben az visszaadásra kerül az adott rövidtávú kapacitásra vonatkozó aukció kiírásának időpontját megelőző munkanap 24. órájáig.
c) A rendszerhasználó a rendszerhasználati szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit mindaddig és annyiban megtartja, amíg a szállítási rendszerüzemeltető az általa visszaadott kapacitás bármely részét újra nem értékesíti, melyről köteles haladéktalanul értesíteni a rendszerhasználót.
d) A visszaadásra felajánlott kapacitást a rendszerhasználók számára a kapacitáslekötési eljárások során a szabad kapacitások között kell nyilvántartani.
e) A visszaadásra felajánlott kapacitások értékesítése a szállítási rendszerüzemeltető adott hálózati ponton meglévő egyéb szabad, nem megszakítható (ezen belül feltételes) kapacitásának értékesítése után történhet csak meg. A visszaadott kapacitások értékesítése időbélyeg alapján történik, a korábban beadott visszaadás kerül előbb értékesítésre.
f) A Keretrendeletben meghatározott feltétel fennállása esetén a nem megszakítható kapacitásba a feltételes kapacitás nem értendő bele.
g) A visszaadott kapacitás másodlagos kapacitás kereskedelemben nem értékesíthető, valamint kereskedőváltás során sem adható át más rendszerhasználó számára.
h) A másodlagos kapacitáskereskedelem során egy adott rendszerhasználó által átadott-átvett mennyiség oly módon kerül a kapacitás visszaadás során figyelembevételre, hogy az általa átadott mennyiség csökkenti, az általa átvett mennyiség azonban nem növeli az adott rendszerhasználó visszaadható kapacitását.
i) Kapacitásvisszaadási eljárásban, ha a szállítási rendszerüzemeltető a visszaadott kapacitást részben vagy egészben értékesítette, akkor a kapacitását visszaadó rendszerhasználóval az Áralkalmazási rendelet szerint számol el. A szállítási rendszerüzemeltető által a kapacitás aukció keretében értékesített visszaadott kapacitásra vonatkozó esetleges aukciós prémium bevételből az érintett rendszerhasználó nem részesedik.

2.1.5.1.2. Hosszú távú lekötött kapacitás visszavétele (hosszú távú „használd vagy elveszíted” eljárás)

a) Adott határkeresztezési betáplálási-kiadási ponton a rendszerhasználó által lekötött és rendszeresen ki nem használt kapacitás részleges vagy teljes visszavételre kerül, amennyiben a rendszerhasználó a ki nem használt kapacitását nem adta el a másodlagos kapacitás kereskedelemben, és más rendszerhasználók az adott határkeresztezési betáplálási-kiadási ponton nem megszakítható kapacitáslekötést igényelnek, de az adott ponton nem áll rendelkezésre szabad nem megszakítható kapacitás (ezen belül feltételes) megfelelő mértékben.
b) A lekötött kapacitás abban az esetben tekinthető rendszeresen ki nem használtnak, ha:
   i. a szerződés egy évnél hosszabb időtartamra vonatkozik, mind év április 1. és szeptember 30. között, mind pedig október 1. és március 31. között a lekötött kapacitásának átlagban kevesebb, mint 80%-át használja ki az allokált adatok alapján, és ezt a magatartását nem indokolta megfelelően; vagy
   ii. az adott gáznapra leadott első nominálása szisztematikusan a lekötött kapacitásának több mint 80%-a, de az adott gáznapra leadott újranominálás(ok) eredményeként kialakuló utolsó érvényes nominálása a lekötött kapacitásának 80%-a alatt marad.

c) Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető az allokált adatok alapján megállapítja, hogy az egy évnél hosszabb időtartamra vonatkozó szerződéssel rendelkező rendszerhasználó mind április 1. és szeptember 30., mind pedig október 1. és március 31. között a lekötött kapacitásának átlagban kevesebb, mint 80%-át használta ki, a szállítási rendszerüzemeltető a ki nem használt kapacitás tényéről tájékoztatja a Hivatalt és az érintett rendszerhasználót. A tájékoztatásban a szállítási rendszerüzemeltető jelzi, ha az adott hálózati ponton más rendszerhasználók nem megszakítható (ezen belül feltételes) kapacitást igényeltek, és amely igény szabad kapacitás hiányában nem volt kielégíthető. A Hivatal felszólítására a rendszerhasználó 5 napon belül indoklással köteles bemutatni, hogy a lekötött, de ki nem használt kapacitását másodlagos kapacitáskereskedelemben értékesítette vagy értékesítésre felajánlotta. Amennyiben a Hivatal az indoklás alapján úgy dönt, hogy a rendszerhasználó ésszerű feltételek mellett nem kínálta fel a ki nem használt kapacitást a másodpiacon, akkor határozatban intézkedik a szállítási rendszerüzemeltető felé a kapacitás elvonásáról és értékesítésre történő felkínálásáról.
d) Az egy gáznapos nem megszakítható „használd vagy elveszíted” mechanizmus alkalmazása nem tekinthető elegendő indoknak az a) pont alkalmazásának mellőzésére.
e) A visszavétel következtében a rendszerhasználó a lekötött kapacitást egy adott időszakra vagy a szerződésének tárgyidőszakából még hátralévő időtartamra a ki nem használt kapacitást részlegesen vagy teljes mértékben elveszíti.
f) A rendszerhasználó a rendszerhasználati szerződésből fakadó jogait és kötelezettségeit mindaddig és annyiban megtartja, amíg a szállítási rendszerüzemeltető a visszavett kapacitás bármely részét újra nem allokálja, melyről köteles haladéktalanul értesíteni a rendszerhasználót.

g) A visszavett kapacitás másodlagos kapacitás kereskedelemben nem értékesíthető, valamint kereskedőváltás során sem adható át más rendszerhasználó számára.
h) A másodlagos kapacitáskereskedelem során átadott-átvett mennyiség oly módon kerül a hosszú távú „használd vagy elveszíted" eljárás során figyelembevételre, hogy az átadott mennyiség csökkenti, az átvett mennyiség azonban nem növeli a visszavehető kapacitást.
i) A visszavett kapacitások értékesítése a szállítási rendszerüzemeltető adott pontbéli egyéb szabad, nem megszakítható (ezen belül feltételes) kapacitásának értékesítése után történhet csak meg. A visszavett kapacitások értékesítése időbélyeg alapján történik, a korábban visszavett kapacitás kerül előbb értékesítésre.
j) A Keretrendeletben meghatározott feltétel fennállása esetén a nem megszakítható kapacitásba a feltételes kapacitás nem értendő bele.
k) Az a) és b) pont rendelkezéseit a másodlagos kapacitás piacon megszerzett kapacitások vonatkozásában is alkalmazni kell. Ebben az esetben az i) pont rendelkezéseit a kapacitás lekötési díj vonatkozásában az elsődleges kapacitást lekötő rendszerhasználóval, a forgalmi és szagosítási díj vonatkozásában a másodlagos piacon kapacitást átvevő rendszerhasználóval szemben kell érvényesíteni. A másodlagos kapacitás piaci tranzakcióban részt vevő kapacitást átadó és átvevő felek közötti szerződéses jogviszony tekintetében a szállítási rendszerüzemeltetőt nem terheli semmilyen felelősség, az nem tartalmazhat semmilyen kötelezettséget a szállítási rendszerüzemeltetőre vonatkozóan. A visszavételt és újraértékesítést követően a kapacitást átadó és átvevő felek kötelesek egymással elszámolni a másodpiaci tranzakcióból fakadó egyéb jogaikkal és kötelezettségeikkel.
l) Hosszú távú »használd vagy elveszíted« eljárásban, ha a szállítási rendszerüzemeltető az elvett kapacitást részben vagy egészben értékesítette, akkor a kapacitását elveszítő rendszerhasználóval az Áralkalmazási rendelet szerint számol el. A szállítási rendszerüzemeltető által a kapacitás aukció keretében értékesített az elvett kapacitásra vonatkozó esetleges aukciós prémium bevételből az érintett rendszerhasználó nem részesedik.

2.1.5.1.3. Kapacitásbővítés túljegyzési-visszavásárlási mechanizmus alkalmazásával

a) A szállítási rendszerüzemeltető köteles a Hivatal felé a következő gázévet megelőző év november 30-ig javaslatot előterjeszteni egy olyan ösztönző alapú túljegyzési-visszavásárlási mechanizmusra, amelynek révén nem megszakítható többletkapacitások kínálhatók fel a rendszerben. Ha a Hivatal a javasolt mechanizmust jóváhagyja, a szállítási rendszerüzemeltető köteles ezt a mechanizmust a következő gázévet megelőzően bevezetni és a következő gázévre többletkapacitást december 31-ig lekötésre felajánlani. Többletkapacitás alatt a határkeresztezési betáplálási-kiadási pontnak a meghatározott technikai kapacitásán felül kínált nem megszakítható kapacitást kell érteni.
b) A mechanizmust úgy kell kialakítani, hogy a szállítási rendszerüzemeltető és a rendszerhasználók osztozzanak a többletkapacitás értékesítéséből származó bevételeken és a visszavásárlások, illetve az e) pont szerinti intézkedések költségein. A Hivatal meghatározza a bevételeknek és a költségeknek a szállítási rendszerüzemeltető és a rendszerhasználók közötti megoszlását.

c) A szállítási rendszerüzemeltető bevételeinek meghatározása szempontjából úgy kell tekinteni, hogy a technikai kapacitás (ezen belül feltételes), ezen belül különösen a visszaadott kapacitás és a hosszú távú »használd vagy elveszíted« mechanizmusok alkalmazásából származó kapacitás allokálása előbb történt, mint az esetleges többletkapacitásé.
d) A többletkapacitás meghatározása során a szállítási rendszerüzemeltető köteles figyelembe venni a határkeresztezési betáplálási-kiadási pontokban különböző időpillanatokban meglévő, fizikailag kihasználatlan kapacitások valószínű mennyiségére vonatkozó statisztikai forgatókönyveket. A szállítási rendszerüzemeltetőnek továbbá a többletkapacitás felkínálásával kapcsolatban olyan kockázati profilt kell figyelembe vennie, amelyből nem származik túlzott visszavásárlási kötelezettség. A túljegyzési-visszavásárlási mechanizmusnak becslést kell adnia a piaci kapacitás-visszavásárlások valószínűségére és költségeire, és ezt a becslést figyelembe kell vennie a felkínált többletkapacitás értékében.
e) Amennyiben a rendszer integritásának fenntartása érdekében szükséges, a szállítási rendszerüzemeltető köteles olyan átlátható piaci alapú visszavásárlási eljárást alkalmazni, amelynek keretében a rendszerhasználók kapacitásokat kínálhatnak fel. Az alkalmazandó visszavásárlási eljárásról a rendszerhasználókat tájékoztatni kell. A visszavásárlási eljárás alkalmazása nem érintheti a szükséghelyzeti intézkedések alkalmazását.
f) A szállítási rendszerüzemeltető a visszavásárlási eljárás alkalmazása előtt köteles ellenőrizni, hogy a rendszer integritása más műszaki és kereskedelmi intézkedések útján nem tartható-e fenn költséghatékonyabb módon.

2.1.5.1.4. Egy gáznapos nem megszakítható „használd vagy elveszíted” mechanizmus

a) A Hivatal - egyeztetve az érintett szomszédos nemzeti szabályozó hatósággal - kötelezheti a szállítási rendszerüzemeltetőt egy adott határkeresztezési betáplálási-kiadási ponton az egy gáznapos nem megszakítható, „használd vagy elveszíted” mechanizmus alkalmazására, amennyiben ezen határkeresztezési betáplálási-kiadási pontra az ACER által - a 2024/1789 EU rendelet[16] szerint elkészített szűkületekre vonatkozó nyomonkövetési jelentésében megállapítást nyert, hogy a kapacitásallokációs eljárások során - aukció alkalmazása esetén a kikiáltási áron - a vizsgálattal érintett évben vagy az azt követő két év valamelyikében a következők szerint a kereslet nagyobb volt a kínálatnál:

   i. legalább három olyan nem megszakítható kapacitástermékkel kapcsolatban, amelynek időtartama egy hónap; vagy
   ii. legalább két olyan nem megszakítható kapacitástermékkel kapcsolatban, amelynek időtartama három hónap; vagy
   iii. legalább egy olyan nem megszakítható kapacitástermékkel kapcsolatban, amelynek időtartama egy év vagy annál hosszabb; vagy
   iv. nem kínáltak egy hónapra vagy annál hosszabb időtartamra vonatkozó nem megszakítható kapacitásterméket.

[16] 2024/1789 rendelet (EU) rendelet I. melléklet 2.2.1 pont 2. alpont

b) Az eljárás alapján a rendszerhasználó hosszútávú, negyedéves és havi nem megszakítható (ezen belül feltételes) kapacitásra vonatkozó újranominálási korlátai a következők szerint kerülnek meghatározásra az adott gáznap minden órájára külön-külön, az adott gázórában a d) pont szerint rendelkezésre álló nem megszakítható (ezen belül feltételes) kapacitás és a gázórára az e) pont szerint leadott nominálás alapján:

Nominálás	**Esetleges újranominálás során a nem megszakítható** (ezen belül feltételes) **kapacitásra vonatkozó alsó mennyiségi korlát**	**Esetleges újranominálás során a nem megszakítható** (ezen belül feltételes) **kapacitásra vonatkozó felső mennyiségi korlát**
$20\% < \sum Q_{fnom} \leq 80\%$	$\sum Q_{fkap} * 10\%$	$\sum Q_{fkap} * 90\%$
$\sum Q_{fnom} > 80\%$	$\sum Q_{fkap} * 10\%$	$\sum Q_{fkap} - ((\sum Q_{fkap} - \sum Q_{fnom})/2)$
$\sum Q_{fnom} \leq 20\%$	$\sum Q_{fnom} / 2$	$\sum Q_{fkap} * 90\%$

$\sum Q_{fnom}$: az adott hálózati ponton belül a rendszerhasználó által a d) pont szerint rendelkezésre álló nem megszakítható (ezen belül feltételes) kapacitásokra nominált mennyiségek összege.

$\sum Q_{fkap}$: az adott hálózati ponton belül a rendszerhasználó részére a d) pont szerint rendelkezésre álló nem megszakítható (ezen belül feltételes) kapacitások összege.

Az egy gáznapos nem megszakítható »használd vagy elveszíted« mechanizmus alkalmazása nem érintheti a válsághelyzet, földgázellátási üzemzavar vagy műszaki meghibásodás esetén alkalmazandó intézkedések alkalmazását.

c) A rendszerhasználó a lekötött nem megszakítható (ezen belül feltételes) kapacitásának a b) pont szerinti korlátozással érintett részét megszakítható kapacitásként újranominálhatja. A rendszerhasználó kapacitás portfoliójából elsőként a hosszú távú majd sorrendben az éves, negyedéves, havi nem megszakítható (ezen belül feltételes) kapacitásai kerülnek korlátozásra. Amennyiben a rendszerhasználónak azonos típusú kapacitásból kapcsolt és nem kapcsolt nem megszakítható (ezen belül feltételes) kapacitás is rendelkezésére áll, akkor ezek proráta alapján kerülnek korlátozásra.

d) A b) pont szerinti rendelkezésre álló nem megszakítható (ezen belül feltételes) kapacitás mértéke az alábbi tranzakciók figyelembevételével kerül meghatározásra:

i. az elsődleges kapacitás mértékéig. allokációs mechanizmusok keretében lekötött kapacitások;
ii. a szállítási rendszerüzemeltető által elfogadott kapacitásátállítási (kapacitás konverzió) igények;
iii. a kereskedőváltás során átadott és átvett kapacitások előjel helyesen;
iv. a másodlagos kapacitáskereskedelem során kapacitás átruházással és/vagy kapacitás használati jog átadással átadott és átvett kapacitások előjel helyesen;

v. A kapacitás visszaadás és a hosszú távú „használd vagy elveszíted” eljárások során rögzített visszaadott és visszavett kapacitások csökkentik az eljárás során figyelembe vett rendelkezésre álló nem megszakítható kapacitást.

e) Az adott gáznapra vonatkozó, a b) pont szerinti újranominálási korlátok az adott rendszerhasználóra a gáznap előtti naptári nap 16:00 óráig kerülnek meghatározásra az adott gáznapra vonatkozó 14:00 óráig beadott nominálások és a d) pont szerint meghatározott lekötött nem megszakítható (ezen belül feltételes) kapacitások alapján. Az eredményről a szállítási rendszerüzemeltető értesítést küld az érintett rendszerhasználó számára.
f) A b) pont szerinti korlátozás miatt a rendszerhasználó kapacitásdíj visszatérítésre, illetve nominálási eltérési pótdíjra nem jogosult a szállítási rendszerüzemeltető részéről, illetve a korlátozás során felajánlott megszakítható kapacitás megszakítása esetén díjkedvezményben nem részesül a rendszerhasználó.
g) A b) pont szerinti korlátozást nem kell alkalmazni a 2024/1789 EU rendelet rendelet[17] szerinti rendszerhasználókra. Az alkalmazhatóság vizsgálata a d) pont szerint megállapított rendelkezésre álló nem megszakítható (ezen belül feltételes) kapacitások alapján történik.
h) A Keretrendeletben meghatározott feltétel fennállása esetén a nem megszakítható kapacitásba a feltételes kapacitás nem értendő bele.
i) Ha az a) pont szerinti éves nyomonkövetési jelentés alapján megállapítást nyer, hogy az a) pontban meghatározott helyzet a következő három évben várhatóan nem fog ismételten előállni, akkor a Hivatal az adott határkeresztezési betáplálási-kiadási ponton az egy gáznapos nem megszakítható „használd vagy elveszíted” mechanizmus alkalmazását megszüntetheti.
j) Azokra a határkeresztezési betáplálási-kiadási pontokra vonatkozóan, amelyekre a Hivatal elrendeli az egy gáznapos nem megszakítható »használd vagy elveszíted« mechanizmus alkalmazását, a Hivatal értékeli a Szabályzat 2.1.5.1.3. pontja szerinti túljegyzési-visszavásárlási mechanizmushoz való viszonyt, és ezen értékelés alapján dönthet úgy, hogy a kérdéses határkeresztezési betáplálási-kiadási pontokon a szállítási rendszerüzemeltetőnek nem kell alkalmaznia a Szabályzat 2.1.5.1.3. pontjának rendelkezéseit. A Hivatal ezen döntését haladéktalanul be kell jelenteni az ACER és a Bizottság felé.

2.1.5.2. Földgázelosztói kapacitás visszaadás és visszavétel

A földgázelosztó nem biztosít kapacitás visszaadási-visszavételi lehetőséget a rendszerhasználók részére.

2.1.5.3. Földgáztárolói kapacitás visszaadás és visszavétel

A földgáztároló engedélyes nem biztosít kapacitás visszaadási-visszavételi lehetőséget a rendszerhasználók részére.

[17] 2024/1789 rendelet (EU) rendelet I. melléklet 2.2.3 pont 5. alpont

2.1.6. Kereskedőváltáshoz kapcsolódó kapacitáslekötés

a) A felhasználóknak joga van a hatályos GET és Vhr. vonatkozó rendelkezéseiben[18] leírtak szerint földgázkereskedőt váltani.
b) A korábbi földgázkereskedő köteles a felhasználó kereskedőváltása esetén a felhasználó ellátása, vagy a saját jogon eljáró felhasználó saját ellátása érdekében lekötött földgázszállító rendszeri földgázelosztó rendszer irányú kilépési ponti és földgázelosztói kapacitásokat a felhasználónak vagy a nevében eljáró új földgázkereskedőnek átadni, melyet a felhasználónak vagy az új földgázkereskedőnek – a jogszabályban rögzített eltéréssel - kötelessége lekötni a gázév hátralévő idejére.
c) Gázéven belül kereskedőt váltó felhasználó esetén a földgázelosztó az új kereskedő számára megadja a korábbi kereskedő által lekötött, az új kereskedő ellátási időszakára vonatkozó összes földgázelosztó rendszeri lekötött kapacitást. Az adatszolgáltatásra az Adatcsere Szabályzatban meghatározott módon kerül sor.

2.1.7. Másodlagos kapacitáskereskedelem

2.1.7.1. Általános szabályok

a) A kapacitáslekötéssel rendelkező rendszerhasználó az általa lekötött kapacitásokat részben vagy egészben tovább értékesítheti más rendszerhasználó számára
b) A rendszerhasználó másodlagos kapacitáskereskedelemben azokat a kapacitásait is értékesítheti, amelyek felett másodlagos kapacitáskereskedelemben rendelkezési jogot szerzett.
c) A rendszerhasználó december, március, június és szeptember első hétfőjéig (amennyiben ünnepnapra esik, akkor a kapacitáslekötés záró időpontja az azt követő munkanap) adhat be kapacitáslekötési kérelmet egy adott negyedévre vonatkozóan.

2.1.7.2. Földgázszállítói kapacitások másodlagos kereskedelme

a) A rendszerhasználók az ügylet típusától függően a Kapacitáslekötési Platformon vagy az Informatikai Platformon jelenthetik be a másodlagos kapacitásértékesítési vagy kapacitás-visszavételi igényt és annak főbb paramétereit a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzata szerinti határidőig.
b) A másodlagos kapacitáskereskedelmi ügylet során meg kell jelölni, hogy a szerződött kapacitás átruházása, vagy a kapacitás használati jog átruházása történik-e.
c) A szerződött kapacitás átruházása esetén a másodlagosan átvevő rendszerhasználó fizeti a betáplálási-kiadási ponti kapacitáslekötési díjakat, az esetleges aukciós díjat a rendszerüzemeltetőnek, valamint a forgalomarányos rendszerhasználati és a szagosítási díjat is. A szerződött kapacitás átruházása esetén az átvevő rendszerhasználót az átadó rendszerhasználó szerződésével megegyező jogok és kötelezettségek illetik meg.
d) Kapacitás használati jog átruházása esetén az eredeti rendszerhasználó a betáplálási-kiadási ponti kapacitáslekötési díjakat és az esetleges aukciós díjat továbbra is az elsődleges rendszerhasználati szerződés szerint fizeti a rendszerüzemeltetőnek. A forgalomarányos rendszerhasználati és a szagosítási díjat a másodlagosan átvevő rendszerhasználó fizeti.

[18] GET 31/A-C. § és Vhr. 26/A-B. §

e) Amennyiben az eredeti kapacitástulajdonos rendszerhasználati jogát ideiglenesen vagy véglegesen elveszíti, a rendszerüzemeltető jogosult az adott rendszerhasználó által lekötött kapacitás visszavételére, beleértve a kapacitás tulajdonosa által másodlagos kapacitás kereskedelem keretében már harmadik személynek átruházott használati joggal érintett kapacitásokat is.
f) A kapacitásértékesítési igénybejelentés főbb paramétereit és feltételeit a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzata és a Kapacitáslekötési Platform Szabályzat vonatkozó fejezete tartalmazza.
g) A másodlagos ügylet során továbbértékesített kapacitások csak akkor kerülnek érvényesítésre, miután a kapacitásértékesítésben részt vevő másik fél, valamint a szállítási rendszerüzemeltető azt visszaigazolja. Amíg nem kerül visszaigazolásra a továbbértékesített kapacitás, addig az átadó rendszerhasználó rendelkezik kapacitáshasználatból eredő jogok és kötelezettségek fölött.
h) A földgázszállító rendszeri kapacitástúllépések figyelését a másodlagos kapacitás értékesítések figyelembevételével végzi a szállítási rendszerüzemeltető. Ennek keretében a rendszerhasználó az adott hálózati pont és használati időszak vonatkozásában rendelkezésére álló kapacitásai között növelő tényezőként kell figyelembe venni az általa más rendszerhasználótól másodlagos kapacitás kereskedelemben átvett kapacitásokat, míg csökkentő tényezőként az általa más rendszerhasználó számára másodlagos kapacitás kereskedelemben átadott kapacitásokat.

2.1.7.3. Földgázelosztói kapacitások másodlagos kereskedelme

A földgázelosztó nem biztosít másodlagos kapacitáskereskedési lehetőséget a rendszerhasználók részére.

2.1.7.4. Földgáztárolói kapacitások másodlagos kereskedelme

a) A másodlagos kapacitáskereskedelmi tranzakcióban résztvevő szerződést kötő rendszerhasználóknak jelezniük kell a földgáztároló engedélyes felé a tranzakcióra vonatkozó szerződéskötés tényét a földgáztároló engedélyes üzletszabályzatában meghatározott módon és időpontig. Ezt minden esetben, mindkét rendszerhasználónak a földgáztárolói Informatikai Platformon kell megtennie.
b) A másodlagos kapacitásátadás és átvétel átvezetése megtörténik, ha a földgáztároló vizsgálata alapján a tranzakció lebonyolításának nincs akadálya.
c) A másodlagos kapacitáskereskedelmi tranzakció átvezetésének ellenértékét és ennek fizetési feltételeit a földgáztároló az üzletszabályzatában vagy honlapján közzéteszi.

2.1.8. Az Magyar Gázkiegyenlítési Pont (MGP) működése és használatának szabályai

a) Amennyiben a kereskedési platformon és azon kívüli egyéb piactéren létrejött ügylet mást nem határoz meg, a tranzakciós értesítések teljesítése és elszámolása az MGP-n történik.

A rendszerhasználók gáznap végén meglévő maradék kereskedelmi egyensúlytalansági pozíciójának kiegyenlítő gáz ügylet keretében történő rendezése is az MGP-n kerül elszámolásra.

b) Az MGP használatához a rendszerhasználó köteles rendszerhasználati szerződést kötni a szállítási rendszerüzemeltetővel, mely magába foglalja a tranzakciós értesítések kezelésére vonatkozó feltételeket is. A Központi Szerződő Fél a szállítási rendszerüzemeltetővel és / vagy a szervezett földgázpiaci engedélyessel kötött együttműködési megállapodás keretén belül ad át tranzakciós értesítéseket a szállítási rendszerüzemeltető részére.
c) Az MGP – mint virtuális pont – kapacitása korlátlanul áll rendelkezésre. Az MGP használata során a rendszerhasználó nem köt le kapacitást, és az MGP-re vonatkozólag nem fizet szállítási kapacitás díjat és szállítási forgalmi díjat.
d) Minden, az MGP pontra, mint teljesítési helyre létrejött ügylet tranzakciós értesítésében foglalt mennyiség kerül allokálásra az érintett rendszerhasználók szállítási portfoliójában.

2.1.9. Betáplálási vagy kiadási pontok összevonása a földgázszállító rendszer szempontjából

2.1.9.1. Betáplálási pontok összevonása

a) A földgáztárolói vagy földgáztermelői betáplálási pontok összevonását a földgázszállító rendszer pontjain a földgáztároló, vagy a földgáztermelő kezdeményezheti az alábbi feltételekkel:

   i. Ugyanannak a földgáztárolónak vagy földgáztermelőnek a tulajdonába kell tartoznia mindazon betáplálási pontoknak, amelyet össze kívánnak vonni.
   ii. A földgáztárolói vagy földgáztermelői pontoknak a földgázszállító rendszerre kell kapcsolódniuk.
   iii. A földgáztároló vagy a földgáztermelő az összevonásban szereplő betáplálási pontok mindegyikére, külön-külön bontásban köteles megadni az éves/napi/órai rendelkezésre álló és tervezett kapacitásokat, annak érdekében, hogy a szállítási rendszerüzemeltető el tudja végezni a betáplálási pontok és a rendszer hidraulikai vizsgálatát.
   iv. Az egyes fizikai betáplálási pontokon azonos gázcsoportú földgáz táplálható be.

b) Az összevont betáplálási pont kapacitása nem lehet kisebb, mint az összevonásra került betáplálási pontok kapacitásának kWh/óra és kWh/nap mértékegységben képzett összege.
c) A bejelentett és a feltételeknek megfelelő igény elfogadását a szállítási rendszerüzemeltetőnek 30 munkanapon belül kell visszaigazolni.
d) Az érintett betáplálási pontok összevonásának hatályba lépési időpontja az összevonás tényének visszaigazolásában megjelölt gázhónap első napja.
e) A visszaigazolt összevonás mindaddig érvényben marad, amíg a szállítási rendszerüzemeltető vagy a kapcsolódó rendszerüzemeltető annak indokolt módosítását nem kezdeményezi.

f) A betáplálási pontok összevonása esetén a rendszerhasználóknak az összevont betáplálási pontra kell kapacitást lekötniük és nominálniuk.
g) A betáplálási pontok összevonása esetén a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek az összevont betáplálási pont egyes hálózati pontjain igénybe vehető technikai kapacitása nem lehet nagyobb

   i. a betáplálási pont maximális kapacitásánál, vagy
   ii. a földgáztermelő által az aktuális gázévre megadott maximális betáplálási kapacitásnál, vagy
   iii. a földgáztároló által az aktuális gázévre megadott maximális betáplálási kapacitásnál.

h) Azon betáplálási pontok esetén, amikor a földgáztermelő keverőgázt igényel a földgázszállító rendszerről minőségjavítás céljából és a szállítási rendszerüzemeltető azt nem megszakítható kapacitásként biztosítja, a keverőgáz kapacitását figyelembe kell venni a betáplálási pont technikai kapacitásának meghatározásánál.
i) Az összevonásra hivatkozva technológiai átalakítások nem kezdeményezhetőek a földgázszállító rendszeren.
j) Az összevonásban szereplő betáplálási pontok leállítását, indítását, jelentős üzemmenet változását a kapcsolódó rendszerüzemeltetők operatívan egyeztetik.
k) A szállítási rendszerüzemeltető külön felszólítására a kapcsolódó rendszerüzemeltető egy órán belül felosztja adott időszakra nominált igényeket az összevont betáplálási pontban szereplő betáplálási pontokra, és megküldi a szállítási rendszerüzemeltető részére.
l) A szállítási rendszerüzemeltető ezt követően két órán belül operatív egyeztetést kezdeményez az üzemmenetről, a felosztás szükség szerinti megváltoztatásáról. Amennyiben ezt nem teszi, a kapcsolódó rendszerüzemeltető felosztása elfogadásra került.

2.1.9.2. Kiadási pontok összevonása

a) Kiadási pontok kapacitáslekötési szempontból történő összevonását a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek kell kezdeményeznie a szállítási rendszerüzemeltető felé.
b) Az összevont kiadási pont kapacitása nem lehet kisebb, mint az összevonásra került kiadási pontok kapacitásának kWh/óra mértékegységben képzett összege.
c) A kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek rendszerleírással kell az igényét alátámasztania, ezzel bizonyítva, hogy az egyes gázátadó állomásokhoz kapcsolódó földgázelosztó rendszerek közvetlenül össze vannak kapcsolva, így az egyes földgázelosztó rendszeri felhasználók az érintett gázátadó állomásokról elláthatóak, figyelembe véve a várható üzemviszonyokat.
d) A bejelentett és a feltételeknek megfelelő igény elfogadását a szállítási rendszerüzemeltetőnek 30 munkanapon belül kell visszaigazolni.
e) Az érintett kiadási pontok összevonásának hatályba lépési időpontja az összevonás visszaigazolásában megjelölt gázhónap első napja.
f) A visszaigazolt összevonás mindaddig érvényben marad, amíg a szállítási rendszerüzemeltető vagy a kapcsolódó rendszerüzemeltető annak indokolt módosítását nem kezdeményezi.
g) A kapacitáslekötési szempontból történő összevonás típusok az alábbiak:

i. I. típusú összevonás az alábbi feltételek egyidejű teljesülése mellett kezdeményezhető:
   - Az összevonandó kiadási pontok ugyanannak a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek az összefüggő földgázelosztó rendszeréhez kapcsolódnak, és ugyanazon bekerített területen helyezkednek el.

ii. II. típusú összevonás az alábbi feltételek egyidejű teljesülése mellett kezdeményezhető:
   - Az összevonandó kiadási pontok ugyanannak a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek az összefüggő földgázelosztó rendszeréhez kapcsolódnak, és különböző, nem ugyanazon bekerített területen helyezkednek el.

iii. A kiadási pontok I. és II. típusú összevonása esetén a rendszerhasználóknak az összevont kiadási pontra kell kapacitást lekötniük és nominálniuk. A kapacitáslekötéseknek kWh/óra kapacitásértékekben meg kell egyezniük a földgázszállító rendszer kiadási és a földgázelosztó rendszer betáplálási pontján összevont kiadási pontonként és rendszerhasználónként.

h) A kiadási pontok I. és II. típusú összevonása esetén az alábbi szabályokat kell alkalmazni:

i. Az összevont kiadási pont egyes hálózati pontjainak technikai kapacitása nem lehet nagyobb az adott hálózati pont maximális kapacitásánál. A szállítási rendszerüzemeltető a technikai kapacitást az aktuális gázévre várható hidraulikai viszonyok alapján határozza meg.

ii. Az összevonásra hivatkozva technológiai átalakításokat nem lehet kezdeményezni a földgázszállító rendszeren.

iii. Az összevonásban szereplő kiadási pontok leállítását, indítását, jelentős üzemmenet változását a kapcsolódó rendszerüzemeltetők operatívan egyeztetik.

iv. A szállítási rendszerüzemeltető külön felszólítására a kapcsolódó rendszerüzemeltető egy órán belül felosztja adott időszakra nominált igényeket az összevont kiadási pontban szereplő kiadási pontokra, és megküldi a szállítási rendszerüzemeltető részére.

v. A szállítási rendszerüzemeltető ezt követően két órán belül operatív egyeztetést kezdeményez az üzemmenetről, a felosztás szükség szerinti megváltoztatásáról. Amennyiben ezt nem teszi, a kapcsolódó rendszerüzemeltető felosztása elfogadásra került.

2.2. Nominálás

2.2.1. Nominálás általános szabályai

a) A rendszerhasználó köteles minden gáznapra vonatkozóan megadni nominálás formájában az adott gáznapra tervezett gázforgalmat az adott rendszerüzemeltető – ide nem értve a földgázelosztót - Informatikai Platformján.

b) A rendszerhasználó a visszaigazolt nominálásának megfelelően veheti igénybe a földgázszállító rendszert.

c) A nominált érték nem haladhatja meg a rendszerhasználó által az adott hálózati pontra és órára vonatkozó nominálható kapacitás mértékét.
d) Nominálást csak az a rendszerhasználó adhat le az adott rendszerre, amely rendelkezik érvényes rendszerhasználati szerződéssel.
e) A rendszerhasználó felelőssége, hogy adott hálózati pont vonatkozásában az egyes, az adott ponton egymáshoz kapcsolódó rendszerüzemeltetőhöz benyújtott nominálásai között tartalmi eltérés ne legyen.
f) Az előzetesen publikált mértékig a rendszerüzemeltető csökkentheti a rendszerhasználó kapacitásainak rendelkezésre állását karbantartás, hibaelhárítás és megszakítás miatt. A rendszerhasználónak az ilyen módon lecsökkentett nominálható kapacitás figyelembevételével kell megadnia a nominálását, illetve módosítani azt a rendszerüzemeltető rendszerére vonatkozó újranominálási szabályok szerint.
g) Abban az esetben, ha a nominálás benyújtása után az érintett rendszerhasználó nominálható kapacitása (pl. másodlagos kereskedelemi ügylet, megszakítás, korlátozás elrendelése, kereskedőváltás vagy a 2024/1789 EU rendelet szerinti szűkületek kezelésére vonatkozó eljárás miatt) megváltozott és az adott hálózati ponton nincs túlnominálási eljárás engedélyezve, akkor a rendszerüzemeltető csökkenti a rendszerhasználó érintett időszakra benyújtott nominálásait az ilyen módon csökkentett nominálható kapacitás mértékéig. A rendszerüzemeltető köteles a csökkentésről tájékoztatást adni a rendszerhasználónak. A rendszerhasználó módosíthatja a nominálásait a rendszerüzemeltető rendszerére vonatkozó újranominálási szabályok szerint. Abban az esetben, ha az adott földgázszállítói hálózati ponton engedélyezett a túlnominálási eljárás, akkor a Szabályzat 2.1.2.5. pontjában leírtakat kell alkalmazni.
h) A rendszerüzemeltető az f) és g) pontokban foglaltak végrehajtása érdekében jogosult a nominálható kapacitás mértékéig a benyújtott nominálásokat csökkenteni, amely miatt pótdíjra a rendszerhasználó nem válik jogosulttá.
i) A rendszerhasználó adhat zéró nominálást, amely szerint a gáznapra nem igényel rendszerhasználatot. A zéró nominálást úgy kell tekinteni, hogy az általa megadott napi földgázszállítási, földgáztárolási feladat nulla. Földgáztárolói zéró nominálási igény esetén a közzétett terhelésváltási sebességeket figyelembe kell venni. Zéró nominálást követően a visszaindulási szabályokat és terhelésváltási sebességeket ugyancsak figyelembe kell venni.
j) Ha az adott napra a rendszerhasználó a rendszerüzemeltetőnek nem nyújtott be nominálást, akkor úgy kell eljárni, mintha a rendszerhasználó gáznapra zéró nominálást adott volna le a rendszerüzemeltetőnek. Ez esetben a tény mennyiségek allokálhatósága érdekében a rendszerüzemeltető nulla értékeket rögzít nominálásként a rendszerhasználó által lekötött pontokra, szállíttató-párként a rendszerhasználót megjelölve.
k) Nominálás legkorábban 60 nappal az adott gáznap előtt adható le.
l) Az egyoldali nominálás általános szabályai:

    i. Azokon a hálózati pontokon, ahol a kapcsolódó rendszerüzemeltetők kölcsönösen megegyeznek az egyoldali nominálási szolgáltatás biztosításában a rendszerhasználók egyoldali nominálás keretében is benyújthatják nominálásaikat. A kapcsolódó rendszerüzemeltetők megállapodnak abban, hogy az egyoldali nominálási eljárásban melyikük lesz az aktív

rendszerüzemeltető, illetve a passzív rendszerüzemeltető és erről tájékoztatják a rendszerhasználókat.

ii. Az egyoldali nominálási szolgáltatást igénybevevő rendszerhasználónak mindig csak az aktív rendszerüzemeltető informatikai rendszerére kell a nominálást benyújtania. A rendszerhasználók megállapodnak abban, hogy az egyoldali nominálási eljárásban melyikük lesz a nomináló aktív rendszerhasználó, illetve a nem nomináló passzív rendszerhasználó és erről tájékoztatják a rendszerüzemeltetőket.

iii. Az egyoldali nominálás szolgáltatás keretében benyújtott nominálásról az aktív rendszerüzemeltető változatlan tartalommal a lehető legrövidebb időn belül tájékoztatja a passzív rendszerüzemeltetőt. A passzív rendszerüzemeltető visszautasíthatja az egyoldali nominálás befogadását, ha a passzív rendszerhasználótól nem kapott felhatalmazást az egyoldali nominálás befogadására, vagy ha a passzív rendszerhasználó nominálást ad be a passzív rendszerüzemeltető részére az egyoldali nominálási eljárás lefolytatásának megállapodása ellenére. Ebben az esetben kétoldali nominálásként kell kezelni az aktív rendszerhasználó és a passzív rendszerhasználó nominálásait. A kapcsolódó rendszerüzemeltetők az érvényes együttműködési megállapodásban foglaltak alapján végzik el az egyoldali nominálások nominálás egyezőségi vizsgálatát.

m) Az egyoldali nominálás szolgáltatás igénybevételeinek részleteiről és feltételeiről a rendszerüzemeltető üzletszabályzata ad részletes tájékoztatást.

2.2.1.1. Nominálás általános szabályai a földgázszállító rendszeren

a) A nominálásban és az újranominálásban megadandó gázmennyiséget (25 °C/0 °C-on) kifejezett, égéshő (GCV) alapú kWh/napban vagy kWh/órában lehet megadni napi nominálás és újranominálás esetén, illetve kWh/órában óránkénti nominálás és újranominálás esetén. A kWh/napban megadott gázmennyiség esetén az Informatikai Platform által leképzett kWh/órai értékek tekintendők szállítási igénynek. A leképezett értékek az újranominálás szabályai szerint módosíthatók.

b) Adott gáznapra vonatkozó nominálás megadható napi vagy órai bontásban is a rendszerüzemeltető üzletszabályzata szerint, azonban mindig az adott órára vonatkozó órai nominált érték jelenti a szállítási igényt. A kWh/napban leadott napi nominált érték az adott napra vonatkozó órák számával (24/23/25) kerül leosztásra lefelé kerekítéssel egész számra. A kerekítésből adódó maradvány az utolsó órában kerül kezelésre a kerekítés szabályai szerinti egész számra.

c) Ha a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformja elérhető és működőképes állapotban van, akkor a nominálásokat az Informatikai Platformon keresztül kell beadni. Az Informatikai Platform működésképtelensége esetén a rendszerhasználó e-mail vagy fax formájában is eljuttathatja a nominálását a szállítási rendszerüzemeltetőnek.

d) A rendszerhasználó által egy adott hálózati pont vonatkozásában a nominálásában megadott és a kereskedési platformon általa felajánlott rövid távú szabvány termékekből meghatározható legkisebb szállítási feladat nem határozhat meg a fizikai áramlással ellentétes szállítási feladatot.

e) Amennyiben a rendszerhasználó több rendszerhasználati szerződést kötött a rendszerüzemeltetővel egyazon hálózati pontra a saját nevében, akkor az érintett pontokra összevontan nominálhat.
f) A szállítási rendszerüzemeltető az Informatikai Platform segítségével a nominálásokat a következő formai és tartalmi szempontok alapján ellenőrzi:

   i. a nominálás tartalmazza-e a Szabályzat 2.2.1.6.1. pontjában felsorolt összes tartalmi elemet;
   ii. a nominált mennyiségre az e fejezetben meghatározott feltételeket.

g) Abban az esetben, ha a nominálás a formai és tartalmi követelményeknek megfelel, azt a szállítási rendszerüzemeltető befogadja.
h) Abban az esetben, ha a nominálás formailag vagy tartalmilag nem felel meg, a szállítási rendszerüzemeltető nem fogadja el a nominálást. Ha a rendszerhasználónak az adott gáznapra volt beadott érvényes nominálása, a szállítási rendszerüzemeltető az utolsó érvényesen beadott nominálást tekinti érvényesnek. Ha a rendszerhasználónak nem volt az adott gáznapra korábban leadott érvényes nominálása, akkor úgy kell tekinteni, mintha zéró nominálást adott volna le.
i) Amennyiben a nominálásban megadott átadó, átvevő ügyfél-azonosítóval jelölt fél és a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnél érintett rendszerhasználó nem azonos, azaz az adott hálózati ponton a földgáz feletti rendelkezési jog átadása több szereplőn keresztül zajlik, a rendszerhasználó köteles biztosítani, hogy a partnerei a vonatkozó tranzakciós értesítéseket, a teljes átadás-átvételi láncot az Informatikai Platformon rögzítsék, a kapcsolódó rendszerüzemeltetők nominálás ellenőrzése érdekében. A szállítási rendszerüzemeltető rendszerén a földgáz feletti rendelkezési jog átadását igénybevevő rendszerhasználók kötelesek a szállítási rendszerüzemeltetővel az Informatika Platform használatára és a tranzakciós értesítések kezelésére vonatkozó feltételeket is tartalmazó rendszerhasználati szerződést kötni.
j) A rendszerhasználó valamennyi, a kereskedési platformon megkötött ügylete teljesítéséhez szükséges pozíciójának a szállítási rendszerüzemeltetőhöz történő megküldése a szervezett földgázpiaci engedélyes feladata, amely szerver-szerver kapcsolat útján valósul meg.
k) A szervezett földgázpiaci engedélyes minden esetben a tranzakcióban teljesítési helyként megnevezett hálózati pontra vonatkoztatva adja meg a tranzakciós értesítést.
l) A szervezett földgázpiaci engedélyes által megadott, két vagy több piaci szereplő szállítási feladatait magában foglaló tranzakciós értesítésből a Központi Szerződő Félre jutó, adott hálózati pontra vonatkoztatott eredő szállítási feladat minden esetben nulla.
m) A kereskedési platformon megkötött ügyletben érintett rendszerhasználó a betáplálási és kiadási pontokra a nominálást köteles elvégezni a nominálásokra vonatkozó általános előírások szerint.
n) Amennyiben a szervezett földgázpiaci tagnak egy adott gáznapra nincs ügylete, úgy a szervezett földgázpiaci engedélyes az adott szervezett földgázpiaci tag vonatkozásában nem juttat el tranzakciós értesítést az Informatikai Platformra.
o) A határkeresztezési ponton tervezett szállítások megkezdése előtt legalább 2 munkanappal az érintett rendszerhasználó az Informatikai Platformon köteles bejelenteni a szállítási rendszerüzemeltető felé új rendszerhasználó partner párját. A

vonatkozó szállítás csak akkor kezdhető meg, ha az érintett határkeresztezési ponton kapcsolódó rendszerüzemeltető a a bejelentés tartalmát visszaigazolta.

p) A kereskedési platformon megkötött ügyletek alapján az Informatikai Platformon rögzített tranzakciós értesítések a rendszerhasználó által nem módosíthatóak és nem vonhatóak vissza az újranominálási eljárás során.

q) A rendszerhasználó kapacitáshasználatát úgy kell értelmezni, hogy az adott hálózati ponton a nem megszakítható kapacitásait a következő sorrendben használja:

i. éves kapcsolt nem megszakítható kapacitás;
ii. éves egyedi nem megszakítható kapacitás;
iii. éves kapcsolt feltételes kapacitás;
iv. éves egyedi feltételes kapacitás;

v. negyedéves kapcsolt nem megszakítható kapacitás;
vi. negyedéves egyedi nem megszakítható kapacitás;
vii. negyedéves kapcsolt feltételes kapacitás;
viii. negyedéves egyedi feltételes kapacitás;

ix. havi kapcsolt nem megszakítható kapacitás;
x. havi egyedi nem megszakítható kapacitás;
xi. havi kapcsolt feltételes kapacitás;
xii. havi egyedi feltételes kapacitás;

xiii. napi kapcsolt nem megszakítható kapacitás;
xiv. napi egyedi nem megszakítható kapacitás;
xv. napi kapcsolt feltételes kapacitás;
xvi. napi egyedi feltételes kapacitás;

xvii. napon belüli kapcsolt nem megszakítható kapacitás;
xviii. napon belüli egyedi nem megszakítható kapacitás;
xix. napon belüli kapcsolt feltételes kapacitás;
xx. napon belüli egyedi feltételes kapacitás.

A Keretrendeletben meghatározott feltétel fennállásakor a kapacitáshasználati sorrendet a feltételes kapacitásra vonatkozó (iii.; iv; vii; viii.; xi.; xii.; xv.; xvi.; xix.; xx.) pontok nélkül kell alkalmazni.

2.2.1.1.1. Nominálás visszautasításának feltételei

a) A szállítási rendszerüzemeltető a nominálási határidő lejártakor történő ellenőrzéskor a következő esetekben utasíthatja el a nominálást:

i. a nominálás nem felel meg a Szabályzat 2.2.1.1. pontjában részletezett, a földgázszállító rendszerre vonatkozó általános nominálási szabályoknak vagy a Szabályzat 2.2.1.6. pontjában részletezett tartalmi előírásoknak;

ii. az együttműködő földgázrendszer kapacitásai bejelentett karbantartás vagy üzemzavar, illetve üzemzavar szintjét el nem érő műszaki meghibásodás következtében csökkentek;
iii. a szállítási rendszerüzemeltető megszakítást rendelt el egy adott hálózati ponton és ez érinti az adott nominálást;
iv. adott időszakra vonatkozóan a benyújtott nominálás mértéke meghaladná a rendszerhasználó nominálható kapacitását;
v. a nominálást beadó rendszerhasználó a Szabályzat 4.3. fejezetének megfelelően korlátozásra került;
vi. kapcsolódó rendszerüzemeltető olyan jelzése alapján, amely szerint a rendszerén nem képes a földgázszállítási feladatot végrehajtani;
vii. a rendszerhasználó földgázszállító rendszerhez való hozzáférése felfüggesztésre kerül;
viii. egyoldali nominálás esetén a passzív rendszerüzemeltető ellenőrzi a nominálási jogosultságokat.

b) A nominálás elutasítása esetén a rendszerhasználó földgázszállító rendszerhez való hozzáférése felfüggesztésre kerül.

2.2.1.2. A rendszerhasználó jogai és kötelezettségei a földgázszállító rendszer betáplálási pontjain

a) A rendszerhasználó köteles a földgázszállító rendszer betáplálási pontján minden gáznapon az adott gáznapra visszaigazolt nominálása szerint betáplálni szándékolt mennyiséget és a szállítási rendszerüzemeltető által igénybevett rövidtávú szabványtermékek szerinti földgázmennyiséget a földgázszállító rendszerbe a szállítási rendszerüzemeltető által elfogadott ütemezésben és a rendszerhasználati szerződésben rögzített minőségben és nyomáson a kapcsolódó rendszerüzemeltetővel betápláltatni és bizonylatoltatni.
b) A bizonylatolásnak ki kell terjednie az átadott földgáz mennyiségi és minőségi jellemzőire, amelyet a rendszerüzemeltető a rendszerhasználó számára állít ki, és egyúttal megküldi az érintett kapcsolódó rendszerüzemeltető részére is.

2.2.1.3. A rendszerhasználó jogai és kötelezettségei a földgázszállító rendszer kiadási pontjain

a) A rendszerhasználó köteles a földgázszállító rendszer kiadási pontján minden gáznapon az adott gáznapra leadott, jóváhagyott nominálásában jelzett, vételezni szándékolt mennyiséget és a szállítási rendszerüzemeltető által igénybevett rövidtávú szabványtermékek szerinti földgázmennyiséget a földgázszállító rendszerből kivenni.
b) Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltetőnek fel nem róható okokból a rendszerhasználó az a) pontban meghatározott mennyiséget nem, vagy csak részben veszi át, nem gondoskodik annak továbbszállításáról, úgy a szállítási rendszerüzemeltető az ebből eredő károkért nem felelős.

2.2.1.4. A szállítási rendszerüzemeltető jogai és kötelezettségei a földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontjain

a) A szállítási rendszerüzemeltető köteles a földgázszállító rendszer kiadási pontján a rendszerhasználó számára az adott gáznapra visszaigazolt nominálása és a szállítási rendszerüzemeltető által igénybevett rövidtávú szabványtermékek szerinti földgázmennyiséget a rendszerhasználó részére átadni.
b) Amennyiben a rendszerhasználó által nominált, visszaigazolt és rendelkezésre álló forrás mennyiségeket a szállítási rendszerüzemeltető neki felróható okból nem adja át, miközben a rendszerhasználó gázvételezése megfelel a nominálásnak, a rendszerhasználó a nominált teljesítmény és a rendelkezésre bocsátott teljesítmény közötti különbségre az Áralkalmazási rendeletben meghatározott szállítói nominálási eltérési pótdíjat jogosult felszámítani a szállítási rendszerüzemeltető felé. Ebben az esetben a rendszerhasználónak nem kell megfizetnie sem a szállítási rendszerüzemeltető által felszámított nominálási eltérési pótdíjat, sem kiegyensúlyozó gázzal kapcsolatos pótdíjakat, többletköltségeket. A pótdíjon felüli kárigényét a rendszerhasználó a Ptk. kártérítésre vonatkozó szabályai szerint érvényesítheti.
c) Amennyiben a rendszerhasználó számára visszaigazolt és rendelkezésre álló forrást és a szállítási rendszerüzemeltető által igénybevett rövidtávú szabványtermékek szerinti földgázmennyiséget a szállítási rendszerüzemeltető neki felróható okból nem veszi át, miközben a rendszerhasználó gázvételezése megfelel a nominálásnak, akkor a rendszerhasználónak a nominált teljesítmény és a rendelkezésre bocsátott teljesítmény közötti eltérésre nem kell megfizetnie sem a szállítási rendszerüzemeltető által felszámított nominálási eltérési díjat, sem kiegyensúlyozó gázzal kapcsolatos pótdíjakat és többletköltségeket. Amennyiben a rendszerhasználónak vagy harmadik félnek további, ezzel kapcsolatos kára keletkezett, a pótdíjon felüli kárigényét a rendszerhasználó a Ptk. kártérítésre vonatkozó szabályai szerint érvényesítheti.
d) A szállítási rendszerüzemeltető a rendszeréhez kapcsolódó másik szállítási rendszerüzemeltető rendszerén felmerülő vis major helyzetről a tudomásszerzést követően haladéktalanul tájékoztatja az érintett rendszerhasználókat. Ezen esemény eredményeként a rendszerhasználók által beadott nominálások nem teljesíthetőségéért a szállítási rendszerüzemeltetőt semmilyen felelősség nem terheli.

2.2.1.5. Nominálás általános szabályai a földgáztároló rendszeren

a) A földgáztárolói nominálási rendszer időütemezésében és felépítésében illeszkedik a Szabályzatban rögzített földgázszállító rendszerre vonatkozó nominálási eljáráshoz, azaz órái alapon, rendszerhasználó-rendszerhasználó partner (=tároltató/shipper-pair) rendszerben működik, és a földgázszállító rendszerre meghatározott gáznap előtti nominálási és újranominálási, valamint gáznapon belüli újranominálási időrendet követi.
b) A nominálás és újranominálás során a gázmennyiséget 25 °C / 0 °C-on kifejezett égéshő (GCV) alapú kWh/óra-ban vagy kWh/nap-ban kell megadni a földgáztároló engedélyes üzletszabályzatának megfelelően. A kWh/nap-ban megadott gázmennyiség esetén az órai tárolási feladatok a földgáztároló engedélyes üzletszabályzatában megadott szabályok szerint az Informatikai Platformján leképzett órai értékek.
c) A nominálások egy nominálási időablakon belül tetszőleges számban módosíthatók.

d) A földgáztároló engedélyesnek a nominálásokat validálni kell a Szabályzatban megadott általános és tartalmi követelmények, a szerződéses feltételek és a földgáztároló engedélyes üzletszabályzatában rögzített egyéb feltételek alapján. A nem megfelelő nominálásokat joga van elutasítani.
e) A földgáztároló engedélyes az egyes rendszerhasználó-rendszerhasználó partner párokra vonatkozó nominálásokat kérheti kapacitás és/vagy termék típusonként, vagy egy összegben. A preferált módot a földgáztároló engedélyes üzletszabályzatában kell rögzíteni.
f) A földgáztároló engedélyesnek joga van a beérkezett nominálásokat eltérő értéken befogadni. A befogadott értékek megállapításának szabályait az engedélyes üzletszabályzata tartalmazza. A befogadott érték meghatározása történhet közvetlenül a nominálás beérkezése után, vagy az adott nominálási időablak zárását követően. A preferált módot az engedélyes üzletszabályzata tartalmazza.
g) A rendszerhasználó köteles a földgáztároló engedélyesnek leadott nominálásokat a kapcsolódó szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján is megadni, kivéve, ha kapcsolódó rendszerüzemeltetők az együttműködési megállapodásukban lehetővé teszik az egyoldali nominálást.
h) A földgáztároló engedélyes által befogadott nominálásokat nominálás egyezőségi vizsgálat céljából a földgáztároló engedélyesnek kell feladni a kapcsolódó szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformjára az engedélyes által megadott időütemezés szerint. Ha az engedélyesek között egyoldali nominálási megállapodás van érvényben, akkor a Szabályzat 2.2.1. l) pontja szerint kell eljárni. A nominálás egyezőségi vizsgálatok szabályairól a Szabályzat 2.2.4. pontja rendelkezik.
i) A földgáztároló engedélyes a befogadott nominálásokról, illetve a befogadott nominálások változásáról legkésőbb az érintett nominálási időablak zárását követő 10 percen belül köteles értesíteni az érintett rendszerhasználót.
j) A földgáztárolók geológiai és rezervoár mechanikai adottságainak, valamint kútállományának védelme érdekében a földgáztároló engedélyesnek joga van szabályozni az órai forgalom változások mértékét mind a nominálások, mind a fizikai gázforgalmazás szintjén. A földgáztároló engedélyes a nominálásokra vonatkozó korlátozási szabályokat az üzletszabályzatában teszi közzé, a fizikai gázforgalmazásra vonatkozó szabályokat a szállítási rendszerüzemeltetővel kötött együttműködési megállapodásban rögzíti.
k) Amennyiben egy földgáztároló engedélyes több földgáztárolót üzemeltet, az engedélyesnek joga van az általa üzemeltetett földgáztárolók kapacitásait egyesített földgáztárolóként, összevontan kezelni, és a nominálásokat az egyesített földgáztárolói nullpontra igényelni a rendszerhasználóktól (ld. még a Szabályzat 2.1.9. pontja)
l) Napi értéken megadott és/vagy szerződött be- vagy kitárolási kapacitások esetében e kapacitások 1/24-ed része az órai csúcskapacitás, maximum ez nominálható órai nominálásként, kivéve a téli és nyári időszámítás váltásához kapcsolódó 23 és 25 órás gáznapokat, amikor az órai csúcskapacitások a napi értékek 1/23, ill. 1/25-öd részei.
m) A földgáztároló engedélyes biztosíthat túlnominálási lehetőséget az üzletszabályzatában megadott szabályok szerint.
n) A nominálási folyamat által igényelt információáramlás biztosítása mind a szállítási rendszerüzemeltető, mind a rendszerhasználók irányába a földgáztároló engedélyes Informatikai Platformján keresztül történik. A kommunikációban résztvevő Informatikai

Platformok és/vagy kommunikációs hálózatok meghibásodása esetén a kommunikáció e-mail-ben vagy faxon vagy telefonon történik.

o) Az e Szabályzatban megadott feladat teljesítési időintervallumok az érintett Informatikai Platformok és kommunikációs hálózatok hibátlan működésének esetére, gép-gép kapcsolaton alapuló információcserére vonatkoznak. A rendszer meghibásodásának esetén az alternatív kapcsolati és adatfeldolgozási módok használatára vonatkozó időintervallumokat és határidőket az együttműködő felek operatív egyeztetések útján határozzák meg.

2.2.1.5.1. Nominálás elutasításának feltételei a földgáztároló rendszeren

A földgáztároló engedélyes a következő esetekben utasíthatja el a nominálást:

i. a nominálás nem felel meg az e Szabályzatban megadott általános és tartalmi követelményeknek
ii. a földgáztároló rendszer kapacitásai üzemzavar következtében lecsökkentek;
iii. a nomináló rendszerhasználó részben vagy teljes mértékben korlátozásra kerül a szállítási rendszerirányító elrendelése alapján;
iv. a nominálás a földgáztárolóra közzétett legkisebb vagy legnagyobb be- vagy kitárolható mennyiség miatt nem teljesíthető;
v. a nominálás vagy újranominálás során megadott órai értékek közötti eltérés mértéke és/vagy a változások gyakorisága olyan mértékű, hogy a földgáztárolók üzembiztos és folyamatos működése nem biztosítható.

2.2.1.6. Nominálás tartalmi követelményei

2.2.1.6.1. Nominálás tartalmi követelményei a földgázszállító rendszeren

A rendszerhasználó által a földgázszállító rendszerre leadott nominálás tartalmi elemei:

i. hálózati pont azonosítója: annak a hálózati pontnak a megadása, amelyen a rendszerhasználó a földgázszállító rendszerbe betáplálja, vagy onnan vételezi a gázt;
ii. A megadott hálózati ponton a gázáramlás iránya, azaz a földgázszállító rendszer tekintetében betáplálás vagy vételezés
iii. órai mennyiség (kWh/óra): az adott gáznap egyes óráiban a megadott hálózati ponton szállíttatni kívánt hőmennyiség;
iv. átvevő/átadó ügyfél-azonosító: annak az átvevő/átadónak az azonosítója, aki az adott hálózati ponton a rendszerhasználótól átveszi, vagy neki átadja a földgázt.

2.2.1.6.2. Nominálás tartalmi követelményei a földgáztároló rendszeren

A földgáztároló engedélyeshez beérkezett nominálásnak tartalmaznia kell az alábbiakat:

i. A rendszerhasználó azonosítására szolgáló adatokat
ii. A hálózati pont azonosítóit

iii. A gáznap megjelölését, amelyre a nominálást leadja

iv. A megadott hálózati ponton a gázáramlás kívánt irányát, ami a földgáztároló szempontjából betárolás vagy kitárolás

v. Órai gázmennyiség (kWh/óra) vagy napi gázmennyiség (kWh/nap) a földgáztároló engedélyes üzletszabályzatának megfelelően

vi. Átvevő/átadó ügyfél-azonosító: Annak az átvevőnek/átadónak az azonosítója, aki az adott tárolói ponton a rendszerhasználótól átveszi vagy neki átadja a földgázt

A rendszerhasználó, hálózati pont és átadó/átvevő azonosítóit a szállítási rendszerüzemeltető által igényelt és közzétett kódrendszer szerint kell megadni (EIC kódok)

A földgáztároló engedélyesnek joga van további tartalmi elemeket rögzíteni az üzletszabályzatában.

2.2.2. Nominálás folyamata

2.2.2.1. Nominálás folyamata a földgázszállító rendszeren

a) A rendszerhasználóknak legkésőbb a nominálási határidő végéig, azaz a gáznapot megelőző naptári nap 14. órájáig kell benyújtaniuk a gáznapra szóló nominálásukat a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján.

b) Amennyiben a rendszerhasználó nominálása nem felel meg az általános nominálási szabályoknak és tartalmi követelményeknek, a szállítási rendszerüzemeltető elutasítja azt.

c) A szállítási rendszerüzemeltető a rendszerhasználótól a nominálási határidő vége előtt benyújtott legutolsó érvényes nominálást veszi figyelembe és tekinti feldolgozandó szállítási igénynek.

d) A napi nominálás időbeni folyamata:

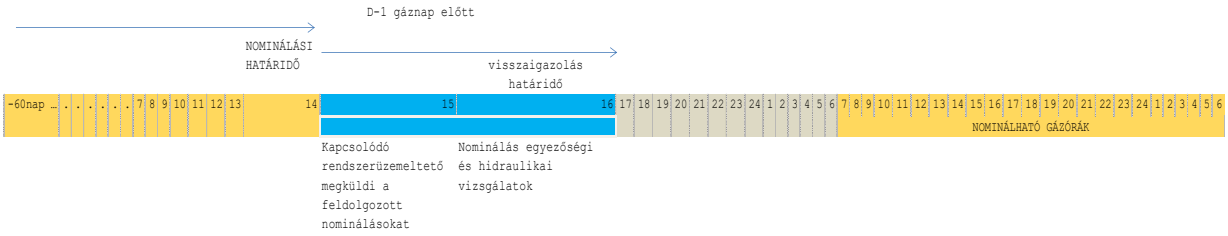

2.2.2.1.1. Nem megszakítható kapacitás feletti nominálások kezelése a földgázszállító rendszeren

a) A rendszerhasználó nem megszakítható kapacitása feletti nominálását úgy kell értelmezni, hogy az adott hálózati ponton rendelkezésére álló kapacitásait a következő sorrendben használja, azaz az időbélyegek sorrendje a következő:

i. éves kapcsolt feltételes kapacitás;

ii. éves egyedi feltételes kapacitás;

iii. éves kapcsolt megszakítható kapacitás;

iv. éves egyedi megszakítható kapacitás;

v. negyedéves kapcsolt feltéles kapacitás;
vi. negyedéves egyedi feltéles kapacitás;
vii. negyedéves kapcsolt megszakítható kapacitás;
viii. negyedéves egyedi megszakítható kapacitás;

ix. havi kapcsolt feltéles kapacitás;
x. havi egyedi feltéles kapacitás;
xi. havi kapcsolt megszakítható kapacitás;
xii. havi egyedi megszakítható kapacitás;

xiii. a Szabályzat 2.1.5.1.4. pontjában szereplő szűkületkezelési eljárás által létrejött megszakítható kapacitás;
xiv. napi kapcsolt feltéles kapacitás;
xv. napi egyedi feltéles kapacitás;
xvi. napi kapcsolt megszakítható kapacitás;
xvii. napi egyedi megszakítható kapacitás;

xviii. napon belüli kapcsolt feltéles kapacitás;
xix. napon belüli egyedi feltéles kapacitás;
xx. napon belüli egyedi megszakítható kapacitás.

Amennyiben a Keretrendeletben meghatározott feltétel nem áll fenn, a kapacitáshasználati sorrendet a feltételes kapacitásra vonatkozó (i.; ii, v.; vi.; ix.; x.; xiv.; xv.; xviii; xix.) pontok nélkül kell alkalmazni.

b) Amennyiben egy hálózati ponton a 459/2017 EU rendeletben[19] foglaltak okán a nominálások összege meghaladja a teljesíthető gázmennyiséget, a megszakításokat a kapacitáslekötési időbélyegek sorrendje szerint kell elvégezni. Megszakítás esetén a korábbi kapacitáslekötési időbélyegek elsőbbséget élveznek a későbbi kapacitáslekötési időbélyegekkel szemben.
c) Ha a b) bekezdésben leírt eljárás alkalmazását követően kettő vagy több nominálás ugyanazon a helyen áll a megszakítási sorrendben, és a szállítási rendszerüzemeltető nem hajtja végre a megszakítást a teljes mennyiség tekintetében, akkor a megszakítható kapacitásra eső nominálások arányában kell megszakítást elvégezni.
d) A várható megszakításról a szállítási rendszerüzemeltető értesíti az érintett rendszerhasználókat a nominálás visszaigazolás során, meghatározva:

i. a megszakítás helyét;
ii. a megszakított gázórát;
iii. a megszakítással érintett gázórában teljesíthető mennyiséget adott szállíttató

[19] 459/2017 EU rendelet 35. és 36. cikk

pár vonatkozásában (kWh/óra).

e) A várható megszakításról szóló értesítés tájékoztatási célt szolgál, nem értelmezhető megszakításként.
f) Az olyan kiadási pontokon, ahol több rendszerhasználó rendelkezik kapacitáslekötéssel, az egyes órákban az egyes rendszerhasználó tényleges órai kapacitás kihasználtságát a megszakítási hiba megállapítása szempontjából az egyes rendszerhasználók által ellátott felhasználók órai méréseit is figyelembe véve kell meghatározni. A rendszerhasználók felhasználóira vonatkozó összesített órai mérési adatait az érintett kapcsolódó rendszerüzemeltető köteles biztosítani a szállítási rendszerüzemeltető részére.
g) A szállítási rendszerüzemeltető jogosult a megszakítás végrehajtását ellenőrizni.
h) A szállítási rendszerüzemeltető a gázhónapot követően a megszakított kapacitásokról kimutatást és jegyzőkönyvet készít a rendszerhasználók részére a havi elszámolással együtt. A szállítási rendszerüzemeltető a rendszerhasználók részére a megszakítással érintett kapacitásra a Hivatal határozatának vonatkozó pontja szerinti kompenzációt fizet.
i) Utólagos díjkedvezmény alkalmazása esetén a betáplálási és a kiadási pontokon a szállítási rendszerüzemeltető által fizetendő kompenzáció mértékének alapja az adott kapacitástermékre vonatkozó megszakítás legnagyobb órai értéke (kWh/óra).

2.2.2.2. Nominálás folyamata a földgáztároló rendszeren

2.2.2.2.1. A nominálás általános folyamata a földgáztároló rendszeren

a) A rendszerhasználóknak legkésőbb a gáznapot megelőző naptári nap 14 óráig kell leadniuk a gáznapra vonatkozó nominálásokat a földgáztároló engedélyes Informatikai Platformján. A földgáztároló engedélyes a nominálást az üzletszabályzata szerint igazolja vissza.
b) A nominálás validálás során a földgáztároló engedélyes ellenőrzi, hogy a beérkezett nominálás megfelel-e:

   i. a Szabályzat általános és tartalmi követelményekre vonatkozó előírásainak
   ii. a szerződött kapacitásoknak,
   iii. az adott gáznapon a rendszerhasználó által elérhető kapacitásoknak.
   iv. az üzletszabályzatában megadott nominált érték változási feltételeknek,
   v. egyéb szerződéses adatoknak

c) A b) pontban megadott követelményeknek nem megfelelő nominálásokat a földgáztároló engedélyesnek joga van elutasítani (ld. még a Szabályzat 2.2.1.5.1. pontja) vagy módosított értéken befogadni.
d) A földgáztároló engedélyes meghatározza az egyes nominálások befogadott értékeit. Az egyes földgáztárolói pontokra egy érték formájában leadott nominálások esetében a befogadott érték meghatározásával együtt elvégzi a nominálások kapacitás típusok és/vagy termékek közötti szétterhelését is. A befogadott érték meghatározását és a nominálás szétterhelést az üzletszabályzatában megadott szabályok szerint végzi el.

e) A nominálás befogadást és szétterhelést legkésőbb az adott nominálási időablak zárását követő 5 percen belül elvégzi a földgáztároló engedélyes, és az így létrehozott befogadott nominálásokról 10 percen belül értesíti a rendszerhasználókat.
f) A nominálási időablak zárását követően a földgáztároló engedélyes a szállítási rendszerüzemeltetővel egyeztetett időintervallumon belül eljuttatja a befogadott nominálásokat a szállítási rendszerüzemeltető számára, aki nominálás egyezőségi vizsgálatot végez a Szabályzat vonatkozó fejezete szerint.
g) A nominálás egyezőségi vizsgálat eredményét a szállítási rendszerüzemeltető a Szabályzatban megadott határidőig visszajuttatja a földgáztároló engedélyesnek, aki innentől ezeket az értékeket tekinti befogadott nominálásoknak. A befogadott nominálás változása esetén a földgáztároló engedélyes a változást követő 10 percen belül értesíti az érintett rendszerhasználót.
h) Az egyesített földgáztárolóra vonatkozó befogadott nominálásokat a földgáztároló engedélyes szétallokálja a kapcsolódó földgázszállító rendszerek kapcsolódási pontjaira, amit megküld a kapcsolódó szállítói rendszerüzemeltetőknek.
i) A gáznapok és gázórák között megengedett nominálási szint változásokra vonatkozó szabályokat, azaz a földgáztárolói rugalmassági lehetőségek kihasználásnak szabályait a földgáztároló engedélyes üzletszabályzata tartalmazza.

2.2.2.2.2. Nominálás nem megszakítható kapacitásokra a földgáztároló rendszeren

A nominálás az általános folyamatot követi az alábbi kiegészítésekkel:

i. A nominálás befogadás során a nem-megszakítható kapacitásokra érkező igények befogadása elsőbbséget élvez a többi kapacitás típussal szemben.
ii. A földgáztároló töltöttségének változása miatti kapacitáscsökkenés esetén a földgáztároló engedélyesnek, nominálási rendszerének kiépítettsége függvényében, már a gáznap hátralévő óráiban vagy a következő gáznaptól joga van a szerződött nem-megszakítható kapacitásokat lekötés arányosan korlátozni az elérhető fizikai kapacitások szintjére.
iii. Ha a földgáztároló engedélyes földgáztárolóinak összesített fizikai kapacitása a földgáztárolók töltöttségének a változása (letörési görbe) miatt lecsökken a szerződött nem-megszakítható kapacitások összesített szintje alá, úgy a földgáztároló engedélyes jogosult a már befogadott nominálásokat visszavágni a teljesíthető szintre. A visszavágást kapacitás-csökkenés arányosan kell elvégezni a diszkrimináció mentesség érdekében. Ez esetben először a megszakítható kapacitásokra befogadott nominálások teljes egészében, majd a nem-megszakítható nominálások a szükséges mértékben, végül a virtuális nominálások szintén a szükséges mértékben megszakításra kerülnek. A visszavágás részletes szabályait a földgáztároló engedélyes üzletszabályzata tartalmazza.

2.2.2.2.3. Nominálás megszakítható kapacitásra a földgáztároló rendszeren

A nominálás az általános folyamatot követi az alábbi kiegészítésekkel:

i. A földgáztároló engedélyesnek joga van többféle, a termékstruktúrájához illeszkedő megszakítható kapacitást definiálni az üzletszabályzatában, illetve e kapacitás típusokra vonatkozó megszakítási sorrendet is üzletszabályzatában rögzíti. Azonos kapacitástípuson belül diszkriminációmentesen, nominálás alapú pro-rata elv alapján kell a megszakítást alkalmazni.
ii. A megszakítható kapacitásokra történő nominálás történhet egy összegben a nem-megszakítható kapacitásokra vonatkozó nominálással, vagy kapacitás típusonként elkülönítve. A preferált módot a földgáztároló engedélyes üzletszabályzata tartalmazza.
iii. A megszakítható kapacitásokra érkező nominálások befogadott értéke mind a gáznap előtt, mind a gáznap során a beérkezett nominálások és a műszaki lehetőségek függvényében folyamatosan módosítható vagy megszakítható a földgáztároló engedélyes által, a földgáztároló engedélyes üzletszabályzatában leírtaknak megfelelően.

2.2.2.2.4. Túlnominálás a földgáztároló rendszeren

a) A túlnominálás célja a nem-megszakítható kapacitásokra vonatkozó nominálásokkal le nem fedett szabad, ám megszakítható kapacitások elérése.
b) Egy rendszerhasználónak egy adott gáznapra leadott nominálásainak összege nem haladhatja meg az adott gáznapon az adott hálózati pont mögött lévő földgáztárolók elérhető összes ki- vagy betárolási kapacitását. A rendszerhasználók nominálásainak összege viszont meghaladhatja az adott hálózati ponton az adott gáznapra érvényes fizikai ki- vagy betárolási kapacitás maximumot, mivel az elérhető megszakítható kapacitásokra mindenki egyenlő mértékig jelezheti igényét.
c) Mind gáznap előtti, mind gáznapon belüli túlnominálások esetén a földgáztároló engedélyes pro rata elv alapján, azaz a megszakítható kapacitásokra leadott nominálások arányában allokálja és igazolja vissza a nominálásokat.
d) A megszakítás során a földgáztároló engedélyes a szerződései és az üzletszabályzata szerinti megszakítási sorrendet alkalmazza.
e) Gáznapon belüli újranominálás esetén a földgáztároló engedélyes dönthet, hogy csak az aktuálisan lezárt nominálási időablakkal párhuzamosan lezárt első újranominálási órára alkalmazza a c) pont szerinti szétterhelési szabályokat, vagy a teljes hátralévő gáznapra. A választott szabályt a földgáztároló engedélyes üzletszabályzata tartalmazza.

2.2.2.2.5. A virtuális földgáztárolási szolgáltatás nominálási szabályai

a) A rendszerhasználónak lehetősége van a földgáztároló engedélyes által virtuális nominálásra elérhetővé tett egyesített vagy egyedi földgáztárolók aktuális fizikai forgalmi irányával ellentétes irányú nominálásokat is leadni.
b) A földgáztároló engedélyesnek joga van a beadott virtuális nominálásokat visszavágva befogadni vagy elutasítani a földgáztároló technológiai rendszerének védelme érdekében.
c) A földgáztároló engedélyes a virtuális szolgáltatásra leadott igényeket validálhatja egyedileg a beérkezéskor, vagy összesítve, a nominálási időablak zárásakor. A preferált módot az üzletszabályzata tartalmazza.

d) Az egyedileg validált nominálást befogadhatja változatlan értéken vagy részben vagy egészben korlátozva. A vonatkozó szabályokat a földgáztároló engedélyes üzletszabályzata tartalmazza.
e) Az összesítve validált nominálások esetében a technológiai lehetőségek és az aktuális tárolási iránynak megfelelő befogadott nominálások alapján befogadott összesített virtuális igényt a földgáztároló engedélyes visszaosztja a nominálók között. A visszaosztás során az alapvető elv a nominálás arányos pro-rata szétosztás. Az egyes termékek közötti prioritási sorrendet és egyéb részletes szabályokat a földgáztároló engedélyes üzletszabályzata tartalmazza. A visszaosztási szabályoknak diszkrimináció mentesnek kell lenni.
f) A gáznap során rendelkezésre álló virtuális kapacitások csökkenése esetén a már befogadott nominálások visszavágásának alapvető elve a nominálás arányos pro-rata visszavágás. Az egyes termékek közötti megszakítási sorrendet és egyéb részletes szabályokat a földgáztároló engedélyes üzletszabályzata tartalmazza. A visszavágási szabályoknak diszkrimináció mentesnek kell lenni.

2.2.2.2.6. Heti előrejelzés folyamata a földgáztároló rendszeren

a) A rendszerhasználóknak minden héten legkésőbb csütörtök 12. órájáig napi (kWh/nap) szintű bontásban előrejelzést kell adniuk a következő hét hétfőn reggel 06:00 órától az azt követő hétfőn reggel 06.00 órájáig tartó, tervezett be/kitárolásukról (kWh/nap) a földgáztároló engedélyesnek.
b) A heti előrejelzésben megadott értékeket a rendszerhasználó új előrejelzés formájában vagy a napi nominálás során módosíthatja.

2.2.3. Újranominálás

2.2.3.1. Újranominálás a földgázszállító rendszeren

a) Adott gáznapra vonatkozóan a rendszerhasználók jogosultak újranominálást benyújtani a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján az újranominálási időszakban, amely a gáznapot megelőző naptári nap 16:00 órakor kezdődik és három órával a gáznap vége előtt, 03:00 órakor ér véget.
b) Adott gáznapra vonatkozóan a gáznap kezdete előtt 04:00 óráig benyújtott újranominálás során az adott gáznap összes órája módosítható. Ezt követően benyújtott újranominálás során kizárólag a benyújtást követő egész órától számított 2. órától lép életbe a szállítási adatok módosítása.
c) A szállítási rendszerüzemeltető az újranominálási időszakon belül minden óra kezdetekor elindít egy feldolgozási folyamatot (újranominálási ciklust), amely során a rendszerhasználók által a ciklus megindítását megelőzően benyújtott újranominálásokat feldolgozza, és elvégzi a hidraulikai vizsgálatokat, a Szabályzat 2.1.5.1.3. pontjában szereplő szűkület kezelési eljárásból eredő feladatokat, a túlnominálási eljárás alapján a kapacitásallokációt, a megszakítást, valamint a Szabályzat 2.2.4. pontjában foglalt eljárásnak megfelelő nominálás egyezőségi vizsgálatokat.
d) A szállítási rendszerüzemeltető a rendszerhasználótól az újranominálási ciklus kezdete előtt kapott legutolsó újranominálást veszi figyelembe az újranominálási ciklus során és tekinti feldolgozandó szállítási igénynek.

e) A szállítási rendszerüzemeltető minden újranominálási ciklusban, a ciklus kezdetétől számítva legkésőbb két órán belül feldolgozza a szállítási igényeket és elküldi az érintett rendszerhasználóknak a visszaigazolt mennyiségekről szóló értesítést.
f) Az újranominálás benyújtásánál a rendszerhasználóknak figyelembe kell venniük a Szabályzat 2.2.1.1. pontjában részletezett, a földgázszállító rendszerre vonatkozó általános nominálási szabályokat, valamint a Szabályzat 2.2.1.6.1. pontjában részletezett tartalmi előírásokat.
g) Amennyiben az újranominálás nem felel meg az ezekben a pontokban részletezett szabályoknak a szállítási rendszerüzemeltető elutasítja azt. Ebben az esetben a szállítási rendszerüzemeltető az adott napra vonatkozó utolsó visszaigazolt nominált vagy újranominált földgázmennyiséget tekinti érvényesnek.
h) A szállítási rendszerüzemeltető az adott napra vonatkozó utolsó visszaigazolt nominált vagy újranominált földgázmennyiséget tekinti szállítási feladatnak és annak teljesülése érdekében végzi az operatív irányítást.
i) Az újranominálás időbeni folyamata:

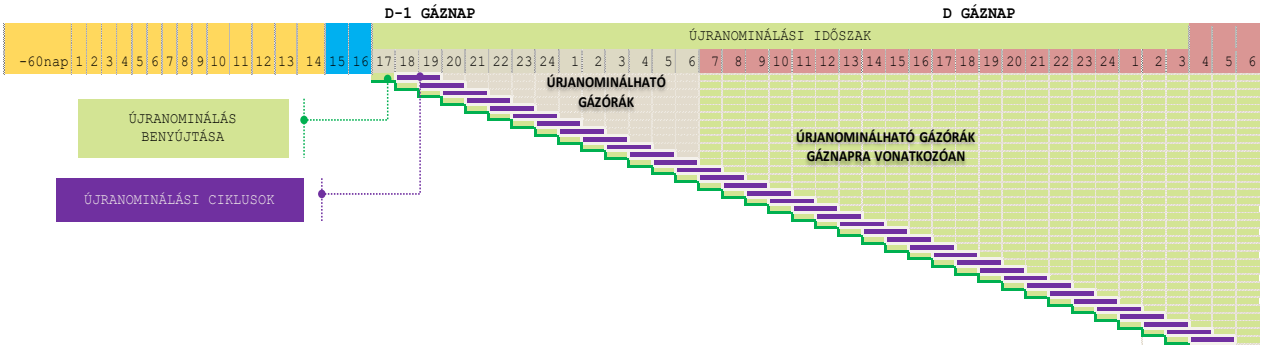

j) A rendszerhasználók az újranominálásban csökkenthetik/növelhetik a korábban leadott és jóváhagyott nominálásuk szerint az egyes betáplálási/kilépési pontokon átadni/átvenni kívánt gázmennyiséget.

2.2.3.2. Újranominálás a földgáztároló rendszeren

a) A földgáztároló engedélyes által követett újranominálási időrend azonos a szállítási rendszerüzemeltető által követett, a Szabályzat 2.2.3.1. pontjában megadott menetrenddel a rá is értelmezhető feladatok vonatkozásában.
b) Tárolói gáznapon belüli rugalmasság (toleranciasáv és egyéb nominált érték változási feltételek) igénybevételének feltételei és a rendelkezésre álló technikai kapacitás meghatározásának részletes módszertana a földgáztároló engedélyes mindenkor hatályos üzletszabályzata szerint kerül meghatározásra.
c) A gáznapon belüli újranominálások nem haladhatják meg a földgáztároló engedélyes üzletszabályzata szerint meghatározott toleranciasáv mértékét, és az egyéb nominált érték változási feltételek által megszabott határértékeket.
d) Az újranominálás során elvégzendő feladatok és alkalmazandó szabályok egyéb tekintetben egyeznek a földgáztárolói nominálásokra vonatkozó szabálypontokban leírtakkal.

2.2.4. Nominálás egyezőség vizsgálat

2.2.4.1. Nominálások egyezőségének vizsgálata a kapcsolódó rendszerüzemeltetők között

a) A rendszerüzemeltető köteles nominálás egyezőségi vizsgálatot lefolytatni.
b) A szállítási rendszerüzemeltető gáznapot megelőző naptári nap 14:00 és 16:00 óra között feldolgozza a benyújtott nominálásokat, és elvégzi a hidraulikai vizsgálatokat, a Szabályzat 2.1.5.1.4. pontjában szereplő szűkületkezelési eljárásból eredő feladatokat és megszakításokat.
c) A vizsgálatok eredménye alapján a szállítási rendszerüzemeltető a gáznapot megelőző naptári nap 16:00 óráig elküldi a visszaigazolt mennyiségekről szóló értesítést az érintett rendszerhasználóknak a Szabályzat 2.2.3.1. a) pontja szerint 14:00 óráig benyújtott nominálások vonatkozásában és előzetes szállítási tervet készít a gáznapi forgalom bonyolításához.

2.2.4.2. Nominálások egyezőségének vizsgálata a hazai rendszerüzemeltetők között

a) A nominálást befogadó kapcsolódó rendszerüzemeltető – kivéve földgázelosztót– köteles a saját rendszerére befogadott és feldolgozott nominálásokat 25/0 °C-os referencia hőmérsékletű Vhr. szerinti égéshő (GCV) alapú energiában (kWh/óra) legkésőbb a nominálási határidő végét követő 30 percen belül, azaz a gáznapot megelőző naptári nap 14:30 óráig, valamint az újranominálásokat minden újranominálási ciklus kezdetét követő 30 percen belül a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformjára feltölteni.
b) A vizsgálatokat a szállítási rendszerüzemeltető végzi a legutoljára feltöltött adatokkal a nominálások vonatkozásában a nominálási határidő végét követő 60 percen belül, azaz gáznapot megelőző naptári nap 15:00 óráig, valamint az újranominálások vonatkozásában újranominálási ciklus kezdetét követő 60 percen belül.
c) Az adatok óránként kerülnek összevetésre és a vizsgálat kiterjed a hálózati pontra, annak irányára, a nominálásban feltüntetett szállíttató pár kapcsolatra és a nominált értékekre.
d) Amennyiben a Szabályzat 2.2.4.1. pontja szerinti vizsgálatok során a nominált érték kivételével az ellenőrzött paraméterek nem feleltethetők meg egyértelműen, akkor a nem megfeleltethető nominálási sorok mindkét rendszerüzemeltető rendszeréből törlésre kerülnek.
e) Amennyiben a Szabályzat 2.2.4.1. pontja szerinti vizsgálatok során az ellenőrzött paraméterek egyértelműen megfeleltethetők, de nominált földgázmennyiség vonatkozásában eltérés (mismatch) van, akkor az érintett rendszerüzemeltetők előzetes megállapodás alapján az alábbi három módszer egyikét alkalmazzák.

    i. „Kisebb elv” - az érintett rendszerüzemeltető a vizsgált értékek közül a kisebbet az f) pontban foglalt szabályok szerint érvényesíti a rendszerhasználó nominálásában, kivéve földgázelosztó esetében.
    ii. Szállítási rendszerüzemeltető elsőbbsége - a szállítási rendszerüzemeltetőhöz legutóbb benyújtott nominálást a kapcsolódó rendszerüzemeltető az f) pontban foglalt szabályok szerint érvényesíti a rendszerhasználó nominálásában.

iii. Kapcsolódó rendszerüzemeltető elsőbbsége - a kapcsolódó rendszerüzemeltető által legutóbb megküldött nominálást az f) pontban foglalt szabályok szerint a szállítási rendszerüzemeltető érvényesíti a rendszerhasználó nominálásában, kivéve a földgázelosztó esetében.

f) Az e) pontban meghatározott módszerek alkalmazásából adódó érvényesítés során az újranominálási ciklus kezdetét követő harmadik gázórára vonatkozóan az érintett rendszerüzemeltető az adott értékkel felülírja a rendszerhasználó nominálását, továbbá az ezt követő gázórákra vonatkozóan (mismatch) tájékoztatást ad. Az érintettek a módosított nominálást tekintik teljesítendő szállítási feladatnak.

g) Az érvényesítés folyamata:

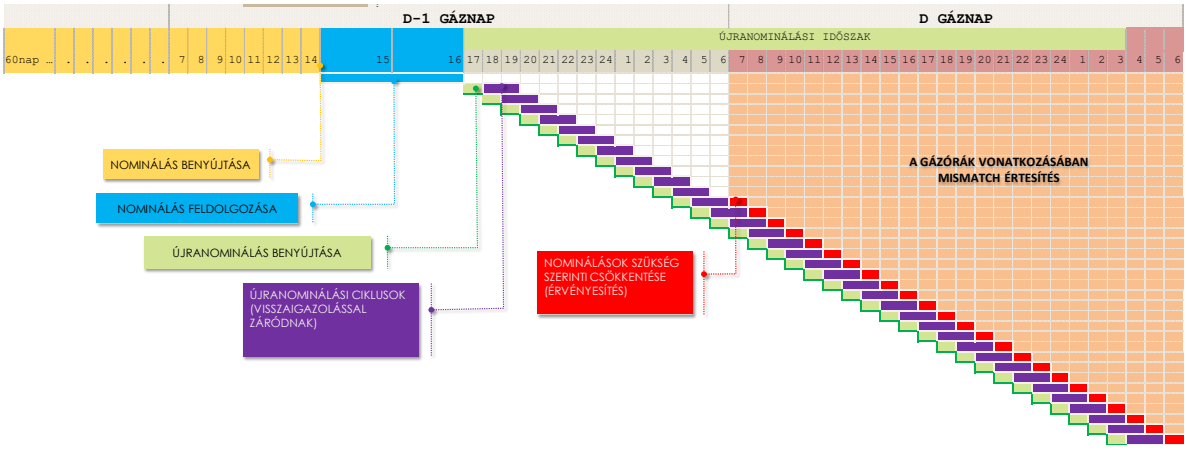

h) Amennyiben a rendszerüzemeltetők közötti együttműködési megállapodásban bármely okból nem kerül meghatározásra elv, úgy alapértelmezetten a „Kisebb elv” alkalmazandó.

i) A rendszerüzemeltetők között érvényben lévő nominálás egyezőségi vizsgálati módszerről és annak esetleges változásáról az egyes rendszerüzemeltetők kötelesek tájékoztatni az érintett rendszerhasználókat.

j) A szállítási rendszerüzemeltető a nominálás egyezőségi vizsgálat eredményéről legkésőbb a gáznapot megelőző naptári nap 16:00 óráig a visszaigazolt mennyiségekről szóló értesítésben tájékoztatja az érintett rendszerhasználókat és rendszerüzemeltetőket.

k) A szállítási rendszerüzemeltető az újranominált értékek egyezőségi vizsgálatának eredményéről a visszaigazolt mennyiségekről szóló értesítésben, minden újranominálási ciklus végén tájékoztatja az érintett rendszerhasználókat és rendszerüzemeltetőket.

l) A rendszerhasználó a visszaigazolt mennyiségek tekintetében jogosult újranominálást benyújtani az érintett rendszerüzemeltető rendszerén érvényes újranominálási szabályok betartásával.

m) Amennyiben valamely rendszerüzemeltető a nominálás egyezőségi vizsgálatot nem, vagy nem megfelelően végzi el és ebből fakadóan valamely rendszerhasználónak kára keletkezik, beleértve a nem teljesített szállítási feladatból eredő károkat vagy bármely, az érintett rendszerhasználót terhelő pótdíjat is, a kártérítési felelősség a nominálás egyezőségi vizsgálatot nem, vagy nem a Szabályzat rendelkezései szerint elvégző kapcsolódó rendszerüzemeltetőt terheli.

n) A nominálások egyezőségi vizsgálatának időbeni folyamata:

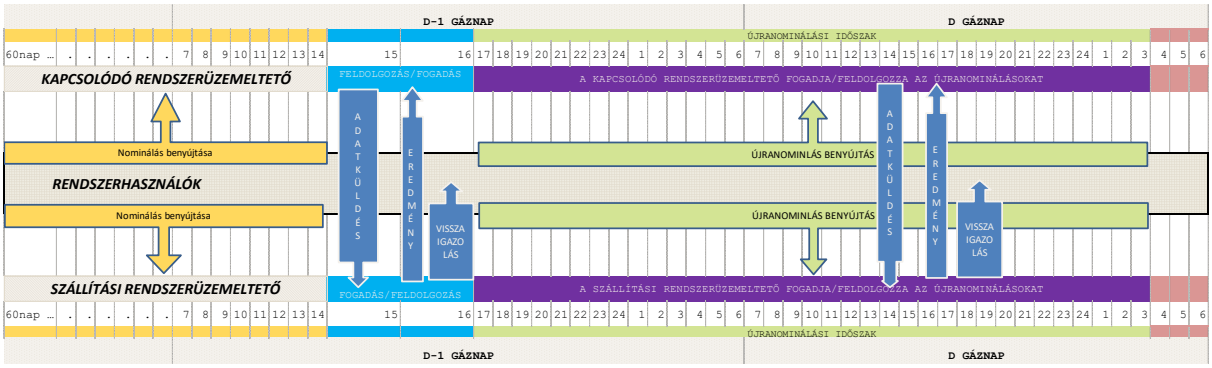

2.2.4.3. Nominálások egyezőségének vizsgálata külföldi és hazai szállítási rendszerüzemeltetők között

a) Annak érdekében, hogy a hazai szállítási rendszerüzemeltetőhöz és a hozzá kapcsolódó külföldi székhelyű szállítási rendszerüzemeltetőkhöz benyújtott nominálások közötti adateltérés esetén is meghatározásra kerülhessen az egyértelmű szállítási feladat az érintett szállítási rendszerüzemeltetők a benyújtott nominálások tekintetében egyezőségi vizsgálatot végeznek a közöttük létrejött együttműködési megállapodásnak megfelelően.
b) Az együttműködési megállapodásnak megfelelően végrehajtott nominálás egyezőségi vizsgálat eredményét az érintett szállítási rendszerüzemeltetők érvényesítik a rendszerhasználók nominálásaikban és azt tekintik szállítási feladatnak.
c) A hazai rendszerüzemeltető köteles tájékoztatni az érintett rendszerhasználókat a szállítási rendszerüzemeltetők között létrejött együttműködési megállapodásban meghatározott nominálás egyezőségi vizsgálati módszerről és annak esetleges változásáról.

2.2.5. Egyéb, speciális nominálási szabályok

2.2.5.1. Fizikai hálózati ponton létrejött tranzakciós értesítések teljesítésének szabályai

a) Egy adott fizikai hálózati ponton, betáplálási irányra, adott gáznapon létrejött tranzakciós értesítés(ek) esetén az átadó köteles az ügyletek előjelhelyes összegéből adódó mennyiséget az ügyletben szereplő hálózati pontra nominálni és fizikailag betáplálni, ill. fizikai áramlással ellentétes irányú szállítás esetén nominálni és virtuálisan kiléptetni.
b) Egy adott fizikai hálózati ponton, kiadási irányra, adott gáznapon létrejött tranzakciós értesítés(ek) esetén az átvevő köteles az ügyletek előjelhelyes összegéből adódó mennyiséget az ügyletben szereplő hálózati pontra nominálni és fizikailag, kiléptetni, ill. fizikai áramlással ellentétes irányú szállítás esetén nominálni és virtuálisan betáplálni.
c) A szabályt megszegő rendszerhasználó a nem teljesítés mértékéig nominálás eltérési pótdíj fizetésre kötelezett, aminek mértékét az Áralkalmazási rendelet szabályozza.
d) Nem teljesítés mértékének meghatározása:

i. Egy adott fizikai hálózati ponton, betáplálási irányra, adott gáznapon létrejött tranzakciós értesítés előjelhelyes összege és az allokált betáplált mennyiség közötti különbség.
ii. Egy adott fizikai hálózati ponton, kiadási irányra, adott gáznapon létrejött tranzakciós értesítések előjelhelyes összege és az allokált kiléptetett mennyiség közötti különbség.

2.2.5.2. Nominálások kezelése földgázszállítói rendszer műszaki meghibásodása esetén

a) Amennyiben az üzemzavar szintjét el nem érő műszaki meghibásodás valamely hálózati pont szállítóképességét csökkenti, úgy a szállítási rendszerüzemeltető a szállítóképesség mértékéig a várható időszakra az adott hálózati pontra vonatkozóan az érintett rendszerhasználók nominálható kapacitását csökkentheti és a már benyújtott nominálásokat visszautasíthatja. A szállítási rendszerüzemeltető kártérítési felelősségét üzletszabályzata szabályozza. A szállítói nominálási eltérési pótdíj fizetés feltételeit az Áralkalmazási rendelet vonatkozó pontja[20] tartalmazza.
b) A nominálható kapacitás csökkentése a kapacitáshasználati sorrend alapján történik, a sorrendben azonos helyen álló kapacitások esetében a kapacitások mértékének arányában.
c) A nominálható kapacitások csökkentéséről és a nominálás visszautasításról a szállítási rendszerüzemeltető e-mailben és faxon értesíti az érintett rendszerhasználókat.
d) Az értesítésnek tartalmaznia kell az:

   i. az érintett hálózati pont megnevezését;
   ii. a csökkentett nominálható kapacitás mértékét;
   iii. a csökkenés kezdeti és a várható befejező időpontját;
   iv. nominálás visszautasítás történt-e, ha igen annak az időszakát, mértékét.

e) A normál üzemmenet helyreállásáról a szállítási rendszerüzemeltető e-mailben és faxon értesíti az érintett rendszerhasználókat.

2.2.5.3. Nominálás szabályai nem megfelelő minőségű földgáz betáplálása esetén

a) Amennyiben a földgázszállító rendszerbe betáplált földgáz minősége nem teljesíti a Vhr.-ben[21] foglalt előírásokat, , illetve export vagy átszállítás esetén a szállítási rendszerüzemeltető és az érintett kapcsolódó rendszerüzemeltető között hatályos együttműködési megállapodásban (vagy Interconnection Agreement-ben) rögzített minőségi paramétereket, akkor a szállítási rendszerüzemeltető köteles írásban haladéktalanul értesíteni a határértéksértés mérésének tényéről a betápláló kapcsolódó rendszerüzemeltetőt és a mérőrendszerek bizonytalanságából adódó indokolatlan értesítés küldés csökkentése érdekében az érintett hálózati pontra, az érintett gáznapra nominálást benyújtó rendszerhasználókat:

   i. ha az érintett ponton a betápláló kapcsolódó rendszerüzemeltetőnél nincs

[20] Áralkalmazási rendelet 18. §
[21] Vhr. 11. sz. melléklet

használatban a határértéken kívülre került paraméter mérésére alkalmas eszköz, vagy

ii. ha az érintett ponton a betápláló kapcsolódó rendszerüzemeltetőnél is használatban van a határértéken kívülre került paraméter mérésére alkalmas eszköz és az is határértéksértést mutat ki, vagy

iii. ha a szállítási útvonalon több mérőeszköz is határértéksértést mutat ki a betáplált földgáz minőségére vonatkozóan, vagy

iv. ha szállítási rendszerüzemeltető technológiai rendszerén egyértelműen érzékelhető az eltérés (pl. eltömődés, jelentős mennyiségű folyadék megjelenés).

Amennyiben a rendszerhasználó az értesítés alapján módosítani kívánja a nominálását, akkor az újranominálás szabályai szerint megteheti.

b) Abban az esetben, ha a rendszerhasználó az újranominálásában a nem megfelelő minőségű földgáz betáplálását nem csökkenti olyan mértékben, hogy az a gáznap hátralévő óráira vonatkozóan az általa a földgázszállító rendszerbe betáplált nem megfelelő minőségű földgáz betáplálásának megszüntetését jelentse, akkor ez a betáplálási szándék fenntartását jelenti. Ebben az esetben a nem megfelelő minőségű földgáz betáplálásából eredő mindennemű kár a rendszerhasználót és a betápláló kapcsolódó rendszerüzemeltetőt terheli.

c) A szállítási rendszerüzemeltető az újranominálást követő újranominálási ciklusban végzett nominálás egyezőségi vizsgálat során jelzi, hogy az előző pont szerint lecsökkentett nominálás a gáznap hátralévő óráira kimenti a rendszerhasználót, amennyiben a betápláló kapcsolódó rendszerüzemeltető felé is így rendelkezett. Amennyiben a betápláló kapcsolódó rendszerüzemeltető ennek ellenére sem szünteti meg a nem megfelelő földgáz betáplálását, a pótdíjon felüli kárigényét a rendszerhasználó a Ptk. kártérítésre vonatkozó szabályai szerint érvényesítheti. Mindennemű, a nem megfelelő minőségű földgáz betáplálásából eredő kár a kapcsolódó rendszerüzemeltetőt terheli.

2.2.5.4. Nominálás szabályai hálózati veszteség és mérési különbözet esetén

A földgázelosztó rendszeri HMK-t külön „rendszerhasználó-rendszerhasználó partner” soron elkülönítetten kell nominálni, - ahol a szállíttató pár minden esetben egy földgázelosztó rendszeri rendszerhasználó vagy maga a földgázelosztó, akik rendelkeznek egy technikai SHP kóddal („HMK”megjelöléssel).

2.2.5.5. Nominálás szabályai többlet földgáz betáplálása esetén

a) Amennyiben az adott szállítási rendszerüzemeltető által nem szabályozható betáplálási ponton a rendszerhasználó az adott napra vonatkozó visszaigazolt nominálásában megadott és a szállítási rendszerüzemeltető által igénybevett rövidtávú szabványtermékek szerinti földgázmennyiséget meghaladó mértékű földgázt táplál be a földgázszállító rendszerbe, és a többlet betáplálás átvétele nem okoz műszaki problémát a földgázszállító rendszeren, a szállítási rendszerüzemeltető átveheti a többlet gázmennyiséget.

b) Amennyiben a földgázszállító rendszerbe a rendszerhasználók betáplálása egy nem szabályozható betáplálási ponton az adott gáznapra vonatkozó jóváhagyott nominálásukban megadott napi mennyiség 24-ed részét legalább 5%-kal meghaladja két egymást követő órában, a szállítási rendszerüzemeltető köteles az érintett rendszerhasználókat és a kapcsolódó rendszerüzemeltetőt ennek tényéről értesíteni.
c) Amennyiben a rendszerhasználók által a földgázszállító rendszerbe táplált földgáz mennyisége meghaladja az előző pont szerinti időszakot és határértéket, az értesítést követően az érintett rendszerhasználó mérlegelheti a földgáz átvételét, vagy intézkedhet a kapcsolódó rendszerüzemeltető felé a többletbetáplálás megszüntetése érdekében. A többlet földgáz átvétele esetén a rendszerhasználó módosíthatja a nominálását az újranominálásra vonatkozó szabályok szerint.

2.3. Egyensúlytartás

2.3.1. A kereskedelmi egyensúlytartás általános szabályai

a) A rendszerhasználó felelős a saját kereskedelmi egyensúlyának gáznapon belül történő fenntartásáért.
b) A rendszerhasználó köteles az összes betáplálásait és összes vételezéseit napi szinten egyensúlyban tartani.

   i. Az összes betáplálás: a betáplálási pontokon a rendszerhasználó által adott gáznapon a földgázszállító rendszerbe betáplált és az MGP-n átvett mennyiségek előjelhelyes összege kWh-ban, beleértve valamennyi nominálás és tranzakciós értesítés terhére allokált mennyiségeket.
   ii. Az összes vételezés: a kiadási pontokon a rendszerhasználó által adott gáznapon vételezett és az MGP-n átadott mennyiségek előjelhelyes összege kWh-ban, beleértve valamennyi nominálás és a tranzakciós értesítés terhére allokált mennyiségeket.

c) A szállítási rendszerüzemeltető köteles megkülönböztetésmentes egyensúlytartási szolgáltatást biztosítani a rendszerhasználóknak.
d) A rendszerhasználó köteles a rendszerüzemeltető hidraulikai egyensúly fenntartása, helyreállítása érdekében adott utasításait maradéktalanul végrehajtani.
e) A rendszerhasználó a kereskedési platformon vagy azon kívül létrehozott ügyleteit, amelyekről a szállítási rendszerüzemeltető tranzakciós értesítést kapott, az így allokált betáplálásokat és vételezéseket, valamint a rugalmassági szolgáltatást igénybe vevő rendszerhasználók esetén a szolgáltatás igénybevétele során elszámolt gázmennyiséget is figyelembe kell venni a kereskedelmi egyensúly meghatározásakor.
f) Az eltérések kiegyensúlyozását a szállítási rendszerüzemeltető maximum a rendelkezésére álló kiegyensúlyozó eszközök mértékéig biztosítja, elsődlegesen a 312/2014/EU rendelet rendelkezései szerinti lehívási sorrend alapján kereskedési platformon kereskedett rövid távú szabvány termékek igénybevételével.
g) A rendszerhasználó a Piaci Szabályzatban rögzített, a kereskedési platformon kereskedett rövid távú szabvány termékek igénybevételével helyreállíthatja kereskedelmi egyensúlyát.

h) A szállítási rendszerüzemeltető vizsgálja a rendszerhasználói portfóliók egyensúlytalanságának hatását a földgázszállító rendszerre vonatkozóan. Ha egy rendszerhasználói portfólió adott gáznapon a visszaigazolt nominálások alapján várható egyensúlytalansága két egymást követő, gáznapon belüli újranominálási ciklusban végzett utolsó vizsgálat során az egyensúlytalansági határértéket eléri vagy meghaladja, úgy a szállítási rendszerüzemeltető jogosult az egyensúlytalan rendszerhasználók nominálásait az egyensúly javítása érdekében módosítani.
i) A szállítási rendszerüzemeltető vizsgálja a rendszerhasználói portfóliók egyensúlytalanságának hatását a földgázszállító rendszerre vonatkozóan. Ha egy rendszerhasználói portfólió adott gáznapon a benyújtott nominálások alapján számolt egyensúlytalansága az egyensúlytalansági határértéket eléri, vagy meghaladja, úgy erről a szállítási rendszerüzemeltető a rendszerhasználót értesíti.

2.3.2. Hidraulikai egyensúlytartás általános szabályai és folyamata

2.3.2.1. A hidraulikai egyensúlytartás általános szabályai

a) Az egyensúlytartás célja:

   i. a földgázrendszer biztonságos és hatékony működésének biztosítása;
   ii. a rendszerhasználók földgázszállítási és földgázelosztási szükségleteinek teljesítése az együttműködő földgázrendszer optimális kihasználása mellett.
   iii. A rendszerhasználói egyensúlytalanságok kialakulása esetén a meghatározott egyensúlytalansági határérték betartatása.

b) A hidraulikai egyensúlytartási tevékenység a földgázszállító rendszerbe való földgáz betáplálások és a rendszerből való földgáz vételezések napi egyensúlyának biztosítása a rendszerüzemeltető által.
c) Minden rendszerüzemeltető a saját rendszerének hidraulikai egyensúlyáért felelős, melyet köteles folyamatosan figyelemmel kísérni.
d) Az együttműködő földgázrendszeren a gáznapon belüli egyensúly fenntartásának koordinálása a szállítási rendszerüzemeltető feladata.
e) A szállítási rendszerüzemeltető köteles a következő gáznap kezdetére biztosítani, és honlapján publikálni a szállítási feladatai ellátásához szükséges vezetékkészlet szintet, továbbá óránként frissítve előrejelzést adni a gáznap végén lévő földgáz mennyiségéről és óránként megjeleníteni az aktuális szintjét a Hivatal által jóváhagyott módon.
f) Az OBA lehetővé teszi, hogy a rendszerüzemeltetők a fizikailag szállított mennyiséget az aktuális operatív igényekhez igazítsák, anélkül, hogy ez kihatna a rendszerhasználók kereskedelmi elszámolására. Azokon a hálózati pontokon, ahol OBA van érvényben, a rendszerüzemeltetők az együttműködési megállapodásukban rögzített részletes eljárásrend szerint - optimalizálási célokból, vagy az operatív tevékenységek megkönnyítése érdekében és a legkisebb költség elvét követve - a fizikai szállítás gáznapon belüli, illetve gáznapon túli ütemezését tekintve közös megegyezéssel eltérhetnek a rendszerhasználók visszaigazolt nominálásában szereplő ütemezéstől, kiemelten az alábbi esetekben:

   i. Méréshatár alatti szállítandó mennyiségek esetén;

ii. A rendszerüzemeltetők rendszerét jellemző üzemeltetési korlátok, technológiai sajátosságok és a rendszerhasználói igények változásainak dinamikájából fakadó különbségek kezelése okán.

2.3.2.2. A hidraulikai egyensúlytartás folyamata a földgázszállító rendszeren

a) A szállítási rendszerüzemeltető az utolsó visszaigazolási értesítésben foglalt földgázmennyiséget tekinti szállítási feladatnak és ez alapján elkészíti, majd gáznapon belül szükség szerint módosítja a gáznapra vonatkozó földgázszállítási tervet. A tervnek megfelelően adja ki a teljesítéshez szükséges operatív utasításokat és állítja be az általa szabályozott betáplálási és kiadási hálózati pontokon a szállítandó mennyiséget.

b) A szállítási rendszerüzemeltető a földgázszállító rendszeren lévő betáplálási-kiadási pontok és a földgázszállító rendszer gázforgalmának mérésével folyamatosan figyelemmel kíséri a földgázszállító rendszer fizikai egyensúlyát és elvégzi az egyensúlyi helyzet vizsgálatához szükséges elemzéseket:

   i. forrás-fogyasztás egyensúlyelemzés;
   ii. tárgynapi várható fogyasztás;
   iii. rendelkezésre álló forrás (import, földgáztárolók, hazai termelés);
   iv. nominálási és allokálási információk és mért gázáramlások;
   v. földgázszállító rendszer egészében mért gáznyomás.

c) Az egyensúly megbomlása bekövetkezhet az alábbi esetekben:

   i. fogyasztási pontok igényeltnél kisebb/nagyobb teljesítmény vételezése;
   ii. forrás kimaradása/többlet betáplálás a szállítási rendszerüzemeltető által nem szabályozható betáplálási pontokon;
   iii. a földgázszállító rendszeren bekövetkezett üzemzavar;
   iv. a földgázelosztó rendszeren bekövetkezett üzemzavar;
   v. földgáztároló rendszeren bekövetkezett üzemzavar;
   vi. a szállítási igények miatt a földgázszállító rendszeren a szállítási feladat teljesíthetőségét akadályozó nyomás és áramlási viszony alakult ki.

d) A szállítási rendszerüzemeltető egyensúlyozó intézkedéseket hozhat a következők érdekében:

   i. az egyensúly megbomlásának megakadályozása és helyreállítása;
   ii. a földgázszállító rendszer üzemeltetési korlátainak betartása;
   iii. olyan nap végi vezetékkészlet szint elérése érdekében, amely eltér a várt betáplálások és vételezések alapján az adott gáznapra előre jelzett szinttől, de a földgázszállító rendszer hatékony és gazdaságos üzemeltetését segíti.

e) A szállítási rendszerüzemeltetőnek a következő eszközök állnak rendelkezésre a rendszeregyensúly helyreállítására:

i. A kereskedési platformon felajánlott, a Piaci Szabályzat szerinti rövid távú, a 312/2014/EU rendeletben rögzített lehívási sorrend szerint rendelkezésre álló szabványtermékek;
ii. korlátozás.

f) Korlátozás csak akkor rendelhető el, ha a többi egyensúlytartási eszköz alkalmazása már nem biztosítja a rendszeregyensúly helyreállítását.
g) A földgázszállító rendszer egyensúlyának fenntartása érdekében rendelkezésre álló eszközök alkalmazásáról a szállítási rendszerüzemeltető önállóan dönt, betartva a 312/2014/EU rendeletben foglaltakat.
h) Amennyiben a rendszerhasználó rendelkezik szervezett földgázpiaci tagsággal, lehetősége van a Piaci Szabályzatnak megfelelő módon a rövid távú szabványtermékek felajánlására.
i) A hidraulikai egyensúlytartás érdekében adott gáznapra vonatkozóan a gáznapot megelőzően és/vagy gáznapon belül a szállítási rendszerüzemeltető jogosult eltérő irányú (vételi/eladási) rövid távú szabványtermékek kereskedelmére, amely során a fenti célok érdekében hozott döntéseiért nem tartozik kártérítési felelősséggel az érintett piaci szereplők/rendszerhasználók felé.
j) A szállítási rendszerüzemeltető jogosult a hidraulikai szükségszerűség szerint - figyelemmel a legkisebb költség elvére - dönteni, hogy a földgázszállító rendszer melyik virtuális vagy hálózati pontjára felajánlott rövid távú szabványterméket veszi igénybe.
k) Abban az esetben, ha a földgázszállító rendszer szempontjából az i) pontban leírt feltételek közömbösek, akkor a szállítási rendszerüzemeltető a rövid távú szabványterméket a 312/2014/EU rendeletnek megfelelően veszi igénybe.
l) A rendszerhasználók a forrás-fogyasztásuk eltérésének korrigálására felhasznált kiegyensúlyozó földgáz vonatkozó fejezetek szerinti ellenértékét, és az egyensúly helyreállításával kapcsolatosan felmerült egyéb költségeket kötelesek a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően a Központi Szerződő Féllel vagy a szállítási rendszerüzemeltetővel, vagy az egyensúlyozást végző partnerrel pénzügyileg rendezni.
m) Amennyiben a földgázszállító rendszeren forrástöbblet esetén rövid távú szabványtermékek kereskedelmével nem teljesíthető a hidraulikai egyensúly, akkor a szállítási rendszerüzemeltető jogosult valamely betáplálási ponton történő átvételt fizikailag csökkenteni. Ez esetben a szállítási rendszerüzemeltető a rendszerüzemeltetők által legutoljára megadott allokált fogyasztás/forrás adatok alapján meghatározza a forrástöbblettel rendelkező rendszerhasználókat és az általuk nominált betáplálási ponton/pontokon a forráscsökkentést elvégzi. A rendszerhasználókat, melyek forrástöbblettel rendelkeztek az allokálás során az eltéréseik arányában és mennyiségéig terheli a csökkentés mértéke. A csökkentésből eredő esetleges károkért a szállítási rendszerüzemeltető nem tartozik felelősséggel.
n) A szállítási rendszerüzemeltető a földgázszállító rendszer egyensúlyának fenntartása érdekében igénybe vett rövid távú szabványtermékekről szóló információkat, az üzleti titoknak minősülő információk bizalmas kezelése mellett, nyilvánosságra hozza a honlapján, valamint havonta a Hivatalnak is megküldi részletes indoklással.

2.3.2.3. A hidraulikai egyensúlytartás helyreállítása az egyensúlytalansági határérték túllépés esetén

a) Az egyensúlytalansági határérték mértéke egy adott gáznapon egy adott egyensúlyozási portfólió visszaigazolt nominálásokból számolt összes vételezésének 10%-a, amennyiben az nagyobb 15 millió kWh-nál. Azon portfóliók esetében, amelyben a vételezések összege nem éri el a 15 millió kWh-t, az egyensúlytalansági határérték a visszaigazolt nominálásokból számolt összes vételezés 50%-a.

b) Ha a gáznap előtt 14:00 órát követően az újranominálási ciklusok lezárása után a visszaigazolt nominálások alapján egyensúlytalansági határérték sértés kerül kimutatásra, akkor a szállítási rendszerüzemeltető az érintett rendszerhasználót írásban értesíti a határérték sértés tényéről.

c) Amennyiben a gáznapon belüli újranominálási ciklusonként automatikusan elvégzett, jelen Szabályzat 2.3.1.h) pontja szerinti vizsgálat során a szállítási rendszerüzemeltető az aktuális gáznapra vonatkozó egyensúlytalansági határértéket meghaladó forráshiányt észlel a gáznap során bármely két egymást követő újranominálási ciklusban, akkor szállítási rendszerüzemeltető a második újranominálási ciklus kezdetén:

   i. az érintett rendszerhasználót írásban értesíti a vizsgálat eredményéről;
   ii. a szervezett földgázpiaci engedélyes késedelem nélkül kezdeményezi az érintett rendszerhasználó gáznapon belüli eladási ügyletekre vonatkozó ajánlattételi és szerződéskötési jogainak korlátozását. Az üzenetben a rendszerhasználó Informatikai Platformon használt kódja, az eladási irány rögzítésének tiltása és a rendelkezés kiadásának időpontja szerepel. A szállítási rendszerüzemeltető ilyen bejelentését követően a szervezett földgázpiaci engedélyes által kezdeményezett, az adott rendszerhasználó gáznapon belüli eladási ügyleteire vonatkozó tranzakciós értesítések rögzítését visszautasítja. Az intézkedés feloldásáról a szállítási rendszerüzemeltető hasonló üzenetben értesíti a szervezett földgázpiaci engedélyest.
   iii. A szállítási rendszerüzemeltető az érintett egyensúlyozási portfólióra vonatkozóan gáznapon belüli tranzakciós értesítéseket kizárólag csak egyensúlytalanságot csökkentő ajánlatra, ügyletre vonatkozóan fogad be az Informatikai Platformon.
   iv. Az Informatikai Platfomon adott gáznapra létrehozott és regisztrált ügylet csak akkor módosítható, ha mindkét fél nyilatkozik, hogy a törlést követően az új ügylet a törlendő ügylet irányát megtartva, annak mennyiségét növelve kerül létrehozásra. A nyilatkozat alapján a törlést a szállítási rendszerüzemeltető haladéktalanul elvégzi.

d) Amennyiben gáznapon belül két egymást követő újranominálási ciklusban határértéksértés került megállapításra, akkor a második újranominálási ciklus kezdetén, leghamarabb a 10:00 órakor kezdődő ciklusban a szállítási rendszerüzemeltető az egyensúlytalan portfólióban elvégzi a nominálás módosítását a nominálás egyezőségi vizsgálat 2 órás előretartási szabályát betartva a gáznap végéig az alábbi eljárás szerint:

i. A rendszerhasználó által a határkeresztezési betáplálási-kiadási pontokon és a földgáztárolói betáplálási-kiadási pontokon adott gáznapra nominált mennyiségeket a pontokra nominált mennyiségek arányában (pro rata) a szükséges mértékben csökkenti a számított forráshiány csökkentése érdekében, legfeljebb annak mértékéig.
ii. A fenti intézkedés nem érinti a rendszerhasználó egyéb nominálási és újranominálási jogait.
iii. A nominálás módosítás okáról a szállítási rendszerüzemeltető értesíti az érintett rendszerüzemeltetőt.
iv. Amennyiben az újranominálási ciklusonként jelen Szabályzat 2.3.1. h) pontja szerint automatikusan elvégzett vizsgálat során megállapításra kerül, hogy a rendszerhasználó a számára biztosított beavatkozási lehetőségekkel helyreállította az egyensúlytalanságát, a gáznap hátralévő időszakára a szállítási rendszerüzemeltető az érintett rendszerhasználó értesítése mellett a szervezett földgázpiaci engedélyesnél késedelem nélkül kezdeményezi a rendszerhasználó ajánlattételi és ügyletkötési tevékenységét érintő korlátozások feloldását, illetve Informatikai Platformján feloldja a 2.3.2.3. c) iii) pontjában rögzített korlátozásokat.

2.3.2.4. A hidraulikai egyensúlytartás folyamata a földgázelosztó rendszeren

a) A földgázelosztói rendszerhasználó köteles a rendszeregyensúly fenntartása érdekében a földgázelosztó által elrendelt intézkedések végrehajtására. A földgázelosztó intézkedési jogkörét a rendszerhasználati szerződésekben rögzíteni kell.
b) A földgázelosztó a földgázelosztó rendszeren lévő betáplálási-kiadási pontok gázforgalmának mérésével folyamatosan figyelemmel kíséri a földgázelosztó rendszer hidraulikai egyensúlyát.
c) Az egyensúly megbomlása bekövetkezhet az alábbi esetekben:

   i. a kiadási (fogyasztási) pontokon az igényeltnél kisebb/nagyobb teljesítmény vételezése;
   ii. a földgázszállító rendszeren bekövetkezett üzemzavar;
   iii. a földgázelosztó rendszeren bekövetkezett üzemzavar.

d) A földgázelosztónak sorrendben a következő eszközök állnak rendelkezésre a rendszeregyensúly helyreállítására:

   i. korlátozás kezdeményezése a szállítási rendszerirányítónál.

e) Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető a szállítóvezeték kiadási pontján észleli az elosztóvezetéki normál üzemmenettől eltérő állapot kialakulását, haladéktalanul értesíti a kapcsolódó rendszerüzemeltetőt.

2.3.3. Napi kiegyensúlyozó földgázmennyiség meghatározása, elszámolása

a) A szállítási rendszerüzemeltető naponta, a gáznap lezárását követően, a földgázszállító rendszeren lévő betáplálási-kiadási pontokon, valamint az MGP-n

allokált adatok és a rugalmassági szolgáltatást igénybe vevő rendszerhasználók esetén a szolgáltatás igénybevétele során elszámolt gázmennyiségek alapján meghatározza a rendszerhasználó által betáplált és vételezett földgáz mennyiségét. Az így meghatározott betáplálás és vételezés különbözete képezi a rendszerhasználó kereskedelmi egyensúlytalanságát, azaz a felhasználói által felhasznált kiegyensúlyozó földgáz előjelhelyes mértékét.

b) Ha az adott gáznapon a rendszerhasználó által a földgázszállító rendszerből összesen kivett földgáz mennyisége meghaladja az általa összesen betáplált gáz mennyiségét, akkor az egyensúly helyreállítása kiegyensúlyozó földgáz igénybevételével történik, melyet a rendszerhasználó köteles a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzata alapján meghatározott marginális vételi áron a szállítási rendszerüzemeltetőtől megvásárolni a Központi Szerződő Fél közbeiktatásával.

c) Ha az adott gáznapon a rendszerhasználó által a földgázszállító rendszerből összesen kivett földgáz mennyisége elmarad az általa összesen betáplált földgáz mennyiségétől, akkor a kiegyensúlyozó földgáz mennyiséget a rendszerhasználó a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzata alapján meghatározott marginális eladási áron eladja a szállítási rendszerüzemeltetőnek a Központi Szerződő Fél közbeiktatásával.

d) A b) és c) pontok szerinti ügyletet a Központi Szerződő Fél számára a szállítási rendszerüzemeltető adatai alapján automatikusan létrehozza az Informatikai Platform. A létrehozott ügyletek pénzügyi elszámolása a Központi Szerződő Fél üzletszabályzata és a felek közötti szerződés alapján történik.

2.4. Allokálás

2.4.1. Általános szabályok

a) A rendszerüzemeltetők és a földgáztermelők a Szabályzat vonatkozó fejezete szerint kötelesek az allokációt elvégezni.

b) Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető az üzletszabályzata alapján több hálózati pontot összevontan kezel, úgy a kapcsolódó rendszer üzemeltetője azokra összevontan köteles allokálni.

c) A szállítási rendszerüzemeltető az allokálás érdekében - a vitatott és nem vitatott allokációs esetekben is - köteles térítésmentesen a szükséges adatot szolgáltatni minden érintett részére.

d) A földgázszállító rendszerhez kapcsolódó rendszer üzemeltetője köteles legkésőbb a szállítási rendszerüzemeltető által átadott alapadatok rendelkezésre bocsátásától számított 4. munkanapon, de nem később, mint a gázhónapot követő hónap 12. napján 15:00 óráig a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján a rendszerhasználó allokált havi végleges energiatartalmát megküldeni a szállítási rendszerüzemeltetőnek.

e) Amennyiben valamely, a földgázszállító rendszerhez kapcsolódó rendszer üzemeltetője nem végzi el az allokálást, a szállítási rendszerüzemeltető köteles a mért adatokat az érintett kiadási vagy termelési pontokon az adott pontra leadott nominálások arányában allokálni.

f) A gáznapot követő allokációt a rendszerhasználó napi kiegyensúlyozó földgázmennyiségének meghatározása, és a napi kiegyensúlyozási díj, valamint a szállítói nominálás eltérési pótdíj kiszámítása során végleges allokációnak kell tekinteni.

g) Amennyiben az allokáció a földgázszállító rendszerhez kapcsolódó rendszer üzemeltetőjének hibájából nominálás arányosan történik és a rendszerhasználónak bizonyíthatóan ebből eredően pótdíj, kötbér fizetési kötelezettsége vagy egyéb kára keletkezik, azok a földgázszállító rendszerhez kapcsolódó rendszer üzemeltetőjét terhelik.
h) Amennyiben a telephelyi vezetéken egyetemes szolgáltatásra nem jogosult felhasználó, valamint egyetemes szolgáltatásra jogosult felhasználó is vételez, akkor a földgázelosztó a rendszerhasználó telephelyi szolgáltató felé a különbség képzés elve szerint allokál.
i) Amennyiben a távadat átviteli rendszerrel ellátott felhasználási helyek esetében az adott órai mérőállási adatok - a távadatküldő berendezések infrastruktúráján keresztül - a földgázelosztó elszámolási adatbázisába nem kerülnek továbbításra, akkor a 3.1.8.4 f) pontban meghatározott helyettesítő érték kerül megállapításra az érintett időszak gázóráira.
j) A földgázelosztók és rendszerhasználók az allokálással kapcsolatos adatcserék során az Adatcsere Szabályzat előírásait kötelesek alkalmazni.
k) A Hivatal földgázelosztónként, a naptári évre vonatkozóan előre megállapítja a minimum allokálandó HMK mértékét. A földgázelosztó által a naptári évben összesen allokált HMK ettől eltérhet, de nem lehet kevesebb. A HMK gázátadónkénti, havi lefutását a földgázelosztók maguk határozzák meg. Az allokált HMK mértékéről a földgázelosztók a tárgyévet követő év január 31-ig jelentést készítenek a Hivatal részére. A gáznap végi allokálásban, valamint a hó végi újrafelosztási eljárásban számolt gázátadónkénti HMK értéket a földgázelosztó köteles honlapján publikálni az allokálási és az újrafelosztási eljárások időpontjában.

2.4.2. Allokálás a földgázszállító rendszer hálózati betáplálási, betárolási és kitárolási pontjain

a) A földgázszállító rendszerhez kapcsolódó rendszer üzemeltetői kötelesek allokálni a betáplálási pontokon mért energiatartalmat (kWh) az egyes földgázszállító rendszeri rendszerhasználókra, valamint adatszolgáltatást nyújtani az allokált mennyiségekről a rendszerhasználók részére.
b) Az adott földgáztermelői betáplálási pontnak megfelelő földgázszállító rendszeri virtuális betáplálási pontra vonatkozóan a részleges és teljes szigetüzemben az allokálást a földgáztermelő végzi.
c) A földgázszállító rendszerhez kapcsolódó külföldi rendszerüzemeltetőkre vonatkozó allokálási szabályokat a velük megkötött együttműködési megállapodás tartalmazza. Az egyedi allokálási szabályokat a szállítási rendszerüzemeltető az üzletszabályzatában köteles feltüntetni.

2.4.3. Allokálás a földgázszállító rendszer gázátadói kiadási pontjain

2.4.3.1. A gáznap utáni allokált gázmennyiség kiszámítása

a) A gáznap utáni allokálás alapja a gázátadói átvételi mennyiség, ami a földgázelosztó rendszer betáplálási pontján mért tényleges napi forgalommal egyenlő. Az érintett rendszerhasználókra allokált mennyiségek meghatározása az alábbiak szerint történik:

i. A szállítási rendszerüzemeltető gáznapot követő nap 10:00 óráig 0 °C-on és 15 °C-on értelmezett m^3-ben, kWh és MJ energiatartalomban publikálja a kiadási ponton mért mennyiséget a földgázszállító rendszerhez kapcsolódó rendszer üzemeltetője számára. Az adatszolgáltatás tartalmazza az adott pont napi átlag 15/15 °C-on értelmezett fűtőértékét és 25/0 °C-on értelmezett égéshőjét is. A földgázelosztó a hálózati pontonként MJ-ban megadott összes energiamennyiséget osztja a kWh-ban megadott összes energiamennyiséggel, és az így adódó 7 tizedesig meghatározott arányszámot alkalmazza az allokálás során a MJ-ban keletkező energiamennyiségek átváltására.

ii. A távleolvasást lehetővé tevő mérővel rendelkező felhasználók napi mért fogyasztását a földgázelosztó összesíti földgázkereskedőkre, és a gázátadóra is.

iii. A mérővel nem rendelkező (átalánydíjas) felhasználók napi fogyasztását a jogszabályban meghatározott havi fogyasztási mennyiségnek az adott hónap napjainak számával való egyenletes osztásával állapítja meg a földgázelosztó.

iv. A gázátadói átvételi mennyiségből a profilos felhasználókra jutó részt a hálózati veszteség-mérési különbözetre allokált rész, a napi mért, illetve a mérővel nem rendelkező felhasználók fogyasztásainak gázátadóra összesített értékeinek kivonásával kapjuk.

$$A(t) = G(t) - AHMK(t) - \sum_K M_K(t)$$

Ahol:

A(t) – a t gáznapon az adott gázátadón a profilos felhasználói körre allokálandó összmennyiség
G(t) – az adott gázátadón t gáznapon átvett földgáz mennyiség
AHMK(t) – a t gáznapra és az adott gázátadóra vonatkozó hálózati veszteség és mérési különbözetre allokált mennyiség
$M_K(t)$ – a K földgázkereskedő t gáznapi nem profilos (napi mérésű vagy átalánydíjas) összes fogyasztása az adott gázátadón

v. A profilos felhasználókra jutó részt a földgázelosztó 2.5.4. pontban leírt eljárásrend szerint számított napi profilfogyasztásuk arányában osztja meg a földgázkereskedők között.

vi. A földgázkereskedők profilos felhasználóira jutó allokált összes fogyasztás meghatározása képletekkel:

$$AF(t) = A(t) \times \frac{PF\ (t)}{\sum PF\ (t)}$$

Ahol:

AF(t) – az adott földgázkereskedő, adott átadóra és t gáznapi profilos felhasználókra vonatkozó allokált fogyasztása

A(t) – a t gáznapon az adott gázátadón a profilos felhasználói körre allokálandó összmennyiség

$PF\ (t)$ *– az adott földgázkereskedő, adott átadóra és a t gáznapra a profilozás szabályai szerint számolt profilfogyasztása.*

$\sum PF\ (t)$ *- adott gázátadó mögötti területen lévő összes földgázkereskedő által ellátott profilos felhasználási helyek, a t gáznapra a profilozás szabályai szerint számolt profilfogyasztásainak összege.*

vii. Egy rendszerhasználó napi allokált mennyisége a profilos fogyasztásból rá jutó rész és a nem profilos felhasználói körbe tartozó felhasználóira összesített napi mért, illetve megállapított fogyasztásának összegével egyenlő.

viii. Ennek megfelelően kWh-ban meghatározott energiamennyiséget a földgázelosztó gázátadónként, rendszerhasználónként, nominálási soronként egész számra kerítve tölti fel a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformjára a gáznapot követő nap 12:00 óráig. Az átszámításból és a kerekítésből származó eltéréseket a földgázelosztó a napi allokált HMK mennyiségében rendezi.

ix. A kapcsolódó rendszerüzemeltető a rendszerhasználó felé Adatcsere Szabályzat által meghatározott időpontokban adatszolgáltatást nyújt az allokált mennyiségekről a rendszerhasználók részére.

x. A kapcsolódó rendszerüzemeltető a rendszerhasználó felé a távleolvasást lehetővé tevő mérővel rendelkező felhasználók esetében a POD szintű energiatartalmat kWh-ban adja meg.

xi. A kapcsolódó rendszerüzemeltető a rendszerhasználó felé a távleolvasást lehetővé tevő mérővel nem rendelkező felhasználók esetében a mennyiségeket átadói szintre összegezve adja meg kWh-ban.

xii. Amennyiben a kapcsolódó rendszeren szerződés nélküli vételező nem zárható ki úgy a rendszerhasználatból, hogy más érdeke ne sérüljön, akkor az allokálást a szerződött felhasználók mellett a szerződés nélküli vételező(k)re is el kell végezni a földgázelosztó hálózati vesztesége és mérési különbözete terhére.

xiii. A kikapcsolt és a szüneteltetett státuszú felhasználók esetében nulla fogyasztást allokál a kapcsolódó rendszer üzemeltetője. Minden más fogyasztás-szüneteltetés esetében mérés vagy profil alapú allokálást kell alkalmaznia.

xiv. A részleges és teljes szigetüzem összevont földgázszállító rendszeri kiadási pontjának allokációját a földgázelosztó végzi jelen pont szerint.

2.4.3.2. Az újrafelosztási eljárás során allokált gázmennyiség kiszámítása

a) A földgázszállító rendszerhez kapcsolódó rendszer üzemeltetője köteles legkésőbb a szállítási rendszerüzemeltető által a földgázelosztók részére átadott alapadatok rendelkezésre bocsátásától számított negyedik munkanapon, de nem később, mint a gázhónapot követő hónap 12. napján 15:00 óráig a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján az újrafelosztási eljárást elvégezni, valamint az ezt követő első munkanapon adatszolgáltatást nyújtani az allokált mennyiségekről a rendszerhasználók részére.

b) A szállítási rendszerüzemeltető gázhónapot követő 5. munkanap 0 ºC-on és 15 ºC-on értelmezett m^3-ben, kWh és MJ energiatartalomban publikálja a kiadási ponton mért mennyiséget a földgázszállító rendszerhez kapcsolódó rendszer üzemeltetője számára napi bontásban. Az adatszolgáltatás tartalmazza az adott hónapra az adott pont napi átlag 15/15 ºC-on értelmezett fűtőértékét és 25/0 ºC-on értelmezett égéshőjét is. A földgázelosztó a hálózati pontonként MJ-ban megadott napi összes

energiamennyiséget osztja a kWh-ban megadott összes napi energiamennyiséggel, és az így adódó 7 tizedesig meghatározott arányszámot alkalmazza az allokálás során a MJ-ban keletkező energiamennyiségek átváltására.

c) Az újrafelosztási eljárásban a napi allokációt a 2.4.3.1. pont szerint kell elvégezni, az alábbi szempontok figyelembevételével:

   i. A havi szinten mért fogyasztással rendelkező felhasználókat az újrafelosztási eljárás során a profilos felhasználói körbe nem tartozónak kell tekinteni.
   ii. Egy mérőhely fogyasztásának leolvasását követő skálatényező-változás hatását a földgázelosztó a havi allokációban a leolvasás és a hónap vége közötti napokra a napi allokált érték módosításával érvényesíti.
   iii. A kapcsolódó rendszerüzemeltető – a 2.4.3.1. a) pont x. alponttól eltérően - a rendszerhasználó felé minden felhasználó esetében a POD szintű energiatartalmat kWh-ban adja meg.

2.4.3.3. Hibás allokáció korrekciója

Földgázelosztó hibás allokációjának korrekcióját a jelen Szabályzatban leírt földgázelosztói korrekciós elszámolás szerint kell elvégezni.

2.4.4. Speciális allokálási szabályok

a) Az olyan betáplálási-kiadási pontok esetében, ahol a kapcsolódó rendszerüzemeltetők között a forgalmazott gázmennyiség elszámolására létezik OBA alkalmazására vonatkozó megállapodás, ott az allokáció a következők szerint történik.

   i. Az allokált mennyiség megegyezik a kapcsolódó rendszerüzemeltetők együttműködési megállapodásában vagy annak hiányában a Szabályzat 2.2.4. pontjában rögzített nominálás egyezőségi vizsgálat eredményével.
   ii. Az allokált mennyiség és a rendszerüzemeltetők között ténylegesen átadott-átvett mennyiség különbözete az OBA számlán kerül elszámolásra.

b) Az olyan határkeresztezési betáplálási-kiadási, ki- és betárolási pontok esetében, ahol a kapcsolódó rendszerüzemeltetők a forgalmazott gázmennyiség elszámolására OBA számlát nem alkalmaznak, ott az allokáció nominálás arányában (pro ráta) történik.
c) A tranzakciós értesítések allokálását betáplálási-kiadási pontokon és az MGP-n az érintett szállítási rendszerüzemeltető végzi.
d) A tranzakciós értesítések energiatartalma változatlan energiatartalommal kerül allokálásra.
e) Egyirányú hálózati ponton a pont irányával ellentétes nominálások allokált mennyisége megegyezik a kapcsolódó rendszerüzemeltetők együttműködési megállapodásában vagy annak hiányában a Szabályzat 2.2.4. pontjában rögzített nominálás egyezőségi vizsgálat eredményével.

2.4.5. Napon belüli allokálás

a) A szállítási rendszerüzemeltető napon belüli allokált adatszolgáltatást nyújt a rendszerhasználók számára az üzletszabályzatban rögzített feltételekkel

térítésmentesen, melyet a szállítási rendszerüzemeltető az Informatikai Platformján közzétesz. Ennek az adatszolgáltatásnak az alapja egyrészt a kapcsolódó földgázelosztó által biztosított allokált adatok, másrészt azokon a hálózati pontokon, ahol az allokálás alapja az utolsó visszaigazolt nominálás (nem a mért mennyiség), a napon belüli allokálás a visszaigazolt nominálás időarányos része.

b) A szállítási rendszerüzemeltető minden gáznap 13:00 óráig és 17:00 óráig rendelkezésre bocsátja a kapcsolódó rendszerüzemeltető részére a betáplálási-kiadási pontokra vonatkozó, a gáznap kezdetétől 12:00 és 16:00 óráig, a SCADA rendszerben már rendelkezésre álló energiatartalmat órai bontásban (kWh/h) az Informatikai Platformján.

c) A földgázszállító rendszerhez kapcsolódó rendszer üzemeltetői kötelesek a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján az egyes kiadási és betáplálási pontokra vonatkozó (b) pont szerint publikált energiatartalmat 14:00 óráig és 18:00 óráig allokálni a földgázszállító rendszeri rendszerhasználókra órai bontásban. A földgázelosztó az allokálást nominálási soronként napon belül mért, mérővel nem rendelkező és profilos felhasználói körre megbontva végzi el.

d) A napon belüli allokálás eljárás rendje a földgázelosztó rendszeren:

   i. A szállítási rendszerüzemeltető által publikált kiadási ponti energiatartalmat rendszerhasználónként kell felosztani az alábbi mennyiségek összegeként:

      - a napon belüli mért adattal rendelkező felhasználók órai mennyisége;
      - gázmérővel nem rendelkező felhasználóknak a vonatkozó rendelet alapján számításba veendő havi földgázfogyasztásából számított órai mennyisége;
      - a földgázelosztók által, honlapjukon publikált HMK arány (%) alapján kiszámolt órai mennyiség;
      - a teljes átadói profilos mennyiség rendszerhasználóra összesített skálázási tényezők alapján kiszámolt arányos órai mennyisége.

e) Az elvégzett allokálások alapján - feltüntetve az alkalmazott módszert - a szállítási rendszerüzemeltető publikálja a rendszerhasználók számára a rájuk allokált betáplálási-kiadási pontokra vonatkozó energiamennyiségeket.

f) Az a)-e) pontokban meghatározott eljárás szerint elvégzett allokáció a rendszerhasználókkal történő elszámolásra nem használható fel.

g) A szállítási rendszerüzemeltető nem felel az a)-e) pontokban meghatározott eljárás szerint elvégzett allokáció pontosságáért, de felel azért, hogy az e) pontban leírt publikálást a beérkezett vagy képzett adatok alapján elvégezze.

h) Ha az egyensúlyi pozícióról a rendszerhasználó nem kap tájékoztatást, vagy hibás tájékoztatást kap, az ezt okozó földgázelosztó, akinek az elmaradt vagy hibás napon belüli allokáció felróható, köteles megtéríteni a rendszerhasználónak az ebből származó igazolt kárát. A földgázelosztó napon belüli allokációjának hiányában a Szabályzat 2.4.1. e) pontja szerint elvégzett helyettesítő eljárás alapján meghatározott egyensúlyi pozíció hibájából eredő károkért a szállítási rendszerüzemeltetőt semmi nemű felelősség nem terheli.

2.5. Elszámolás

2.5.1. Általános szabályok

a) Az elszámolás alap időegysége a gáznap.
b) A tény gázforgalmat naponta térfogatban (15 ºC-os mért térfogatból képzett 0°C-os referencia hőmérsékletű m^3-ben) és 25/0 °C-os referencia hőmérsékletű égéshő alapú kWh energiatartalomban kötelesek a rendszerüzemeltetők elszámolni.
c) Az együttműködő földgázrendszer használatának elszámolása a Szabályzatban meghatározott földgázmérő berendezések által mért adatok és azok allokációja alapján történik.
d) A rendszerhasználati díjak megfizetése a Hivatal rendszerhasználati díjak meghatározására vonatkozó határozatában szereplő díjtételek és a kétoldalú szerződésekben rögzített fizetési feltételek szerint történik a rendszerüzemeltetők részére.
e) A földgázszállító rendszer használatával kapcsolatos elszámolási dokumentumokat, jegyzőkönyveket a szállítási rendszerüzemeltető az Informatikai Platformján a rendszerhasználók számára elérhetővé teszi.

2.5.2. Elszámolás a földgázszállító rendszeren

2.5.2.1. Elszámolás a kapcsolódó rendszerek üzemeltetőivel

2.5.2.1.1. Az elszámolás tartalmi elemei

a) A földgázszállító rendszeri napi szintű adatszolgáltatásnak a kapcsolódó rendszer üzemeltetői tekintetében betáplálási és kiadási pontonként legalább a következő adatokat kell tartalmaznia:

   i. mért mennyiség (15/15 °C-os referencia hőmérsékletű fűtőérték alapú MJ, 15 °C-os referencia hőmérsékletű m^3; valamint 25/0 °C-os referencia hőmérsékletű égéshő alapú kWh, 0 °C-os referencia hőmérsékletű m^3);
   ii. minőségi paraméterek (fűtőérték (15/15 °C), Wobbe-szám (25/0 °C), égéshő (25/0 °C));
   iii. gázösszetétel a Szabályzat 3.1.3.3. pontja szerint.

2.5.2.1.2. Napi operatív földgázszállító rendszeri adatszolgáltatás

A szállítási rendszerüzemeltető betáplálási vagy kiadási pontokra vonatkozó napi mennyiségmérési adatait, a gáznap lezárását követően 10:00 óráig publikálja az Informatikai Platformján a kapcsolódó rendszerüzemeltető számára a Szabályzat 2.5.2.1.1. pontja szerinti tartalommal

2.5.2.1.3. Havi előzetes földgázszállító rendszeri adatszolgáltatás

A szállítási rendszerüzemeltető a napi operatív adatszolgáltatások alapján a gázhónap lezárását követő harmadik munkanapon 9:00 óráig havi előzetes adatszolgáltatást készít, amelyet az Informatikai Platformján keresztül biztosít a kapcsolódó rendszerüzemeltető számára a Szabályzat 2.5.2.1.1. pontja szerinti tartalommal.

2.5.2.1.4. Végleges havi földgázszállító rendszeri elszámolás

A szállítási rendszerüzemeltető a számítóművekből kiolvasott napi mérések alapján, a gázhónap lezárását követő 5. munkanapon 9:00 óráig havi végleges elszámolást készít, amelyet az Informatikai Platformján keresztül biztosít a kapcsolódó rendszerek üzemeltetői számára a Szabályzat 2.5.2.1.1. pontja szerinti tartalommal.

2.5.2.1.5. Mérési jegyzőkönyv és műbizonylat

a) Az adott kiadási ponton fizikailag átadott-átvett allokálatlan földgáz mennyiségéről és minőségéről a szállítási rendszerüzemeltető és a kapcsolódó rendszerek üzemeltetői jegyzőkönyvet vesznek fel az elszámolási időszakot követően. A jegyzőkönyv az elszámolási időszak utolsó napjára összegzett mennyiséget tartalmazza mind térfogatban, mind energiamennyiségben kifejezve.
b) Az energiamennyiség képzése naponta történik, így a havi energiamennyiség az adott időszak napjain számított energiamennyiségek összegeként áll elő.
c) A szállítási rendszerüzemeltető a kapcsolódó rendszerek üzemeltetői számára a naponta átadott – átvett földgáz mennyiségét (térfogatban és energiamennyiségben), a minőségi és összetétel adatait, valamint a a Vhr.[22]-ben foglalt előírásoknak való megfelelőséget jegyzőkönyv mellékletben igazolja.
d) A szállítási rendszerüzemeltető az aláírt jegyzőkönyvet havonta egyszer, a tárgyhónapot követő hónap 5. munkanapjáig elkészíti és az Informatikai Platformján elérhetővé teszi a kapcsolódó rendszerek üzemeltetői részére.

2.5.2.1.6. Elszámolás módja hiteles mérés hiánya esetén

a) A mérőrendszerek helyszínén képzett napi mennyiségi elszámolási adatoknak kell képezni a havi gáz átadás-átvételi jegyzőkönyvek alapját. Ha a napi tárak tartalma hibás, akkor az előző havi tárakból kell a havi mennyiséget meghatározni. Ha az előző havi tárak tartalma is hibás, akkor a gázelszámolási adatot a göngyölített belső számláló állásainak különbségéből kell képezni. Ennek hibája estén használható a mechanikus számlálókból képzett adat. Ha a számítóműből nem nyerhető ki információ, turbinás mérés esetén a turbina mechanikus számlálója alapján kell a gázmennyiséget meghatározni.
b) Ettől eltérni csak a mérőrendszerek hibája, helyszíni vizsgálata, cseréje esetén, indokolt esetben és mértékben lehet, melyről jegyzőkönyvet kell készíteni.
c) A mérés nélkül átadott mennyiség meghatározásának módszerei:

    i. Az egy órát meg nem haladó mérés kiesés esetén az előző órai mennyiséget kell figyelembe venni. Az elszámoló felek az órai mennyiség meghatározásánál alkalmazhatják a kiesést megelőző óra és a kiesést követő óra fogyasztásának átlagát is, amennyiben úgy ítélik meg, hogy az így meghatározott mennyiség a fogyasztás jellegének változása miatt pontosabb elszámolt mennyiséget eredményez.
    ii. Az egy órát meghaladó mérés kiesésnél az előző órai adat, illetve az előző nap hasonló időszakának figyelembevételével kell a mennyiséget meghatározni.

[22] Vhr. 11. sz. melléklet

Amennyiben az előző nap eltérő jellegű (munkanap vagy munkaszüneti nap), úgy a legközelebbi hasonló jellegű nap adatai az irányadók.

iii. A 24 órát meghaladó mérés kiesés esetén az előző napok, illetve az előző hét hasonló jellegű napjai, illetve az előző év azonos időszakának hőmérséklettel korrigált adatait kell figyelembe venni. Ebben az esetben a mennyiséget az érintett kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek és a szállítási rendszerüzemeltetőnek együtt kell meghatározni.

2.5.2.2. Elszámolás a rendszerhasználókkal

A szállítási rendszerüzemeltető minden rendszerhasználó részére a gáznapot követő napon napi végleges adatszolgáltatást, hó végén egyensúlyozás szempontjából (kiegyensúlyozó gáz, eredmény felosztással, kiegyensúlyozási pótdíj, nominálás eltérési pótdíj) havi végleges elszámolást, a havi számítómű leolvasások és a kapcsolódó rendszerek üzemeltetői újrafelosztási eljárás adatainak beérkezését követően pedig havi korrigált elszámolást (forgalmi díj, szagosítási díj, kapacitás túllépési pótdíj, végleges-korrigált elszámolás közötti gázfelhasználás különbözet) készít.

2.5.2.2.1. Az elszámolás tartalmi elemei

a) A földgázszállító rendszeri napi szintű adatszolgáltatás minden rendszerhasználó tekintetében betáplálási-kiadási pontonként legalább a következő adatokat tartalmazza:

   i. allokált hőmennyiség (kWh);
   ii. a nominálástól való eltérés (kWh/nap);
   iii. minőségi paraméterek (fűtőérték (15/15 °C), Wobbe-szám (25/0 °C), égéshő (25/0 °C));
   iv. teljes gázösszetétel a Szabályzat 3.1.3.3. pontja szerint;
   v. átadó-átvevő ügyfél azonosító.

b) A napi szintű adatszolgáltatás során a szállítási rendszerüzemeltető minden rendszerhasználó tekintetében köteles továbbá a következő adatokat megadni:

   i. gáznapi forrás-fogyasztás egyenleg (kWh);
   ii. nominálás eltérési pótdíjalap (kWh) és pótdíj (Ft)
   iii. a kiegyensúlyozó földgázkészlet elszámolási napi záró mennyisége (kWh) és fajlagos értéke (Ft).

2.5.2.2.2. Napi végleges földgázszállító rendszeri adatszolgáltatás

A szállítási rendszerüzemeltető a rendszerhasználókra allokált adatok alapján napi mérleget készít az előző gáznapról, melyet a gáznapot követően 14:00 óráig a rendszerhasználók számára az Informatikai Platformján elérhetővé tesz.

2.5.2.2.3. Havi végleges földgázszállító rendszeri elszámolás

a) A szállítási rendszerüzemeltető a napi végleges adatszolgáltatások alapján a gázhónap lezárását követő 5. munkanapon 9:00 óráig havi végleges napi szintű elszámolást készít, amelyet az Informatikai Platformján közzétesz
b) A napi végleges allokáció alapján történő egyensúlyi elszámolást a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzatának megfelelően kell elvégezni.
c) A szállítási rendszerüzemeltető a végleges napi allokálási adatok alapján, külön részletezett vételi-eladási jegyzőkönyvet állít ki és ír alá a kiegyensúlyozó földgáz forgalomról, melyet elérhetővé tesz az Informatikai Platformján a rendszerhasználóknak a tárgyhónapot követő 5. munkanapig.

2.5.2.2.4. Korrigált havi földgázszállító rendszeri elszámolás

a) A korrigált havi elszámolás a számítóművekből kiolvasott mérési adatok, valamint a kapcsolódó rendszerüzemeltetőkkel jegyzőkönyvben korrigált mennyiségi adatok és az újrafelosztási eljárás eredménye alapján készül.
b) A szállítási rendszerüzemeltető legkésőbb az adott gázhónap lezárását követő hónap 15.-ig havi korrigált elszámolást készít, melyet a rendszerhasználók az Informatikai Platformján érhetnek el.
c) A havi korrigált elszámolás tartalmi elemei megegyeznek a Szabályzat 2.5.2.2.1. pontjában megadott tartalmi elemekkel.
d) A szállítási rendszerüzemeltető a korrigált havi elszámolást követően műbizonylatot állít ki a gázminőségről hálózati pontonként az üzletszabályzatában részletezett tartalommal.
e) A napi allokáció alapján a Szabályzat 2.5.2.2.3 pontja szerint elszámolt kiegyensúlyozó gáz és az újrafelosztási eljárás eredménye különbözetének elszámolását az adott gáznapra vonatkozóan a szállítási rendszerüzemeltető végzi a következők szerint:

    i. A szállítási rendszerüzemeltető a napi adatok alapján meghatározott kiegyensúlyozó gáz és az újrafelosztási eljárás eredményének különbözetéről vételi-eladási jegyzőkönyvet állít ki, ír alá melyet a rendszerhasználóknak a tárgyhónapot követő 15.-ig az Informatikai Platformon elérhetővé tesz.
    ii. Az i. pont szerinti jegyzőkönyveken rögzített mennyiségek elszámolása a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzatában rögzített feltételek szerint történik.
    iii. Az egyes gáznapokhoz és egyensúlytalanság változásokhoz tartozó korrekciós ügyletek elszámolása során alkalmazandó gázárak:

        - Amennyiben a rendszerhasználó egy adott napon forrástöbbletes lett, kiegyensúlyozó földgázt adott el, és a korrekciós eljárásban is eladóként

szerepel, az adott napi teljes egyensúlyi különbözetet marginális eladási áron kell elszámolni a szállítási rendszerüzemeltetővel.

- Amennyiben a rendszerhasználó egy adott napon forráshiányos lett, kiegyensúlyozó földgázt vett, és a korrekciós eljárásban is vevőként szerepel, az adott napi teljes egyensúlyi különbözetet marginális vételi áron kell elszámolni a szállítási rendszerüzemeltetővel.
- Amennyiben a rendszerhasználó egy adott napon forrástöbbletes lett, kiegyensúlyozó földgázt adott el, de a korrekciós eljárásban forráshiányos vevőként szerepel, a teljes egyensúlyi különbözetéből az adott napi forrástöbbletét marginális eladási áron, az azon felüli forráshiány mennyiséget marginális vételi áron kell elszámolni a szállítási rendszerüzemeltetővel.
- Amennyiben a rendszerhasználó egy adott napon forráshiányos lett, földgázt vett, de a korrekciós eljárásban forrástöbbletes eladóként szerepel, a teljes egyensúlyi különbözetéből az adott napi forráshiányát marginális vételi áron, az azon felüli forrástöbblet mennyiséget marginális eladási áron kell elszámolni a szállítási rendszerüzemeltetővel.

f) A korrigált havi elszámolásban a végleges-korrigált elszámolás közötti gázfelhasználás különbözet elszámolását (újrafelosztási eljárást) a szállítási rendszerüzemeltetőnek eredménysemleges pozícióban kell lezárnia, így az újrafelosztási eljárásban keletkezett, adott havi eredménye elszámolásra kerül a rendszerhasználókkal, az alábbiak szerint:

i. A szállítási rendszerüzemeltető a gázhónapra vonatkozóan kimutatja a korrigált elszámolás alapját képező földgázkészlet nyitó (Kkl_{nykwh}) és záró (Kkl_{zkwh}) mennyiségét, nyitó (Kkl_{nyFt}) és záró (Kkl_{zFt}) értékét,

ii. A korrigált elszámolás alapját képező földgázkészletet adott gázhónapban az alábbi tételek módosítják:

- Szállítási rendszerüzemeltető által adott hónapban a korrigált elszámolásban érintett rendszerhasználóktól vásárolt összes földgáz mennyisége ($\sum Vkorr_{kwh}$) a 2.5.2.2.4. e) pontja szerinti áron ($\sum Vkorr_{Ft}$).
- A szállítási rendszerüzemeltető által a kiegyensúlyozó gázkészletből átvezetett mennyiség ($Kiegykl_{kwh}$) a kiegyensúlyozó készlet mérlegelt átlagárán ($Kiegykl_{Ft}$).
- Szállítási rendszerüzemeltető által adott hónapban a korrigált elszámolásban érintett rendszerhasználók felé értékesített összes földgáz mennyisége ($\sum Ekorr_{kwh}$) a korrigált elszámolás alapját képező földgázkészlet mérlegelt átlagárán,
- A szállítási rendszerüzemeltető által a kiegyensúlyozó gázkészletbe a korrigált elszámolás alapját képező záró készlet mennyiségének (Kkl_{zkwh}) az átvezetése a korrigált elszámolás alapját képező földgázkészlet mérlegelt átlagárán (Kkl_{zFt}).

iii. A korrigált elszámolás értékesítési különbözetének ($ÉK_{korr}$) meghatározásához ki kell számítani az eladott áruk beszerzési értékét ($KR_{elábé}$) az alábbiak szerint:

- $KR_{elábé}$: $((Kkl_{nyFt}+\sum Vkorr_{Ft} + Kiegykl_{Ft}) / (Kkl_{nykwh}+ \sum Vkorr_{kwh} + Kiegykl_{kwh})) * \sum Ekorr_{kwh}$

- $ÉK_{korr} = \sum Ekorr_{Ft} - KR_{elábé}$

ahol:

$KR_{elábé}$: az eladott áruk beszerzési értéke Ft-ban

Kkl_{nyFt} : a korrigált elszámolás alapját képező földgázkészlet nyitó értéke Ft-ban

$Vkorr_{Ft}$: a szállítási rendszerüzemeltető által adott hónapban a korrigált elszámolásban érintett rendszerhasználóktól vásárolt összes földgáz értéke Ft-ban

$Kiegykl_{Ft}$: a kiegyensúlyozó gázkészletből átvezetett készlet értéke Ft-ban

$Kklny_{kwh}$: a korrigált elszámolás alapját képező földgázkészlet nyitó mennyisége kWh-ban

$Vkorr_{kwh}$: a korrigált elszámolásban érintett rendszerhasználóktól vásárolt összes földgáz mennyisége kWh-ban kifejezve

$Kiegykl_{kwh}$: a kiegyensúlyozó gázkészletből átvezetett készlet mennyisége kWh-ban kifejezve

$Ekorr_{kwh}$: a korrigált elszámolásban érintett rendszerhasználók felé értékesített összes földgáz mennyisége kWh-ban kifejezve

$ÉK_{korr}$: a korrigált elszámolás értékesítési különbözete Ft-ban kifejezve

$Ekorr_{Ft}$: a rendszerhasználók felé értékesített összes földgáz értéke a 2.5.2.2.4. e) pontja szerinti áron

iv. Ha a korrigált elszámolás értékesítési különbözet ($ÉK_{korr}$) értéke a ii. pont szerinti számítások elvégzését követően negatív szám, úgy a szállítási rendszerüzemeltetőnek vesztesége keletkezett az adott gázhónapban.

v. Ha a korrigált elszámolás értékesítési különbözet ($ÉK_{korr}$) értéke a ii. pont szerinti számítások elvégzését követően pozitív szám, úgy a szállítási rendszerüzemeltetőnek nyeresége keletkezett az adott gázhónapban.

vi. A fajlagos értékesítési különbözet ($FÉK_{korr}$) megállapításához a szállítási rendszerüzemeltetőnél keletkezett, adott gázhónapra vonatkozó

értékesítési különbözetet ($ÉK_{korr}$) el kell osztani a korrigált elszámolás során ($\sum Vkorr_{kwh} + \sum Ekorr_{kwh}$) a rendszerhasználókkal elszámolt összes földgáz mennyiséggel:

- $FÉK_{korr} = ÉK_{korr} / (\sum Vkorr_{kwh} + \sum Ekorr_{kwh})$

ahol:

$FÉK_{korr}$: a fajlagos értékesítési különbözet Ft/kWh-ban kifejezve

$ÉK_{korr}$: a korrigált elszámolás értékesítési különbözete Ft-ban kifejezve

$Vkorr_{kwh}$: a korrigált elszámolásban érintett rendszerhasználóktól vásárolt összes földgáz mennyisége kWh-ban kifejezve

$Ekorr_{kwh}$: a korrigált elszámolásban érintett rendszerhasználók felé értékesített összes földgáz mennyisége kWh-ban kifejezve

vii. Egy rendszerhasználóra jutó értékesítési különbözet ($RHÉK_{korr}$) meghatározásához a fajlagos értékesítési különbözetet ($FÉK_{korr}$) kell szorozni a korrigált elszámolás során az adott rendszerhasználóval elszámolt összes földgáz mennyiségével ($Vkorr_{kwh} + Ekorr_{kwh}$):

- $RHÉK_{korr} = FÉK_{korr} * (Vkorr_{kwh} + Ekorr_{kwh})$

ahol:

$RHÉK_{korr}$: egy rendszerhasználóra jutó értékesítési különbözet Ft-ban

$FÉK_{korr}$: a fajlagos értékesítési különbözet

$Vkorr_{kwh}$: a korrigált elszámolásban érintett adott rendszerhasználótól vásárolt összes földgáz mennyisége kWh-ban kifejezve

$Ekorr_{kwh}$: a korrigált elszámolásban érintett adott rendszerhasználó felé értékesített összes földgáz mennyisége kWh-ban kifejezve

g) Az egyes rendszerhasználóra vonatkozó havonta számított értékesítési különbözet (a szállítási rendszerüzemeltető költségsemlegességét biztosító díj) megjelenítésre kerül a szállítási rendszerüzemeltető informatikai platformján. A díj elszámolását és pénzügyi rendezését a Központi Szerződő Fél végzi a 2.5.2.3. pont alapján.

2.5.2.3. Kiegyensúlyozó földgáz forgalmazáson realizált értékesítési különbözet és az egyensúlyozási intézkedésekkel kapcsolatosan felmerült költségek elszámolása

a) A szállítási rendszerüzemeltető nem tehet szert nyereségre vagy veszteségre a rendszeregyensúlyozás érdekében végzett tevékenysége, a kapcsolódó egyensúlyozó gázforgalom elszámolása és a rendszeregyensúlyozási tevékenység biztosításával összefüggő költségek befogadása kapcsán.

b) A szállítási rendszerüzemeltető minden gáznapra vonatkozóan kimutatja a rendszeregyensúlyozási tevékenység és a kiegyensúlyozó földgáz beszerzési és eladási értéke közötti negatív vagy pozitív értékesítési különbözetet (**$ÉK_{kiegy}$**), és azt egyensúlyozási költségsemlegességet biztosító díjként elszámolja a rendszerhasználókkal a szállítási teljesítmények arányában. Amennyiben a kimutatott díj pozitív értékű, a szállítási rendszerüzemeltetőnek nyeresége keletkezett, ekkor a szállítási rendszerüzemeltető ezt az összeget megtéríti a rendszerhasználók részére. Ha a kimutatott díj negatív értékű, a szállítási rendszerüzemeltetőnek vesztesége keletkezett, ekkor ezt az értéket a rendszerhasználók térítik meg a szállítási rendszerüzemeltető felé.

c) A szállítási rendszerüzemeltető minden gáznapra vonatkozóan kimutatja a kiegyensúlyozó földgázkészlet nyitó (**$Kl_{nykwh)}$**) és záró (**Kl_{zkwh}**) mennyiségét, nyitó (**Kl_{nyFt}**) és záró (**Kl_{zFt}**) értékét.

d) A kiegyensúlyozó földgázkészletet adott gáznapon az alábbi tételek növelik:

   i. Szállítási rendszerüzemeltető által rendszeregyensúlyozás céljából a kereskedési platformon adott gáznapi teljesítésre vásárolt földgáz mennyisége (**$V_{hidrkwh}$**) tényleges vételi áron (**V_{hidrFt}**),
   ii. Szállítási rendszerüzemeltető által a gáznapi elszámolás során a rendszerhasználók forrástöbbletének (**V_{egykwh}**) megvásárlása az adott gáznapon érvényes marginális eladási áron (**V_{egyFt}**).
   iii. Szállítási rendszerüzemeltető által a korrigált havi földgázszállító rendszeri elszámolást követően a korrigált elszámolás alapját képező záró földgázkészlet átvezetett mennyisége (**Kkl_{zkwh}**) a korrigált elszámolás alapját képező földgázkészlet mérlegelt átlagárán (**Kkl_{zFt}**).

e) A kiegyensúlyozó földgáz készletet adott gáznapon az alábbi tételek csökkentik:

   i. Szállítási rendszerüzemeltető által rendszeregyensúlyozás céljából a kereskedési platformon adott gáznapi teljesítéssel értékesített földgáz mennyisége (**$E_{hidrkwh}$**) tényleges eladási áron (**E_{hidrFt}**),
   ii. Szállítási rendszerüzemeltető által a gáznapi elszámolás során a forráshiányos (**E_{egykwh}**) rendszerhasználók felé értékesítés az adott gáznapon érvényes marginális vételi áron (**E_{egyFt}**).
   iii. Szállítási rendszerüzemeltető által a korrigált havi földgázszállító rendszeri elszámoláshoz szükséges átvezetett földgáz mennyisége (**$Kiegykl_{kwh}$**) és értéke a kiegyensúlyozó készlet adott gáznapon érvényes mérlegelt átlagárán (**$Kiegykl_{Ft}$**).

f) A szállítási rendszerüzemeltető a 312/2014/EU rendeletben meghatározott díjakat minden gáznapra kiszámítja az alábbiak szerint:

   i. Az állandó mértékű időszakosan felmerülő költségeket, díjakat a teljesítési időszaknak megfelelően elosztja a teljesítési időszak napjainak számával, ez az érték az egy gáznapra eső állandó díj (**$D_{áll}$**),
   ii. A mennyiségarányos érték meghatározása úgy történik, hogy az adott gáznapon és kereskedési platformon a szállítási rendszerüzemeltető által

kötött egyensúlyozási intézkedésekkel kapcsolatos kereskedelmi ügyletekben meghatározott szállítási mennyiség kerül szorzásra az érvényes fajlagos díjjal (**$D_{vált}$**).

g) Az értékesítési különbözet (**$ÉK_{kiegy}$**) meghatározásához ki kell számítani az eladott áruk beszerzési értékét (**ELÁBÉ**) az alábbiak szerint:

$$ELÁBÉ = ((Kl_{nyFt} + Kkl_{zFt} - Kiegykl_{Ft} + \sum V_{hidrFt} + \sum V_{egyFt}) / (Kl_{nykwh} + Kkl_{zkwh} - Kiegykl_{kwh} + \sum V_{hidrkwh} + \sum V_{egykwh})) * (\sum E_{hidrkwh} + \sum E_{egykwh})$$

ahol:

ELÁBÉ: az eladott áruk beszerzési értékét jelenti Ft-ban

$Klny_{Ft}$: kiegyensúlyozó földgázkészlet nyitó értéke Ft-ban

Kkl_{zFt}: korrigált elszámolás alapját képező záró földgázkészlet átvezetett mennyisége a korrigált elszámolás alalapját képező földgázkészlet mérlegelt átlagárán Ft-ban kifejezve

$Kiegykl_{Ft}$: a korrigált havi földgázszállító rendszeri elszámoláshoz szükséges átvezetett földgáz mennyiségének értéke a kiegyensúlyozó készlet adott gáznapon érvényes mérlegelt átlagárán Ft-ban kifejezve

V_{hidrFt}: rendszeregyensúlyozás céljából a kereskedési platformon adott gáznapi teljesítésre vásárolt földgáz mennyisége tényleges vételi áron Ft-ban kifejezve

V_{egyFt}: a gáznapi elszámolás során a rendszerhasználók forrástöbbletének megvásárlása az adott gáznapon érvényes marginális eladási áron Ft-ban kifejezve

Kl_{nykwh}: kiegyensúlyozó földgázkészlet nyitó mennyisége,

Kkl_{zkwh}: a korrigált elszámolás alapját képező záró földgázkészlet átvezetett mennyisége,

$Kiegykl_{kwh}$: korrigált havi földgázszállító rendszeri elszámoláshoz szükséges átvezetett földgáz mennyisége

$V_{hidrkwh}$: rendszeregyensúlyozás céljából a kereskedési platformon adott gáznapi teljesítésre vásárolt földgáz mennyisége

V_{egykwh}: a gáznapi elszámolás során a rendszerhasználók forrástöbbletének megvásárlása

$E_{hidrkwh}$: rendszeregyensúlyozás céljából a kereskedési platformon adott gáznapi teljesítéssel értékesített földgáz mennyisége

E_{egykwh}: gáznapi elszámolás során a forráshiányos rendszerhasználók felé történt értékesítés

h) A gáznapi értékesítési különbözetet (**$ÉK_{kiegy}$**) az alábbi számítás szerint kell meghatározni:

$$ÉK_{kiegy} = \sum E_{hidrFt} + \sum E_{egyFt} - ELÁBÉ - D_{áll} - D_{vált}$$

ahol:

$ÉK_{kiegy}$: adott gáznapi értékesítési különbözet Ft-ban kifejezve

E_{hidrFt}: rendszeregyensúlyozás céljából a kereskedési platformon adott gáznapi teljesítéssel értékesített földgáz mennyisége tényleges eladási áron Ft-ban kifejezve

E_{egyFt}: adott gáznapi elszámolás során a forráshiányos rendszerhasználók felé értékesített földgáz mennyisége az adott gáznapon érvényes marginális vételi áron Ft-ban

ELÁBÉ: az eladott áruk beszerzési értékét jelenti Ft-ban

$D_{áll}$: állandó mértékű időszakosan felmerülő költségek, díjak egy gáznapra eső értéke Ft-ban kifejezve

$D_{vált}$: mennyiségarányos változó djak egy napra eső értéke Ft-ban kifejezve

i) Amennyiben az értékesítési különbözet (**$ÉK_{kiegy}$**) értéke a fenti számítások elvégzését követően negatív szám, úgy a szállítási rendszerüzemeltetőnek vesztesége keletkezett az adott gáznapon.

j) Amennyiben az értékesítési különbözet (**$ÉK_{kiegy}$**) értéke a fenti számítások elvégzését követően pozitív szám, úgy a szállítási rendszerüzemeltetőnek nyeresége keletkezett az adott gáznapon.

k) Az értékesítési különbözet **$ÉK_{kiegy}$** érték rendszerhasználók közötti szállítási teljesítmények arányában történő megosztásáoz először meg kell határozni a fajlagos értékesítési különbözetet (**$FÉK_{kiegy}$**).

Adott rendszerhasználó gáznapi szállítási teljesítménye (**R_{SZT}**) alatt az adott rendszerhasználó által a teljes gáznapon szállíttatott kiadási ponton mért mennyiség értendő azzal, hogy nem tartozik e mennyiségbe a betároláshoz tartozó, valamint a tranzakciós értesítés szerinti mennyiség.

l) A fajlagos értékesítési különbözet (**$FÉK_{kiegy}$**) megállapításához a szállítási rendszerüzemeltetőnél keletkezett, adott gáznapra vonatkozó értékesítési különbözetet (**$ÉK_{kiegy}$**) el kell osztani a rendszerhasználóknak az adott gáznapra vonatkozó összes szállítási teljesítményével:

$$\mathbf{FÉK_{kiegy} = ÉK_{kiegy} / \sum R_{SZT}}$$

ahol:

$FÉK_{kiegy}$: adott gáznapra vonatkozó értékesítési különbözet elosztva a gáznapra vonatkozó teljes szállítási teljesítménnyel Ft-ban kifejezve

$ÉK_{kiegy}$: gáznapi értékesítési különbözetet Ft-ban kifejezve

R_{SZT}: adott rendszerhasználó gáznapi szállítási teljesítménye alatt a rendszerhasználó által a teljes gáznapon szállíttatott kiadási ponton mért mennyiség értendő azzal, hogy nem tartozik e mennyiségbe a betároláshoz tartozó, valamint a tranzakciós értesítés szerinti mennyiség

m) A rendszerhasználót a szállítási rendszerüzemeltetőnél nyilvántartott napi szállítási teljesítménye (**R_{SZT}**) és a szállítási teljesítmények alapján kimutatott fajlagos értékesítési különbözet (**$FÉK_{kiegy}$**) szorzata terheli, vagy illeti meg. Ezzel a módszerrel a szállítási rendszerüzemeltetőnél naponta kimutatott értékesítési különbözetet (**$ÉK_{kiegy}$**) maradéktalanul fel kell osztani a rendszerhasználók között. Az egyes

rendszerhasználóra vonatkozó értékesítési különbözet (**$RHÉK_{kiegy}$**) számításának képlete:

$$RHÉK_{kiegy} = FÉK_{kiegy} * R_{SZT}$$

ahol:

$RHÉK_{kiegy}$: egyes rendszerhasználóra vonatkozó értékesítési különbözet Ft-ban kifejezve

$FÉK_{kiegy}$: adott gáznapra vonatkozó értékesítési különbözet elosztva a gáznapra vonatkozó teljes szállítási teljesítménnyel Ft-ban kifejezve

R_{SZT}: adott rendszerhasználó gáznapi szállítási teljesítménye alatt a rendszerhasználó által a teljes gáznapon szállíttatott kiadási ponton mért mennyiség értendő azzal, hogy nem tartozik e mennyiségbe a betároláshoz tartozó, valamint a tranzakciós értesítés szerinti mennyiség

n) Az egyes rendszerhasználóra vonatkozó értékesítési különbözet (**$RHÉK_{kiegy}$**) és a tárgyhót követő egy alkalommal - a korrigált elszámolás során - számított értékesítési különbözet (**$RHÉK_{korr}$**) összesített értéke, mint rendszerhasználónként naponta számított egyensúlyozási költségsemlegességet biztosító díj megjelenítésre kerül a Központi Szerződő Fél által készített napi elszámolási jelentésben. A díj pénzügyi rendezését a Központi Szerződő Fél végzi.

o) A szállítási rendszerüzemeltető a teljes számítást az Informatikai Platformon végzi el. A számításokat és a készletvezetést forintban hajtja végre. Amennyiben valamely adat euró devizanemben áll rendelkezésre, azt az adott napon érvényes Magyar Nemzeti Bank által nyilvántartott és publikált árfolyamon számítja át. A szállítási rendszerüzemeltető minden gáznapra vonatkozóan publikálja az Informatikai Platformon a rendszerhasználók felé elszámolt értékesítési különbözetet.

2.5.2.4. Nominálás eltérési pótdíj meghatározására, elszámolására vonatkozó előírások

a) A nominálási sorokra nominált és allokált mennyiségek alapján a nominálás eltérés kimutatásra kerül. A rendszerhasználók által a hálózati pontokon megfizetendő nominálási eltérési díjak napi eltérés esetén a következők szerint kerülnek meghatározásra:

Eltérés a nominálástól	Eltérési díj
$\sum Q_{tény/allokált} - \sum Q_{nom} \mid \leq \sum Q_{nom} * 14\%$	Nincs
$\sum Q_{tény/allokált} - \sum Q_{nom} \mid > \sum Q_{nom} * 14\%$	Az Áralkalmazási rendelet alapján meghatározott pótdíj (Ft/kWh) a 14 %-ot meghaladó eltérésre

$\sum Q_{tény/allokált}$: az adott hálózati ponton a rendszerhasználóhoz tartozó nominálási sorra allokált mennyiségek összege.

$\sum Q_{nom}$: az adott hálózati ponton belül a rendszerhasználó által megadott nominálási sorra rögzített mennyiségek összege.

b) Az mFRR kapacitással rendelkező erőmű a szükséges hatósági bizonyítvány birtokában saját jogon eljárva vagy a földgázkereskedője útján a szállítási rendszerüzemeltetőtől nominálás eltérési pótdíj alóli mentességet vehet igénybe a szállítási rendszerüzemeltető és az mFRR kapacitással rendelkező erőmű közötti együttműködési megállapodásban leírt feltételek alapján.
c) A szállítási rendszerüzemeltető legkésőbb az adott gázhónapot követő hónap 10. munkanapig az egyensúlyozás szempontjából végleges elszámolás és az mFRR kapacitás igénybevétele alapján elkészíti a nominálás eltérésre vonatkozó jegyzőkönyvet, amelyet megküld a rendszerhasználók részére. A részletes nominálás eltérés kimutatását a rendszerhasználók részére a szállítási rendszerüzemeltető az Informatikai Platformján publikálja.
d) A Szabályzat 3.1.9.1. a) pontjába nem sorolható, nem tervezett, illetve a Szabályzat 3.1.9.1. d) pontjának megfelelően nem közzétett, de a földgázszállító rendszer kapacitásának csökkenésével járó karbantartás miatt a rendszerhasználók számára le nem szállított gázmennyiség után a szállítási rendszerüzemeltető a nem biztosított kapacitásra az Áralkalmazási rendeletben meghatározott szállítói nominálási eltérési pótdíjat köteles megfizetni. A nominálás eltérési díj kiszámításánál annak alapja a leállást megelőző 10 gáznap során az adott betáplálási-kiadási ponton a rendszerhasználó által vételezett átlagos napi gázmennyiség és a leállás/kapacitáscsökkenés időtartama alatt a rendszerhasználó által vételezett átlagos napi gázmennyiség különbsége.
e) A szállítási rendszerüzemeltető a rendszerhasználói nominálástól történő ±2 %-ot meghaladó eltérés teljesítése esetén az Áralkalmazási rendeletben meghatározott szállítói nominálási eltérési pótdíjat köteles megfizetni a ±2 %-ot meghaladó eltérésre a rendszerhasználók részére, amennyiben a határkeresztezési ponton pro ráta eljárás alapján határozza meg az egyes rendszerhasználókra az egyensúlyozás szempontjából végleges allokált mennyiségeket.
f) Nominálás eltérési díjat a karbantartási és rekonstrukció munkálatokkal érintett pontokra és időszakra a szállítási rendszerüzemeltető nem érvényesít, melyről a szállítási rendszerüzemeltető minden hónapban szerkeszthető, részletes kimutatást készít és az Informatikai Platformon a rendszerhasználók részére elérhetővé tesz a nominálás eltérési pótdíj számla megküldésével egyidejűleg.
g) Amennyiben a rendszerhasználó a HMK-t külön szállító-szállíttató páron elkülönítetten nominálja a Szabályzat 2.2.5.4 pontja szerint, akkor ezen a NOM soron nominált és az allokált gáznapi mennyiség közötti eltérésre vonatkozóan nominálás eltérési pótdíj mentességet élvez.

2.5.2.5. Kapacitástúllépés a földgázszállító rendszeren

a) A földgázszállító rendszer betáplálási pontján, ahol nincs OBA alkalmazására vonatkozó megállapodás,
    i. ha egy rendszerhasználó által történik a betáplálás, a rendszerhasználó adott gáznapi igénybevett órai kapacitásai a betáplálási pont órai mért mennyiségei (kWh/óra), vagy

ii. ha több rendszerhasználó által történik betáplálás, a kapcsolódó rendszerüzemelető által allokált órai mennyiségek (kWh/h)

képezik az alapját a kapacitástúllépés számításának.

b) Az olyan betáplálási-kiadási pontok esetében, ahol a kapcsolódó rendszerüzemeltetők között a forgalmazott gázmennyiség elszámolására létezik OBA alkalmazására vonatkozó megállapodás, valamint azon határkeresztezési pontokon, ahol pro ráta eljárás alapján határozza meg a szállítási rendszerüzemeltető az egyes rendszerhasználókra allokált mennyiségeket, ott nem kell meghatározni a rendszerhasználók által igénybevett órai kapacitásokat, mivel ezen pontok tekintetében nem értelmezhető a kapacitástúllépés.
c) Az egy rendszerhasználó által ellátott földgázszállító vezetékhez közvetlen kapcsolódó felhasználói kiadási pont esetén a rendszerhasználó adott gáznapi igénybevett órai kapacitásai a kiadási pont órai mért mennyiségeivel (kWh/óra) egyenlő.
d) A földgázelosztó rendszerhez kapcsolódó vagy a több rendszerhasználó által ellátott, közvetlen szállítóvezetéki felhasználók földgázszállító rendszeri kiadási pontjai esetében a kapcsolódó rendszerüzemeltető által allokált (mért, illetve képzett) órai igénybevett kapacitás adatok képezik az alapját a kapacitástúllépés számításának.
e) A kapacitástúllépést (betáplálási pont és kiadási pont - kWh/óra) az Áralkalmazási rendelet vonatkozó pontjai[23] szerint kell ellenőrizni és meghatározni.
f) A földgázszállító rendszer kiadási pontjai esetében gáznaponkénti allokált óracsúcsot kiadási pontonként kapacitást lekötő rendszerhasználókra az alábbi eljárás szerint kell meghatározni:

i. A szállítási rendszerüzemeltető minden gázhónapot követő hónap 5. munkanapjáig a kapcsolódó rendszerüzemeltető részére átadja a földgázszállító rendszer kiadási pontjain 15 °C-os mért m^3/óra adatokból számított 0 °C-os referencia hőmérsékletű m^3/óra és a kiadási ponthoz tartozó órai átlag égéshőkből szorzással képzett óránkénti kWh/óra értéket, valamint az óránkénti átlag égéshőket, továbbá a földgázszállító rendszer kiadási pontjain 15 °C-os mért m^3/óra adatokból és a kiadási ponthoz tartozó órai átlag fűtőértékből szorzással képzett óránkénti MJ/óra értéket, valamint az óránkénti átlag fűtőértékeket. Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltetőnek nem áll rendelkezésére az óránkénti átlag égéshő vagy fűtőérték, abban az esetben a Szabályzat 3.1.3.3. f) pontja szerint meghatározott napi átlag égéshőt vagy fűtőértéket kell a kapacitástúllépés meghatározása során felhasználni.
ii. A kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek fel kell töltenie minden gázhónapot követő hónap 20. napjáig a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformjának erre kialakított felületére az i. pont szerinti kWh/óra adatok alapján a gáznaponkénti óracsúcsokat a hozzá tartozó gáznapon belüli időponttal együtt kiadási pontonként és földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználónkként. Ezeket az adatokat a földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználók részére a szállítási rendszerüzemeltetőnek az Informatikai Platformján publikálni kell az adatok rendelkezésre állását követő 5 munkanapon belül. A földgázszállító vezetéken

[23] Áralkalmazási rendelet 11. §

kapacitást lekötő rendszerhasználó vagy az általa ellátott elosztóvezetéki rendszerhasználó által ellátott felhasználók számától függetlenül, összesítetten egy adatként kell az óracsúcsot meghatározni.

iii. A kapcsolódó rendszerüzemeltető a következő módon számítja a kWh/óra mennyiséget:
- a kapcsolódó rendszerüzemeltető a kiadási pontra az i. pontban publikált MJ/óra értéket elosztja az i. pontban publikált kWh/óra értékkel,
- az így adódó 7 tizedesig meghatározott arányszám felhasználásával képezi az órai mért adatokkal rendelkező felhasználók kWh/óra energiamennyiségét.

iv. A profilos felhasználókkal is rendelkező rendszerhasználók esetében a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek az alábbiak szerint kell meghatározni a legnagyobb igénybevett kapacitást:
- A földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználó vagy az általa ellátott elosztóvezetéki rendszerhasználók órai méréssel rendelkező kapacitásdíjas felhasználók fogyasztási adatait kWh energiamennyiségben gáznaponként a gáznap minden órájára összesíteni kell és a földgázszállító rendszer kiadási ponthoz tartozó azonos órára vonatkozó gáznapi órai adataiból le kell vonni, továbbá a gáznapi órai adataiból le kell vonni a kiadási pontra vonatkozóan meghatározott napi hálózati és mérési veszteségnek (HMK) a kiadási pont azonos órai mennyiségével arányosított részét. Így előáll a földgázszállító rendszer adott kiadási pontjához tartozó profilos felhasználók összesített napon belüli óránkénti fogyasztása (kWh/óra). Ezen órai adatokat fel kell osztani a földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználó vagy az általa ellátott elosztóvezetéki rendszerhasználó profilos felhasználóira vonatkozó napi allokált gázmennyiségek arányában (az arányt három tizedes jegyre kerekítve kell meghatározni), ezáltal előállnak földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználó vagy az általa ellátott elosztóvezetéki rendszerhasználó profilos felhasználóira jutó képzett órai gázmennyiségek. Ezt követően földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználónként óránként összegezni kell a mért iii. pont alapján átszámított órai mennyiségeket, és a profilos felhasználókra jutó mennyiségeket (kWh/óra-ban). Azon földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználó esetén, akitől a kapcsolódó rendszerüzemeltető a HMK-t beszerzi, az óránként összegzett mennyiséghez hozzá kell adni a kiadási pontra vonatkozóan meghatározott napi hálózati és mérési veszteségnek (HMK) a kiadási pont azonos órai mennyiségével arányosított részét.

  Amennyiben ezt az eljárást nem lehet alkalmazni, mert a földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználó vagy az általa ellátott elosztóvezetéki rendszerhasználó távadatátviteli rendszerrel méréssel rendelkező felhasználóinak órai fogyasztása (kWh/óra) nagyobb, mint az adott kiadási ponthoz tartozó óránkénti (kWh/óra) érték, abban az esetben a földgázszállító rendszer adott kiadási ponthoz tartozó óránkénti (kWh/óra) értéket a földgázszállító vezetéken kapacitást

lekötő rendszerhasználókra allokált napi mennyiségek arányában kell felosztani és az így előállt órai értékeket kell figyelmbe venni az adott napra, az adott kiadási pontra vonatkozó óracsúcs érték kimutatásánál.

v. Abban az esetben, ha az iv. pontban meghatározott földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználó vagy az általa ellátott elosztóvezetéki rendszerhasználók profilos felhasználóira jutó képzett órai gázmennyiség nagyobb, mint a földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználó vagy az általa ellátott elosztóvezetéki rendszerhasználó profilos felhasználóinak a felhasználási helyein felszerelt gázmérők névleges összteljesítménye, abban az esetben a földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználó vagy az általa ellátott elosztóvezetéki rendszerhasználók profilos felhasználóira jutó képzett órai gázmennyisége egyenlő a profilos felhasználók felhasználási helyein felszerelt gázmérők névleges összteljesítményével.

vi. A kapcsolódó rendszerüzemeltető a iv. pont szerint meghatározott energiamennyiségből (kWh/óra) a földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználónként és gáznaponként kiválasztja a legnagyobb órai értéket és a hozzá tartozó időpontot, és azt feltölti a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformjára.

vii. A szállítási rendszerüzemeltető a c), d) és f) iii.-vi. pontok szerinti allokált órai mennyiségek és a földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználók által az adott kiadási ponton és adott gáznapra vonatkozó lekötött, rendelkezésre álló kapacitásai alapján meghatározza földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontjain földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználónként minden gáznapra a kapacitástúllépést és a hozzá tartozó időpontot.

viii. A szállítási rendszerüzemeltető elérhetővé teszi az f) vii. pontban meghatározott adatokat az Informatikai Platformján keresztül a túllépéssel érintett földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználók részére legkésőbb az f) ii. pont szerinti határidőt követő 10. munkanapig. Ezzel egyidejűleg az allokálást végző kapcsolódó rendszerüzemeltető megadja - a rendszerhasználó részére a rövid távú lekötések visszamérésére - a rendszerhasználóra vonatkozó átadói bontású gáznapi óracsúcsot.

ix. A szállítási rendszerüzemeltető a kapcsolódó rendszerüzemeltető részére köteles legkésőbb az f) ii. szerinti határidőt követő 10. munkanapig belül a túllépéssel érintett allokált órai mennyiségeket elosztóvezetéki rendszerhasználónként megadni az Informatikai Platformon (a napi allokálás arányában felosztott nominálási soronként), amely órai adatokat a kapcsolódó rendszerüzemeltető 10 munkanapon belül köteles felülvizsgálni, szükség esetén módosítani az Informatikai Platformon e célra kialakított felületén. Amennyiben a kapcsolódó rendszerüzemeltető az adatot határidőre nem vizsgálja felül, a szállítási rendszerüzemeltető jogosult az allokált órai mennyiségeket az elosztóvezetéki rendszerhasználók napi allokált mennyiségei arányában figyelembe venni a kapacitástúllépés megállapítása során. A kapcsolódó rendszerüzemeltető adatszolgáltatásának elmaradása folytán keletkező károkért a rendszerhasználó felé a kapcsolódó rendszerüzemeltető tartozik felelősséggel.

x. Az allokált óracsúcsokkal kapcsolatban felmerült észrevételeket a földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználóknak az f) viii. pont szerinti publikációt követően 5 munkanapon belül jeleznie kell a kapcsolódó rendszerüzemeltető felé. Az észrevételt az érintett kapcsolódó rendszerüzemeltető köteles megvizsgálni, és köteles annak eredményéről az észrevétel beérkezésétől számított 5 munkanapon belül a rendszerhasználót és a szállítási rendszerüzemeltetőt tájékoztatni.

g) A szállítási rendszerüzemeltetőnek legkésőbb a gázhónapot követő 60. napig kell a kapacitástúllépésről a földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználók felé a pótdíjszámlákat kibocsátania (az adott betáplálási-kiadási pont kapacitáslekötési egységében, azaz kilépési és betáplálási pontokon kWh/órában).
h) Amennyiben a gáznap előtt megszakításba bevont rendszerhasználó gáznapi kapacitáskihasználtsága meghaladja a számára a nominálás visszaigazolásában meghatározott értéket, azaz megszakítási hibát követ el, akkor a szállítási rendszerüzemeltető jogosult az érintett rendszerhasználó terhére az Áralkalmazási rendeletben előírt mértékű megszakítási pótdíjat felszámítani.
i) Az mFRR kapacitással rendelkező erőmű a szükséges hatósági bizonyítvány birtokában saját jogon eljárva, vagy a földgázkereskedője útján a szállítási rendszerüzemeltetőtől a kapacitás-túllépési pótdíj alóli mentességet vehet igénybe a szállítási rendszerüzemeltető és az mFRR kapacitással rendelkező erőmű közötti együttműködési megállapodásban leírt feltételek figyelembevételével.

2.5.2.6. Gáznapi középhőmérséklet, napfok szám

a) A HungaroMet meteorológiai adatbázis óránként (reggel 6:00 órától a következő nap reggel 6:00 óráig terjedő 24 órás időtartamban) mért adataiból számtani átlagszámítással gáznapra meghatározott középhőmérséklet. Abban az esetben, ha az adott meteorológiai állomásnak legalább 20 órai adata nem áll rendelkezésre az adott időtartamban és az adathiány a rákövetkező napi adatszolgáltatás idején is fennáll, akkor a hiányzó gáznapi középhőmérséklet meghatározása a környező meteorológiai állomások mérései alapján történik.
b) A gáznapi középhőmérséklet alkalmazása:

i. kiadási pont esetén az (a) pont szerinti adott napi középhőmérséklet az Áralkalmazási rendelet[24] besorolása alapján.
ii. betáplálási pont esetén az Áralkalmazási rendelet[25] szerinti HungaroMet mérési pontoknak az (a) pont szerinti középhőmérsékletének számtani átlaga.
iii. Ezen középhőmérséklet adatokat a HungaroMet szolgáltatja az Áralkalmazási rendelet alapján.

c) A napfok szám kiszámítása:

$$N_a = \sum_i (T_b - T_{di})$$

[24] Áralkalmazási rendelet 3. sz. melléklet
[25] Áralkalmazási rendelet 3. sz. melléklet

- N_a *- napfok szám*
- T_b *- fűtési küszöbhőmérséklet (16 °C)*
- T_{di} *- gáznapon mért napi középhőmérséklet*

A fenti képlet szerinti összesítést azon gáznapokra kell meghatározni, amikor a gáznapi középhőmérséklet 16 °C-nál kevesebb.

2.5.3. Elszámolás a földgáztároló engedélyes rendszerén

2.5.3.1. A földgáztároló engedélyes napi és órai operatív adatszolgáltatása

a) A földgáztároló engedélyes minden rendszerhasználó számára energiamennyiség alapú összesített gázforgalmi mérleget vezet napi szinten. A mérleg tartalmi elemeinek és készítési rendszerének kidolgozása a földgáztároló engedélyes feladata, közzététele az engedélyes üzletszabályzatában történik.
b) A földgáztárolói mérleg elkészítéséhez a szállítási rendszerüzemeltető a gáznapon óránként átadja a földgáztároló engedélyesnek a földgáztárolói „0” ponti mérések gáznapra vonatkozó órai összegzett mennyiségeit. A gáznapot követő 10:00 óráig átadja a „0” ponti minőségmérő berendezéseken rögzített, gáznapra vonatkozó minőségi paramétereket (fűtőérték, Wobbe-szám, égéshő).
c) A szállítási rendszerüzemeltető az egyesített földgáztárolói pontra is megadja az előző napi elszámoláshoz szükséges mennyiséggel súlyozott átlag égéshőt.

2.5.3.2. A földgáztároló engedélyes havi elszámolása

a) Az elszámolás alapja az összesített napi földgáztárolói gázforgalmi mérleg – amely a földgáztároló engedélyes által üzemeltetett összes földgáztároló tényleges forgalmának összegzése útján jön létre –, illetve e mérleg alapján kiállított jegyzőkönyvek.
b) A földgáztároló engedélyes legkésőbb a gázhónapot követő hónap 5. munkanapján a rendszerhasználók részére havi elszámolást küld a földgáztárolási üzletszabályzatban leírtaknak megfelelően.
c) A jegyzőkönyvekben szereplő készlet adat egyúttal bizonylatolt készlet adatnak is tekintendő, ebből a célból a földgáztároló engedélyes nem állít ki külön dokumentumot.
d) A havi elszámoláshoz kapcsolódó számlázási, fizetési, tartozás és követelés rendezési rendet a földgáztároló engedélyes üzletszabályzata tartalmazza.

2.5.4. Elszámolás a földgázelosztó rendszeren

2.5.4.1. Elszámolás a földgázelosztó rendszer kiadási pontjain

a) A földgázelosztó rendszer kiadási pontjain a rendszerhasználók által vételezett gázmennyiség meghatározása az alábbiak szerint történik:

   i. A napon belül mért és a havi fordulónaphoz kötött leolvasás keretein belül leolvasott felhasználói kör esetében az elszámolás a mért adatok alapján történik.

ii. A havonta leolvasott mennyiség alapján készített elszámolás (MSCONS), illetve az allokációs mechanizmus során meghatározott mennyiség közötti eltérés abszolút értéke energiamennyiségben nem haladhatja meg a 2%-ot.
iii. A havonta nem leolvasott profilos felhasználói kör fogyasztásának meghatározására vonatkozó eljárásrendet a Szabályzat 2.5.4.5. pontja tartalmazza.
iv. Az átalánydíjas felhasználók elszámolását a vonatkozó jogszabályok szerint kell végezni.
v. Az előre fizető mérővel rendelkező felhasználók elszámolására a profilos felhasználókra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

b) A fogyasztásmérő berendezések, illetve a mérési rendszerek leolvasásának gyakoriságát és a mérési adatok továbbítására vonatkozó adatszolgáltatás rendjét a földgázelosztó üzletszabályzata, valamint a földgázelosztói rendszerhasználókkal kötött szerződés tartalmazza.
c) A földgázelosztók és rendszerhasználók egymás közti elszámolással, elszámolási mérőállás átadásával kapcsolatos adatcserék során az Adatcsere Szabályzat előírásait kötelesek alkalmazni.

2.5.4.2. A profilba sorolás meghatározása, módosítása

a) A földgázelosztó rendelkezésére álló adatok alapján a Szabályzat II. számú melléklete szerinti *„döntési fa”* alapján besorolja a mérőhelyet a fogyasztási jellegének megfelelő fogyasztási profilba.
b) A mérővel nem rendelkező, átalánydíjas felhasználókra külön profilbesorolás nem történik.
c) A teljes körű profilba sorolás elmaradása miatt felmerülő többletköltségek a földgázelosztót terhelik.
d) A profilbesorolás megváltoztatását a felhasználót ellátó földgázkereskedő kezdeményezheti a földgázelosztónál. A földgázelosztó megvizsgálja a kezdeményezést, és amennyiben az indokolt, módosítja a profil besorolást a „döntési fa” alapján.
e) A felhasználó profilbesorolásának megváltoztatása a kezdeményezés beérkezését és a földgázelosztó általi pozitív elbírálást követően a felhasználási hely sikeres gázmérő leolvasásának napjával történhet meg.

2.5.4.3. A skálázási tényező meghatározása

a) A földgázelosztó köteles számontartani minden mérőhelyre vonatkozóan az elszámolási mérőleolvasások adatait, nevezetesen

i. a mérőleolvasás pontos dátumát,
ii. leolvasott mérőállást,
iii. a mérőhelyhez az Áralkalmazási rendelet[26] szerinti HungaroMet mérési pont megnevezését.

[26] Áralkalmazási rendelet 3. számú melléklet

Ezek alapján minden leolvasási időszakról - ami az előző leolvasást követő első gáznap elejétől a leolvasás gáznapjának végéig tartó időszak - a leolvasott mérőállások különbségeként a földgázelosztó megállapítja a mérőhely leolvasási időszak alatti gázfogyasztását gáztechnikai normál köbméterben.

b) A földgázelosztó az alábbi algoritmust követve a HungaroMet által gáznap utáni nap 10:00 óráig közölt, az a) iii. pont szerinti meteorológiai körzetre vonatkozó gáznapi tény átlaghőmérsékletek alapján meghatározza a már lezárult leolvasási időszak minden napjára a tized fokra kerekített felejtősúlyos napi átlaghőmérséklet értéket.

$$C_{t'} = \frac{C_t * 1 + C_{t-1} * \frac{1}{2} + C_{t-2} * \frac{1}{3} + C_{t-3} * \frac{1}{4} + C_{t-4} * \frac{1}{5} + C_{t-5} * \frac{1}{6} + C_{t-6} * \frac{1}{7}}{1 + \frac{1}{2} + \frac{1}{3} + \frac{1}{4} + \frac{1}{5} + \frac{1}{6} + \frac{1}{7}}$$

ahol:

$C_{t'}$ *a felejtősúlyos hőmérsékleti érték*

C_t *a gáznapra a HungaroMet által mért napi átlaghőmérséklet*

C_{t-1} … C_{t-6} *a gáznapot megelőző 1-6 napra a HungaroMet által mért napi átlaghőmérséklet*

c) A földgázelosztó mind a lakossági fogyasztók, mind a nem lakossági felhasználók vonatkozásában a b) pont szerint meghatározza a leolvasási időszak napi felejtősúlyos átlaghőmérsékleteihez tartozó napi profilszorzók és a multiplikatív szezonfaktorok szorzatait, amelyek összegzésével kapjuk a leolvasási időszak normált profilfogyasztását.

d) A leolvasási időszakra vonatkozó skálázási tényezőt a leolvasási időszak tényleges gázfogyasztásának és az előző pont szerint meghatározott normált profilfogyasztásának hányadosa adja meg.

e) A földgázelosztó rendszerhez újonnan csatlakozó vagy visszakapcsolt, illetve egyéb okból lezárt leolvasási időszakkal nem rendelkező mérőhelyek profilba sorolásához az éves becsült fogyasztási mennyiségét a felhasználó egyetemes szolgáltatója, vagy földgázkereskedője köteles megadni a földgázelosztó számára, aki ebből a skálázási tényező kiszámítását az a) - d) pontok szerint elvégzi.

f) Minden ciklikus leolvasást követően újra meg kell határozni a felhasználási helyre (POD) vonatkozó skálázási tényező értékét, kivéve, ha a nyitó vagy a záró mérőállás nem helyszíni leolvasásból származik (például felhasználói diktálás, földgázelosztói becslés). Az új skálázási tényező meghatározásánál a ciklikus leolvasást megelőző minimum egy éves időszakot kell figyelembe venni éves elszámolású felhasználók esetében.

g) Amennyiben a mérési ponton a felhasználó kezdeményezte a szüneteltetést, akkor a skálázási tényező nulla értékű.

h) A jelen fejezet szerint meghatározott új skálázási tényezőt a napi allokálás során a ténylegesen leolvasott és a hihetőség vizsgálaton megfelelt mérőállások elszámolási

rendszerbe történő betöltését követő gáznaptól, a hóvégi újrafelosztási eljárás esetében pedig a gázmérő leolvasás napját követő gáznaptól kell alkalmazni.

2.5.4.4. A profilfogyasztás meghatározása

a) Egy mérőhely gáznapi profilfogyasztását a mérőhelyre vonatkozó aktuálisan érvényes skálázási tényező, a meteorológiai körzetének napi átlaghőmérsékletei alapján meghatározott napi profilkarakterisztika és a multiplikatív szezonfaktor szorzataként a földgázelosztó állapítja meg.
b) A napi profilkarakterisztikát a Szabályzat II. számú mellékletében található profilkarakterisztika táblázatokból, a HungaroMet által gáznapot követően 10:00 órakor a gáznapra közölt tényhőmérsékletek, illetve azok hiányában a HungaroMet által előre jelzett hőmérsékletek felhasználásával, a Szabályzat 2.5.4.3. pontja szerinti algoritmussal megállapított, tized fokra kerekített napi felejtősúlyos átlaghőmérsékletek alapján kapjuk.
c) A mérőhelyre vonatkozó aktuálisan érvényes skálázási tényező a mérőhely legutolsó lezárult leolvasási időszakának skálázási tényezője. A földgázelosztó indokolt esetben (kikapcsolt, megszűnt státuszú felhasználók, szezonális felhasználók szezonon kívüli időszaka, visszakapcsolást követően, stb.) ettől a szabálytól eltérhet, és más módszerrel is megállapíthatja a mérőhely gáznapi aktuálisan érvényes skálatényezőjét. A szabálytól való eltérésről és annak indokáról az érintett földgázkereskedőt értesíteni kell.
d) A multiplikatív szezonfaktor az adott napi felejtősúlyos átlaghőmérsékleti értékhez tartozó normált fogyasztási egység éven belüli időszakhoz (szezon) történő illeszkedését biztosító szorzótényező.
e) A földgázelosztók a profil alapú elszámolási körbe tartozó felhasználói körre a gáznapot követő allokációk meghatározásához szükséges gáznapi átlaghőmérsékleti adatok figyelembevételéhez a HungaroMet fő- és mellékmérő állomásaihoz rendeli a szolgáltatási területén lévő településeket, ezen belül a felhasználási helyeket. Az allokálás esetében a HungaroMet által az allokációban érintett gáznap 10:00 óráig közzétett, az előző gáznapon a HungaroMet mérésein alapuló hőmérsékleti és légköri nyomás adatait kell figyelembe venni.
f) Egy felhasználási hely gáznapi profilfogyasztása a felhasználási helyhez tartozó mérőhelyekre számolt napi profilfogyasztás összege. Egy földgázkereskedő gáznapi profilfogyasztása az általa ellátott felhasználási helyek profilfogyasztásának az összege.
g) Egy mérőhely profilfogyasztásának meghatározása képletekkel:

$$PF_i(t) = s_i(t) \times p_i(t) \times m_i(t)$$

ahol:

$PF_i(t)$ – az i mérőhely t gáznapra vonatkozó profilfogyasztása

$s_i(t)$ – az i mérőhelyre vonatkozó t napon érvényes skálázási tényező

$p_i(t)$ – az i mérőhely profilbesorolása és a hőmérsékleti körzete HungaroMet által a t gáznapot követő nap 10:00 órakor t napra közölt átlagos napi középhőmérséklete alapján meghatározott, t napra érvényes profilszorzó

$m_i(t)$ – az i mérőhely profilbesorolása (lakossági vagy üzleti szegmens) és a hőmérsékleti körzete HungaroMet által a t gáznapot követő nap 10:00 órakor t napra közölt átlagos napi középhőmérséklete alapján meghatározott, t napra érvényes multiplikatív szezonfaktor.

2.5.4.5. Elszámolás a földgázelosztói rendszerhasználókkal

a) A földgázelosztói rendszeren szállított, elosztott földgázmennyiség elszámolása a rendszerhasználati szerződésben foglaltak szerint történik.
b) A földgázelosztói rendszerhasználati díj forgalmi díj alapja az adott felhasználóra vonatkozó az elszámolási időszakra az újrafelosztási eljárás során allokált energiamennyiség.

2.5.4.6. Elszámolás módja hiteles mérés hiánya esetén

Földgázelosztói hiteles mérés hiánya esetén a Vhr.[27] előírása szerint kell eljárni.

2.5.4.7. Kapacitástúllépés a földgázelosztó rendszeren

a) A földgázelosztó a távadatgyűjtővel ellátott mérők esetében a 2.5.2.6 f) i. pont alapján átadott órai gázminőség adatokkal számítja az órai kWh mennyiségeket.
b) A földgázelosztó a kapacitásdíjas felhasználók távadatgyűjtővel ellátott mérői esetében a földgázelosztó rendszer kiadási pontjára regisztrálja az igénybevett órai kapacitást, és az újrafelosztási eljárás során a gáznapra meghatározott óracsúcsot. A regisztrált adatokat az Adatcsere Szabályzat előírásait követve hozzáférhetővé teszi a rendszerhasználó részére, amely alapja lesz a kapacitástúllépés számításának. A kapacitástúllépést (kWh/óra) az Áralkalmazási rendelet vonatkozó pontjai[28] szerint kell ellenőrizni és meghatározni.
c) A földgázelosztó a felhasználó lekötött órai kapacitás túllépését az (a) pontban rögzített adatszolgáltatásban megadott értékek felhasználásával (kWh/óra mértékegységben) határozza meg.
d) A földgázelosztónak a kapacitástúllépéssel érintett POD-ok esetén legalább az alábbi adatokat kell megadnia minden gáznapra az Adatcsere Szabályzat előírásait követve: POD, kapacitástúllépés mértéke (kWh/h), lekötött órai kapacitás (kWh/h), gáznapi kapacitástúllépéssel érintett óracsúcs (kWh/h; m^3/h), kapacitástúllépés időpontja (év, hónap, gáznap, gázóra).

2.5.4.8. Jegyzőkönyv és műbizonylat

a) A rendszerhasználati szerződések szerinti elszámolásokra az újrafelosztási eljárás során megállapított mennyiségek alapján kerül sor.
b) A földgázelosztó a szállítási rendszerüzemeltető vagy szigetüzem esetén a földgáztermelő által publikált műbizonylatokat havi gyakorisággal a rendszerhasználók rendelkezésére bocsátja.

[27] Vhr. 1. számú melléklet 12. pont
[28] Áralkalmazási rendelet 29. §

2.5.4.9. A földgázelosztói rendszerhasználók által fizetett díjtételek

A rendszerhasználati szerződések teljesítésének igazolására a földgázelosztók üzletszabályzatában leírtak szerint kell eljárni. A földgázelosztó hálózati rendszerhasználati díjak megfizetése a Hivatal határozatában szereplő díjtételek és a rendszerhasználati szerződésekben rögzített fizetési feltételek mellett történik a földgázelosztó részére.

2.5.4.10. Földgázelosztói korrekciós elszámolás

a) Adott elszámolási időszakra vonatkozóan a tény leolvasott fogyasztáson alapuló, illetve a kereskedőváltáskor alkalmazott mérőállás alapján számolt végleges energiamennyiség és a felhasználókra az újrafelosztási eljárás során allokált energiamennyiség különbözete a korrekciós elszámolás keretében kerül rendezésre.
b) Korrekciós időszak: az aktuális elszámolási célú leolvasási eredmény, vagy a kereskedőváltás során alkalmazott mérőállás és az azt megelőző utolsó elszámolási célú leolvasás, vagy kereskedőváltás során alkalmazott mérőállást követő nap között eltelt időszak.
c) A korrekció szempontjából allokált fogyasztásnak a korrekciós elszámolással érintett időszakban az újrafelosztási eljárás során a gáznapokra allokált mennyiségek összege számít.
d) Korrekciós elszámolás szempontjából elszámolási leolvasásnak minősül a földgázelosztó által az üzletszabályzatában vállalt térítésmentes és sikeres ciklikus leolvasás, továbbá a kereskedőváltás során alkalmazott mérőállás.
e) A korrekciós elszámolás havonta történik a korrekciós elszámolás szempontjából releváns leolvasásokra.
f) Az éves rendszerességgel leolvasott felhasználási helyek esetében a korrekciós elszámolással érintett időszak lehet hosszabb vagy rövidebb, mint 365 nap.
g) A földgázelosztó és a rendszerhasználó köteles a korrekciós elszámolást szerződéses jogviszonyban – a földgázelosztó üzletszabályzata szerinti rendszerhasználati szerződésben – rendezni a földgázelosztó rendszerre való hozzáférési jogosultság megszerzésével egyidőben. A rendszerhasználati szerződésben szabályozott korrekciós elszámolásnak a Szabályzatban rögzített eljárást kell követnie.
h) A földgázelosztók és a rendszerhasználók a földgázelosztói korrekciós elszámolással kapcsolatos adatcserék során az Adatcsere Szabályzat előírásait kötelesek alkalmazni.

2.5.4.11. Korrekciós mennyiségek meghatározása

a) A korrekciós mennyiséget POD-onként, valamint korrekciós csoportokra, rendszerhasználóra összegezve kell megállapítani.
b) A felhasználási hely (POD) korrekciós mennyiségének megállapítása képletekkel, ahol:

$$MK_i = LF_i - \sum_{t \in T_i} \mathrm{AF}_i(\mathrm{t})$$

MK – az i felhasználási helyen T_i leolvasási periódusra számolt mennyiségi korrekciója

LF_i - az i felhasználási hely T_i leolvasási periódusban mért fogyasztása

$AF_i(t)$ – az i felhasználási hely t gáznapi allokált fogyasztása

c) A felhasználási helyekre (POD) számított korrekciós mennyiségeket minden érintett földgázkereskedő számára korrekciós csoportonként és árszabásonként elkülönítve kell a korrekciós számlán összegezni.

d) Minden korrekciós csoportra a földgázkereskedő korrekciós csoportmennyisége a földgázkereskedő felhasználási helyei (POD) közül az adott csoportba tartozók korrekciós mennyiségeinek az összege.

e) A földgázkereskedői korrekciós csoportmennyiségek meghatározása képletekkel árszabásonként (2S/2H típus), ahol:

$$MK_C = \sum_{i \in C} \mathrm{MK}_i$$

MKc- a K földgázkereskedő C korrekciós csoportba tartozó felhasználók M havi korrekciós csoportmennyisége

M(K) – az i mérőhely M havi mennyiségi korrekciója

A földgázkereskedői korrekciós mennyiség a földgázkereskedői korrekciós csoportmennyiségek összege.

f) A földgázelosztók a korrekciós számla kibocsátásakor, minden hónapban kimutatást készítenek arról, hogy az általuk elkészített korrekciós analitikában a távadat átvitelre alkalmas fogyasztásmérő berendezéssel ellátott felhasználási helyek mérési hibából adódó korrekciójának földgázelosztói területre vonatkozó mutatószámát, azaz hány %-ra keletkezett korrekció a távadat átvitelre alkalmas fogyasztásmérő berendezés adatszolgáltatásának hibájából földgázelosztó területenként.

$$mutatószám = \frac{\mathrm{k}}{n}$$

n = a földgázelosztói területen lévő távadat átvitelre alkalmas berendezéssel ellátott felhasználási helyek száma az adott hónapban

k = azon felhasználási helyek száma, melyre az adott havi korrekciós analitikában a távadat átvitelre alkalmas fogyasztásmérő berendezés adatszolgáltatásának hibájából korrekció keletkezett

g) Nem minősül adatszolgáltatási hibának:

i. kerekítési különbözetből adódó korrekció (+/- 11 kWh)
ii. ha adott felhasználási helyen a profilozott mérő berendezésen keletkezett korrekciós mennyiség.

2.5.4.12. A korrekciós csoportok meghatározása

a) A felhasználási helyeket (POD) a korrekciós mennyiségek és árak meghatározása érdekében korrekciós csoportokba kell sorolni.
b) A korrekciós csoportok a ciklikus leolvasások gyakorisága alapján az alábbiak:

   i. havi korrekciós csoport: a havi rendszerességgel leolvasott felhasználási helyek (elszámoló ára az elszámolási időszak hosszától függetlenül az aktuális havi korrekciós elszámoló ár)
   ii. éves korrekciós csoport: az éves rendszerességgel leolvasott felhasználási helyek (elszámoló ára az elszámolási időszak hosszától függetlenül az aktuális éves korrekciós elszámoló ár)

2.5.4.13. A korrekciós elszámoló árak és díjak

a) A korrekciós elszámoló ár elemei:

   i. korrekciós elszámoló földgázár [Ft/kWh]
   ii. korrekciós szállítási forgalmi díj [Ft/kWh]
   iii. korrekciós elosztási forgalmi díj [Ft/kWh]

b) A korrekciós elszámolásnál alkalmazandó korrekciós elszámoló földgázárakat havonta, a szállítási rendszerüzemeltető számolja ki. A havi elszámoló földgázár egy súlyozott átlagár, mely kiszámítása az alábbiak szerint történik, ahol:

$$\bar{x} = \frac{\sum_{i=1}^{n} w_i x_i}{\sum_{i=1}^{n} w_i},$$

x: havi elszámoló földgázár (Ft/kWh)

n: kereskedési platformon a vizsgált hónapban létrejött tranzakciók száma

w_i: kereskedési platformon létrejött egyedi tranzakciók energiamennyisége kWh-ban kifejezve

x_i: kereskedési platformon létrejött egyedi tranzakciók ára (Ft/kWh)

i: egyes tranzakció azonosító

c) A havi korrekciós szállítási forgalmi díj a tárgyhónap utolsó napján érvényes szállítási forgalmi díj.
d) A havi korrekciós elosztói forgalmi díjat elosztási területenként a tárgyhónap utolsó napján érvényes 20 m^3/h és a feletti tarifacsoportok díjainak számtani átlagaként kell meghatározni.
e) A havi elszámoló földgázárat Ft/kWh-ban kell meghatározni, külön 2S és 2H földgázcsoportra.
f) A havi elszámoló földgázárakat a szállítási rendszerüzemeltető a honlapján publikálja tárgyi gázhónapot követő hónap 20. naptári napig.
g) Az éves elszámoló földgázár az éves elszámolással érintett felhasználási helyek ciklikus leolvasásának, illetve a kereskedőváltás hónapjára vonatkozó és az azt

megelőző 11 hónap b) pont szerint meghatározott havi átlagárak, a Vhr.[29] szerinti „Fogyasztási jelleggörbe” havi %-os értékeivel súlyozott éves értéke [Ft/kWh].

h) Az adott éves ciklusra vonatkozó korrekciós szállítási forgalmi díjat az éves elszámolással érintett felhasználási helyek ciklikus leolvasásának, illetve a kereskedőváltás hónapjára vonatkozó és az azt megelőző 11 hónap havi szállítási forgalmi díjainak a Vhr. 13. számú melléklete szerinti „Fogyasztási jelleggörbe” havi %-os értékeinek súlyozásával kell képezni.

i) Az adott éves ciklusra vonatkozó korrekciós elosztási forgalmi díjakat elosztói területenként az éves elszámolással érintett felhasználási helyek ciklikus leolvasásának, illetve a kereskedőváltás hónapjára vonatkozó és az azt megelőző 11 hónapban érvényes 20 m^3/h alatti tarifacsoportra vonatkozó elosztási forgalmi díjak súlyozott átlagaként kell képezni, melynél a súlyok a Vhr. 13. számú melléklete szerinti „Fogyasztási jelleggörbe” havi %-os értékei.

j) A havi és éves ciklusra vonatkozó korrekciós elszámoló árat a Hivatal a tárgyi gázhónapot követő hónap 25. napjáig kiszámolja és publikálja a honlapján 2S és 2H gázminőségi, és elosztói területenkénti bontásban.

k) A korrekciós mennyiségek havi/éves szintű elszámolását úgy kell elvégezni, hogy az aktuális hónapban elszámolásra kerülő összes felhasználóra meghatározott havi/éves korrekciós mennyiséget az aktuális hónapra meghirdetett korrekciós csoportonkénti havi/éves korrekciós elszámoló árral kell elszámolni.

l) A rendszerhasználói vagy földgázelosztói korrekciós csoportmennyiség elszámoló gázértéke az adott korrekciós csoportmennyiség és a csoportra számolt korrekciós elszámoló ár szorzata.

m) A rendszerhasználói vagy földgázelosztói korrekciós mennyiség elszámoló gázértéke a korrekciós csoportmennyiségek megfelelő korrekciós értékeinek az összege.

2.5.4.14. Módosított korrekciós elszámolás

a) Módosított korrekciós elszámolásban elszámolható a korrekciós mennyiség, ha

   i. a felhasználónál felszerelt fogyasztásmérő berendezés a fogyasztást nem, vagy hibásan méri és az erre az időszakra megállapított tényfogyasztás jegyzőkönyvezéssel kerül megállapításra, vagy

   ii. az újrafelosztási eljárást követően az elszámolás mennyisége módosul, a hibásan rögzített elszámolási célú, vagy a kereskedőváltás alkalmával alkalmazott leolvasási eredmény helyesbítése miatt, vagy egyéb hibás elszámolási alapadat javítása miatt.

b) A korrekciós mennyiség kalkulációja a korrekcióval korábban már lezárt időszakra:

$$EKi(u)=KFi-LFi$$

$EK_i(u)$: hibás elszámolással érintett időszak korrekciós mennyisége

KF_i: a helyes elszámolási alapadatok alapján képzett elszámolási mennyiség (kWh)

LF_i: eredeti elszámolt mennyiség (kWh)

[29] Vhr. 13. sz. melléklet

i: felhasználási hely azonosítója

c) A módosított elszámolás korrekciós mennyiségeit a normál korrekciós mennyiségekkel együtt, POD-onként, valamint korrekciós csoportokra, rendszerhasználókra összegezve kell megállapítani.
d) Hibásan elszámolt mennyiség: az elszámolási időszakban a hibás elszámolási alapadatok alapján elszámolt mennyiség.
e) Helyes elszámolandó mennyiség:

   i. a mérő meghibásodás időszakára meghatározott mennyiség, valamint
   ii. a mérőállás hibás rögzítésének javítása miatti helyes elszámolandó mennyiség,
   iii. egyéb elszámolási paraméterek javításából származó helyes elszámolandó mennyiség.

f) A módosított korrekciós mennyiséget a hiba felismerését követő hónap végéig kell meghatározni, az érintett kereskedők részére megküldeni a hibát rögzítő jegyzőkönyvekkel együtt.
g) A módosított elszámolás alapján keletkezett korrekcióra vonatkozó árak a korrekciós eljárásnak megfelelően kerülnek meghatározásra a Szabályzat 2.5.4.13. pontja szerint. A hibás elszámolással érintett gázmennyiséget az adott korrekciós elszámolási időszak végdátumára és az adott korrekciós csoportra meghirdetett árakkal kell elszámolni.
h) A módosított elszámolások rendezését a mérési hiba felismerés hónapját követő második hónap 20.-ig kell elvégezni, és az aktuális korrekciós elszámolás részeként, azzal egy számviteli bizonylatban átadni. Ezen elszámolás alapján a kereskedő végzi el a módosított elszámolások következményeinek rendezését a végfelhasználóval.
i) A hibás mérési korrekciós elszámolások pénzügyi rendezésének határideje a számla kiállítását követő 15. nap.
j) A vitatott elszámolások rendezése a Szabályzat 2.5.6. pontja szerint történik.

2.5.5. Számlázási előírások

2.5.5.1. A korrekciós elszámolás és számlázás

a) A korrekciós elszámolásban a korrekciós mennyiségek és azok értékeinek a földgázelosztó rendszeri rendszerhasználó és a földgázelosztó közötti elszámolása zajlik.
b) A korrekciós elszámolásban elszámolás lépései: a korrekciós mennyiségek megállapítása a korrekciós elszámoló árak alkalmazásával, a korrekciós értékek meghatározása és a korrekciós számlázás.
c) A korrekciós mennyiséget a tárgyhót követő hónap végéig kell meghatározni és POD-onkénti bontásban és elektronikus úton az érintett rendszerhasználók részére megküldeni.
d) A korrekciós számlát a gázhónapot követő második hónap 20.-ig kell kibocsátani az elszámolásban érintett gázhónapra vonatkozóan.
e) A korrekciós érték meghatározásának legalább 5 napos késedelme esetén az azt követő munkanapon a földgázelosztó köteles mulasztást igazoló jelentést küldeni a Hivatal és az érintett rendszerhasználók felé, amelyben köteles a vállalt teljesítési póthatáridőt bejelenteni.

f) A korrekciós számla fizetési határideje a számla kiállítását követő 15. nap.
g) A korrekciós elszámolást korrekciós csoportokra bontva, a korrekciós csoportmennyiségek és gázminőségek ill. azok korrekciós elszámoló ára feltüntetésével kell megadni. A számlán korrekciós csoportonként fel kell tüntetni az elszámoló egységárat és a nettó összeget.
h) Az elszámolás tartalmát a földgázelosztónak felhasználási helyenként tételesen kell a rendszerhasználó számára megismerhetővé tenni a számla mellékleteként bemutatott elektronikus kimutatás formájában. A tételes kimutatás minimális tartalmi elemei: felhasználási hely azonosító (POD), korrekciós csoport, elszámolási időszak, allokált mennyiség, mért mennyiség, korrekciós mennyiség, elszámolási ár, korrekciós gázérték.
i) Pozitív egyenlegű kereskedői korrekciós gázmennyiség esetén a földgázkereskedő köteles a korrekciós mennyiséget az adott korrekciós értéken a földgázelosztó által kibocsátott számla ellenében megfizetni.
j) Negatív egyenlegű kereskedői korrekciós gázmennyiség esetén a földgázelosztó köteles a korrekciós mennyiséget az adott korrekciós értéken a földgázkereskedő által kibocsátott számla ellenében megfizetni.
k) A földgázkereskedők, illetve a földgázelosztók jogosultak a korrekciós elszámolásról szóló szerződésben meghatározott feltételek mellett számlát kibocsátani az elszámolásban meghatározott korrekciós gázmennyiségről és értékről.

2.5.5.2. Vitatott korrekciós elszámolások kezelése

a) A korrekciós elszámolás analitikájának hibája esetén a földgázkereskedő a korrekciós elszámolás analitika kézhezvételét követően 5 munkanapon belül írásban kezdeményezheti az elszámolásért felelős földgázelosztónál az elszámolás felülvizsgálatát és javítását a hiba és az érintett POD megjelölésével.
b) A hiba elismerése esetén a földgázelosztó a felülvizsgálati kérelem beérkezését követő 5 munkanapon belül a hibás tételre javító elszámolást/adatszolgáltatást küld a földgázkereskedőnek.
c) A hiba elutasítása esetén a földgázelosztó a felülvizsgálati kérelem beérkezését követő 5 munkanapon belül a reklamált tételre írásbeli indoklást küld a földgázkereskedőnek, az elutasítás okának megjelölésével. A földgázkereskedő a Hivatalhoz fordulhat a felülvizsgálati kérelem elutasításával kapcsolatban.
d) A földgázelosztónak a földgázkereskedő számára minden olyan adatot mellékelni kell, amely alapján a vitatott elszámolás készült.
e) Azon vitatott részösszeg, amellyel kapcsolatban a korrekciós számla kibocsátásáig nem sikerül a földgázkereskedőnek és a földgázelosztónak a vitás kérdéseket rendeznie, nem kerül kiszámlázásra.
f) A vitás kérdések lezárását követően a földgázelosztó és földgázkereskedő külön új vagy az eredetit javító elszámolást és számlát készít.
g) Az elszámolási adatok utólagos indokolt javítása során felmerült költségek viselője a földgázelosztó.
h) Az elszámolási adatok utólagos javítási igényének megalapozatlansága esetén felmerült költségek viselője az igénylő rendszerhasználó.
i) A korrekcióval nem rendezhető elszámolási hibák esetén a földgázelosztó és a szállítási rendszerüzemeltető kötelesek együttműködni a havi gázmérlegek módosítása érdekében. A tárgyhónapot követő hónap utolsó napjáig feltárt és szállítási

rendszerüzemeltető felé bejelentett elszámolási hibák alapján szállítási rendszerüzemeltető is köteles az érintett rendszerhasználók elszámolásait korrigálni.

2.5.6. Vitatott elszámolások kezelése

a) Az elszámolás hibája esetén a rendszerhasználó vagy a kapcsolódó rendszerüzemeltető az elszámolás kézhezvételét követően 5 munkanapon belül írásban a hiba megjelölésével az elszámolás felülvizsgálatát és korrekcióját kezdeményezheti az elszámolást kiadó rendszerüzemeltetőnél.
b) Az érintett rendszerüzemeltető a felülvizsgálati kérelem beérkezését követően haladéktalanul lefolytatja a szükséges vizsgálatot. A vizsgálat eredményétől függően a rendszerüzemeltető a felülvizsgálati kérelem beérkezését követő 5 munkanapon belül az alábbiak szerinti adatszolgáltatást vagy értesítést küld a kezdeményező rendszerhasználó vagy a kapcsolódó rendszerüzemeltető részére:

   i. A hiba elismerése esetén a rendszerüzemeltető korrekciós elszámolást/adatszolgáltatást küld a rendszerhasználónak.
   ii. A hiba elutasítása esetén az elutasítás tényéről és indoklásáról értesítést küld a rendszerhasználónak.

c) Amennyiben reklamáció érkezik a szállítási rendszerüzemeltetőhöz, annak kivizsgálásáért, és jogos reklamáció esetén szükséges minden nemű korrekcióért a kapcsolódó rendszer üzemeltetője felel. Vitatott allokáció esetén a szállítási rendszerüzemeltető a vita rendezéséhez szükséges adatokat megadja az érintettek részére.

2.5.7. Végleges gázmérleggel és eredményfelosztással lezárt időszak korrekciója

a) A kapcsolódó rendszerüzemeltető a hónap végi újrafelosztási eljárást követően feltárt eltérésekkel a Szabályzat 2.5.4.10. c) és 2.5.4.10. d) pontjai szerinti korrekciós eljárás alkalmazásával számol el a rendszerhasználókkal.
b) A rendszerüzemeltetők kötelesek a földgázszállító rendszeri mérési hiba miatt a rendszerüzemeltetők között a Szabályzat 2.5.7.1. b) pontja szerinti felvett mennyiségi korrekciós jegyzőkönyvnek megfelelően a végleges gázmérleggel és eredményfelosztással lezárt időszak, vagy a hó végi újrafelosztási eljárás alapján korrigált havi elszámolás módosítására.

2.5.7.1. Jegyzőkönyvvel lezárt elszámolási időszak mérési hibáinak kezelése

a) A földgázszállító rendszeri mérési hibákból eredő mennyiségi különbségeket az újrafelosztási eljárás alapján az érintett időszakra vonatkozóan kell elszámolni.
b) A mérés hibájából eredő mennyiségi eltérést a szállítási rendszerüzemeltető az érintett kapcsolódó rendszerüzemeltetővel jegyzőkönyvben rögzíti. A mennyiségek megállapításánál a Szabályzat 3.1.5.5.1. pontja szerinti eljárást kell alkalmazni.
c) A szállítási rendszerüzemeltető a b) pont szerint jegyzőkönyvezett mennyiséget a hibás mérésben érintett időszak minden napjára korrigálja az Informatikai Platformján.

d) A szállítási rendszerüzemeltető a korrigált mennyiségekről módosított havi átadás-átvételi jegyzőkönyvet és műbizonylatot küld a kapcsolódó rendszerüzemeltető részére.

2.5.7.2. Jegyzőkönyvvel lezárt elszámolási időszakra vonatkozó újrafelosztási eljárás szabályai

a) A kapcsolódó rendszerüzemeltető az érintett betáplálási-kiadási pontokon köteles az újrafelosztási eljárást elvégezni a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján lévő formátumban és annak eredményét elektronikus formában megküldeni a szállítási rendszerüzemeltető részére, az újra allokálási értesítést követő 1 munkanapon belül.
b) Amennyiben az a) pont szerinti eljárással a kapcsolódó rendszerüzemeltető nem végzi el a mérési hibából eredő elszámolási adatok módosítását, akkor a szállítási rendszerüzemeltető az utolsó visszaigazolt nominálások arányában köteles elszámolni. Amennyiben a hibás allokációra vonatkozó reklamáció érkezik a szállítási rendszerüzemeltetőhöz, annak kivizsgálásáért és a rendszerhasználókkal jogos reklamáció esetén szükséges minden nemű korrekcióért a hibásan allokáló kapcsolódó rendszerüzemeltető felel.
c) Az érintett rendszerhasználók részére a szállítási rendszerüzemeltető elkészíti a módosított allokálásnak megfelelő, az adott hó végi korrigált elszámolási jegyzőkönyveket.
d) Az érintett rendszerhasználók részére a szállítási rendszerüzemeltető napi tételes kimutatást készít az eredeti hó végi és az újrafelosztási eljárás során módosított allokálásból eredő földgáz felhasználás mennyiségi és értékbeli különbözetéről. A módosítás miatt keletkezett földgáz mennyiség különbözeteket a Szabályzat 2.5.2.2.4. e) pontjában rögzített földgáz áron kell elszámolni.
e) A szállítási rendszerüzemeltető a módosításból eredő különbözeteket közvetlenül számolja el a rendszerhasználókkal.
f) A c) pont szerint jegyzőkönyvezett mennyiségekről az érintettek kölcsönösen számlát, vagy helyesbítő számlát bocsátanak ki egymás felé.

2.6. Adatszolgáltatás

2.6.1. Általános szabályok

a) Az együttműködő földgázrendszer operatív üzemeltetéséhez, és a gázpiaci folyamatok végzéséhez adatszolgáltatási tevékenység végzése szükséges. Ennek érdekében a gázpiac szereplői GET-ben, a Vhr.-ben, egyéb jogszabályokban, a Hivatal határozataiban, a Szabályzatban és az engedélyesek üzletszabályzataiban meghatározott adatszolgáltatásokat kötelesek teljesíteni.
b) Az adatszolgáltató és az adatkérő köteles gondoskodni az adatok biztonságáról, köteles megtenni azokat a technikai intézkedéseket és kialakítani azokat az eljárási szabályokat, amelyek adat- és titokvédelmi szabályok érvényre juttatásához szükségesek.
c) A rendszerüzemeltetők kötelesek az üzemeltetésükben álló rendszerek forgalmi, kapacitás és minőségi alapadatait legalább 5 gázéven keresztül megőrizni, az azokhoz történő hozzáférést szükség szerint biztosítani.

d) Az engedélyesek informatikai rendszereinek, valamint adatkezelési folyamatainak illeszkedni kell a nemzeti, illetve nemzetközi adatvédelmi szabályozások előírásaihoz.

2.6.2. Adatkezelés és az üzleti titok védelme

a) Az üzleti titkok védelme kiterjed:

   i. az engedélyesek tevékenységéből adódó üzleti titokká minősített adatokra;
   ii. a másik féltől vagy felektől szerződés, megállapodás alapján átvett üzleti titkokra;
   iii. az engedélyesekre az együttműködő földgázrendszerben betöltött szerepkörükből adódóan rájuk bízott üzleti titkokra.

b) Az adatok 3 csoportba sorolhatók: titkos adat, bizalmas adat és nyilvános adat. A minősítési rend egységes rendszerbe foglalja a minősítéssel és a betekintési jogosultság engedélyezésével kapcsolatos feladatok megoldásának szabályozását. Az adatforgalmi megállapodásokban rögzíteni kell az egyes adatok besorolását.
c) Az együttműködésben résztvevők kötelesek ezeket az információkat a saját munkájuk során is bizalmasan kezelni. A résztvevőknek gondoskodniuk kell arról, hogy megbízottaik, alkalmazottaik, tisztségviselőik bizalmasan kezeljék mindazon adatokat, információkat és dokumentációkat, amelyeket annak tulajdonosa bizalmasnak minősít. Az együttműködésben résztvevők ezeket harmadik félnek nem adhatják át, nem használják fel olyan célra, amely a tulajdonosa érdekének sérelméhez vezetne.
d) A felek közötti adatforgalmi megállapodásokban a bizalmas adatok/üzleti titkok és információk köréről és cseréjéről meg kell állapodni.
e) Bizalmasnak minősített adatot vagy információt, vagy azoknak bármely részét harmadik félnek átadni kizárólag az adat, vagy titokgazda írásbeli hozzájáruló nyilatkozatával lehet.
f) A bizalmas adatok, információk csak a feladat ellátásához szükséges mértékben és ideig kezelhetőek, ezért a kapó fél köteles bizonyítható módon megsemmisíteni, ha azok a feladatainak ellátásához már szükségtelenné váltak.

2.6.3. Felhasználók érdekében nyújtott adatszolgáltatások

a) A földgázelosztó, illetve a telephelyi szolgáltató köteles a rendszeréhez közvetlenül csatlakozó felhasználó, rendszerüzemeltető, vagy rendszerhasználó kérése alapján az átadott földgáz mennyiségi, minőségi adatait tartalmazó jegyzőkönyvet, műbizonylatot átadni.
b) A földgázelosztói és a telephelyi szolgáltató a rendszeréhez csatlakozó felhasználók részére a szállítási rendszerüzemeltető által a napi és havi elszámolás során biztosított adatok alapján kötelesek az adatszolgáltatást teljesíteni.
c) A közvetlen szállítóvezetéki felhasználó és rendszerüzemeltetők részére a szállítási rendszerüzemeltető havi rendszerességgel kiállítja és az Informatikai Platformján elérhetővé teszi az átadott földgáz mennyiségi, minőségi adatait tartalmazó jegyzőkönyvet, műbizonylatot.

2.6.4. Rendszerüzemeltetők közötti adatszolgáltatás

a) A rendszerüzemeltetők kötelesek az egymás között történő, napi gázforgalmazás irányításához szükséges adatszolgáltatást, valamint az elszámolást támogató adatszolgáltatást díjmentesen végezni. Az ezeken túl igényelt adatszolgáltatásért a rendszerüzemeltetők az üzletszabályzatukban meghatározott díjat számíthatnak fel.
b) A megszakítások elrendelése, illetve azok végrehajtásának ellenőrzése érdekében a földgázelosztók kötelesek a szállítási rendszerirányító által megadott megszakítható kapacitással rendelkező felhasználók fogyasztási adatait hálózati pontonként a szállítási rendszerirányító külön kérésére átadni a Szabályzat V. számú mellékletben szereplő formátumban.
c) A korlátozások elrendelése, illetve azok végrehajtásának ellenőrzése érdekében a földgázelosztók kötelesek az országos szintű egységes korlátozási besorolásban szereplő felhasználók fogyasztási adatait hálózati pontonként, korlátozási kategóriánként, valamint korlátozási kivételenként összegezni és a szállítási rendszerirányító külön kérésére átadni a Szabályzat VI. számú mellékletének megfelelően.

2.6.5. Adatforgalmi csatornák

a) A Szabályzat hatálya alá eső földgázpiaci szereplők az alábbi adatkommunikációs csatornákat kötelesek alkalmazni:

   i. a földgázelosztó által üzemeltetett szerverek;
   ii. a rendszerüzemeltetők és rendszerhasználók Informatikai Platformja;
   iii. internetes honlap;
   iv. egyéb elektronikus út, e-mail.

b) A fenti adatszolgáltatás a szállítási rendszerirányító részéről sürgős esetben, szóbeli üzenetben is történhet hangrögzítővel ellátott telefonról, melyet 24 órán belül írásban meg kell erősíteni. A szóbeli üzenet megfelelő rögzítése és archiválása a szállítási rendszerirányító feladata.
c) Egyéb hivatalos, nem operatív adatszolgáltatás történhet cégszerűen aláírt írásos küldeményben (pl. levél, e-mail).
d) Nem minősül hivatalosnak, csak tájékoztató jellegűnek a fentiektől eltérő formájú küldemény vagy üzenet.
e) A hivatalos adatszolgáltatás, küldemény átvételének bizonyítása a küldőt terheli.
f) A hivatalos adatszolgáltatás nyelve eltérő megállapodás hiányában a magyar.

2.6.6. Földgázelosztók és a rendszerhasználók közötti adatcsere

a) Az Adatcsere Modell a földgázelosztók és a rendszerhasználók együttműködése során keletkező jelentős adatforgalom egységes keretek között történő, diszkriminációmentes lebonyolítását támogatja. Az Adatcsere Szabályzat rögzíti a földgázelosztók és rendszerhasználók közötti adatcsere csatornát, formátumot, gyakoriságot, tartalmat, valamint az Adatcsere Modell alkalmazásának szabályait.

b) Az Adatcsere Modell műszaki vagy informatikai működésének földgázelosztó oldali akadályoztatása esetén a rendszerhasználó részére lehetőséget kell biztosítani egyéb kommunikációs csatorna használatára (e-mail).
c) Az aktuális Adatcsere Modellt a földgázelosztók az elosztói Informatikai Platformon teszik elérhetővé egységes szerkezetben és tartalommal a piaci szereplők részére. A jogszabályok és a piaci működés változása miatt szükséges módosításokat az Adatcsere Szabályzatban aktualizálni kell és hozzáférhetővé kell tenni a rendszerhasználók részére.

2.6.7. A szállítási rendszerüzemeltető által üzemeltett Informatikai Platform működése és kapcsolódó szabályok

a) Az Informatikai Platform elsődleges feladata a földgázszállító rendszer használatával kapcsolatos napi adatforgalom lebonyolítása a szállítási rendszerüzemeltető, a rendszerhasználók, illetve a kapcsolódó rendszerüzemeltetők (a továbbiakban: **IP felhasználók**) között.
b) Az Informatikai Platform olyan alkalmazásrendszer, a hozzátartozó adatbázis kezelőkkel, amely a vonatkozó jogszabályok által előre definiált szabályok alapján képes más rendszerekkel szabványos kétirányú adatkapcsolatot létesíteni.
c) Az Informatikai Platformhoz való csatlakozásról, az Informatikai Platform használatáról az IP felhasználók a szállítási rendszerüzemeltetővel megállapodást kötnek.
d) Az Informatikai Platform fejlesztését, üzemeltetését és felügyeletét a szállítási rendszerüzemeltető végzi.
e) A szállítási rendszerüzemeltető köteles olyan – IP felhasználók és a Hivatal által is hozzáférhető – Informatikai Platformot létrehozni és azt működtetni, amely lehetővé teszi a jogszabályokban foglaltak alapján a földgázszállítási tevékenységéhez szükséges információk befogadását, illetve ezen információknak és eredményeknek rendezett, átlátható, jogosultság alapon hozzáférhető módon történő megjelenítését.
f) A szállítási rendszerüzemeltető és az IP felhasználók közötti elsődleges operatív kommunikáció az Informatikai Platformon történik. Joghatással járó kommunikáció az Informatikai Platformon keresztül történik, a g) pontban foglaltak kivételével.
g) Az Informatikai Platform, vagy annak valamely szolgáltatásának rendelkezésre állási hibája, vagy az IP felhasználók informatikai rendszerének 2 órát meghaladó hibája esetén, ha az érintett adatcsere üzleti határidején belül a normál üzemmenet nem állítható helyre, akkor az üzleti folyamatok működtetését kerülő eljárások alkalmazásával kell biztosítani. A szállítási rendszerüzemeltető az alábbi eljárások közül választ, melyek egyenértékűek az Informatikai Platformon elvégezhető adatszolgáltatással:

    i. az Informatikai Platformon rendelkezésre álló alternatív adatmegadási mód (pl. interaktív felület, SOAP interfész, állomány feltöltés) a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzata szerint,
    ii. adatfeltöltés forrásának eljuttatása elektronikus levél (e-mail) mellékleteként az üzleti folyamathoz alapértelmezetten definiált tartalmi és formai szabályok megtartásával, közvetlenül feldolgozható (betölthető) formában,
    iii. azon estekben, amikor az i. pont nem alkalmazható (és az adatok számossága nem haladja meg a 100 tételt) akkor telefax használatával.

h) Kerülő eljárások hiányában - eseti adatcsere vonatkozásában - a kommunikáció papír alapú, hivatalos levél formájában is történhet, amennyiben erről a szállítási rendszerüzemeltető az érintetteket előzetesen írásban tájékoztatta. A tájékoztatásnak ki kell térni az adatszolgáltatás tárgyára és a kerülő eljárás alkalmazásának várható időtartamára.
i) Amennyiben az Informatikai Platform nem elérhető, az IP felhasználó - saját informatikai rendszerének ellenőrzését követően - köteles erről a szállítási rendszerüzemeltetőt telefonon ill. e-mailben értesíteni.
j) A földgázelosztók és földgáztároló engedélyesek olyan informatikai rendszert kötelesek működtetni, amely alkalmas a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján biztosított adatok feldolgozására és adatszolgáltatási kötelezettségek teljesítésére.
k) A szállítási rendszerüzemeltető köteles:

   i. Az IP felhasználó részére igény esetén az összekapcsoláshoz szükséges műszaki adatokat megadni.
   ii. 24 órán belül figyelmeztető jelzést küldeni az IP felhasználónak, amennyiben az Informatikai Platformon a jogosultságaik szerinti korábban közzétett adataik felülírásra kerültek.
   iii. Az Informatikai Platformra beküldött és azon keletkezett adatokat legalább 5 gázéven keresztül megőrizni, az azokhoz szabályozott formában történő hozzáférést biztosítani.
   iv. Informatikai Platformhoz történő hozzáférésben és az elérhető adatszolgáltatások formai és tartalmi elemeiben tervezett változtatásokról az életbe lépésüket megelőzően 15 nappal a honlapján és elektronikus levél formájában tájékoztatni az IP felhasználót és a Hivatalt.
   v. Megkülönböztetésmentes hozzáférést kell biztosítani minden IP felhasználó részére. Az elérhető szolgáltatások körét a megkötött rendszerhasználati szerződés vagy az Informatikai Platform használatára vonatkozó megállapodás alapján a szállítási rendszerüzemeltető állítja be.

l) Az IP felhasználó által jogosultságtól függően elérhető szolgáltatások:

   i. nominálások / újranominálások fogadása és ellenőrzése;
   ii. nominálások visszautasítása / visszaigazolása;
   iii. allokációs adatközlések bonyolítása;
   iv. napi operatív adatok közzététele gáznapot követően;
   v. kapacitáslekötés módosítása;
   vi. túlnominálással történő kapacitáslekötés.

m) Amennyiben az IP felhasználó az Informatikai Platform működését veszélyezteti, megsérti a kölcsönösen elfogadott üzemeltetési szabályokat, akkor a szállítási rendszerüzemeltető a hozzáférést letilthatja.
n) A működést veszélyeztető tényezők:

   i. minden olyan művelet, amely más partner adatainak manipulálására vagy megszerzésére irányul,

ii. az Informatikai Platform túlterhelését okozó eljárások futtatása függetlenül a szándékosság fennállásától,
iii. az Informatikai Platform működését és/vagy integritását veszélyeztető támadás, függetlenül a vétlen (vírus) vagy szándékos okoktól.

o) Eljárásrend a veszélyeztető cselekmények megszüntetése érdekében:

i. A veszélyeztető cselekmény tényének felfedezését követően a szállítási rendszerüzemeltető megvizsgálja a hatásokat, és annak megfelelően dönt az Informatikai Platform működését érintő változtatásokról, amelyekkel a normál működés visszaállítható, vagy a jogosulatlan hozzáférés, adatelérés megszüntethető, az érintett IP felhasználók értesítésével együtt.
ii. Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető a saját eszközeivel nem tudja a szolgáltatást visszaállítani, akkor az üzemeltetési szabályokat megszegő, vagy illetéktelenül csatlakozó IP felhasználókat kizárja az Informatikai Platform hozzáférésből, melyről a szállítási rendszerüzemeltető értesítést küld.
iii. A kizárt IP felhasználók részére a kérdéses probléma megszüntetése esetén a szállítási rendszerüzemeltető ismét engedélyezi a hozzáférést.
iv. Amennyiben az IP felhasználók esetén felmerül a szándékos támadás esete, vagy az incidens az IP felhasználó által is ismeretlen okokból áll fenn, a szállítási rendszerüzemeltető a Hivatal és a nyomozó hatóságok értesítése után, mindaddig fenntartja az IP felhasználó tiltását, amíg a kizárásra okot adó körülmény fennáll.
v. Az Informatikai Platformot érő külső támadások esetén (ismeretlen elkövetők) a szállítási rendszerüzemeltető az általános jogi gyakorlatnak megfelelően jár el.

p) Kiegészítő műszaki megoldás az Informatikai Platform hozzáféréséből kizárt IP felhasználók számára:

i. A hozzáféréstől eltiltott IP felhasználóknak a szállítási rendszerüzemeltetővel az Informatikai Platformhoz való hozzáférési megállapodásban rögzített módon kell kommunikálniuk e-mailben annak érdekében, hogy a szállítási rendszerüzemeltető az IP felhasználói adatait az IP felhasználó nevében rögzítse az Informatikai Platformon, illetve az IP felhasználó számára eljuttassa a keletkező adatokat.
ii. Szándékos károkozás, vagy egyéb incidens esetén a felügyeleti szervek döntése alapján kaphat csak a kizárt IP felhasználó újra hozzáférést az Informatikai Platformhoz.

q) A szállítási rendszerüzemeltető honlapján valamennyi partner számára elérhető információk:

i. korlátozásra vonatkozó információk;
ii. éves leállási ütemterv;
iii. napi kiegyensúlyozó földgázár;
iv. a földgázszállítási szabad kapacitás meghatározásának módszertana;

v. betáplálási-kiadási pontokra vonatkozó műszaki információ, technikai (műszaki)-, lekötött- és szabad kapacitások;
vi. a hazai gázpiac kínálati és keresleti viszonyait jellemző információk az együttműködő földgázrendszer egészére összesített nominálások, a szállítási rendszerüzemeltető által a hazai gázfogyasztás gáznapra vonatkozó előrejelzése, valamint a rendszerbe ténylegesen belépő és az onnan kilépő összesített gázmennyiségek;
vii. szállítási rendszerüzemeltető közleményei;
viii. szabályzatok, formanyomtatványok;
ix. kapacitás visszaadással kapcsolatos adatok;
x. Minőség Elszámolási Rend;
xi. kapacitáslekötési igényfelméréssel kapcsolatos dokumentumok;
xii. aukciós naptár
xiii. alkalmazások karbantartási naptára;
xiv. EU-s adatszolgáltatás.

2.6.8. Egységes azonosítási kódrendszer (EIC), LIO

a) Az EIC kód a rendszerhasználók és a rendszerüzemeltetők, továbbá a földgázszállító rendszer betáplálási és kiadási pontjainak azonosítására szolgál. Az együttműködő földgázrendszerhez történő hozzáférés érdekében a hozzáférési jogosultak kötelesek EIC kóddal rendelkezni.
b) A szállítási rendszerirányító rendelkezik az ENTSO-E szervezettől Local Issuing Office (**LIO**) kódkibocsátói jogosítvánnyal.
c) A kódrendszer az ENTSO-E/ENTSO-G mindenkori aktuális kódkezelési szabályainak megfelelően és azzal szinkronban kerül üzemeltetésre, terjedelme kizárólag az ott meghatározott fogalmakra értelmezendő.
d) A szállítási rendszerirányító informatikai rendszert üzemeltet, mely gondoskodik a kódigénylés, módosítás és megszüntetés feladatainak szabályozott formában történő megvalósításáról, valamint az adatok helyben történő tárolásáról, valamint ENTSO-E CIO felé jóváhagyásra történő átadásáról.
e) A szállítási rendszerirányító az EIC kódok nyilvántartása során köteles betartani az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény rendelkezéseit, ezzel összhangban:

   i. csak olyan kísérő adatot tárolhat az egyes kiadott EIC kódokhoz kapcsolódóan, amelyek az adott kód használatához feltétlenül szükséges, a végfelhasználói anonimitás megőrzése mellett,
   ii. köteles kidolgozni egy, a kódrendszert kezelő informatikai rendszerhez való szabályozott formában történő hozzáférés metodikáját rögzítő eljárási rendet.

f) A hazai földgázrendszerhez hozzáférő rendszerhasználók egy EIC kóddal rendelkezhetnek, amelyet a LIO ad ki. Kód igénylése esetén az igénylő köteles nyilatkozni arról, hogy ’X’ típusú EIC kódot más LIO-tól nem igényelt.
g) Az EIC kódok kialakításának és igénylésének szabályait a Szabályzat IV. számú melléklete tartalmazza.

2.6.9. POD struktúrához kapcsolódó szabályok

a) A POD kezelés alapelve, hogy a felhasználható kódintervallumot a szállítási rendszerüzemeltető jelöli ki és publikálja, míg az elemi kiosztásáért és karbantartásáért, valamint annak integritása megőrzéséért a kódigénylő gázipari partner felelős.
b) A POD kód intervallumok a szállítási rendszerüzemeltető honlapján, az erre a célra kialakított felületen megtekinthetők.
c) A kód kötelező formai elemeit a Szabályzat IV. számú melléklete tartalmazza.

2.7. Szervezett földgázpiac

2.7.1. Általános szabályok

a) A szervezett földgázpiaci engedélyes a kereskedelmi folyamatok lebonyolítására elektronikus felületet tart fenn. Az elektronikus felület kialakításának és működési mechanizmusának meg kell felelni a jogszabályi előírásoknak. Az elektronikus felület szabályzatát a Hivatal hagyja jóvá.
b) A szervezett földgázpiaci engedélyesnek rendelkeznie kell a szállítási rendszerüzemeltetővel és a Központi Szerződő Féllel egyeztetett informatikai katasztrófatervvel és üzletmenet folytonossági tervvel.
c) A szervezett földgázpiaci engedélyes kereskedési platformot üzemeltet, melynek feltételeit a Piaci Szabályzat tartalmazza.

2.7.2. A szervezett földgázpiaci tagság megszerzésének feltételei és a piac működése

a) A szervezett földgázpiaccal tagsági viszonyt létesítő jogi vagy természetes személynek rendelkeznie kell az alábbi érvényesen megkötött szerződésekkel:

   i. rendszerhasználati szerződés, mely tartalmazza a tranzakciós értesítések kezelésére, valamint a kiegyensúlyozó gáz elszámolására vonatkozó feltételeket is;
   ii. Központi Szerződő Féllel kötött szerződés.

b) A szervezett földgázpiaci tagsági jogviszonyt a kérelmező a szervezett földgázpiaci engedélyesnél a Piaci Szabályzatban foglaltak szerint kérheti.
c) A szervezett földgázpiacra bevezetett, jelen Szabályzat hatálya alá tartozó földgázszállító, földgáztároló vagy földgázelosztó rendszert érintő, földgázra, másodlagos kapacitásokra vagy rövid távú szabványtermékre, valamint bármely más származtatott ügyletre vonatkozó szabványosított szerződés teljesítési feltételeinek meg kell felelniük az érintett rendszerre vonatkozó földgáz minőségi, kapacitáslekötési, nominálási, allokálási és egyensúlytartási, illetve elszámolási szabályoknak.
d) A szervezett földgázpiac működési feltételeit a Piaci Szabályzat tartalmazza.
e) A szervezett földgázpiac működésekor biztosítani kell:

   i. A szervezett földgázpiachoz való diszkriminációmentes hozzáférést,

ii. a szervezett földgázpiac működése ne veszélyeztesse az együttműködő földgázrendszer jogszabályoknak és hatósági rendelkezéseknek megfelelő működését;

iii. ha a szervezett földgázpiacon forgalmazott földgáz, másodlagos kapacitás vagy kiegyensúlyozó földgáz alapú termék a Szabályzat hatálya alá tartozó földgázszállító, földgáztároló vagy földgázelosztó rendszert érinti, akkor a szerződések teljesítési feltételei ne veszélyeztessék az ellátásbiztonság követelményeit.

2.7.3. A szervezett földgázpiac és a rendszerüzemeltetők együttműködése

a) A szállítási rendszerüzemeltető jogosult és köteles közreműködni a rövid távú szabványtermékek és szabványosított szerződések kidolgozásában.

b) Az érintett rendszerüzemeltető egy adott rövid távú szabványtermék kereskedési platformra történő bevezetéséhez a hozzájárulását csak akkor tagadhatja meg, ha a bevezetni kívánt termék az együttműködő földgázrendszer működtetését, egyensúlyozási feladatainak ellátását, a földgázforgalom korrekt és határidőre történő elszámolását vagy az ellátás biztonságát veszélyezteti. Az ilyen jellegű veszélyeztetettség indoklását és a hozzájárulás megtagadását az érintett rendszerüzemeltető írásban köteles megküldeni a Hivatalnak.

c) A szervezett földgázpiaci engedélyesnek és a vele szerződéses kapcsolatban lévő Központi Szerződő Félnek rendelkeznie kell a szállítási rendszerüzemeltetővel egyeztetett, annak Informatikai Platformjához történő kapcsolódáshoz szükséges informatikai eszközökkel.

d) A szállítási rendszerüzemeltető köteles az olyan szükséges információkat a szervezett földgázpiaci engedélyes felé szolgáltatni, amelyek előfeltételei a kereskedési platform működtetésének. Ezen pont szerinti adatszolgáltatás részletszabályait a szállítási rendszerüzemeltető és a szervezett földgázpiaci engedélyes együttműködési megállapodásban köteles rögzíteni.

3. III. Könyv: Üzemi Szabályok

3.1. Rendszerüzemeltetés

3.1.1. Kapacitások meghatározása

a) A rendszerüzemeltető minden év december 31-ig elvégzi és a szállítási rendszerirányító részére megküldi a 10 éves fejlesztési javaslatának elkészítéséhez szükséges kapacitás-felülvizsgálatot.
b) A rendszerüzemeltetők minden teljesíthetőség számítást a már lekötött kapacitások együttes figyelembevételével végeznek el.

3.1.1.1. Kapacitás meghatározás a földgázszállító rendszeren

a) A földgázszállító rendszerre az alábbi kapacitásokat kell meghatározni:

   i. órai technikai kapacitás a betáplálási ponton (kWh/óra);
   ii. órai technikai kapacitás a kiadási ponton (kWh/óra).

b) A megadott földgázszállítási igények teljesíthetőségét a szállítási rendszerüzemeltető matematikai modellezéssel, hidraulikai szoftveres számítás (hidraulikai vizsgálat) alapján határozza meg.
c) A hatályos EU jogszabályokban előírtaknak megfelelően a kapcsolódó szállítási rendszerüzemeltetők egyeztetnek a rendszer-összekötési ponti kapacitásokkal kapcsolatban, minden év március 31-ig.
d) Az adott hálózati pont 0 °C-ra meghatározott m^3/óra-ban kifejezett technikai kapacitás értékét a MER-ben az adott pontra publikált égéshővel kell kWh/óra értékre átszámolni oly módon, hogy a kWh/óra értéket a kerekítés szabályainak figyelembevételével egész számra kell kerekíteni.
e) A technikai kapacitás a geometriai jellemzők mellett hidraulikai jellemzők segítségével, betáplálási és kiadási pontokra kerül meghatározásra.
f) A hidraulikai jellemzőknél figyelembevételre kerülnek a vizsgált időszakra a kapcsolódó rendszerek (földgáztárolók, import betáplálási pontok, hazai termelési betáplálási pontok) maximális kapacitás és nyomás adatai.

3.1.1.2. Kapacitás meghatározás a földgáztároló rendszeren

a) A földgáztárolók technikai kapacitásai a következők:

   i. (összesített) névleges mobil kapacitás (kWh);
   ii. névleges betárolási kapacitás (kWh/nap);
   iii. névleges kitárolási kapacitás (kWh/nap);
   iv. aktuális ki- és betárolási kapacitás (kWh/nap);
   v. legkisebb ki- és betárolási kapacitás (kWh/nap).

b) A szállítási rendszerüzemeltető és a földgáztároló közötti hálózati pontok esetében az órai kapacitás meghatározás 24-gyel történő osztással történik.
c) Az aktuális kapacitások meghatározása a földgáztároló engedélyes üzletszabályzatában található. Az aktuális kapacitások mértékéről a földgáztároló

engedélyes saját internetes honlapján és a földgáztárolói Informatikai Platformon folyamatos tájékoztatást ad.

3.1.2. A földgázszállítási igények teljesíthetőségi vizsgálata

Egy adott földgázszállítási igény teljesíthetősége függ:

i. a földgázszállító rendszer hidraulikai paramétereitől;
ii. a földgázszállító rendszer hidraulikai viszonyaitól, azaz attól, hogy honnan hová, milyen peremfeltételek mellett kell szállítani.

3.1.2.1. A hidraulikai vizsgálat típusa és gyakorisága a földgázszállító rendszeren

a) Hidraulikai vizsgálatot – annak fajtájától függően – eltérő gyakorisággal kell végezni.
b) Naponta elvégzendő vizsgálatok:

i. a földgázszállító rendszer üzemmenetének optimalizálása;
ii. a rendszerhasználók részéről történő igénybejelentések (nominálás) teljesíthetőségének vizsgálata.

c) Havonta elvégzendő vizsgálatok:

i. a földgázszállító rendszer kapacitásainak meghatározása.

d) Évente elvégzendő vizsgálatok:

i. a földgázszállító rendszer szűk kapacitású szakaszainak meghatározása;
ii. a földgázszállító rendszer fejlesztési igényeinek meghatározása a prognosztizált fogyasztás és forrás adatok alapján.

e) Eseti jellegű vizsgálatok:

i. új igények teljesíthetőségének vizsgálata;
ii. hozzáférési igény elutasítása esetén, a Hivatal felügyelete mellett elvégzendő felülvizsgálat;
iii. üzemzavar, illetve havária esetén a földgázszállítási lehetőségek vizsgálata.

3.1.2.2. Az együttműködő földgázrendszer hidraulikai ellenőrzéséhez módszer a szállítási rendszerirányító részére

a) Hardver eszközökkel szemben támasztott követelmények:

i. Az eszközöknek mind szerver, mind kliens oldalon meg kell felelniük a különböző hidraulikai szoftvereknek a hardver eszközökkel szemben támasztott követelményeinek (minimum konfigurációs igényének).

ii. A hidraulikai hálózati topológia grafikus megjelenítéséhez kliens gépenként a szoftver által támasztott követelményeknek megfelelő megjelenítő eszközzel kell rendelkezni.
iii. A hardver eszközök rendelkezésre állásának 99,97%-osnak kell lennie.
iv. A hardver eszközöknek tartalék kapacitással, illetve bővítési lehetőséggel kell rendelkezniük.
v. A hidraulikai számítási eredményeket olyan kapacitású archív adatbázis szerveren kell tárolni, ami legalább 5 éves tárolást tesz lehetővé.
vi. A hardver eszközöknek rendelkezniük kell olyan eszközzel, amely lehetővé teszi az eredmények nyomtatott formában történő megjelenítését.

b) Az együttműködő földgázrendszer hidraulikai ellenőrzését az arra alkalmas, Európában elfogadott számítási algoritmussal dolgozó hidraulikai szoftverrel kell végezni.
c) Szoftver eszközökkel szemben támasztott követelmények:

i. Alkalmasnak kell lenniük külső adatbázisokkal való kétirányú kommunikációra.
ii. A hidraulikai modellező programhoz jogosultsági szintek alapján történhessen a hozzáférés.
iii. A hidraulikai modellező programoknak alkalmasnak kell lenniük statikus és tranziens (dinamikus) állapot vizsgálatára is.
iv. A modellező programoknak grafikus adatbeviteli és eredmény megjelenítő felülettel kell rendelkezniük.
v. Az alkalmazásoknak beépített interaktív kereső és nyomtatási funkcióval kell rendelkezniük.
vi. A hidraulikai számítás során legyen lehetőség határérték figyelésre.
vii. Dinamikus modellező számítás esetén a szoftver rendelkezzen profil beviteli, aritmetikai, relációs és logikai operátor megadási lehetőséggel.
viii. A modellező szoftverben az összes földgázszállító rendszerre jellemző típuselem megjeleníthetőségét és paraméterezésének lehetőségét biztosítani kell.
ix. A modellező szoftverben felépített hálózatnak a tényleges hálózattal megegyező hidraulikai karakterisztikával kell rendelkeznie.
x. A szoftvernek a vizsgálni kívánt hőmérséklet- és nyomástartománynak megfelelő számítási algoritmussal kell rendelkeznie.

d) A szoftver a GET vonatkozó rendelkezései[30] szerint létrehozott adatbázis adatai, azaz a rendszerre vonatkozó műszaki paraméterek és a felhasználói igények adatai alapján, a földgázra vonatkozó fizikai törvények és tapasztalati képletek felhasználásával számol.
e) A hidraulikai szoftverrel végezhető modellezési számítások fajtái:

i. statikus modellezési számítás: Az állandósult, vagy statikus modellel egy időpillanatra történik a hidraulikai rendszer leképezése, következésképp a program nem számol a rendszer vezeték készletének változásával, ezért ezen számítások esetében a forrás-fogyasztás egyensúly alapvető követelmény.

[30] GET 81. § (2)

ii. tranziens, vagy dinamikus modellezési számítás: Tranziens számítációs modellel egy választott időintervallumra történik a vizsgálat futtatása, ebben az esetben a program számol a vezetékkészlet változásával, és az adott időintervallumon belül számolja a forrás és a fogyasztás, a nyomás, a gázhőmérséklet, a vezetékkészlet változásait, valamint a gáz minőségi összetételét is.

iii. ONLINE modellezési számítás: A földgázszállító rendszer mérési pontjairól 2 perces gyakorisággal érkező mérési adatok alapján tranziens modellezéssel számítja a rendszer állapotát. Ez a 2 percenként végzett állapotrekonstrukciós számítás az együttműködő földgázrendszer aktuális állapotát határozza meg, azaz a nyomást, a közegáramot, a gázhőmérsékletet és a gázösszetételt számolja ki a földgázszállító rendszer hálózat pontjaira a bemenő mérési adatoknak megfelelően.

f) A hidraulikai modellezési számítások alapadatai:

i. a vezetékrendszer geometriai paraméterei: belső átmérő, hossz, cső érdessége;
ii. csomóponti vezetékkapcsolatok;
iii. betáplálási pontokon a betáplált földgáz minőségi és mennyiségi paraméterei (gázösszetétel, gázhőmérséklet, gázmennyiség, nyomás);
iv. fogyasztási pontokon a fogyasztott földgáz mennyisége;
v. a földgázszállító rendszer aktív elemeinek (szabályozók, kompresszor állomások, elzárók) állapota és munkapontja.

g) A hidraulikai vizsgálathoz szükséges gázforgalmi adatokat a rendszerhasználók és a rendszerüzemeltetők biztosítják a szállítási rendszerüzemeltető, illetve szállítási rendszerirányító számára. Az együttműködő földgázrendszerre az utóbbi végzi a konkrét számításokat.

h) A vizsgálatok esetében törekedni kell arra, hogy a betáplálási mennyiségek órai szinten állandóak legyenek.

i) A kiadási pontokon jelentkező kapacitásigények napi adataiból - az elmúlt évek tény fogyasztási adatai és az adott fogyasztási pontra jellemző profil alapján - kell képezni a csúcs órai kapacitásigények értékét, mely a különböző fogyasztási pontok egyéni profiljai alapján figyelembe veszi az egyidejűséget is.

j) A hidraulikai vizsgálat általános szabályai:

i. A modellezési szoftverben felépített hálózatnak a vizsgált hálózattal megegyező hidraulikai karakterisztikával kell rendelkeznie.
ii. A számítási modell minden esetben egyensúlyi állapotból indul. A 24 órás dinamikus számítási modell futtatásához kiinduló statikus számítási modellt kell futtatni.
iii. A számítási modellnek profillal kell számolnia a napi fogyasztást a prognosztizált óracsúcs alapján (óracsúcs x aktuális profilszorzó) minden egyes fogyasztási pontra.
iv. A forráspontokon az adott pontra jellemző gázösszetétel figyelembevételével kell történnie a gázminőség felvételének. A hidraulikai számítás teljes

időhorizontján a gázminőség számításának a földgázszállító rendszer összes pontján folyamatosnak kell lennie.

v. A hidraulikai számítás során egy vagy több forráspontot ajánlott adott nyomású pontként definiálni.

vi. Adott nyomású forráspontoknál a betáplált gázmennyiség értéke nem haladhatja meg a prognosztizált értéket.

vii. Adott terhelésű forráspontoknál kialakuló távvezetéki nyomás értéke kisebb legyen, mint a forráspont lehetséges betáplálási nyomása.

viii. A rendszer kiadási pontjain a távvezetéki nyomásnak nagyobbnak kell lennie, mint az átadási nyomásnak. Az egyes kiadási pontokon a földgázszállító rendszer működése szempontjából minimálisan szükséges távvezetéki nyomás értéke a mindenkori forgalmi rend - figyelembe véve a gázminőséggel és a szagosítással kapcsolatos követelményeket is-, valamint a szállítási igények függvénye. A földgázszállító rendszer biztonságos működése szempontjából megfelelő távvezetéki nyomás az adott szállítási körülmények függvényében kerül meghatározásra.

ix. A gázátadó állomások bemenő oldali nyomását a téli tervezett csúcsterhelési időszak alapján kell meghatározni, hidraulikai számításokkal, figyelembe véve, hogy a bemenő oldali nyomás minden gázátadó állomáson a névleges kiadási nyomásánál a gázátadó állomás technológiai működtetését zavartalanul biztosítani képes nyomásértékkel nagyobb legyen.

x. A földgázszállító rendszer csomóponti kapcsolásának meg kell egyeznie a vizsgált időszak – feltételezett – jellemző kapcsolási rendjével.

xi. A szimulált távvezetéki nyomásszabályozók beállítási értékeinek a szoftverben azonosnak kell lennie a vizsgált szállítási feladatra jellemző valós beállítási értékekkel.

xii. A kompresszorállomások beállítási értékei feleljenek meg a vizsgált szállítási feladatra jellemző üzemmenetnek. A kompresszorállomásokon számított mennyiségi és teljesítmény adatoknak a kompresszor állomásra jellemző, a vizsgált időszakban rendelkezésre álló kompresszor gépegységek határértékein belül kell maradniuk.

xiii. A rendszer lokális részein nem alakulhat ki – szállított mennyiség által alá nem támasztott túlzott kompresszorozásból adódó – indokolatlanul magas nyomásérték.

xiv. Az anomáliák csökkentése, a vizsgálati eredmények pontosítása végett minden esetben két dinamikus modellezési számítást kell futtatni egymás után teljesen azonos beállításokkal. Az első 24 órás vizsgálat kiinduló állapotát a statikus, míg a második 24 órás vizsgálat kiinduló állapotát az első 24 órás futtatás eredményének kell szolgáltatnia. Kiértékelésre a második, anomáliáktól mentes modellezési számítás futtatás kerül.

xv. A 24 órás összegzett forrás, illetve fogyasztás értékének meg kell egyeznie egymással.

xvi. A 24 órás modellezési számítás során törekedni kell arra, hogy a modell végállapotában a vizsgált rendszer vezetékkészlete megegyezzen az induló vezetékkészlettel, azaz törekedni kell a napi szintű forrás-fogyasztás egyensúly fenntartására.

k) A hidraulikai vizsgálat segítségével a következő feladatok végezhetőek el:

   i. a földgázszállító rendszer üzemmenetének optimalizálása;
   ii. a földgázszállító rendszer szűk kapacitás keresztmetszeteinek meghatározása;
   iii. a földgázszállító rendszer fejlesztési igényeinek meghatározása a 3.3. fejezet alapján;
   iv. a földgázszállító rendszer kapacitásainak meghatározása;
   v. a kapacitásigénylők igénybejelentése teljesíthetőségének vizsgálata;
   vi. az elszámoláshoz szükséges óránkénti gázátadó és kromatográfok összerendelése a szállítási iránynak megfelelően.

l) A k) pontban felsorolt tevékenységek elvégzéséhez a szállítási rendszerüzemeltetőnek a hidraulikai szoftver üzemeltetésére alkalmas személyzettel kell rendelkeznie.

3.1.2.3. A hidraulikai vizsgálat típusa és gyakorisága a földgázelosztó rendszeren

a) A földgázelosztási feladatok teljesíthetőségét a földgázelosztó hidraulikai szimuláció (hidraulikai vizsgálat) alapján határozza meg, ami a vizsgált hálózat vagy hálózat rész földgázszállítási kapacitásának meghatározását jelenti.
b) A hidraulikai vizsgálat segítségével a következő feladatok végezhetőek el:

   i. a földgázelosztó rendszer üzemmenetének optimalizálása;
   ii. a földgázelosztó rendszer szűk kapacitás keresztmetszeteinek meghatározása;
   iii. a fejlesztési igények teljesíthetőségének meghatározása a prognosztizált fogyasztás alapján a földgázelosztó hálózat betáplálási pontjain;
   iv. a földgázelosztó rendszer kapacitásainak meghatározása, az igénybejelentések teljesíthetőségének vizsgálata.

c) A hidraulikai vizsgálattal – annak céljától és időtávjától függően két különböző típusú szimuláció elvégzése lehetséges:

   i. a rövidtávú igénybejelentések (éven belüli kapacitáslekötések) elbírálására alkalmazható szimuláció. Ez a módszer a meglévő felhasználói állomány és a rendelkezésre álló teljesítményadatok figyelembevételével határozza meg a földgázelosztó rendszeren a földgázelosztási feladatok teljesíthetőségét.
   ii. a hosszú távú kapacitásigény kielégítésének, valamint a földgázelosztó hálózati fejlesztési igények vizsgálatára alkalmazható szimuláció. A vizsgálat egy feltételezett üzemállapotra és a felhasználók előre jelzett kapacitásigényének, valamint az elosztóvezetéki fejlesztési igények ismerete alapján határozza meg az elosztóvezetéken kiadható kapacitásokat, illetve a felhasználói igények alapján létesítendő elosztóvezetékek műszaki paramétereit.

d) A hidraulikai vizsgálathoz szükséges gázforgalmi adatokat – a földgázelosztó saját adatállománya mellett - a rendszerhasználók biztosítják a földgázelosztó számára. A szükséges gázforgalmi adatok körét a földgázelosztó üzletszabályzata tartalmazza.

e) A földgázelosztó hálózat hidraulikai vizsgálatának alapelvei:

i. a hidraulikai vizsgálatot végző szoftver programhoz szükséges alapadatok:
- a földgázelosztó rendszer felépítése (sugaras vagy hurkolt);
- a csomóponti kapcsolatok;
- a hálózati nyomásszabályozók beállítási értékei.

ii. a vizsgálati szimuláció peremfeltételei:
- egyensúlyi állapotból történő kiindulás;
- órai forrás-felhasználói egyensúly;
- az induló vezetékkészlet egyenlő a záró vezetékkészlettel;
- a betáplálási nyomás nagyobb a vezetéki nyomásnál;
- kilépési nyomás kisebb a vezetéki nyomásnál;
- kiértékelés.

3.1.3. Mennyiség, minőségi paraméterek mérése, követelmények, MER

3.1.3.1. Mérési infrastruktúra az együttműködő földgázrendszeren

a) Az együttműködő földgázrendszeren szállított földgáz mennyiség és minőség mérésére a rendszerüzemeltetők mennyiségmérő és a szállítási rendszerüzemeltető – egyéb megállapodás hiányban - minőség ellenőrző berendezéseket köteles üzemeltetni.
b) A földgáz mennyiségmérő és minőség ellenőrző berendezéseknek mindenkor meg kell felelniük a vonatkozó magyar szabványoknak és a mérésekre vonatkozó előírásoknak.
c) A földgáz minőségére vonatkozó ellenőrző méréseket úgy kell a rendszerüzemeltetők között felosztani, hogy a Szabályzat 3.1.3.2. a) pontjában foglalt előírásoknak megfelelő minőségű földgáz paramétereinek megfelelő ellenőrzése minden átadási-átvételi ponton biztosított legyen. A mérés gyakoriságát a mérést végző rendszerüzemeltető határozza meg az MSZ 10715 alapján. A méréstől azon paraméterek esetében – az átadó-átvevő felek külön megállapodás alapján - el lehet tekinteni, ahol a visszavezethetőség biztosított, azaz a paraméterek megváltozása a földgázszállítás vagy a földgáztárolás során nem következhet be.
d) Elszámolási mérésre MKEH által vagy használati etalonnal ellenőrzött mérőműszerek alkalmazhatók.

3.1.3.2. Földgázminőségre vonatkozó előírások

a) A földgáz minősége akkor megfelelő, ha legalább megfelel a Vhr.-ben[31] foglalt előírásoknak. A kapcsolódó szállítási rendszerüzemeltetők valamely határkeresztező betáplálási-kiadási pont tekintetében a gázminőségi paraméterek vonatkozásában a minőségi határértékeken belül eltérő határértékekben, továbbá a Vhr.[32]-ben nem szereplő gázminőségi paraméterekben is megállapodhatnak.
b) A meglévő termelési betáplálási pontokra vonatkozó, a szállítási rendszerüzemeltető és a földgáztermelő között kötött együttműködési megállapodásban rögzített gázminőségre vonatkozó feltételeket a szállítási rendszerüzemeltető fenntartja.

[31] Vhr. 11. sz. melléklet
[32] Vhr. 11. sz. melléklet

c) Abban az esetben, ha az a) pontban leírtak teljesülnek, akkor egy új betáplálási ponton, amely földrajzi elhelyezkedése okán, vagy a hidraulikai viszonyok miatt érdemben befolyásolhatja az adott határkeresztező betáplálási-kiadási ponton érvényes, a kapcsolódó szállítási rendszerüzemeltetők által megállapodott minőségi paramétereket, a földgáztermelő kizárólag a kapcsolódó szállítási rendszerüzemeltetők közötti megállapodásnak megfelelő, a szállítási rendszerüzemeltető által megadott minőségű földgázt táplálhat be a földgázszállító rendszerbe.
d) A közvetlen szállítóvezetéki felhasználó és a földgáztermelő a földgáz minőségi paramétereinek ellenőrzésére saját mérőberendezést üzemeltethet, amely, ha megfelel a mérési szabványban rögzített feltételeknek, akkor azt az érintett rendszerüzemeltetők a közöttük létrejött együttműködési megállapodásban rögzítettek szerint helyettesítő mérésként alkalmazhatják.
e) A szállítási rendszerüzemeltető a gázminőség rendszer-összekötési pontokon történő rövidtávú nyomon követése tekintetében a 2015/703 EU rendelet előírásainak megfelelően jár el.
f) A 2015/703 EU rendelet előírásainak figyelembevételével a szállítási rendszerüzemeltető a gázminőség rövid távú változásairól az e) pontban foglaltakon túlmenően az alábbi partnereinek ad tájékoztatást:

    i. olyan közvetlen szállítóvezetéki felhasználók, vagy az őket ellátó rendszerhasználók, amely felhasználók üzemi folyamatait hátrányosan befolyásolják a földgáz minőségében bekövetkező változások,
    ii. olyan földgáztároló engedélyesek, amelyek üzemi folyamatait hátrányosan befolyásolják a földgáz minőségében bekövetkező változások.

g) Egyéb partnerek igénye esetén a tájékoztatás kielégíthetőségét a szállítási rendszerüzemeltető egyedileg, 30 napon belül megvizsgálja.

3.1.3.3. A földgáz minőségi paramétereinek, energiatartalmának meghatározása és mérése

a) A szállítási rendszerüzemeltető által végzett minőségi méréseket tekintve a földgáz minőségi paraméterei alatt az alábbi jellemzők értendők:

    i. összetevőinek koncentrációja (metán, etán, propán, n-bután, i-bután, n-pentán, i-pentán, neo-pentán, hexán és annál nehezebb szénhidrogének, szén-dioxid, nitrogén, hidrogén stb.) mol %;
    ii. relatív sűrűsége - (15°C és 0°C);
    iii. alsó hőértéke (fűtőértéke) alapértelmezésben kWh/m^3 (25/0°C), opcionálisan MJ/m^3 (15/15°C);
    iv. felső hőérték (égéshő) alapértelmezésben kWh/m^3 (25/0°C), opcionálisan MJ/m^3 (15/15°C);
    v. Wobbe szám felső hőértékre vonatkoztatott kWh/m^3 (25/0°C) és MJ/m^3 (15/15°C).

b) Az összetétel mérését folyamatos üzemű, terepi kivitelű földgáz kromatográffal, illetve az ellenőrzéseket a helyszínen vett földgázmintából akkreditált laboratóriumokban végzik.
c) A relatív sűrűség és hőértékek kiszámítását a földgáz összetételből az „MSZ ISO 6976 - A hőértékek, a sűrűség, a relatív sűrűség és a Wobbe-szám számítása a földgázösszetételből" szerint kell elvégezni.
d) A napi súlyozott minőségi átlag értékek meghatározását a szállítási rendszerüzemeltető hidraulikai számítás alapján végzi el. A napi súlyozott minőségi átlag értékeket az elszámolási pontok órai mennyiségei és a hidraulikai számítással meghatározott gázminőség órai átlag adatai alapján az OTR rendszer határozza meg. Ezen eljárás szerint képzett napi súlyozott minőségi paramétereket kell elsődlegesen a napi elszámolás során használni.
e) Amennyiben a d) pontban leírtak szerint nem határozhatók meg a napi súlyozott minőségi paraméterek, akkor az elszámoláshoz a következő helyettesítési folyamatot kell alkalmazni: Arra az időszakra, amiben a d) pontban leírtak szerint nem határozhatók meg az órai minőségi paraméterek az utolsó, még érvényes hidraulikai számítással meghatározott órai minőségi paraméterek kerülnek figyelembevételre, és az adott napra az így kialakuló órai átlag értékekből képzett 24 órás átlag értéket kell használni.
f) A földgáz energiatartalmát a földgázszállító rendszeren napi elszámolási időszakra az adott órai normál állapotú térfogatokból képzett 0 °C-os térfogat és a Szabályzat 3.1.3.3. d) pont szerinti órai átlag 25/0 °C-os referencia hőmérsékletű égéshő szorzataként kWh-ban, a 24 órai energia mennyiség összegzésével, a kerekítési szabályoknak megfelelően egész számra kerekítve kell meghatározni.
g) A technikai feltételek megléte esetén a földgáz energiatartalmának meghatározása a napi elszámolási időszakra a mért 0 °C-os térfogatáram és a mért 25/0 °C-os égéshő szorzataként a számítóművekben előálló energiaáram integrálásával történik. Napi energiatartalomnak ilyen esetben a gáznap zárása után a számítóműből kiolvasott előző napi energiaszámláló értékét kell tekinteni.
h) A földgáz energiatartalmát a földgázelosztó rendszeren napi elszámolási időszakra a napi 15 °C-os térfogat és a napi átlag 15/15 °C-os referencia hőmérsékletű fűtőérték szorzataként MJ-ban, valamint a napi normál állapotú térfogatból képzett 0 °C-os térfogat és a napi átlag 25/0 °C-os referencia hőmérsékletű égéshő szorzataként kWh-ban meghatározott gázátadói napi összes átadott energiamennyiségek hányadosaként adódó arányszám alkalmazásával, a kerekítési szabályoknak megfelelően egész számra kerekítve kell meghatározni. Az arányszámot hét tizedesig kiszámolva kell alkalmazni.
i) Bármely, egy napnál hosszabb időszakra az adott időszak földgáz energiatartalmát az adott időszak napjain számított energiamennyiségek összegeként kell számítani.
j) Minden rendszerüzemeltető köteles a saját rendszerének betáplálási-kiadási pontjain a földgáz mennyiségét és minőségét bizonylatolni.

3.1.3.4. A minőségi paraméterek és a mennyiségmérés kapcsolata

a) A meghatározott minőségi paraméterek kiindulási alapadatként szolgálnak:

i. a földgázmennyiség kiszámítására szolgáló algoritmusban (az üzemi sűrűség kiszámításához a mérőperemes mérőrendszerben és az eltérési tényező kiszámításához a mérőperemes, ultrahangos és turbinás mérőrendszerben);
ii. a földgáz energiatartalmának kiszámításához.

b) Az elsődleges elszámolási rendszerben a földgáz napi energiatartalmának meghatározása betáplálási pontonként naponta, az adott napon átadott-átvett 101 325 Pa nyomáson és 15 °C-on mért gáztérfogatból képzett 101 325 Pa nyomáson 0 °C-os térfogat és a napi átlag égéshő összeszorzásával történik. A kiadási pontokon az adott órában átadott 101 325 Pa nyomáson és 15 °C-on mért gáztérfogatból képzett 0 °C-os térfogat és az órai égéshő összeszorzásával létrejött órai energiatartalmak napi összegének képzésével történik.
c) Amennyiben a napi súlyozott égéshő nem határozható meg, akkor a földgáz energiatartalmának meghatározása betáplálási- kiadási pontonként naponta, az adott napon átadott-átvett 101 325 Pa nyomáson és 15 °C-on mért gáztérfogatból képzett 101 325 Pa nyomáson 0 °C-os térfogat és a napi átlag égéshő összeszorzásával történik.
d) Bármely időszakra értelmezett összes hőmennyiség az adott időszak gáznapi hőmennyiségeinek összege.
e) Bármely összevont gázátadó állomás napi hőmennyiség értéke az összevont egyedi gázátadók aznapi hőmennyiségeinek összegzésével áll elő.

3.1.3.5. Napi égéshő meghatározása az összevont kiadási pontokról ellátott felhasználók fogyasztásának elszámolása során

a) Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető által a MER-ben az összevonásban szereplő bármely kiadási pontra publikált égéshőnek mértéke a MER-ben az összevont hálózati pontra publikált égéshőtől való eltérése nem haladja meg az 5%-ot, a kiadási pontokról ellátott felhasználókra vonatkozó napi és havi energiatartalmat az összevont hálózati pontra a szállítási rendszerüzemeltető által naponta publikált égéshő felhasználásával kell elszámolni.
b) Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető által a MER-ben az összevonásban szereplő bármely kiadási pontra publikált égéshő ±5%-ot meghaladó mértékben eltér a MER-ben az összevont gázátadó állomásra publikált égéshőtől, akkor a kiadási pontokról ellátott felhasználókat hozzá kell rendelni vagy az összevont, vagy a fizikai kiadási pontok egyikéhez a következő eljárás szerint:

i. Amennyiben a fizikai kiadási pontokról ellátott földgázelosztó rendszerek összekapcsolásra kerültek és egyértelmű az összekapcsolás és a kiadási pontok közötti havi fogyasztási adatokból, hogy az összekapcsolás után kevert gáz áramlik az földgázelosztó rendszeren (a csatlakozási ponton a két kiadási pontról származó havi gázmennyiség különbsége kisebb, mint 20%), akkor az összekapcsolás helye és a kiadási pontok közötti földgázelosztó rendszeren az egyedi kiadási ponti égéshőkkel kell elszámolni. A gázáramlás szerint az összekapcsolás helye utáni felhasználóknál az érintett kiadási pontok napi mennyiségével súlyozott átlag égéshőket kell használni a felhasználók elszámolása során.

ii. Amennyiben a fizikai kiadási pontokról ellátott földgázelosztó rendszerek havi gázfogyasztásából azonosítható egy olyan felhasználói kör (földgázelosztói terület), amely bizonyosan a fizikai kiadási pontról kerül ellátásra, a földgázelosztó köteles a hálózat felépítése és a felhasználók havi fogyasztásának ismeretében az egyes hónapokra meghatározni az összevonásban érintett minden fizikai kiadási pont tekintetében azt a felhasználó kört (földgázelosztói területet), amely az adott fizikai átadási pontról 50%-nál nagyobb valószínűséggel kizárólag az adott kiadási pontról kerül ellátásra.

iii. Az i. pont szerinti valószínűséget az egyes fizikai kiadási pontról a földgázelosztó rendszerbe táplált havi mennyiség és az ahhoz közvetlenül (a kiadási ponttól jellemző gázáramlási irányt figyelembe véve) kapcsolódó földgázelosztó rendszerről fogyasztó felhasználók havi vételezése arányaként kell meghatározni.

iv. Amennyiben az összevonásban szereplő kiadási pontok közül egy vagy több kiadási pontot a szállítási rendszerüzemeltető a földgázelosztóval egyeztetve időlegesen leállít, akkor az iii. pont szerint a leállított kiadási ponthoz rendelt felhasználókat az összevont kiadási pont súlyozott átlag égéshőjével kell elszámolni.

v. A földgázelosztó minden gázévre vonatkozóan a megelőző gázév adatai alapján köteles az így meghatározott felhasználói kör egyedi, vagy összevont kiadási pont összerendelést honlapján publikálni.

vi. A havi fogyasztásokat a profilos felhasználók esetén a profil alapján, a távleolvasott felhasználók esetén a mérések alapján kell meghatározni.

3.1.3.6. A földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontjainak földgáz Minőség Elszámolási Rendje

a) A szállítási rendszerüzemeltető a MER-ben közzéteszi a földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontjaira vonatkozó, az egyes pontokon forgalmazott napi gázmennyiségekkel súlyozott égéshő alapján képzett átlagokat, valamint tájékoztató jelleggel a gázévet megelőző évben előforduló minimum és maximum égéshő értékeket, továbbá szintén tájékoztató jelleggel közzé teszi a napi gázmennyiségekkel súlyozott fűtőérték alapján képzett átlagokat. Az ennek megfelelő földgázminőség egy ajánlás a kereskedők és a felhasználók számára a szerződésben rögzített égéshő, illetve bármely, az adott betáplálási vagy kiadási ponttal kapcsolatos térfogat – energiatartalom számításhoz. A napi minőségi és összetétel adatoknak az összevont átadó mennyiségarányos súlyozott átlagértékeit kell tekinteni.

b) A MER szabályozza azt, hogy az egyes betáplálási pontokhoz mely kromatográf mintaáramokat, vagy helyettesítő labor adatokat, továbbá az egyes kiadási pontokhoz mely kromatográf mintaáramokat kell hozzárendelni, valamint mely kiadási pontok esetében kell online hidraulikai számítással meghatározott minőségi adatokat figyelembe venni az elszámolás során.

c) A MER az alábbiakat tartalmazza:

i. a kromatográfok mintaáramainak kódját, telepítésének helyét;

ii. a mérési helyek földgázcsoportját, kapcsolódó rendszerüzemeltetőjét;

iii. az átadás-átvételi pontokat, ahol telepített kromatográfokban meghatározott paraméterek és összetevők alapján történik a minőség elszámolása;
iv. az átadás-átvételi pontokat, ahol online hidraulikai számítással meghatározott paraméterek és összetevők alapján történik a minőség elszámolása;
v. minden hálózati pontra az éves súlyozott átlag égéshőt, ami a napi átlag égéshők napi mennyiségekkel súlyozott éves átlaga . Az éves súlyozott átlag égéshőt a szállítási rendszerüzemeltető képzi az előző év január 1-jétől december 31-ig tartó időszakra számolva;
vi. tájékoztató jelleggel minden hálózati pontra az éves minimum és maximum égéshőket és a napi gázmennyiségekkel súlyozott átlag fűtőértékeket, az előző év január 1-jétől december 31-ig tartó időszakra számolva;
vii. a szagosítási normától eltérő szagosítási szintek alkalmazását a kiadási pontokon;
viii. az égéshő és fűtőérték alapú energia allokációs célú átszámításának részletes módszertanát;
ix. a számítóművekben a gáztechnikai normál állapotú földgáz mennyiség számításához szükséges, az adott gázévre érvényes gázösszetevők, relatív sűrűség, nitrogén-tartalom, széndioxid-tartalom helyettesítő értékeit az előző év január 1-jétől december 31-ig tartó időszakra számolva;
x. a földgázszállító rendszeren a tárgyévet megelőző elmúlt 3 évben a betáplálási pontokon mért gázösszetételből számított átlagos karbontartalmat.

d) A szállítási rendszerüzemeltető feladata a MER elkészítése és éves felülvizsgálata. Érvényessége egy adott gázévre vonatkozik. Publikálása minden évben legkésőbb február 15-én a szállítási rendszerüzemeltető internetes honlapján, míg hatályba lépése a gázév első napján történik.
e) A szállítási rendszerüzemeltető az új betáplálási vagy kiadási pont, illetve új kromatográf üzembe helyezése előtt - az érintett kapcsolódó rendszerüzemeltetők értesítése mellett - aktualizálja a MER-t és közzéteszi a honlapján.

3.1.4. Eljárás nem megfelelő minőségű földgáz betáplálása esetén

a) A földgázszállító rendszer újonnan létesítendő betáplálási pontján betáplált földgáz minősége akkor megfelelő, ha teljesíti a Szabályzat 3.1.3.2. pontjában foglalt előírásokat és a betáplált földgáz égéshője nem tér el ±5%-nál nagyobb mértékben azon kiadási pontra a MER-ben publikált égéshő átlagától, amelyikre a szállítási rendszerüzemeltető hidraulikai elemzése alapján a legnagyobb valószínűséggel kerülhet a betáplált földgáz.
b) Amennyiben a földgáztermelő által betáplált földgáz égéshője ±5%-nál nagyobb mértékben változik a betáplálást megelőző gázév átlagos földgáz-égéshőjéhez képest a Vhr. vonatkozó rendelkezése[33] szerint, akkor a szállítási rendszerüzemeltető írásban jelzi a földgáztermelőnek - melyet az érintett rendszerhasználók részére is megküld - , hogy a nem megfelelőséget szüntesse meg.
c) A földgázszállító rendszer hazai betáplálási pontján betáplált földgáz minősége akkor megfelelő, ha teljesíti a Szabályzat 3.1.3.2. pontjában foglalt előírásokat. Amennyiben annak nem tesz eleget, nem megfelelő minőségű földgáz betáplálásnak kell tekinteni

[33] Vhr. 66/A. §

és a betápláló rendszerhasználó köteles intézkedéseket tenni a megfelelő földgáz minőség visszaállítását illetően.

d) A nem megfelelő minőségű földgázt betápláló földgáztermelő és földgáztároló engedélyes felelősséggel tartozik az általa betáplált földgáz minőségéből adódó károkért.

e) A földgáz minőségének nemmegfelelőségét az érintett rendszerüzemeltetők az alábbiak szerint állapítják meg:

   i. A szállítási rendszerüzemeltető a földgáz minőségét és összetételét ellenőrző készülékeivel folyamatosan méri a betáplált földgáz minőségét és összetételét a Szabályzat 3.1.3.3 pontja szerint.
   ii. Amennyiben a mérés értéke alapján nem teljesülnek a Szabályzat 3.1.3.2. pontjában foglalt előírások, akkor arról a szállítási rendszerüzemeltető értesíti a kapcsolódó rendszerüzemeltetőt. A két rendszerüzemeltető ezt követően az együttműködési megállapodásukban rögzítetteknek megfelelően jár el.
   iii. Amennyiben a kapcsolódó rendszerüzemeltető nem rendelkezik kontroll/helyettesítő méréssel, vagy a kontroll/helyettesítő mérés adatai nem állnak rendelkezésre, úgy a kapcsolódó rendszerüzemeltető tudomásul veszi a szállítási rendszerüzemeltető által mért értékeket és megállapítást, miszerint nem megfelelő minőségű földgáz betáplálás történt a földgázszállító rendszeren.
   iv. Amennyiben a kapcsolódó rendszerüzemeltető rendelkezik kontroll/helyettesítő méréssel, úgy az érintettek akkor tekintik a földgáz minőséget nem megfelelőnek, ha az mindkét mérés alapján a földgáz minőségi paramétereit érintő határérték sértést mutat.
   v. Amennyiben a betáplálási ponton a kapcsolódó rendszerüzemeltető a kontroll/helyettesítő méréssel határérték sértést állapít meg, akkor arról a szállítási rendszerüzemeltetőt az adatok egyidejű megadásával haladéktalanul értesíti.

f) A nem megfelelő minőségű földgáz betáplálásának tényéről a betáplálási pontra nomináló rendszerhasználókat a szállítási rendszerüzemeltető írásban (emailben) értesíti. Az értesítésnek tartalmaznia kell a betáplálás helyét, idejét, a nem megfelelő minőségi paramétert és annak a szállítási rendszerüzemeltető által mért értékét.

g) A nemmegfelelőség megszűnését követően a szállítási rendszerüzemeltető ugyanazon értesítési körnek tájékoztató levelet (emailt) küld a nemmegfelelőség megszűnésének idejéről. Az értesített rendszerhasználó igénye esetén a szállítási rendszerüzemeltető jegyzőkönyvet állít ki a nemmegfelelőség okáról és annak elérhetőségét biztosítja a kérelmező számára.

h) Amennyiben megállapításra kerül a földgáz nemmegfelelősége és a kapcsolódó rendszerüzemeltető rendelkezik saját kontroll/helyettesítő méréssel, a kontroll/helyettesítő mérés adatait rögzített módon elektronikus formában kell átadni a szállítási rendszerüzemeltető számára.

Az értesítésnek tartalmaznia kell:

- az adatértéket,
- az adat azonosítóját,
- az adat időbélyegét.

i) Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető nyilatkozik arról, hogy a mérője mérésre alkalmatlan, a normál üzemmód visszaállításáig a kapcsolódó rendszerüzemeltető helyettesítő/kontroll mérése lesz elfogadott. A kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek gondoskodnia kell a kontroll/helyettesítő mérés eredményének a szállítási rendszerüzemeltető részére történő folyamatos átadásáról. A rendszerhasználók kérésére a kapcsolódó rendszerüzemeltető részükre megküldi a kontroll/helyettesítő méréssel megerősített adatokat.

j) Amennyiben a betáplálálási ponton a kapcsolódó rendszerüzemeltető nem rendelkezik kontroll/helyettesítő méréssel, akkor tudomásul veszi a szállítási rendszerüzemeltető által mért értékeket és haladéktalanul megkezdi az intézkedéseket a földgázminőség újbóli megfelelő szintre történő javítására.

k) Amennyiben az együttműködő földgázrendszeren a nem megfelelő minőségű földgáz betáplálása vagy betárolása várhatóan műszaki problémát okoz, vagy nem felel meg a vonatkozó együttműködési megállapodásban meghatározott minőségi paramétereknek, a szállítási rendszerüzemeltető vagy a földgáztároló engedélyes megtagadhatja a rendszerhasználó minőségileg hibás gázának átvételét.

l) Kontroll/helyettesítő mérés megléte esetén akkor tekinthető a földgáz minőségi paramétereit érintő határérték sértés megszüntnek, ha mindkét mérő órás átlagértéke a határértéken belül van.

m) Hidrogénnel kevert földgázt betápláló hazai kapcsolódó rendszerüzemeltető vagy az egyéb gázokat előállító földgáztermelő köteles valós időben mérni a földgázba bekevert hidrogén koncentrációt (mol %-ot) és gondoskodni arról, hogy a megengedett hidrogén koncentráció határérték ne kerülhessen túllépésre, és a nem megfelelő minőségű földgáz betáplálását azonnali hatállyal automatikusan köteles megszüntetni.

3.1.4.1. A szállítási rendszerüzemeltető jogai és kötelezettségei a földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontjain

a) Amennyiben a földgázszállító rendszer kiadási pontján a kiadott földgáz minősége nem felel meg a Szabályzat 3.1.3.2. pontjában leírtaknak, vagy a kiadott gáz kárt okozott, a szállítási rendszerüzemeltető a hidraulikai szimulációs rendszere segítségével köteles vizsgálni, hogy a nem megfelelő minőségű földgáz mely betáplálási pontokról, milyen mértékben és mikor került betáplálásra.

b) A hidraulikai szimulációs elemzés alapján azon a betáplálási ponton, ahol a nem megfelelő minőségű földgázt betáplálták a nem megfelelő minőségű földgáz betáplálásából eredő károkért az így meghatározott, azt betápláló rendszerhasználók felelősek a betáplálásuk arányában. Jelen szabály alkalmazandó szigetüzem és részleges szigetüzem esetén is.

3.1.5. A földgáz mennyiségi mérése

3.1.5.1. Mérés a földgázszállító rendszeren

a) A szállítási rendszerüzemeltető a földgázszállításra átvett-átadott földgáz mérésére, valamint a saját felhasználás elszámolásához mérőeszközöket üzemeltet.
b) A földgáz mennyiségének mérése Szabályzat III. számú mellékletében szereplő eszközökkel és a jelen pontban meghatározott módon történik.
c) A mérőrendszernek képesnek kell lennie órai és napi mérési adatok szolgáltatására és azok legalább 50 napig történő tárolására.
d) A mérés fajtái:

   i. külső elszámolási mérések (átvételi és átadási mérések) - külső szervezettől átvett vagy annak átadott földgáz mérése;
   ii. belső elszámolási mérések - a szállítási rendszerüzemeltető vezetékrendszerén belül a saját célra felhasznált, illetve a földgáz mozgásának követésére szolgáló mérések.

e) A rendszerhasználókkal és a kapcsolódó rendszerüzemeltetőkkel való elszámolás alapját a külső elszámoló mérések képezik.

3.1.5.2. Mérés a betáplálási pontokon

a) A szállítási rendszerüzemeltetőnek a betáplálási pontokon a földgázszállításra átvett földgáz mennyiségének, nyomásának, hőmérsékletének, összetételének és minőségi jellemzőinek mérésére alkalmas saját tulajdonában lévő mérőeszközöket kell üzemeltetnie.

3.1.5.3. Mérés a kiadási ponton

a) A szállítási rendszerüzemeltető a földgázszállító rendszer kiadási pontjain a kiadott földgáz mennyiségének, nyomásának és hőmérsékletének mérésére alkalmas mérőeszközöket üzemeltet.
b) A gázminőségi jellemzőket a szállítási rendszerüzemeltető a MER szerint határozza meg.
c) A kapcsolódó rendszerüzemeltető jogosult a földgázszállító vezeték kiadási pontján a szállítási rendszerüzemeltető által üzemeltetett mérés számítóművének archív adatait, a gázhónapot követő tárkiolvasáskor saját, a szállítási rendszerüzemeltetővel egyeztetett típusú adathordozón elvinni, mellyel lehetősége nyílik az adatok ellenőrzésére.

3.1.5.4. Mérési adatok gyűjtésének gyakorisága a földgázszállító rendszeren

a) A földgázszállító rendszer betáplálási és kiadási pontjain a mérési adatok leolvasása a szállítási rendszerüzemeltető telemechanikai rendszerének segítségével történik.
b) A gázhónap lezárását követően legkésőbb a gázhónapot követő hónap 5. munkanapjáig a földgázszállító vezeték betáplálási-kiadási pontjain a szállítási rendszerüzemeltető, az érintett rendszerhasználó, vagy hivatalos megbízottjaik helyszíni tárkiolvasást végeznek.

3.1.5.5. Mérés a földgázelosztó rendszeren

3.1.5.5.1. Mérés a betáplálási pontokon

a) A földgázelosztó a szállítási rendszerüzemeltetőtől a gázátadó állomás kiadási pontján veszi át földgázelosztás céljára a földgázszállító vezetéken szállított földgáz mennyiséget.
b) A földgázelosztó által átvett gázmennyiség mérése a gázátadó állomáson a szállítási rendszerüzemeltető által üzemeltetett mérőrendszerrel történik.
c) A szállítási rendszerüzemeltető a földgázszállító rendszer kiadási pontján (amely azonos a földgázelosztó hálózat betáplálási pontjával) a földgáz mennyiségének, nyomásának és hőmérsékletének mérésére alkalmas mérőeszközöket üzemeltet.
d) A szállítási rendszerüzemeltető a földgázszállító rendszer kiadási pontján köteles a napi gázminőségi adatszolgáltatást teljesíteni és a földgáz minőségét bizonylatolni a kapcsolódó rendszerüzemeltető részére.
e) A földgázelosztó jogosult saját rendszerén ellenőrző mérőrendszert kiépíteni, illetve üzemeltetni.

3.1.5.5.2. Mérés a kiadási pontokon

a) A földgáz mennyiségének elszámolási mérésére a földgázelosztók mennyiségmérő rendszereket alkalmaznak.
b) Az elszámolási mennyiségmérő rendszereket a földgázelosztók üzletszabályzatukban foglaltak szerint üzemeltetik, és meghatározott időnként ellenőrzik, illetve ellenőriztetik. Az elvégzett ellenőrzés eredményét a mérésben érintett minden fél számára hozzáférhetővé kell tenni.
c) Az elszámolási mennyiségmérők közül a forgódugattyús és a turbinás gázmérőkre a jelen Szabályzat III. számú mellékletében felsorolt előírásokat kell alkalmazni. A lemezes (membrános) gázmérőknél az MKEH HE 2/1-2006. számú előírásait kell figyelembe venni.
d) A földgázelosztó köteles ellátni a GET rendelkezése szerinti gázmérőket távadat átvitelre alkalmas berendezéssel.
e) Amennyiben a felhasználó nem rendelkezik távadat átvitelre alkalmas mérő rendszerrel, annak napi fogyasztását az egységes, országos, fogyasztási profil alapú elszámolási rendszer segítségével kell megállapítani.
f) Amennyiben a földgázelosztó a GET rendelkezése szerinti gázmérőket nem, vagy csak részben tudja távadat átvitelre alkalmas berendezéssel ellátni, köteles a mérési adatok helyszíni leolvasásáról vagy leolvastatásáról napi gyakorisággal gondoskodni.
g) A földgázelosztó hálózat kiadási pontjain vételező felhasználók mérési adatainak gyűjtése és összesítése a földgázelosztó informatikai rendszerének segítségével vagy helyszíni leolvasással a földgázelosztó által meghatározott gyakorisággal történik az alábbiak szerint:

    i. Távadat átvitelre alkalmas fogyasztásmérő berendezéssel ellátott felhasználási helyeken az órai és napi adatok a Szabályzat 2.6. pontja szerinti adatszolgáltatásban meghatározottak alapján történő megküldésével;
    ii. 20 m^3/óra feletti névleges összteljesítményű fogyasztásmérő berendezéssel ellátott felhasználási helyek esetében (távadat átvitelre nem alkalmas

fogyasztásmérő berendezéssel ellátott felhasználási hely esetén, illetve távadat átvitelre alkalmas fogyasztásmérő berendezéssel ellátott felhasználási hely esetén, ha nem állnak rendelkezésre elszámolásra alkalmas adatok) a tárgyhót követő hónapban a földgázelosztói leolvasási ütemterv szerinti napon történő mérőállással;

iii. 20 m^3/óra vagy az alatti névleges összteljesítményű fogyasztásmérő berendezéssel ellátott felhasználási helyek esetében az elszámolás évi minimum egy alkalommal történő tényleges leolvasással történik. A leolvasás időpontjáról a kereskedőt előzetesen értesíteni kell a földgázelosztónak.

3.1.5.6. Mérés a földgáztároló rendszeren

a) A földgáztároló engedélyes részére a földgáztárolók földgázszállító vezetéki „0” pontjain a földgázszállító vezetékrendszerről a földgáztárolóhoz érkező, illetve földgázszállító vezetéki rendszerre kiadott gázmennyiséget és gázminőséget a szállítási rendszerüzemeltető méri meg. A földgáztároló engedélyes és a szállítási rendszerüzemeltető együttműködési megállapodása tartalmazza azon minőségmérési feladatokat, amelyek elvégzéséről a földgáztároló engedélyes gondoskodik. A rendszerüzemeltetők által végzett/végeztetett földgázminőség méréseknek biztosítani kell a Vhr.-ben[34] foglalt előírásoknak megfelelő minőségű földgáz szabvány szerinti paraméterek igazolhatóságát a rendszerhasználók felé.

b) Azon földgáztárolók esetében, ahol a földgáztermelő közvetlenül kapcsolódik a földgáztároló technológiai rendszeréhez, határfelületi mérések működtetése szükséges. A mérések a helyi műszaki adottságoktól, a gazdasági észszerűségtől és a felek megállapodásától függően, vagy a földgáztároló engedélyes vagy a földgáztermelő végzi. A felosztást a földgáztermelő és a földgáztároló engedélyes között megkötött együttműködési megállapodás rögzíti. A földgáz minőség méréseknek biztosítani kell a Vhr.-ben[35] foglalt előírásoknak megfelelő minőségű földgáz szabvány szerinti paraméterek igazolhatóságát a rendszerhasználók felé.

c) Az elektronikus gázminőség-mérőrendszer adatait kiegészítő labormérések mintavételi helyeinek és mérési gyakoriságának meghatározása – a földgáztároló területén – a földgáztároló engedélyes illetékességi körébe tartozik.

d) A fentieken felül a földgáztároló engedélyes méréssel rögzíti a gázforgalom minden olyan elemét, amelyek a földgáztárolók teljes körű gázforgalmi mérlegének felállításához, illetve a ki- és betárolt gázminőség teljes körű kontrolljához szükségesek.

e) A földgázszállító vezetéki „0” ponti kitárolás esetén a földgáztároló engedélyes a földgáztárolókból kitárolt földgáz minőségéről köteles műbizonylatot kiállítani (nyilatkozni a Vhr.-ben[36] foglalt előírásoknak megfelelő minőségű földgáz szabvány szerinti megfelelőségről) és a jegyzőkönyv részeként a rendszerhasználónak és a szállítási rendszerüzemeltetőnek átadni.

f) A földgázszállító vezetéki „0” ponti betárolás esetében a - rendszerhasználó megbízása alapján, a rendszerhasználó nevében - a szállítási rendszerüzemeltető méri meg a gázminőséget és a földgáztárolóba betáplált földgáz minőségéről köteles

[34] Vhr. 11. sz. melléklet
[35] Vhr. 11. sz. melléklet
[36] Vhr. 11. sz. melléklet

műbizonylatot kiállítani (nyilatkozni a Vhr.-ben[37] foglalt előírásoknak megfelelő minőségű földgáz szabvány szerinti megfelelőségről a mért paraméterek tekintetében) és a jegyzőkönyv részeként a rendszerhasználónak és földgáztároló engedélyesnek átadni.

g) A földgáztermelői átadási ponti kitárolás esetén a földgáztároló a földgáztárolókból kitárolt földgáz minőségéről köteles műbizonylatot kiállítani (nyilatkozni a Vhr.-ben[38] foglalt előírásoknak megfelelő minőségű földgáz szabvány szerinti megfelelőségről) és a jegyzőkönyv részeként a rendszerhasználónak átadni.

h) A földgáztermelő átadási ponti betárolás esetében a - rendszerhasználó megbízása alapján, a rendszerhasználó nevében - a földgáztermelő a földgáztárolóba betáplált földgáz minőségéről köteles műbizonylatot kiállítani (nyilatkozni a Vhr.-ben[39] foglalt előírásoknak megfelelő minőségű földgáz szabvány szerinti megfelelőségről) és a jegyzőkönyv részeként a rendszerhasználónak és a földgáztároló engedélyesnek átadni.

3.1.5.6.1. Mérési adatok gyűjtésének gyakorisága a földgáztároló rendszeren

a) A földgáztárolókhoz kapcsolódó távvezetéki „0” pontok mennyiség mérései esetében a szállítási rendszerüzemeltető órai gyakorisággal, elektronikusan átadja a földgáztároló engedélyes részére a mennyiségi adatokat. Ennél nagyobb gyakoriságot a felek külön megállapodása esetén biztosít a szállítási rendszerüzemeltető. Az elszámolási adatnak tekintett havi „0” ponti forgalmi adatokat a szállítási rendszerüzemeltető havi egyszeri helyszíni leolvasás után jegyzőkönyvben biztosítja a földgáztároló engedélyes részére.

b) A földgáztárolóhoz kapcsolódó távvezetéki „0” pontok minőségmérései esetében a szállítási rendszerüzemeltető napi gyakorisággal, elektronikusan átadja a földgáztároló engedélyes részére az alapvető minőségi adatok (CH összetétel, fűtőérték, égéshő, Wobbe szám, relatív sűrűség, hidrogén, CO_2, és NO_2 tartalom) 24 órás számtani átlagértékét. Ennél nagyobb gyakoriságot a felek külön megállapodása esetén biztosít a szállítási rendszerüzemeltető.

c) A földgáztároló engedélyes az általa az együttműködési megállapodás alapján végzett mérések eredményét, - a mérések gyakoriságának megfelelően - átadja a szállítási rendszerüzemeltető részére.

d) A szállítási rendszerüzemeltető és a földgáztároló engedélyes biztosítják minden földgáztárolót érintő földgázszállító vezetéki „0” pont esetében a földgázminőségének - a Vhr.-ben[40] foglalt előírásoknak megfelelő minőségű földgázra rögzített paraméterekre - az MSZ 10715 szerinti gyakoriságú mérések elvégzését.

e) A földgáztermelő és a földgáztároló engedélyes biztosítják minden földgáztárolót érintő közvetlen termelési átadási pont esetében a földgázminőségének - a Vhr.-ben[41] foglalt előírásoknak megfelelő minőségű földgázra rögzített paraméterekre - az MSZ 10715 szerinti gyakoriságú mérések elvégzését.

f) A földgáztároló engedélyes köteles a kapcsolódó rendszerüzemeltetővel a földgáz átadási-átvételi ponton történő (vagy arra vonatkoztatott) elszámolási méréséről és a

[37] Vhr. 11. sz. melléklet
[38] Vhr. 11. sz. melléklet
[39] Vhr. 11. sz. melléklet
[40] Vhr. 11. sz. melléklet
[41] Vhr. 11. sz. melléklet

mért adatok másik fél számára történő átadásáról megállapodni, amely megállapodást a felek között létrejött együttműködési megállapodásban kell rögzíteni.

g) A méréseknek biztosítania kell az átadott-átvett földgáz mennyiségének és minőségének pontos meghatározását.

h) A földgáztároló engedélyes által a földgáz be- és kitárolása során végzett mennyiség és minőség mérések során – ha azok elszámolási mérésnek, vagy a földgáz minőségét igazoló méréseknek minősülnek – ugyanazon feltételeknek kell megfelelniük, mint a jelen Szabályzat szerint a szállítási rendszerüzemeltető által a földgázszállító vezetékeken alkalmazott mennyiségi és minőségi méréseknek.

i) A betárolási időszakban a földgázszállító rendszer kiadási pontjain a Vhr.-ben[42] foglalt előírásoknak megfelelő minőségű földgáz jellemzőinek méréséről a szállítási rendszerüzemeltető köteles gondoskodni, és a mérési eredményeket a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek, illetve a kapacitáslekötéssel rendelkező rendszerhasználóknak a napi adatszolgáltatás keretében átadni. A d) és e) pontban leírtak alapján a rendszerüzemeltetők az együttműködési megállapodásban ettől eltérően is rendelkezhetnek.

j) A kitárolási időszakban a földgázszállító rendszer betáplálási pontjain a Vhr.-ben[43] foglalt előírásoknak megfelelő minőségű földgáz jellemzőinek méréséről a földgáztároló engedélyes köteles gondoskodni, és a mérési eredményeket a kapcsolódó szállítási rendszerüzemeltetőnek az együttműködési megállapodásban rögzített gyakorisággal, a rendszerhasználóknak napi gyakorisággal átadni. A d) és e) pontban leírtak alapján a rendszerüzemeltetők az együttműködési megállapodásban ettől eltérően is rendelkezhetnek.

k) Azokon a földgáztárolói átadás – átvételi pontokon, ahol a földgáztermelő közvetlenül adja át a földgáztárolónak betárolásra az általa megtermelt földgázt, az átadott földgáz mennyiségének és minőségének mérése a földgáztermelő és a földgáztároló engedélyes között megkötött együttműködési megállapodás alapján történik.

3.1.5.7. A mérőberendezések kalibrálása és ellenőrzése

a) A földgázrendszeren működő mennyiség- és minőségmérő berendezések folyamatos működéséről, mérési pontosságának dokumentálásáról a mérőt üzemeltető rendszerüzemeltető köteles gondoskodni.

b) A mérésre csak kalibrált (használati etalonnal ellenőrzött) mérőberendezések használhatók. A mérőberendezések pontosságát erre a tevékenységre akkreditációval rendelkező szervezetnek kell ellenőriznie. Ha az adott mérőeszköz kalibrálására nincs akkreditációval rendelkező szervezet, akkor egyéb, az adott mérőeszköz kalibrálásában jártas szervezetnek kell végezni a kalibrálást.

c) Érvényes kapacitáslekötéssel rendelkező rendszerhasználó vagy megbízottja, illetve a kapcsolódó rendszerüzemeltető bármikor írásban kérheti a mérésért felelős rendszerüzemeltetőtől a kapacitáslekötésben érintett mérőberendezések soron kívüli ellenőrzését. Kérelem esetén a mérőberendezés helyszíni felülvizsgálatát a mérésért felelős rendszerüzemeltetőnek az ellenőrzést igénylő fél értesítése mellett, az igény bejelentésétől számított egy héten belül meg kell kezdeni. Ha az ellenőrzés azt mutatja, hogy a mérőberendezés pontossága megfelel a vonatkozó magyar szabványoknak és

[42] Vhr. 11. sz. melléklet
[43] Vhr. 11. sz. melléklet

a mérésekre vonatkozó előírásoknak, akkor az ellenőrzés költségét az ellenőrzést kérő fél viseli. Ellenkező esetben az ellenőrzés költsége a mérésért felelős rendszerüzemeltetőt terheli.

d) A mérésben érintett, az adott rendszeren érvényes kapacitáslekötéssel rendelkező rendszerhasználónak, vagy megbízottjának, illetve a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek jogában áll részt venni a mérőberendezések kalibrálásán és ellenőrzésén. Ennek érdekében a mérésért felelős rendszerüzemeltetőnek az ellenőrzés illetve kalibrálás időpontjáról kellő időben értesíteni kell az érintett feleket. Az ellenőrzést, kalibrálást és beállítást azonban a szállítási rendszerüzemeltető, vagy az általa ezzel megbízott szervezet végzi.

e) A mérésben érintett, érvényes kapacitáslekötéssel rendelkező rendszerhasználó, illetve a kapcsolódó rendszerüzemeltető kérheti, hogy a mérésért felelős rendszerüzemeltető a kalibrálást, ellenőrzést követően küldje meg számára a kalibrálás, ellenőrzés eredményéről készült jegyzőkönyvet. A kalibrálással megbízott szervezet által aláírt jegyzőkönyvben rögzített eredmény minden érintett fél számára kötelező érvényű.

3.1.5.8. A mérőberendezés meghibásodása

a) Ha a mérőberendezés vagy annak egyik eleme pontatlanná válik, meghibásodik, vagy a mérési adatok átvitelében fennakadás keletkezik, akkor a mérésért felelős rendszerüzemeltetőnek haladéktalanul gondoskodnia kell a pontatlan vagy hibás mérőberendezés javításának vagy cseréjének megkezdéséről, a mérés helyettesítéséről, valamint a mérési adatok átvitelének helyreállításáról.

b) A mérőberendezés vagy az adatátvitel hibájának megszüntetéséig a rendszerüzemeltető a Szabályzat 2.5.7. pontja szerint számol el kapcsolódó rendszerüzemeltetővel.

3.1.5.9. Mérési hibák kezelése

a) A mérőberendezés hibás állapotában a mérőberendezések átadott/átvett földgáz mennyiségét a következő módok egyikével kell meghatározni, az érintett felek megállapodása szerint:

   i. a hibás mérőberendezés kalibrálása, ellenőrzése során meghatározott hiba figyelembevételével, nulla hibára korrigálva;
   ii. a szóban forgó időszakhoz hasonló időszakban mért gázmennyiség alapján, amikor a mérőberendezés hibátlanul üzemelt;
   iii. a hibás mérőberendezéstől függetlenül működő, azonos gázáramot mérő másik mérőberendezés alapján, ha van ilyen mérőberendezés.

b) Ha a hibás mérés időtartama nem ismert, akkor a hibás mérés időtartamát a legutolsó jegyzőkönyvvel lezárt elszámolási időszak óta eltelt idő egészének kell tekinteni.

c) A mérési hibák kezelésének részletes módszerét az együttműködési megállapodások, valamint a rendszerhasználati szerződések tartalmazzák.

3.1.6. Üzemeltetési feltételek

3.1.6.1. Termelési nyomások biztosítása

A földgáztermelők a kapcsolódó rendszer irányába kötelesek a mindenkori üzemeltetési nyomáson, maximum a kapcsolódó engedélyezési nyomásáig biztosítani a betáplálást, amelynek értékét betáplálási pontonként az együttműködési megállapodásban kell rögzíteni.

3.1.6.2. Szállítási rendszerüzemeltetőhöz kapcsolódó részletszabályok

3.1.6.2.1. Földgázszállítási rendszer üzemeltetési feltételei

a) A földgázszállító rendszer teljes egészére a távfelügyelet megléte.
b) A távfelügyeleti rendszer folyamatos, napi 24 órán keresztül történő üzemeltetése.
c) Ügyeleti-készenléti rendszer folyamatos fenntartása.
d) Olyan karbantartási rendszer alkalmazása, amely biztosítja a meghibásodások, üzemzavarok megelőzését, valamint a rendszer megfelelő műszaki és biztonsági állapotát.
e) A rendszer berendezéseinek, eszközeinek időszakos ellenőrzése. Meghibásodások lehetőleg legrövidebb időn belül történő elhárítása.
f) Meghibásodások, üzemzavarok elhárítására alkalmas gépekkel, berendezésekkel, anyagokkal, tartalék alkatrésszel, megfelelő képzettségű szakemberállománnyal, illetve műszaki utasításokkal, vagy az ezt biztosító beszállítói szerződésekkel kell rendelkezni.
g) Földgázszállító rendszeren történő rendkívüli események, meghibásodások, üzemzavarok kezelésére, nyilvántartására azok későbbi kielemzésére szolgáló rendszer fenntartása.
h) A szállítási rendszerüzemeltető a földgázszállító rendszer üzemeltetése során köteles figyelembe venni és betartani a GET, a Vhr. és a kapcsolódó rendeletek, a Szabályzat, a Bányatörvény és a kapcsolódó miniszteri rendeletek, valamint minden egyéb, a tevékenységéhez kapcsolódó biztonsági, környezetvédelmi stb. jogszabály/szabályzat előírásait.
i) A szállítási rendszerüzemeltető a rendszer üzemeltetéséhez szükséges következő műszaki feltételeket biztosítja:

    i. folyamatosan gondoskodik a földgázszállító rendszer üzembiztonságáról, karbantartásáról. Ennek érdekében jogosult a Vhr. vonatkozó rendelkezései[44] karbantartást, rekonstrukciós és fejlesztési feladatot végezni a földgázszállító vezetéken, azok tartozékain és alkotórészein, amennyiben a leállásokat előre bejelentette;
    ii. a leállás elkerülése érdekében alkalmazható egyedi műszaki eljárások lehetőségét a Szabályzat 3.1.9.2. a) pontja tartalmazza;
    iii. ennek érdekében a minőségirányítási rendszerével összehangolt karbantartási rendszerrel rendelkezik;
    iv. üzemzavar elhárítására alkalmas készenléti szolgálattal rendelkezik. Üzemzavar esetén minden olyan intézkedést haladéktalanul megtesz, amely a

[44] Vhr. 94. § (1)

szerződéses kötelezettségeinek fenntartásához és a hiba elhárításához szükséges;

v. üzembiztos és jelen a Szabályzat III. számú mellékletében meghatározott pontosságú mérési rendszerrel (gázmennyiség, gázminőség, nyomás, hőmérséklet) rendelkezik, amelyek minden betáplálási-kiadási pont vonatkozásában biztosítják a szükséges paramétereket;

vi. a földgázszállító rendszer, illetve földgázszállító vezeték üzemeltetője összehangolja a gázszünettel vagy a földgázszállító vezeték kapacitásainak ideiglenes csökkentésével járó karbantartásait, rekonstrukciós és fejlesztési feladatait a kapcsolódó rendszerek üzemeltetőivel.

3.1.6.2.2. Az üzemzavar elhárítása a földgázszállító rendszeren

a) A szállítási rendszerüzemeltető köteles a GET vonatkozó rendelkezése[45] szerint a földgázszállító rendszeren bekövetkező üzemzavar haladéktalan elhárítására alkalmas készenléti szolgálatról gondoskodni.

b) Ennek érdekében köteles:

   i. 24 órás diszpécserszolgálatot tartani;

   ii. a veszélyhelyzet megszüntetésére alkalmas ügyeleti-készenléti szolgálatot üzemeltetni;

   iii. az üzemzavar dokumentálására, értékelésére alkalmas nyilvántartást vezetni.

c) Az üzemzavar észlelését követően a szállítási rendszerüzemeltető diszpécserszolgálata köteles behatárolni annak mértékét és a rendszerre való várható hatását.

d) A készenléti szolgálat köteles a veszélyhelyzet elhárítását haladéktalanul megkezdeni. A szállítási rendszerüzemeltető az üzemzavar elhárítás egyes fázisának elvégzésére vállalkozókat vonhat be.

e) A szállítási rendszerüzemeltető a kialakult üzemzavarról és annak a rendszerre kifejtett hatásáról, az üzemzavar elhárításának fejleményeiről haladéktalanul és folyamatosan tájékoztatja a szállítási rendszerirányítót.

f) Az üzemzavarok esetén a szállítási rendszerüzemeltetőt neki fel nem róható okok miatt pótdíjfizetési és kapacitásdíj visszafizetési kötelezettség nem terheli. Amennyiben az üzemzavar érint közvetlen szállítóvezetéki felhasználót, földgáztermelőt vagy kapcsolódó rendszerüzemeltetőt és fennáll annak veszélye, hogy felhasználói vételezés csökkentésére kerülhet sor, abban az esetben a szállítási rendszerüzemeltető az érvényes együttműködési megállapodásokban szabályozott módon köteles az érintettek értesítését elvégezni.

g) Amennyiben az üzemzavar elhárítás során felhasználói vételezés csökkentésre kerül sor, az országos szintű egységes korlátozási besorolás szerint kell eljárni.

h) A szállítási rendszerüzemeltető a korlátozás elrendelését követően a rendszeregyensúly fenntartásának érdekében élhet az újranominálási javaslatával a rendszerhasználók irányába. A Szabályzat 2.2.3. pontja alapján a rendszerhasználók élhetnek az újranominálás lehetőségével.

[45] GET 86. § (8)

i) Amennyiben regionális korlátozásra kerül sor, az érintett rendszeren a felhasználók egy része ellátható, abban az esetben az alábbiak figyelembevételével kell eljárni:

   i. megszakítás rendelhető el az üzemzavarral érintett térségben;
   ii. korlátozás rendelhető el, amennyiben a felhasználók bizonyos része ellátható az aktuális korlátozási sorrendben előrébb álló felhasználók korlátozása esetén. Ebben az esetben a Szabályzat 4.3. pontja alapján kell eljárni.

j) A szállítási rendszerirányító az üzemzavar kialakulásából fakadó korlátozásról, annak okairól a korlátozás feloldásától számított 8 napon belül köteles jelentést küldeni a Hivatal irányába a GET vonatkozó rendelkezése[46] szerint.

3.1.6.3. Földgázelosztóhoz kapcsolódó részletszabályok

3.1.6.3.1. Földgázelosztó rendszer üzemeltetési feltételei

a) A földgázelosztó az üzemeltetés során az alábbi feltételeket biztosítja:

   i. gondoskodik a földgázelosztó rendszer üzembiztonságáról és karbantartásáról, melynek érdekében a földgázszállító vezetéki éves karbantartással, rekonstrukcióval és fejlesztéssel kapcsolatos leállással összhangban, azzal egy időben gázátadó állomásonként évente legfeljebb 1 alkalommal max. 48 órára, illetve adott évben nem tervezett földgázszállító vezetéki gázszünettel járó földgázelosztói karbantartás esetén gázátadó állomásonként évente legfeljebb 1 alkalommal, max. 24 órára gázszünetet tarthat a földgázelosztó rendszeren;
   ii. a földgázszállító vezetéki karbantartással, rekonstrukcióval és fejlesztéssel egy időben végzett elosztóvezetéki karbantartást követően a földgázelosztó max. 8 órán belül újraindítja és helyreállítja a földgázelosztó rendszeren a szolgáltatást;
   iii. a hálózat üzemeltetési és karbantartási feladatokra minőségbiztosítási rendszert működtet;
   iv. üzemzavar elhárításához – megfelelő technikai felszereltséggel, ügyeleti-készenléti szolgálattal rendelkezik. Üzemzavar esetén minden olyan intézkedést megtesz, amely a szerződéses kötelezettségének fenntartásához, a hiba szakszerű elhárításához szükséges;
   v. biztosítja a földgázelosztói rendszer kiadási pontjain a mérések üzemszerű rendelkezésre állását;
   vi. a földgázelosztó rendszer, illetve elosztóvezeték üzemeltetők összehangolják karbantartásaikat a kapcsolódó rendszerek üzemeltetőivel;
   vii. a rendszerhasználó kérésére ellátási javaslatot tesz a gázszünet alatt vételezni kívánó azon rendszerhasználók részére, akik igénylik ezen időszakra is a földgázellátást és vállalják az ellátásához szükséges provizórikus rendszer kiépítésének többletköltségét.

[46] GET 98/A..§ (7)

3.1.6.3.2. Az üzemzavar elhárítása a földgázelosztó rendszeren

a) A földgázelosztó köteles a földgázelosztói rendszeren bekövetkező üzemzavar haladéktalan elhárítására alkalmas ügyeleti szolgálatról gondoskodni.
b) Ennek érdekében köteles 24 órás diszpécserszolgálatot tartani és a veszélyhelyzet megszüntetésére alkalmas ügyeleti-készenléti szolgálatot üzemeltetni. Az üzemzavar dokumentálására, értékelésére alkalmas nyilvántartást vezetni.
c) A földgázelosztó üzletszabályzatában köteles szabályozni:

   i. az ügyeleti-készenléti szolgálat szervezeti felépítését;
   ii. a bejelentett vagy feltárt üzemzavar fogadásának módját, nyilvántartását;
   iii. az eljárás során elvégzendő teendőket;
   iv. a felhasználók ellátásában résztvevő engedélyes kiértesítésének rendjét;
   v. a felhasználók kiértesítésének módját.

d) Az ügyeleti szolgálat köteles a veszélyhelyzet elhárítását haladéktalanul megkezdeni. A földgázelosztó az üzemzavar elhárítás egyes fázisának elvégzésére vállalkozókat vonhat be. A gáztalanítási és gáz alá helyezési munkákat csak a földgázelosztó végezheti.
e) A földgázelosztó a kialakult üzemzavarról és annak a rendszerre kifejtett hatásáról, az üzemzavar elhárításának fejleményeiről haladéktalanul és folyamatosan tájékoztatja a szállítási rendszerirányítót.
f) Ha az üzemzavar elhárítás során felhasználói vételezés csökkentésre kerül sor, és a szállítási rendszerirányító a 3.1.6.2.2. pont szerinti korlátozást rendel el, akkor a korlátozási besorolás szerint kell eljárni.
g) A földgázkereskedő és a teljesítménydíjas felhasználó szerződésében rögzíteni kell a földgázelosztó és a teljesítménydíjas felhasználók együttműködését üzemzavar esetén.
h) A földgázelosztó és rendszerhasználó közötti rendszerhasználati szerződésben rögzíteni kell az együttműködést üzemzavar esetén.
i) Ha a felhasználó célvezetékkel kapcsolódik a földgázelosztói rendszerre, a földgázelosztó és a nyilvántartásba vett felhasználó együttműködési megállapodást köteles kötni az üzemzavar és a válsághelyzet esetén szükséges teendőkre vonatkozóan.

3.1.6.4. Földgáztárolóhoz kapcsolódó részletszabályok

3.1.6.4.1. Földgáztároló rendszer üzemeltetési feltételei

a) A földgáztároló engedélyes köteles tevékenysége vonatkozásban:

   i. a mérő és adatátviteli eszközöket üzemeltetni, azok felügyeletét biztosítani;
   ii. a karbantartást és üzemzavar elhárítást irányítani;
   iii. műszaki irányító szolgálatot működtetni.

b) A földgáztárolók műszaki sajátossága miatt betárolás és kitárolás csak akkor lehetséges, ha a napi nominálások összege eléri vagy meghaladja a földgáztároló engedélyes által közzétett minimális be-, illetve kitárolási napi földgázforgalmat. Ezért

a rendszerhasználó nominálását a földgáztároló engedélyes csak abban az esetben fogadja be, amennyiben az adott gáznapra összesen nominált mennyiség legalább egyenlő a betárolási, illetve kitárolási feladat végrehajtásához minimálisan szükséges mennyiséggel.

c) A földgáztároló engedélyes működési engedélyében meghatározott egyes földgáztárolók ki- és betárolási időszakai átmenetileg, rövid időre átfedésbe kerülhetnek, ha az ellátási célból szükséges.
d) A betárolási és kitárolási időszakok között minden esetben karbantartási (átállási) szünet szükséges. Ezek várható időtartamát földgáztárolónként és időszakonként a földgáztároló engedélyes az internetes honlapján közzéteszi. Az egynél több földgáztárolót üzemeltető földgáztároló engedélyesnek az időszakok közötti átállási időszakban is biztosítania kell rugalmasságot, valamint gondoskodnia kell arról, hogy a karbantartásokat ne minden földgáztárolónál végezze azonos időszakban, azaz a ki- és betárolási igény közel folyamatosan kiszolgálható legyen.
e) Az időegység alatt a földgáztárolóba be- és kitárolható gázmennyiség a földgáztároló töltöttségének és a földgáztárolóhoz kapcsolódó vezetéken lévő gáznyomás függvénye.
f) A földgáztároló engedélyes az egyesített földgáztárolói rendszer betárolásra és kitárolásra vonatkozó műszaki információit az internetes honlapján folyamatosan közzéteszi.
g) Amennyiben a kapcsolódó rendszerüzemeltető nem a szerződött gáznyomást biztosítja a földgáz betáplálási-kiadási ponton, a betárolási feladat nem szerződésszerű teljesítéséért a földgáztároló engedélyes nem felelős.

3.1.6.4.2. A földgáztároló engedélyes párnagáz pótlása és havi elszámolása

a) Tekintettel a földgáztárolók műszaki sajátosságára, a földgáztárolási tevékenység velejárója lehet, hogy a kitárolási ciklusban a kitárolt mobil gázzal együtt kényszerű párnagáz és kondenzátum termelés is történik. A kényszerű kitermelés miatt a földgáztárolók biztonságos működését segítő párnagáz mennyisége csökken, amit folyamatosan pótolni kell. A kényszerű termelés során kitermelt párnagáz mennyisége számítással meghatározható. A számítási módszert a földgáztároló engedélyes üzletszabályzata rögzíti.
b) A földgáztároló engedélyes a kitermelt párnagáz mennyiségét folyamatosan visszapótolja. A rendszerhasználó kiválasztása - akivel a földgáztároló engedélyes szerződést köt a földgáz megvásárlására - pályáztatás útján, átlátható módon történik a Vhr. vonatkozó előírásainak[47] megfelelően. A kitermelt párnagáz pótlására vonatkozó elszámolás a földgáztároló engedélyes és a rendszerhasználó között havonta történik.

3.1.6.4.3. Az üzemzavar elhárítás a földgáztároló rendszeren

a) Amennyiben a földgáztárolói rendszeren üzemzavar történik, akkor a földgáztároló engedélyes haladéktalanul írásban értesíti a szállítási rendszerirányítót, a kapcsolódó rendszerüzemeltetőt, valamint a rendszerhasználót. Az értesítés módját az együttműködési megállapodások és a földgáztárolási szerződések szabályozzák.

[47] Vhr. 82. §

b) A földgáztároló engedélyes haladéktalanul köteles intézkedni az üzemzavar elhárításról és a földgáztárolási szolgáltatás mielőbbi helyreállításáról.
c) A biztonsági földgáztárolást végző engedélyes a válsághelyzet esetére az üzemeltetés fokozott felügyeletét biztosító, rendkívüli eljárás és utasítási rendet dolgoz ki.

3.1.7. Szagosítás

a) A földgáz szagosítása a szállítási rendszerüzemeltető kötelezettsége kivéve, a földgázszállító és földgázelosztó rendszerbe történő közvetlen földgáztermelői betáplálás esetén a betáplált földgáz szagosításáról a földgáztermelő a szállítási rendszerüzemeltetővel megállapodást köt, vagy a szagosításról maga köteles gondoskodni.
b) A földgázszagosítási szolgáltatást a földgázszállító rendszeren a szállítási rendszerüzemeltető a mindenkori vonatkozó szabványokban és az üzletszabályzatában előírtaknak megfelelően a földgázszállító rendszer gázátadói kiadási pontjain biztosítja.
c) A szállítási rendszerüzemeltető a szagosítóanyag beadagolását központi, valamint egyedi szagosító egységekkel végzi.
d) A szállítási rendszerüzemeltető a beadagolt szagosító anyag mennyiségét szagosító egységenként ellenőrzi és dokumentálja. A földgázszállító rendszerhez kapcsolódó rendszerüzemeltető a szagszintet a saját rendszerén ellenőrzi és dokumentálja az MSZ-09-74.0011 szabványban leírt módon. A földgázelosztó köteles gondoskodni arról, hogy a kapcsolódó földgázelosztói rendszereken a szagszintet ellenőrizzék, és nem megfelelőség esetén arról visszajelzés érkezzen a szállítási rendszerüzemeltető számára. A földgázelosztók a szaghatás megfelelőségét ellenőrzik, dokumentálják, és 5 évre visszamenőleg archiválják.
e) A szállítási rendszerüzemeltető szagszint mérésekkel időszakosan ellenőrzi a földgázszállító rendszer központilag szagosított rendszerén kijelölt betáplálási-kiadási pontjain a szagosítás megfelelőségét.
f) Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető műszaki hiba következtében tartós szagosítás kiesést vagy jelentős túlszagosítást feltételez, akkor a kapcsolódó rendszerüzemeltető diszpécserszolgálatát/képviselőjét haladéktalanul értesíti.
g) A szállítási rendszerüzemeltető az üzletszabályzatában rögzített módon mennyiségarányos szagosítást végez a téli és a nyári szagosítási normának megfelelően.
h) A kapcsolódó rendszer fizikai sajátosságaiból adódóan az üzletszabályzatban rögzítettől eltérő szagosító anyag beadagolás mértékét a szállítási rendszerüzemeltető a MER-ben a honlapján publikálja.
i) A szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzatában rögzítettől eltérő beadagolási norma beállítását a szagszint mérések alapján, továbbá a rendszerhasználónak, vagy a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek erre vonatkozó külön, műszakilag indokolt kérése, kezdeményezése esetén módosítja.
j) A földgáz szagosításáért a rendszerhasználó részére a Hivatal határozata szerinti szagosítási díjat kell felszámítani a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzatban foglalt feltételeknek megfelelően.
k) Abban az esetben, ha az együttműködő földgázrendszeren több szállítási rendszerüzemeltető működik, a szagosítási rendszerüket kötelesek a szállítási rendszerirányító koordinációjával összehangolni.

l) Szagosított gáz földgázárolóba történő forgalmazása esetén a kitároláskor alkalmazott rászagosítási normát egyedi mérések alapján kell meghatározni, oly módon, hogy a rászagosítás utáni együttes szagszint feleljen meg az f) pontban előírtaknak.
m) A földgázelosztó a szagosító anyag mennyiségének ellenőrzésére saját mérőberendezést üzemeltethet.

3.1.8. Telemechanikai rendszerhez kapcsolódó szabályok

a) A Telemechanikai Rendszer (TM) a földgázszállítási és földgázelosztási technológián elhelyezett távadók, az azok jeleit, jelzéseit kezelő/feldolgozó intelligens terepi berendezések (műszerek), kommunikációs eszközök és szolgáltatások halmaza, valamint az ezek irányítását ellátó SCADA rendszer összessége. A SCADA számítástechnikai eszközök, programok és adatbázisok specifikus feladatok ellátására alkotott együttese.
b) Információkinyerés a fenti adatforgalom adatainak lehívását (esetleg tárolását), valamint a telemechanika üzemállapotait megjelenítő helyi jelzéseket jelenti.
c) A TM rendszer feladata gyors, egyértelmű, az adott helyzetben szükséges mélységű áttekintést biztosítani a rendszerüzemeltető részére a felügyelt technológia felett, és megadni a rendszerüzemeltető számára a döntésekhez szükséges információkat és beavatkozási lehetőségeket.

3.1.8.1. Szállítási rendszerüzemeltető távfelügyeleti rendszere

a) A szállítási rendszerüzemeltetőnek a földgázszállító vezetékrendszeren működő TM rendszerrel és annak folyamatos üzemeltetésére alkalmas személyzettel és technikai háttérrel kell rendelkeznie, amely biztosítja:

    i. a TM hardver és szoftver, valamint az adatátviteli rendszer legalább 99,97%-os rendelkezésre állását;
    ii. számítása a terepi műszerezés és kommunikáció esetén: (8760-T)/8760, ahol T= a kieső órák száma;
    iii. a SCADA esetében: T=2.6 a kieső órák száma a rendszerfelügyelet szempontjából kritikus fontosságú üzleti funkciók (adatgyűjtés, beavatkozások, adatmegjelenítés) vonatkozásában. Nem befolyásolja a rendelkezésre állást az az üzemmód, amikor a SCADA rendszer tartalék eszközeinek igénybevételével biztosított az üzleti funkciók kiszolgálása;
    iv. a hosszú távú archiválásra kijelölt adatok biztonságos tárolását legalább 5 év időtartamban.

3.1.8.2. Földgázelosztó távadat-átviteli rendszere

A földgázelosztó biztosítja:

    i. a távadat-átviteli rendszer adatainak rendelkezésre állását;
    ii. a gyűjtött adatok biztonságos tárolását legalább 5 év időtartamban.

3.1.8.3. Felhasználók távleolvasása

a) A földgázelosztó – eltérő megállapodás hiányában – térítésmentesen köteles biztosítani és felszerelni fogyasztásmérő berendezést, jeltovábbításhoz szükséges telemechanikai rendszert és korrektort a GET vonatkozó rendelkezéseivel[48] összhangban.
b) A földgázelosztók kötelesek olyan mérési távleolvasási rendszert kiépíteni és működtetni, amely alkalmas a rendszerükön lévő, távadat átviteli berendezéssel ellátott mérők órai fogyasztási adatainak a napon belüli és napi allokálási ütemtervnek megfelelő gyakoriságú továbbítására, fogadására és feldolgozására.
c) A távleolvasott mérőberendezésnek képesnek kell lennie órai és napi allokációhoz szükséges adatok szolgáltatására.
d) A földgázelosztó köteles a felhasználók részére a távadat-átviteli rendszer által szolgáltatott mérési adatokhoz hozzáférést biztosítani.
e) Amennyiben a felhasználó vagy a földgázkereskedő a műszakilag indokoltnál költségesebb berendezés felszerelését rendeli meg, úgy erről a földgázelosztó és az érintett felhasználó köteles megállapodást kötni, továbbá a földgázelosztó jogosult az ezzel felmerülő igazolt többletköltségeit a felhasználó felé érvényesíteni.
f) A távleolvasási berendezés megbízhatóságát az a szállítási rendszerüzemeltető vagy földgázelosztó ellenőrizheti, akinek a rendszerére a felhasználó csatlakozott.

3.1.8.4. Távleolvasási rendszerrel szemben támasztott követelmények

a) A földgázelosztó a távleolvasási rendszer üzembiztonságát a gáznapi mennyiségi adatok rendelkezésre állására vonatkozó mutatószám meghatározásával jellemzi.
b) A rendelkezésre állás azt mutatja meg, hogy a földgázelosztó felhasználói távleolvasási rendszerében működő összes releváns adatküldő és -fogadó eszközállományt alapul véve a vizsgálatot megelőző időszakban milyen arányban álltak rendelkezésre megfelelő időben a mért napi mennyiségi adatok.
c) A földgázelosztók a földgázelosztó rendszeren működő felhasználói távleolvasási rendszerek rendelkezésre állási mutatószámát 97%-ban kötelesek biztosítani.
d) Számítása:

$$Z-T/Z$$

ahol:

Z: A vizsgálatot megelőző 365 napi Zt értékek összege.

Zt: Az elszámolás szempontjából releváns távadatátviteli eszközök darabszáma az adott t gáznapon.

T: A vizsgálatot megelőző 365 napi Tt értékek összege.

Tt: A kieső távadatátviteli eszközök darabszáma az adott t gáznapon. Kieső távadatátviteli eszköznek minősül minden olyan távleolvasási eszköz, amelyek esetében az előző gáznapra vonatkozó órai adatok nem állnak rendelkezésre a napi allokálás elvégéséhez.

e) A földgázelosztóra vonatkozó, c) pont szerinti éves rendelkezésre állási mutatószámokat minden gázév első gázhónapjának végéig – az előző gázév

[48] GET 100/A. § (2) bekezdés

tekintetében - a földgázelosztók aktualizálják és a rendszerhasználók számára hozzáférhetővé teszik.

f) Amennyiben nem érkezik adat a távadat-átviteli rendszerbe, úgy a földgázelosztók az órai mért adatok pótlására az alábbi helyettesítési eljárást alkalmazzák:

   i. A 4 órát meg nem haladó mérés kiesés esetén az előző órai gázmennyiséget kell figyelembe venni.
   ii. A 4 órát meghaladó mérés kiesés esetén az előző nap hasonló időszakának figyelembevételével kell a mennyiségeket meghatározni.
   iii. Amennyiben az előző nap eltérő jellegű (munka, vagy munkaszüneti nap), úgy a legközelebbi hasonló tulajdonságokat hordozó nap adatai az irányadóak.

g) A rendszerhasználók részére az Adatcsere Szabályzatban szereplő gyakorisággal és tartalommal küld órai mérési adatokat a földgázelosztó.

h) Amennyiben a mérő vagy a térfogat korrektor a mérési adatokat nem gáztechnikai normál köbméterben szolgáltatja, úgy az alábbi átszámítási eljárás alkalmazása szükséges az órai mérési adatok rendszerhasználók részére történő adatszolgáltatása esetén:

   i. Napon belüli adatszolgáltatások esetén a földgázelosztói üzletszabályzatok előírásainak megfelelően történik a gáztechnikai normál m^3-re történő átszámítás. A nm^3 meghatározásához szükséges paraméterek:
      - hőmérséklet: HungaroMet által adott napra előre jelzett,
      - légköri nyomás: HungaroMet által szolgáltatott előző napi tény,
      - mérési nyomás: a mérési helyen lévő gáz túlnyomása.
   ii. Napi adatszolgáltatás esetén a rendelkezésre álló tény adatok alapján kerül meghatározásra a mennyiség. Amennyiben nem áll rendelkezésre korrigált órai fogyasztás, akkor az üzemi fogyasztás publikálandó.

i) Az energiatartalom meghatározása az adatcsere vonatkozó szabályainak megfelelően történik.

   i. Napon belüli adatszolgáltatások esetén a kWh meghatározásához szükséges paraméterek:
      - fűtőérték: MER adatszolgáltatása alapján,
      - arányszám: MER adatszolgáltatása alapján számított
   ii. Napi adatszolgáltatás esetén a rendelkezésre álló tény adatok alapján kerül meghatározásra a mennyiség.

3.1.9. Karbantartás

3.1.9.1. Leállási ütemterv készítése, földgázszünettel járó munkák összehangolási rendje

a) Az együttműködő földgázrendszeren – a földgáztárolók kivételével – földgázszünettel járó karbantartási, rekonstrukciós, fejlesztési munkálatok az április 15. és október 15. közötti időszakban végezhetők, kivéve az előre nem tervezhető és a jogszabályban meghatározott eseteket. A felhasználó írásbeli kérése alapján, a szállítási

rendszerüzemeltetővel, földgázelosztóval lefolytatott egyeztetés szerint a földgázszünettel járó munka ettől eltérő időpontban is elvégezhető, amennyiben az érintett rendszerüzemeltető az eljárásrendnek megfelelő időben írásban nyilatkozik arról, hogy a módosítás más felhasználó ellátását nem érinti, vagy az időpontot minden érintett felhasználó az érintett rendszerüzemeltető felé adott nyilatkozatában írásban elfogadja.

b) A földgáztárolók földgázszünettel járó karbantartására a tárolási ciklusok között, jellemzően az április 1. – április 14. és az október 1. – október 14. időszakokban kerül sor. A földgáztároló engedélyes a szolgáltatásait igénybe vevő, szerződéses partnereivel való egyeztetést követően – tekintettel a földgáztárolói forgalmazási igényekre és a várható ciklusváltásokra, továbbá a karbantartást végrehajtani képes vállalkozók rendelkezésre állására – határozza meg a földgázszünettel járó karbantartásai időszakát. Ezen időszakok a fenti, jellemző időszakokon részben vagy teljes időtartamban kívül eshetnek.

c) A Vhr. vonatkozó rendelkezése[49] értelmében az alábbi eljárásrend figyelembevételével kell az éves leállási terv összeállítását végrehajtani:

   i. Az elosztói rendszerről ellátott felhasználók az őket ellátó rendszerhasználón keresztül az éves leállási tervüket, a leállási időpontokra tett javaslataikat a megelőző év december 1-ig küldik meg a földgázelosztó részére;
   ii. A rendszerüzemeltetők, közvetlen szállítóvezetéki felhasználók vagy az őket ellátó rendszerhasználók az éves leállási tervüket a megelőző év december 15-ig küldik meg a szállítási rendszerüzemeltető részére;
   iii. A szállítási rendszerüzemeltető a terv összeállításakor a rendszerüzemeltetők leállási időpontjait lehetőség szerint figyelembe veszi;
   iv. A szállítási rendszerüzemeltető éves leállási tervét január 15-ig közzéteszi az internetes honlapján;
   v. A szállítási rendszerüzemeltető a közvetlen szállítóvezetéki felhasználókat, a földgázelosztók a földgázelosztó rendszerről ellátott felhasználókat és az érintett engedélyeseket kötelesek tájékoztatni a gázszünet kezdetéről és végéről, valamint a szükséges biztonsági intézkedésekről a GET rendelkezései[50] alapján.
   vi. A v. bekezdés szerinti tájékoztatást a GET rendelkezései[51] alapján a szüneteltetés kezdő időpontját
      - elosztói tervszerű megelőző karbantartás esetén legalább 3 hónappal,
      - a szállítási rendszerüzemeltető karbantartási, felújítási és fejlesztési feladatai esetén legalább 42 nappal,
      - egyéb esetben legalább 15 nappal

      megelőzően kell megadni az érintett felhasználók és engedélyesek részére.

d) A földgázszállítási kapacitások csökkenésével/leállással járó munkálatokról a szállítási rendszerüzemeltetőnek a következő adatokat kell közzétenni:

   i. a munka azonosító kódja;

[49] Vhr. 94. §
[50] GET 78 § (2)
[51] GET 78 § (2)

ii. az érintett gázipari objektum kódja;
iii. a földgázszállítási kapacitáscsökkentés/ gázszünet kezdete;
iv. a földgázszállítási kapacitáscsökkentés/gázszünet vége;
v. az érintett földgázelosztó/közvetlen szállítóvezetéki felhasználó kódja.

e) A földgázelosztó az alábbi adatokat köteles a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformjára feltölteni január 15-ig (amelyhez a szállítási rendszerüzemeltető a határidőt 5 munkanappal megelőzően elérhetővé teszi az érintett földgázelosztó számára az Informatikai Platformján a c) pont szerint összeállított, publikálni kívánt leállási tervét):

i. a karbantartási, rekonstrukciós, fejlesztési munkálat a földgázelosztói rendszerről ellátott felhasználót érint-e;
ii. felhasználói gázszünet kezdete;
iii. felhasználói gázszünet vége;
iv. érintett felhasználói kör, érintett települések, illetve felhasználók.

f) Amennyiben a földgázelosztó által feltöltött adatok alapján a szállítási rendszerüzemeltető által elvégzendő munka nem érinti a felhasználók földgázzal történő ellátását, akkor az nem minősül a Szabályzat 3.1.6.2.1. i) i. pontjában leírt felhasználói gázszünettel járó karbantartásnak.

3.1.9.2. A földgázrendszer karbantartásának és rekonstrukciójának általános szabályai

a) Amennyiben egy rendszerhasználó egyedi műszaki megoldás (pl. provizórium) alkalmazásával lehetővé kívánja tenni a karbantartás, rekonstrukció és fejlesztés gázszüneteltetés nélküli elvégzését, a rendszerüzemeltetővel egyeztetett módon megteheti, de a megoldás kiépítésének többlet költsége a rendszerhasználót terheli. A rendszerhasználóknak az egyedi műszaki megoldási igényüket február 28-ig kell írásban jelezniük, melynek megvalósítási lehetőségeiről, azok költségeiről és határidejéről a szállítási rendszerüzemeltető 60 napon belül tájékoztatja az igénylő rendszerhasználót.
b) Azon karbantartási, rekonstrukciós és fejlesztési műveleteket, amelyek a földgázszállító rendszer kapacitását ideiglenesen csökkentik, a szállítási rendszerüzemeltető annak jóváhagyását követően internetes honlapján köteles közzétenni.
c) A rendszerüzemeltető a kapcsolódó rendszerüzemeltető karbantartási, rekonstrukciós és fejlesztési munkáiról a tudomásszerzést követően haladéktalanul tájékoztatja az érintett rendszerhasználókat. Ezen munkálatok eredményeként bekövetkező ideiglenes kapacitás csökkenésért, szolgáltatási szünetért a rendszerüzemeltetőt semmilyen felelősség nem terheli. Az a rendszerhasználó, akit a kapacitás csökkenés hátrányosan érint a munkálatokat végző kapcsolódó rendszerüzemeltetőhöz fordulhat kártérítési igényével.

d) A rendszerüzemeltető jogosult a közzétett leállási időpontok megváltoztatására, de a változást és az új időpontot az érintett rendszerek üzemeltetőivel egyeztetnie és a rendszerhasználókat tájékoztatni kell[52].
e) A 24 óránál hosszabb ideig tartó tervezett karbantartás, rekonstrukciós és fejlesztési munkálat során, ha a munkák a tervezettnél előbb befejeződnek és a kapcsolódó rendszerüzemeltető is visszaigazolta a művelettel érintett rendszer rendelkezésre állását, akkor a rendszerüzemeltető jelzi a rendszerhasználók felé a munkálatok előbbi befejeződését és újranominálási lehetőséget biztosít az érintett rendszerhasználók részére.

3.1.9.3. A földgázszállító vezeték karbantartása, rekonstrukciója

a) A szállítási rendszerüzemeltető évente köteles az általa üzemeltetett földgázszállító vezetékre a földgázelosztókkal és a kapcsolódó rendszerüzemeltetőkkel előzetesen egyeztetett leállási időpontok figyelembevételével karbantartási, leállási tervet készíteni, amelynek a következő főbb elemeket kell tartalmaznia:

   i. a földgázszállító vezetékrendszer tisztítási és vizsgálati ütemtervét;
   ii. a földgázszállító vezeték és tartozékainak karbantartási és ellenőrzési tervét;
   iii. a kompresszor állomások karbantartási és ellenőrzési tervét
   iv. a földgázszállító rendszer és tartozékainak rekonstrukciós és fejlesztési feladatait.

b) A szállítási rendszerüzemeltető jogosult olyan, az együttműködő földgázrendszer üzemképességének megőrzése érdekében folytatott karbantartás, rekonstrukció és fejlesztés elvégzésére, amely a földgázszállító szolgáltatás leállásának eredményeként a gázátadó állomás szekunder oldalán évente egy alkalommal - amennyiben a felhasználó földgázzal történő ellátását is érinti -, a Vhr. vonatkozó rendelkezése[53] alapján meghatározott gázátadói üzemszünetet eredményezhet.
c) A szállítási rendszerüzemeltető jogosult a közzétett leállási időtartamot 15 nappal a leállás tervezett időpontja előtt csökkenteni, vagy törölni a Vhr. vonatkozó rendelkezése[54] alapján.
d) A földgázszállító rendszerét érintő tervszerű megelőző karbantartásnak nem minősülő gázszünettel járó munka felmerüléséről:

   i. ha a szállítási rendszerüzemeltető saját érdekből végzi a munkát (rekonstrukció, fejlesztés), akkor egyeztet a kapcsolódó rendszerüzemeltetővel a GET vonatkozó rendelkezése[55] alapján, amint annak ténye ismertté válik, de legalább 15 nappal korábban;
   ii. ha harmadik fél kezdeményezi a munka elvégzését, a kezdeményező köteles az érintettek hozzájáruló nyilatkozatait a szállítási rendszerüzemeltető részére bemutatni a munkák megkezdése előtt legalább 20 nappal korábban. A

[52] Vhr. 94.§ (5)
[53] Vhr. 94. § (1)
[54] Vhr. 94.§ (6)
[55] GET 78. § (2)

hozzájáruló nyilatkozatok mielőbbi beszerzésének érdekében a szállítási rendszerüzemeltető az érintett felek között egyeztetést kezdeményezhet.

3.1.9.4. Az elosztóvezetékek karbantartása és felújítása

a) A földgázelosztó évente az általa üzemeltetett elosztóvezetékre karbantartási, leállási tervet készít, amely tartalmazza:

   i. az elosztóvezetékek és tartozékainak karbantartását;
   ii. a gázfogadó állomások és nyomásszabályozók karbantartását és ellenőrzését;
   iii. az elosztóvezetékek üzemeltetéséhez használt gépek, eszközök, mérőműszerek karbantartását, ellenőrzését.

b) A földgázelosztó az üzemeltetési és biztonsági szempontok figyelembevételével középtávú elosztóvezetéki felújítási (rekonstrukciós) tervet készít.

3.1.9.5. A földgáztárolók karbantartása és felújítása

a) A földgáztároló engedélyes évente köteles az általa üzemeltetett földgáztárolókra karbantartási, leállási tervet készíteni, amely meghatározza a felszínalatti és felszíni berendezések karbantartási időpontjait és a műszaki tartalom fő irányvonalait.
b) A földgáztároló engedélyes a - kapcsolódó rendszerüzemeltetőt és a rendszerhasználót érintő - gázszünettel járó - karbantartások időpontját minden év december 15-ig bejelenti a kapcsolódó rendszerüzemeltető részére. A kapcsolódó rendszerüzemeltető az általa üzemeltetett rendszer karbantartási ütemtervének elkészítésekor a tervezett leállások időpontjának meghatározásához figyelembe veszi.

3.1.9.6. A földgáztermelői technológiák karbantartása és felújítása

a) A földgáztermelő évente köteles az általa üzemeltetett technológiákra karbantartási, leállási tervet készíteni az erre vonatkozó jogszabály alapján.
b) A földgáztermelő a kapcsolódó rendszerüzemeltetőt és a rendszerhasználót érintő gázszünettel vagy kieséssel járó tervezett tevékenységeinek időpontját minden év december 15-ig bejelenti a kapcsolódó rendszerüzemeltető részére. Részleges szigetüzem esetén a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek, teljes szigetüzem tekintetében a szállítási rendszerirányítónak küldi meg minden év december 15-ig a szigetüzemben tervezett, kieséssel járó karbantartások listáját.
c) A földgáztermelő a kapcsolódó rendszerüzemeltetőt és a rendszerhasználót érintő gázszünettel vagy kieséssel járó, előre nem tervezett tevékenységeinek várható időpontját és időtartamát, annak rendelkezésre állásakor haladéktalanul bejelenti a kapcsolódó rendszerüzemeltető felé.

3.2. Csatlakozás

3.2.1. A földgázrendszerhez történő csatlakozás általános feltételei

a) A csatlakozás megvalósításának feltétele, hogy az igénylés megfeleljen a vonatkozó jogszabályok előírásainak, illetve az érintett rendszerüzemeltető üzletszabályzatában foglaltaknak.
b) Amennyiben a földgázelosztó rendszerhez történő csatlakozás az igénylő kérésére a saját költségére valósul meg, a csatlakozási pont tulajdonlását és működtetését, valamint műszaki kialakítását illetően az eszköz tulajdonosának és az érintett földgázelosztónak meg kell egyeznie. Az érintett földgázelosztó a megállapodás alapján kezdeményezi működési engedélyének szükség szerinti módosítását.
c) Az együttműködő földgázrendszerhez történő csatlakozás esetén a csatlakozási pont megvalósításának műszaki tartalmát és az időütemezését a rendszerüzemeltető és a csatlakozni kívánó szereplő közötti csatlakozási szerződésben kell szabályozni.
d) A rendszerüzemeltetők a csatlakozási szerződés létrejöttével kötelesek a csatlakozási szerződés szerinti, a földgázelosztó rendszer (m^3/óra), illetve a földgázszállító rendszer (kWh/óra (25/0°C)) kiadási pontjára értelmezett vásárolt kapacitást a nyilvántartásukban rögzíteni.
e) A földgázszállító rendszerre 2004. előtt csatlakozott felhasználók esetében a vásárolt kapacitás az együttműködési megállapodásban, vagy a csatlakozási szerződésben, vagy a felhasználási helyen rendelkezésre álló kapacitásra vonatkozó dokumentumban rögzített kapacitás (amely alatt nem a lekötött teljesítmény értendő).
f) Azon felhasználónál, akinél a kapacitásigényt részben, vagy egészben csak megszakítható kapacitással lehet kiszolgálni, a vásárolt kapacitást a földgázszállító rendszeren ennek megfelelően részben, vagy egészben megszakíthatóként kell rögzíteni.
g) Az érintett rendszerüzemeltető elutasíthatja a csatlakozási kérelmet, ha:

    i. a csatlakozásnak műszaki akadálya van;
    ii. a csatlakozás jogszabályba ütközik;
    iii. a felhasználói igénnyel jelentkező a csatlakozási díj megfizetését, vagy a csatlakozás külön jogszabályban[56], vagy az érintett rendszerüzemeltető üzletszabályzatában meghatározott feltételeit nem vállalja;
    iv. az igénylő nem rendelkezik a Szabályzat 1.5. pontja szerinti hozzáférési jogosultsággal.

h) A földgáztermelői átadási ponton az átadandó gáz nyomásának biztosítása, mennyiségi és minőségi mérése a földgáztermelő kötelezettsége a saját költsége terhére, a mennyiségi és minőségi mérésére vonatkozó eszközök jogszabály szerint a szállítási rendszerüzemeltető tulajdonába kerül.
i) A rendszerüzemeltető új igény bejelentése esetén ellenőrzi a kapacitás rendelkezésre állását a saját rendszerén. A földgázelosztó rendszerről vételező teljesítménydíjas felhasználó esetén, illetve akkor, amennyiben a földgázelosztó úgy ítéli meg, hogy az új igény kielégítése már meghaladja a szállítási rendszerüzemeltetővel megkötött együttműködési megállapodásban foglalt földgázszállító rendszeri kiadási pont

[56] Vhr. 63-72 §

kapacitását, a földgázelosztó köteles a szállítási rendszerüzemeltetőtől igazolást kérni arról, hogy a szükséges kapacitás a földgázszállító rendszeren rendelkezésre áll. Amennyiben a kiadási pontot túlterheli a földgázelosztó, abban az esetben a felmerülő hibaelhárítási költségeket köteles viselni. Amennyiben a szükséges kapacitások rendelkezésre állnak, a földgázelosztó erről értesíti a leendő felhasználót. Amennyiben a szükséges kapacitás nem áll rendelkezésre, akkor a Szabályzat 3.2.2. pontja szerint kell eljárni.

j) Amennyiben az igényelt kapacitás a földgázelosztó hálózat felhasználó által igényelt felhasználási helyén rendelkezésre áll, de a földgázszállító rendszeren nem áll rendelkezésre a szükséges földgázszállító rendszeri kapacitás, a Szabályzat 3.3. pontja alapján kezdeményezni kell a szállítási rendszerüzemeltetőnél a kiadási pont kapacitásbővítését. A csatlakozás a földgázelosztó rendszeren a földgázszállító rendszeri fejlesztés jóváhagyása esetén, a földgázszállító rendszeri fejlesztéssel összehangoltan végezhető el. Amennyiben gázátadó állomás bővítésén túl földgázszállító rendszeri fejlesztés is szükséges, akkor azt a 10 éves fejlesztési javaslatban szerepeltetni kell, amelynek megvalósítása annak Hivatal általi elfogadása és jóváhagyása után történhet.

3.2.2. Földgázszállító rendszerhez történő csatlakozás

a) A szállítási rendszerüzemeltető az alábbiak szerint köteles elbírálni a hozzá eljuttatott csatlakozási igényt.
b) A csatlakozási igény elbírálásához megvalósíthatósági vizsgálatot kell készíteni, melyben meghatározásra kerülnek a csatlakozás műszaki és pénzügyi feltételei:

   i. Amennyiben az igénylésben szereplő csatlakozás kiépítéséhez szükséges fejlesztés szerepel a 10 éves fejlesztési tervben, és a Szabályzat 3.2.1. g) pontja szerinti elutasítási feltételek nem állnak fenn, a szállítási rendszerüzemeltető azt jóváhagyja.
   ii. Amennyiben a csatlakozási pont kialakításához szükséges fejlesztés nem szerepel a fejlesztési tervben, és a Szabályzat 3.2.1. g) pontja szerinti elutasítási feltételek nem állnak fenn, a szállítási rendszerüzemeltető köteles az igénylővel a csatlakozás lehetséges műszaki és várható előzetes pénzügyi feltételeiről egyeztetni. Abban az esetben, ha az igénylő elfogadja a csatlakozás műszaki és pénzügyi feltételeit, azt a szállítási rendszerüzemeltető köteles a soron következő 10 éves fejlesztési javaslatában szerepeltetni, amennyiben a földgázszállító vezeték vagy kompresszorállomás fejlesztést igényel.

c) A csatlakozási díjból történő finanszírozást a Hivatalhoz benyújtásra kerülő engedélykérelemben szerepeltetni kell.
d) A csatlakozási díj mértéke az engedély kiadását követően válik véglegessé.
e) A csatlakozási pont megvalósíthatóságának lehetőségeit finanszírozási szempontok alapján, az alábbiak figyelembevételével kell a szállítási rendszerüzemeltetőnek vizsgálnia:

   i. szállítási rendszerüzemeltetési díjat növelő csatlakozási pont kialakítása;
   ii. szállítási rendszerüzemeltetési díjat nem növelő csatlakozási pont kialakítása.

f) A részletes szabályozást a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzata tartalmazza.

3.2.3. Földgázelosztó rendszerhez történő csatlakozás

a) A csatlakozási igény elbírálásához megvalósíthatósági vizsgálatot kell készíteni, melyben meghatározásra kerülnek a csatlakozás műszaki és pénzügyi feltételei:

   i. Amennyiben az igénylésben szereplő csatlakozás kielégítéséhez a szükséges szabad kapacitás rendelkezésre áll, és az igény megfelel a csatlakozás általános feltételeinek, továbbá a csatlakozás elutasításának esetei nem állnak fenn, abban az esetben a földgázelosztó az együttműködő földgázrendszerhez történő, a Hivatal határozata szerinti csatlakozási díj megfizetését követően biztosítja a vásárolt kapacitást.
   ii. Amennyiben a csatlakozási pont kialakításához szükséges szabad kapacitás nem áll rendelkezésre a betáplálási-kiadási ponton, de az igény megfelel a csatlakozás általános feltételeinek továbbá a csatlakozás elutasításának esetei nem állnak fenn, a földgázelosztó köteles az igénylővel a csatlakozás lehetséges műszaki és pénzügyi feltételeiről egyeztetni.

b) Amennyiben a gázátadó állomáshoz kapcsolódó rendszeren ellátott felhasználók egyidejűségi tényezővel számított várható kapacitásigénye túllépi a gázátadó állomás technikai kapacitását, a földgázelosztó köteles a megváltozott kapacitásigényről a szállítási rendszerüzemeltetőt tájékoztatni. Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető arról tájékoztatja a földgázelosztót, hogy a szükséges szabad kapacitás a földgázszállító rendszeren nem áll rendelkezésre, a csatlakozás során a Szabályzat 3.2.2. pontja szerinti feladatokat is el kell végezni.
c) Az újonnan csatlakozni szándékozó, kapacitásdíjas felhasználó esetében a felhasználó a hálózathoz való csatlakozási igény bejelentésekor köteles megadni a felhasználói helyen vételezni kívánt órai, napi kapacitást (kWh/óra és m^3/óra, valamint kWh/nap), éves mennyiséget (kWh/év).
d) A földgázelosztó rendszerhez újonnan csatlakozni szándékozó alapdíjas felhasználó a hálózathoz való csatlakozási igény bejelentésekor köteles a Szabályzat II. számú melléklete szerinti földgázelosztói profilba sorolásához szükséges adatszolgáltatást teljesíteni a földgázelosztó felé.
e) Az újonnan csatlakozni szándékozó felhasználó a hálózathoz való csatlakozási igény bejelentésekor köteles megadni a felhasználói helyen vételezni kívánt órai kapacitást és éves mennyiséget.

3.2.4. A földgázelosztó és földgázszállító rendszerek egymáshoz csatlakozása

a) A földgázelosztó rendszer a földgázszállító vezetékhez a gázátadó állomásokon keresztül csatlakozik. A gázátadó állomás kimenő nyomása az elosztóvezeték belépési pontjának üzemnyomásával egyenlő.
b) Abban az esetben, ha az átadási nyomást a Szabályzat 1.8. fejezete alapján megállapodott nyomásértékhez képest a földgázelosztó változatlan kapacitásigény mellett változtatni akarja, akkor módosítani kell a szállítási rendszerüzemeltetővel kötött együttműködési megállapodást. Az átalakítás műszaki és gazdasági feltételeiről a feleknek meg kell állapodniuk.

c) A nyomásemeléshez szükséges földgázelosztói oldalra vonatkozó engedélyek és hozzájárulások beszerzése a kérelmező kötelezettsége. A földgázszállító rendszer átalakításával kapcsolatban esetlegesen felmerülő költségek megtérítésével kapcsolatban a szállítási rendszerüzemeltető az üzletszabályzatával összhangban jár el.
d) A gázátadó állomás túlnyomás elleni védelmének biztosítania kell, hogy az elosztóvezeték nyomása még átmenetileg sem emelkedhet a földgázelosztó által a vonatkozó szabvány[57] szerint meghatározott legnagyobb üzemzavari nyomás (MIP), vagy az engedélyezési nyomás fölé, amelyet a vonatkozó megállapodásban rögzíteni kell.
e) A csatlakoztatás további feltétele, hogy mind a gázátadó állomás, mind az elosztóvezeték rendszer rendelkezzen érvényes, a területileg illetékes bányahatóság által vagy az üzemeltető minőségbiztosítási rendszere alapján kiadott használatbavételi engedéllyel.
f) Az elosztóvezetéknek a földgázszállító vezeték rendszerhez történő csatlakozásához a szállítási rendszerüzemeltető kapacitás- és a műszaki megoldást elfogadó nyilatkozatai szükségesek.

3.2.5. A földgázelosztói és földgáztermelői rendszerek egymáshoz csatlakozása

a) A földgázelosztó rendszeréhez csatlakozni kívánó földgáztermelő az igénybejelentésekor köteles megadni a rendszerbe történő betáplálási kapacitásigényét (kWh/óra, kWh/nap), betáplálási nyomását és gázminőségi adatait.
b) Amennyiben a földgáztermelő betáplálási kapacitása, betáplálási nyomása és a betáplálandó gáz minősége nem teszi szükségessé a földgázelosztói rendszer fejlesztését, akkor a földgázelosztó köteles az új, vagy növekvő kapacitásigényét befogadni.
c) Amennyiben a földgázelosztó rendszerüzemeltető a benyújtott kapacitásnövelési igényt rendszerének fejlesztésével tudja csak kiszolgálni, akkor ajánlatát 60 napon belül meg kell küldenie a kapacitást igénylőnek.
d) A földgáztermelő a mérőállomásnál köteles a földgázt a rendszerhasználó által meghatározott teljesítményben, és a földgázelosztó által meghatározott nyomáson és minőségben a földgázelosztónak átadni.
e) A földgáztermelői átadási pont és az elosztóvezeték csatlakozási pontja közötti vezeték létesítésének módjáról, műszaki, üzemeltetési feltételeiről és költségmegosztásáról az elosztóvezeték tulajdonosa és a földgáztermelő írásos szerződésben köteles egymással megállapodni bevonva a szállítási rendszerüzemeltetőt is.

    i. Amennyiben a gázátadó állomás kiadási pont kapacitása (kWh/óra) nagyobb, mint a kapcsolódó földgázelosztó rendszeren összesített rendszerhasználói kapacitás igény (kWh/óra), abban az esetben a földgáztermelő a teljes beruházási költség megfizetésével köteles a földgázelosztó rendszer tulajdonosának a létesítés költségét megfizetni, vagy a vezetéket saját tulajdonában megépíteni és üzemeltetéséről gondoskodni.
    ii. Amennyiben a gázátadó állomás kiadási pont kapacitása (kWh/óra) kisebb, mint a kapcsolódó földgázelosztó rendszeren összesített rendszerhasználói

[57] MSZ EN 12186

kapacitásigény (kWh/óra) és valós rendszerhasználói igény jelentkezik a földgáztermelői hely felöli elosztó-vezetéki betáplálásra, abban az esetben a földgázelosztó rendszer tulajdonosa a földgáztermelővel megállapodik a létesítendő elosztóvezeték költségmegosztásában.

iii. Amennyiben a földgáztermelő csatlakozása a földgázelosztó rendszerre fejlesztést generál a szállítási rendszerüzemeltetőnél, akkor a földgáztermelő a fejlesztés költségeit köteles viselni.

f) Amennyiben a földgáztermelő saját tulajdonban kívánja tartani a földgáztermelői hely és a meglévő elosztóvezeték közötti létesítendő elosztóvezetéket, akkor annak üzemeltetésére a Hivatal által kijelölt földgázelosztóval üzemeltetési megállapodást köteles kötni.

3.2.6. Földgázelosztói rendszer és telephelyi rendszer elosztóvezetékhez való csatlakozása

a) Az elosztóvezetéknek, telephelyi vezetéknek földgázelosztó rendszerhez történő csatlakozásához a földgázelosztó kapacitás- és a műszaki megoldást elfogadó nyilatkozatai szükségesek.
b) A kapcsolódó két földgázelosztó, valamint földgázelosztó és telephelyi engedélyes nyomáskülönbség nélkül, szakaszoló elzáró beépítésével biztosítja a csatlakozást.
c) Az elosztóvezetéki csatlakozási ponton a csatlakozást biztosító földgázelosztó köteles gázmennyiség hiteles mérésére alkalmas eszközt üzemeltetni.
d) A csatlakozás további feltétele, hogy a kapcsolódó elosztóvezetéki vagy telephelyi rendszer rendelkezzen érvényes használatbavételi engedéllyel.

3.2.7. Földgáztároló rendszerhez történő csatlakozás

a) A földgáztárolókhoz csatlakozhat földgázelosztó, szállítási rendszerüzemeltető és földgáztermelő.
b) A földgáztárolóhoz való csatlakozás feltételeit - a földgáztároló műszaki adottságai miatt – a földgáztároló engedélyes mindig az adott igény benyújtásakor – egyedileg bírálja el.
c) A csatlakozás megvalósítását követően a csatlakozási ponton történő együttműködést a földgáztároló engedélyes és a csatlakozási pont kialakítását kérelmező közötti együttműködési megállapodásban kell szabályozni.

3.3. Rendszerfejlesztés

3.3.1. A rendszerfejlesztés általános szabályai

a) Az együttműködő földgázrendszert úgy kell fejleszteni, hogy alkalmas legyen a hazai és a Magyarországon keresztüli átszállításra vonatkozó igények biztonságos kielégítésére.
b) A rendszerüzemeltetőnek a földgáz ellátásban érintett műszaki létesítmények, illetve berendezések fejlesztéseit a biztonsági előírások betartását figyelembe véve és a legkisebb költség elvével összhangban kell elvégeznie.
c) A rendszerüzemeltető engedélyesek kötelesek az érintett kapcsolódó rendszerüzemeltetővel egyedileg, előzetesen egyeztetni kapacitásváltozás esetén. Az

egyeztetés során rögzíteni kell a kapacitásfejlesztés helyét, a felek műszaki és pénzügyi kötelezettségeit, valamint a megvalósítás határidejét.

d) A rendszerüzemeltető a rendszerfejlesztés során figyelembe veszi a hozzá benyújtott becsült kapacitás igényadatokat, felhasználói igény előrejelzéseket, az elmúlt időszak tény fogyasztási adatait, a hőmérsékletfüggő felhasználók esetében a rendszer méretezését a GET-ben meghatározott statisztikai valószínűség szerinti 20 évenként egyszer előforduló legalacsonyabb hőmérsékletre becsült fogyasztásra kell elvégezni.
e) A rendszerüzemeltetőhöz benyújtott rendszerhasználói kapacitásigényt, amennyiben a kapcsolódó rendszerüzemeltetők közötti együttműködési megállapodás másként nem rendelkezik, nem megszakítható kapacitásként kell biztosítani. Amennyiben az új igény biztosításához rendszerüzemeltetői fejlesztés szükséges, azt a Hivatal jóváhagyásának megfelelően kell megvalósítani.
f) A földgázelosztók a fejlesztési igények vizsgálatához kötelesek a szállítási rendszerüzemeltető részére a szükséges információkat biztosítani.
g) A rendszerüzemeltetők a hálózataik műszaki fejlesztésének tervezése során hálózatdiagnosztikai adatokon alapuló modellezéseket kötelesek végezni.
h) A rendszerfejlesztések során a rendszerüzemeltetők a rendszereik üzemszerű működésének modellezése kapcsán olyan számítási eljárásokat, informatikai programokat kötelesek használni, melyek a felhasználói terheléseket figyelembe véve határozzák meg a kiadási pontok nyomásértékeit.
i) A kiadási pontok nyomásértékei a várható maximális terhelésnél sem csökkenhetnek az üzemeltetési nyomástartomány (szállítási rendszerüzemeltetői szabályozott nyomásérték esetén a kiadási nyomás biztosításához szükséges gázátadó állomás primer oldali nyomása alá (amelyet a szállítási rendszerüzemeltető határoz meg), illetve nem szabályozott ún. távvezetéki kiadási nyomás esetén a szállítási rendszerüzemeltető által vállalt garantált minimum nyomás) alsó határértéke alá.
j) A szállítási rendszerüzemeltető a határkeresztező pontok kapacitásbővítésére vonatkozó projektek esetében a 2017/459 EU rendelet szerint[58] jár el.

3.3.2. Fejlesztési igények éves felülvizsgálata földgázszállító vagy földgázelosztó rendszeren

a) Az adott rendszeren jelentkező kapacitásigények évente felülvizsgálatra kerülnek a rendelkezésre álló kapacitások figyelembevételével az alábbi pontok vonatkozásában:

   i. a kiadási pontokon jelentkező igények, illetve a rendelkezésre álló kapacitások;
   ii. a betáplálási pontokon jelentkező igények.

b) Az adott rendszer kapacitás ellenőrzése és a szükséges fejlesztési javaslatok kidolgozása az alábbiak figyelembevételével történik. Az érintett rendszerüzemeltető:

   i. a becslések és a korábbi időszak tényfogyasztásain alapuló várható kapacitásigényeknek megfelelően elvégzi a szükséges hidraulikai számításokat;

[58] 2017/459 EU rendelet V. fejezet

ii. a vizsgálatokat kapacitás- és hidraulikai tanulmányban foglalja össze, kiemelve a kapacitásfejlesztéshez szükséges fejlesztési javaslatokat (azonosítás, ütemezés);
iii. a fejlesztési igényekhez kapcsolódóan kidolgozza az igények kielégítésének előkészítési fázisában a műszaki tartalmát;
iv. elkészíti a fejlesztéshez a költségbecsléseket;
v. elkészíti a fejlesztések kivitelezéséhez kapcsolódó megvalósítási időütemtervet.

3.3.3. A földgázszállítói rendszerhez kapcsolódó szabályok

3.3.3.1. Fejlesztési igények éves felülvizsgálata

a) A rendszerhasználó a fejlesztési igények éves felülvizsgálata során nem köteles adatokat megadni. Ha a rendszerhasználó rendelkezésére áll olyan információ, ami befolyásolhatja a határkeresztező pontok kihasználását, a földgáz minőségét és a legutóbb jóváhagyott 10 éves fejlesztési javaslatban rögzített feltételrendszert és fejlesztéseket, akkor a rendszerhasználó a saját, illetve saját felhasználóira vonatkozó kapacitás és földgázszállítási igényeit minden gázévet megelőzően legkésőbb augusztus 31-ig megküldi a szállítási rendszerüzemeltető részére. Az adatszolgáltatást a következő 10 gázévre tájékoztató jelleggel adja meg a Szabályzat 3.3.1. pontja alapján, a Szabályzat 3.3.3.2.2. pontjában leírt adattartalommal. A kapacitásigénylő rendszerhasználók az igény előrejelzésnél az augusztus 1-jén általuk ellátott felhasználóikra vonatkozóan teljesítik az adatszolgáltatást.

3.3.3.1.1. Határkeresztező és hazai kiadási ponti igények meghatározása

a) A szállítási rendszerirányító és a kapcsolódó rendszerüzemeltetők az alábbi folyamat szerint kötelesek elkészíteni a határkeresztező és hazai kiadási pontok következő 10 gázévre vonatkozó igényeinek I. változatát.

i. A földgázelosztók és a közvetlen szállítóvezetéki felhasználók a GET[59] előírásai alapján az együttműködő földgázrendszer fejlesztéséhez szükséges adatszolgáltatások elkészítése céljából minden év augusztus 31-ig kötelesek egyedi vagy összevont hálózati pontonként adatokat szolgáltatni a soron következő 10 gázévre a Szabályzat VII/2. számú melléklete szerint. Az aktuális gázévre és hónapokra vonatkozó tényadatokat tartalmazó, a Szabályzat VII/1. számú mellékletét minden év november 1-jéig kell beküldeni. A földgázelosztók továbbá kötelesek a szállítási rendszerirányító részére a Szabályzat VIII. számú melléklete szerinti adatokat szolgáltatni az előző naptári évre vonatkozóan minden év február 1-jéig. A földgázelosztók és a közvetlen szállítóvezetéki felhasználók kötelesek a földgáz minőségű, biomasszából és egyéb nem bányászati forrásból származó gázokra vonatkozó fogyasztási igényeket külön megadni a szállítási rendszerirányító számára.
ii. A szállítási rendszerirányító a földgázszállító rendszerre vonatkozó hazai kiadási ponti igények meghatározásánál a számára megadott becsült

[59] GET 81. - 85. §

igényeket, illetve a hőmérsékletfüggő kiadási pontok esetében a statisztikailag 20 évenként egyszer előforduló legalacsonyabb hőmérsékletre becsült igényeket veszi figyelembe.

iii. A szállítási rendszerirányító a földgázszállító rendszerre benyújtott becsült igények és a korábbi időszak tényfogyasztásai figyelembevételével meghatározza a becsült kapacitásigényeket és szeptember 15-ig átadja a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek. A szállítási rendszerirányító az összevontan kezelt hálózati pontokra a becsült igényeket a fizikai hálózati pont megelőző 3 gázév tény gázmennyiség/téli napi csúcs felhasználás adatainak arányában bontja meg. A kapcsolódó rendszerüzemeltető köteles a megküldött becsült kapacitásigényeket és az összevontan kezelt kiadási pontok megbontásait felülvizsgálni és szükség esetén módosítani.

iv. A földgázelosztók minden évben legkésőbb október 31-ig kötelesek a c) pontban és a Szabályzat 3.3.4.2. a) pontjában szereplő információk felhasználásával megadni az Informatikai Platformon a szállítási rendszerirányírónak egyedi vagy összevont betáplálási-kiadási pontonként a várható éves mennyiséget, valamint a legnagyobb napi és órai becsült, illetve a minimális órai gázmennyiségeket a következő 10 gázéves időszakra gázévenként, figyelembe véve a rendszeréhez már kapcsolódó, illetve leendő felhasználók becsült igényeit.

b) A szállítási rendszerirányító a hosszútávú, nemzeti energia- és klímaterveket, szakpolitikákat figyelembe véve az általa kidolgozott módszertan szerint köteles elkészíteni a határkeresztező és hazai kiadási pontok következő 10 gázévre vonatkozó igényeinek II. változatát minden évben legkésőbb október 31-ig.

c) A szállítási rendszerirányító első alkalommal legkésőbb 2022. október 31-ig, ezt követően pedig legalább három évente köteles elkészíttetni egy független szakértő megbízásával a határkeresztező és hazai kiadási pontok következő 10 gázévre vonatkozó igényeinek a III. változatát. A Hivatal szükség szerint a 10 éves fejlesztési javaslat benyújtását megelőző év január 31-ig elrendelheti a III. változat három évnél gyakoribb elkészítését.

3.3.3.1.2. Határkeresztező és hazai betáplálási ponti igények meghatározása

a) A hazai földgáztermelőknek és a földgáztároló engedélyeseknek kapcsolódási pontonként minden gázévet megelőzően augusztus 1-jéig meg kell küldeniük a szállítási rendszerirányító részére a rendelkezésre álló kapacitásokat betáplálási pontonként a következő 10 gázévre éves, illetve az első gázévre a szállítandó mennyiségeket havi bontásban, amely az alábbi információkat tartalmazza:

b) Földgáztermelőkre vonatkozóan:

i. betáplálási pontonként várható gáztermelést (kWh/év (25/0 ºC), m^3/év (0 °C))[60];

ii. első gázévre a várható gáztermelést (kWh/hó (25/0 ºC), m^3/hó (0 °C));

[60] A mértékegységeknél a térfogatra vonatkozó referenciafeltételek: 0 °C és 1,01325 bar(a), az energiára vonatkozó referenciafeltételek: 25/0 °C-os égéshő alapú energia.

iii. betáplálási pontonként a maximális rendelkezésre álló napi (kWh/nap (25/0 ºC), m^3/nap (0 °C)) és órai kapacitásokat (kWh/óra (25/0 ºC), m^3/óra (0 °C));
iv. betáplálási pontonként a legkisebb órai termelési értékeket (kWh/óra (25/0 ºC), m^3/óra (0 °C));
v. gázminőség javítása céljából igényelt keverőgáz mennyiséget (kWh/nap (25/0 ºC), kWh/óra (25/0 ºC), m^3/nap (0 °C), m^3/óra (0 °C)).

c) Földgáztárolókra vonatkozóan:

i. a maximális rendelkezésre álló napi (kWh/nap (25/0 ºC)) és órai ki- és betárolási kapacitásokat (kWh/óra (25/0 ºC)) a mobilgáz készlet függvényében;
ii. a legkisebb ki- és betárolási órai mennyiséget (kWh/óra (25/0 ºC));
iii. a jellemző nyári napi átlag betárolási mennyiséget (kWh/nap (25/0 ºC));
iv. földgáztárolói pontonként a terhelésváltási sebességeket (kWh/óra/óra (25/0 ºC)).

d) A földgáztermelők és a földgáztároló engedélyesek kötelesek a földgáz minőségű, biomasszából és egyéb nem bányászati forrásból származó gázokra vonatkozó betáplálási igényeiket külön megadni a szállítási rendszerirányító számára.
e) A szállítási rendszerirányító a hazai földgáztermelők és földgáztároló enegedélyesek a 3.3.3.1.2 b), c) és d) pont szerinti adatszolgáltatása alapján elkészíti a hazai betáplálási pontok összesített, következő 10 gázévre vonatkozó igényeinek I. változatát minden évben legkésőbb október 31-ig.
f) A szállítási rendszerirányító a hosszútávú, nemzeti energia- és klímaterveket, szakpolitikákat figyelembe véve az általa kidolgozott módszertan szerint köteles elkészíteni a határkeresztező és hazai betáplálási pontok összesített, következő 10 gázévre vonatkozó igényeinek II. változatát minden évben legkésőbb október 31-ig.
g) A szállítási rendszerirányító első alkalommal legkésőbb 2022. október 31-ig, ezt követően pedig legalább három évente köteles elkészíttetni egy független szakértő megbízásával a határkeresztező és hazai betáplálási pontok következő 10 gázévre vonatkozó igényeinek a III. változatát. A Hivatal szükség szerint a 10 éves fejlesztési javaslat benyújtását megelőző év január 31-ig elrendelheti a III. változat három évnél gyakoribb elkészítését.

3.3.3.1.3. Kiadási és betáplálási ponti igények konzultációja

a) A 3.3.3.1.1. a), b) és c) pontok szerint elkészített kiadási ponti és a 3.3.3.1.2. e), f). és g) pontok szerint elkészített betáplálási ponti igényekről a szállítási rendszerirányító köteles minden évben legkésőbb november 20-ig egy legalább kéthetes konzultációt folytatni az érintett minisztériumok, a Hivatal, a rendszerhasználók és a rendszerüzemeltetők bevonásával.
b) A szállítási rendszerirányító a 3.3.3.1.3 a) pont szerinti konzultáció eredményeit is figyelembe véve minden évben legkésőbb november 30-ig meghatározza és a honlapján publikálja azokat a kiadási ponti igényeket, amelyre a 10 éves fejlesztési javaslatot megalapozó hidraulikai számításokat lefolytatja.

3.3.3.2. A felhasználói és rendszerhasználói igény előrejelzés adattartalma

3.3.3.2.1. A felhasználói igény előrejelzés adattartalma

a) Egy adott kiadási hálózati pontra vonatkozóan:

i. Gázévre vonatkozó tervezett szállított mennyiség (kWh/év (25/0 ºC));
ii. első gázévre vonatkozóan havi bontásban a tervezett szállított mennyiség (kWh/hó (25/0 ºC));
iii. kiadási pontonként a maximális csúcsigények (kWh/óra (25/0 ºC), kWh/nap (25/0 ºC));
iv. kiadási pontonként az átlagos nyári napi átlag (kWh/nap (25/0 ºC)) és a legkisebb óraigények (kWh/óra (25/0 ºC));
v. a felhasználók ellátása érdekében kötött gázbeszerzési szerződések alapján szállíttatni kívánt gázmennyiség betáplálási pontonként (kWh/év (25/0 ºC); kWh/hó (25/0 ºC), kWh/óra (25/0 ºC)).

3.3.3.2.2. A rendszerhasználói igény előrejelzés adattartalma

a) A rendszerhasználó által ellátott kiadási pontokra aggregáltan:

i. Gázévre vonatkozó tervezett szállított mennyiség (kWh/év (25/0 ºC));
ii. kiadási pontokra aggregáltan a maximális csúcsigények (kWh/óra (25/0 ºC), kWh/nap (25/0 ºC));

b) A betáplálási adatokra vonatkozóan:

i. betáplálási pontonként várható földgázszállítási igényeket (kWh/év);
ii. betáplálási pontonként a maximális napi (kWh/nap) és órai csúcsigényeket (kWh/óra);
iii. betáplálási pontonként a jellemző nyári napi átlag (kWh/nap) és a legkisebb órai igényeket (kWh/óra).

c) A földgáztárolók betárolási és kitárolási adataira vonatkozóan:

i. a betárolandó és kitárolandó igényeket (kWh/év);
ii. a betárolási ciklusban jellemző napi letárolandó (kWh/nap) és jellemző órai csúcsigényeket (kWh/óra) és azok határértékeit;
iii. a téli csúcsnapi kitárolandó (kWh/nap) és óracsúcs igényeket (kWh/óra).

3.3.3.3. Előre nem tervezett rendszerfejlesztési igények vizsgálata

a) A szállítási rendszerüzemeltető részére a rendszerhasználó vagy a kapcsolódó rendszerüzemeltető eljuttatja a felmerült új kapacitás igényt.
b) Az egyedi kapacitásigény bejelentéséhez szükséges információk:

i. felhasználó éves gázigénye (kWh/év (25/0 ºC), m^3/év (0 ºC));
ii. kiadási pontra vonatkoztatott várható napi csúcs (kWh/nap (25/0 ºC), m^3/nap (0 ºC));

iii. felhasználó igényelt vételezési óracsúcs teljesítménye (kWh/óra (25/0 ºC), m^3/óra (0 ºC)) az adott években;
iv. igényelt minimum földgázszállítási mennyiségek (kWh/nap (25/0 ºC), m^3/nap (0 ºC)), és legkisebb órai igények (kWh/óra (25/0 ºC), m^3/óra (0 ºC));
v. névleges nyomásigény a kiadási ponton;
vi. kiadási ponton a fogyasztás felterhelési üteme (kWh/óra (25/0 ºC); időintervallum);
vii. betáplálási pontonként várható földgázszállítási igények (kWh/év (25/0 ºC), m^3/év (0 ºC));
viii. betáplálási pontonként a maximális napi (kWh/nap (25/0 ºC), m^3/nap (0 ºC)) és órai csúcsigények (kWh/óra (25/0 ºC), m^3/óra (0 ºC));
ix. betáplálási pontonként a legkisebb órai igények (kWh/óra (25/0 ºC), m^3/óra (0 ºC)).

c) A szállítási rendszerüzemeltető a hiánytalanul benyújtott igény beérkezésétől számított 60 napon belül kapacitásnyilatkozatban rögzíti a kapacitásigény biztosításának feltételeit.

d) A kapacitásnyilatkozatnak tartalmaznia kell:

i. az igényelt kapacitás biztosítható-e;
ii. az igény teljesítéséhez szükséges műszaki feltételeket;
iii. a lehetséges betáplálás szezonális minimális és maximális órai mennyiségére, kapacitására, illetve annak várható jövőbeli változására;
iv. a megvalósítás időbeni ütemezését;
v. a fejlesztések várható pénzügyi forrásigényét.

e) A szállítási rendszerüzemeltető a kapacitásnyilatkozatban javaslatot tesz a finanszírozás módjára.
f) Amennyiben egy előre nem tervezett fejlesztési igény kielégíthető a meglévő földgázszállító vezetékek és kompresszorállomások bővítése nélkül, akkor a fejlesztést a szállítási rendszerüzemeltető a Hivatal részére benyújtandó fejlesztési javaslatban történő szerepeltetése nélkül megvalósíthatja a Hivatal által jóváhagyott működési engedély módosítást követően[61].
g) A biometán termelő a csatlakozási igényt a szállítási rendszerüzemeltetőhöz nyújtja be, melynek vizsgálata az érintett földgázelosztó(k) bevonásával a Szabályzat 4.4. pontja szerint történik. A szállítási rendszerüzemeltető és a földgázelosztó a Vhr.[62] szerinti határidők figyelembevételével vizsgálja meg az igény teljesítésének lehetőségét, mely alapján a szállítási rendszerüzemeltető öszeállítja a biometán termelő részére a földgázszállító rendszert és a földgázelosztó rendszert érintő fejlesztési javaslatot.

[61] GET 83.§ (5) bek.
[62] Vhr. 66.§. (1) bek.

3.3.4. A földgázelosztói rendszerhez kapcsolódó szabályok

3.3.4.1. Gázéven belüli rendszerfejlesztési igények vizsgálata

a) A földgázelosztó részére a rendszerhasználó eljuttatja a felmerült új kapacitás igényt.
b) Egyedi kapacitásigény bejelentéséhez szükséges információk:

   i. felhasználó igényelt vételezési óracsúcs teljesítménye (kWh/óra (25/0 ºC) és m^3/óra (0 ºC)) az adott években;
   ii. kiadási pontra vonatkoztatott várható napi csúcs (kWh/nap (25/0 ºC) és m^3/nap (0 ºC));
   iii. a névleges nyomásigény a kiadási ponton.

c) A földgázelosztó, amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető kiadási pontján nem szükséges fejlesztés, az igény beérkezésétől számított 30 napon belül csatlakozási ajánlatban rögzíti a kapacitásigény biztosításának feltételeit. Egyéb esetben a szállítási rendszerüzemeltető válaszát követő 30 napon belül adja meg csatlakozási ajánlatát.
d) Az elosztóvezetéki betáplálási pont szűk kapacitása esetén a földgázelosztó köteles a szállítási rendszerüzemeltetővel egyeztetni a kapacitásbiztosítás átadóponti kapacitás bővítési feltételeiről.
e) A csatlakozási ajánlatnak tartalmaznia kell:

   i. a kapacitás biztosítható-e;
   ii. az igény teljesítéséhez szükséges műszaki feltételeket;
   iii. a megvalósítás időbeni ütemezését;
   iv. a fejlesztések várható pénzügyi forrásigényét.

f) A földgázelosztó a csatlakozási ajánlatban javaslatot tesz a finanszírozás módjára.

3.3.4.2. Fejlesztési igények éves felülvizsgálata

a) A rendszerhasználó a fejlesztési igények éves felülvizsgálata során nem köteles adatokat megadni. Ha a rendszerhasználó rendelkezésére áll olyan információ, ami befolyásolhatja a földgázelosztó kapacitás felülvizsgálatát és a legutóbb jóváhagyott 10 éves fejlesztési javaslatban rögzített feltételrendszert és fejlesztéseket, akkor a rendszerhasználónak a saját, illetve saját felhasználóira vonatkozó kapacitás és elosztási igényeit minden gázévet megelőzően augusztus 31-ig a földgázelosztó részére megküldi, amely az alábbi információkat tartalmazza kiadási és betáplálási pontonként a következő 10 gázévre a Szabályzat 3.3.1. d) pontja alapján:

   i. A rendszerhasználó a saját felhasználóira vonatkozóan a kiadási pontok igényfelmérését (az adatok gáztechnikai normál állapotra vonatkoznak (101 325 Pa, 288,15 K));
   ii. kiadási pontonként a maximális napi (kWh/nap (25/0 ºC) és m^3/nap (0 ºC)) és órai csúcsigényeket (kWh/óra (25/0 ºC) és m^3/óra (0 ºC)).

b) Ezen határidő után a földgázelosztók kötelesek elvégezni vizsgálataikat és adatszolgáltatásukat abban az esetben is, ha a rendszerhasználók nem, vagy csak részben teljesítették az adatszolgáltatást.
c) A földgázelosztó a 3.1.1. a) pont szerinti kapacitás-felülvizsgálatát és a kidolgozott fejlesztési javaslatát a kapcsolódó betáplálási-kiadási pontok vonatkozásában minden év december 31-ig megküldi a szállítási rendszerirányító részére.
d) Amennyiben a földgázelosztó rendszerre és a kapcsolódó földgázszállító rendszerre leadott igények eltérőek, úgy a földgázelosztó egyeztetést kezdeményez a szállítási rendszerirányítóval.
e) A hazai földgáztermelőknek és a földgáztároló engedélyesnek kapcsolódási pontonként minden gázévet megelőzően augusztus 1-jéig a földgázelosztó részére meg kell küldeniük a rendelkezésre álló kapacitásokat betáplálási pontonként a következő 10 gázévre, amely az alábbi információkat tartalmazza:
f) Földgáztermelőkre vonatkozóan:

   i. betáplálási pontonként a maximális rendelkezésre álló napi (kWh/nap (25/0 ºC)) és órai kapacitásokat (kWh/óra (25/0 ºC));
   ii. betáplálási pontonként a jellemző nyári napi átlagos (kWh/nap (25/0 ºC));
   iii. betáplálási pontonként a legkisebb órai termelési értékeket (kWh/óra (25/0 ºC));
   iv. gázminőség javítása céljából igényelt keverőgáz mennyiséget (kWh/nap (25/0 ºC), kWh/óra (25/0 ºC));
   v. a betáplálni kívánt földgáz minőségi paramétereit a Vhr.[63] szerinti részletezettséggel.

g) Földgáztárolókra vonatkozóan:

   i. a maximális rendelkezésre álló be- és kitárolás napi (kWh/nap (25/0 ºC)) és órai kapacitásokat (kWh/óra (25/0 ºC));
   ii. betáplálási és kiadási pontonként a legkisebb órai mennyiséget (kWh/óra (25/0 ºC)).

3.3.5. Földgáztárolói rendszerhez kapcsolódó szabályok

3.3.5.1. Fejlesztési igények éves felülvizsgálata

a) A földgáztároló rendszer fejlesztéséhez szükséges közép- és hosszú távú várható, tájékoztató jellegű földgáztárolási becsült igényeket a rendszerhasználatra jogosultak a földgáztároló engedélyes részére a következő tárolói évre vonatkozó igényeikkel együtt adhatják meg. Az információkat az alábbiak szerint a következő 10 tárolói évre, éves bontásban kell biztosítani:

   i. mobilkapacitás igény (kWh (25/0 ºC));
   ii. betárolási kapacitás igény (kWh/nap (25/0 ºC));
   iii. kitárolási kapacitás igény (kWh/nap (25/0 ºC)).

[63] Vhr. 11. sz. melléklet

b) A 10 éves fejlesztési javaslat összeállításához a földgáztároló engedélyes figyelembe veszi:

   i. az általa végzett piacelemzés eredményét;
   ii. a rendszeregyensúly fenntartása érdekében a szállítási rendszerüzemeltető által lekötni kívánt kapacitásokat;
   iii. a fejlesztéshez szükséges költségbecsléseket;
   iv. a pénzügyi megtérülést.

c) A földgáztároló engedélyes a 10 éves fejlesztési javaslatát a kapcsolódó rendszerüzemeltetőkkel való egyeztetést követően állítja össze.
d) A földgáztároló engedélyes az előző pont alapján kidolgozott 10 éves fejlesztési javaslatát a kapcsolódó hálózati pontok vonatkozásában minden év december 31-ig megküldi a szállítási rendszerirányító részére.

3.3.5.2. Tárolói éven belüli rendszerfejlesztési igények vizsgálata

A földgáztároló engedélyes a tárolói éven belül jelentkező kapacitásigények kiszolgálására, amennyiben az műszakilag lehetséges, azonnali rendszerfejlesztést hajthat végre.

3.3.6. Az együttműködő földgázrendszerre vonatkozó 10 éves fejlesztési javaslat összeállítása és jóváhagyása

a) Az együttműködő földgázrendszerre vonatkozó 10 éves fejlesztési javaslat összeállításának és jóváhagyásának tekintetében a GET és a Vhr. irányadó rendelkezései[64] alapján kell eljárni.
b) Az érintett rendszerüzemeltető a 10 éves közösségi hálózatfejlesztési tervbe, vagy bármilyen más regionális fejlesztési tervbe csak olyan projektet javasolhat felvételre, amely projekt szerepel az együttműködő földgázrendszer 10 éves fejlesztési javaslatában és amelyet a felelős Minisztérium, illetve a Hivatal a javaslatot megelőzően megfelelő hivatalos formában támogatott.
c) A Hivatal részére megküldésre kerülő 10 éves fejlesztési javaslathoz csatolni kell a nyilvános konzultációra beérkező véleményeket.[65]

[64] GET 81-85. § és Vhr. 95-98. §
[65] Vhr. 96. §. (5) bek.

4. IV. Könyv: Egyedi Eljárások

4.1. Szigetüzem

4.1.1. A földgázszállítói teljes szigetüzem működése

4.1.1.1. A földgázszállítói teljes szigetüzem általános szabályai

a) A földgáztermelő köteles a földgázszállítói teljes szigetüzem betáplálására vonatkozó, általa garantált 10 éves mennyiségi és minőségi termelési adatokat éves bontásban a vele szerződéssel rendelkező rendszerhasználónak és a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek megadni minden év augusztus 1-jéig. A minőség szempontjából a MER–ben publikált, a termelési ponthoz rendelt átlag égéshőhöz viszonyított ±5%-os tolerancia tartományt a földgáztermelő a termelés során (éves, napi, órai maximum, órai minimum) nem haladhatja meg.
b) A szigetüzemeknél a földgáztermelő köteles a Szabályzat szerint minden év augusztus 1-jéig leadni a szállítási rendszerüzemeltetőnek 10 évre előre az évente várható termelését és jelezni a várható földgázminőséget. Ha a földgáztermelő nem jelenti be határidőre a termelését, a szállítási rendszerüzemeltető a Szabályzat 3.3. pontjában rögzített eljárásrendnek megfelelően köteles megkezdeni szigetüzem felszámolását.
c) A földgázszállítói teljes szigetüzem rendszerüzemeltetője köteles a 10 éves várható termelési és fogyasztási adatok alapján meghatározni azt az időpontot, amikortól a minőségváltozásból eredően a készülékek átállítása vagy az átállítást szükségtelenné tevő technológia létesítése szükségessé válik.
d) A szállítási rendszerüzemeltető a 10 éves várható termelési és fogyasztási adatok alapján köteles a termelésnek a fogyasztás szintje alá történő csökkenését megelőzően legalább két gázévvel a földgázszállítói teljes szigetüzem földgázszállító rendszerhez való csatlakoztatását, azaz a földgázszállítói teljes szigetüzem megszüntetését megkezdeni a Szabályzat 3.3. pontjában rögzített eljárásrendnek megfelelően.
e) Ha szükséges a készülékek átállítása, a rendszerüzemeltető annak várható időpontját megelőző két gázévvel korábban köteles az érintett, a felhasználókat közvetlenül ellátó rendszerüzemeltetőket, valamint a közvetlenül rendszeréről vételező felhasználókat értesíteni. A földgázszállítói teljes szigetüzemhez csatlakozó és a felhasználókhoz közvetlenül kapcsolódó rendszerüzemeltető köteles tájékoztatni a rendszeréről vételező felhasználókat a készülékek átállításának szükségességéről, várható időpontjáról és folyamatáról.
f) A földgázszállítói teljes szigetüzemről ellátott felhasználót az őt közvetlenül ellátó rendszerüzemeltető köteles tájékoztatni a szigetüzem sajátosságairól, különös tekintettel a felhasználói készülékek beszerzésére és beállításaira, továbbá az esetleges földgáz-minőségváltozásból eredő készülék-átállítási költségekre.
g) A földgázszállítói teljes szigetüzemben a nem megfelelő földgáz betáplálásból eredő mindennemű kárért a rendszerhasználó a felelős.
h) Földgázszállítói teljes szigetüzemet csak megszüntetni lehet, ami azt jelenti, hogy a földgázszállító rendszer integráns részévé kell tenni, a korábbi teljes szigetüzem és a földgázszállító rendszer csatlakozási pontja nem hálózati elszámolási pont.

4.1.2. A földgázelosztói teljes szigetüzem működése

4.1.2.1. A földgázelosztói teljes szigetüzem általános szabályai

a) A földgáztermelő köteles a földgázelosztói teljes szigetüzem betáplálására vonatkozó, általa garantált 10 éves mennyiségi és minőségi termelési adatokat éves bontásban a földgázelosztónak megadni minden év augusztus 1-ig.
b) A földgáztermelő termelése a földgázelosztói szigetüzemhez csatlakozó felhasználók vételezésétől függ, amelynek minden esetben fedeznie kell a felhasználói igényeket. A földgáztermelő köteles a felhasználók tényleges szigetüzemi összes igényének megfelelő mennyiségű földgázt a rendszerbe betáplálni.
c) A termelt gáz égéshője a termelés során nem haladhatja meg a minőség szempontjából a termelési ponthoz rendelt átlag égéshőhöz viszonyított ±5%-os tolerancia tartományt.
d) A földgázelosztói teljes szigetüzem rendszerüzemeltetője köteles a 10 éves várható termelési és fogyasztási adatok alapján meghatározni azt az időpontot, amikortól a minőségváltozásból eredően a készülékek átállítása vagy az átállítást szükségtelenné tevő technológia létesítése szükségessé válik.
e) A földgázelosztó a földgáztermelő által szolgáltatott 10 éves várható termelési és fogyasztási adatok alapján köteles a termelésnek a fogyasztás szintje alá történő csökkenését megelőzően legalább két gázévvel a földgázelosztói teljes szigetüzem földgázszállítói rendszerhez való csatlakoztatását a Szabályzat 3.3. pontjában rögzített eljárásrendnek megfelelően kezdeményezni a szállítási rendszerüzemeltetőnél.
f) Ha a földgáztermelő nem jelenti be határidőre a termelését, a földgázelosztói rendszerüzemeltető a Szabályzat 3.3. pontjában rögzített eljárásrendnek megfelelően köteles megkezdeni szigetüzem felszámolását.
g) A teljes szigetüzem megszűnése kapcsán felmerülő felhasználói ellátáshoz szükséges költségeket azon rendszerüzemeltető köteles viselni, amely a felhasználók ellátásához szükséges rendszerfejlesztést megvalósítja a jóváhagyott fejlesztési javaslat alapján.
h) A földgázelosztó a teljes szigetüzemről ellátott felhasználókat köteles tájékoztatni a szigetüzem sajátosságairól. A földgázelosztói teljes szigetüzem esetén csak olyan rendszerhasználó lehetséges, aki a felhasználói igény kielégítéséhez szükséges gázmennyiségre gázvásárlási szerződéssel rendelkezik a betáplálást végző földgáztermelővel, vagy a földgáztermelővel gázvásárlási szerződésben lévő kereskedővel.
i) A földgázelosztói teljes szigetüzemben a nem megfelelő földgáz betáplálásból eredő mindennemű kárért a betápláló rendszerhasználó felelős.
j) A földgázelosztói teljes szigetüzemben a felhasználók ellátásának felelőssége a rendszerhasználót terheli. Az esetleges betáplálási ponti zavarokból, minőségi hibából eredő károkért kártérítési felelősséggel tartozik.
k) A rendszerhasználó felelős azért, hogy az általa a földgázelosztó rendszerbe betáplált földgáz minősége megfeleljen a Szabályzat 3.1.3. pontjában meghatározott gázminőségi előírásoknak.
l) Amennyiben a földgázelosztó rendszer üzemeltetőjének a tudomására jut, hogy a földgázelosztó rendszerbe betáplált földgáz minősége eltér a szerződésben meghatározottaktól, a földgázelosztó köteles az érintett rendszerhasználót és a csatlakozó földgáztermelőt írásban haladéktalanul értesíteni a nem megfelelő földgáz betáplálásának tényéről.

m) A földgázelosztó a nem megfelelő minőségű földgáz betáplálása esetén jogosult áthárítani a rendszerhasználóra minden olyan kárt, amit a nem megfelelő minőségű gáz betáplálása okozott részére, vagy a hozzá csatlakozó felhasználók részére, valamint megtagadhatja a rendszerhasználó minőségileg hibás gázának az átvételét.

4.1.3. A részleges szigetüzem működése

4.1.3.1. A részleges szigetüzem általános szabályai

a) Részleges szigetüzem csak földgázelosztó rendszeren lehetséges, földgázszállítói részleges szigetüzem nem értelmezhető.
b) A részleges szigetüzem egyensúlyát az oda betápláló földgáztermelő és a földgázelosztó közötti szerződésben a betáplálási pontra a földgáztermelő által garantált, illetve a földgázelosztó és a szállítási rendszerüzemeltető együttműködési megállapodásában a földgázelosztó rendszer szállító oldali betáplálási pontján a szállítási rendszerüzemeltető által vállalt nyomás fenntartása biztosítja. A földgáztermelő köteles a betáplált mennyiséget úgy szabályozni, hogy a szállítói betáplálás az együttműködési megállapodásban rögzített minimális mennyiséget garantálja.
c) A földgáztermelői betáplálási ponton a részleges szigetüzem gázforgalmának elszámolhatósága érdekében:

    i. A szállítási rendszerüzemeltető létrehoz egy virtuális földgázszállító rendszeri betáplálási pontot. A virtuális betáplálási pontra vonatkoztatott mennyiségi és minőségi adatok azonosak a földgáztermelő által működtetett földgáztermelői fizikai betáplálási pont mérési adataival. Az órai mennyiségi és minőségi adatokat a földgáztermelő köteles a szállítási rendszerüzemeltető számára óránként a szállítási rendszerüzemeltető által meghatározott adatforgalmi csatornán átadni.
    ii. A szállítási rendszerüzemeltető létrehoz a földgázszállító rendszeren egy virtuális kiadási pontot a földgázelosztó irányában, melynek adatai megegyeznek az i. bekezdés szerinti virtuális betáplálási pont adataival.
    iii. A ii. bekezdés szerinti virtuális kiadási pontot a Szabályzat 2.1.9.2. pontjában részletezett szabályok szerint a szállítási rendszerüzemeltető összevonja a földgázelosztó irányú fizikai kiadási ponttal és kereskedelmi-rendszerhasználati szempontból (kapacitáslekötés, nominálás, matching, allokáció, stb.) egy pontként kell kezelni.
    iv. Az összevont virtuális földgázszállító rendszeri kiadási pont napi súlyozott átlag égéshőjét a szállítási rendszerüzemeltető határozza meg, a földgázszállító rendszer kiadási pontján és a földgáztermelői betáplálási pontján az adott gáznapon a részleges szigetüzembe táplált ténylegesen megmért földgáz mennyiségének és égéshőjének figyelembevételével.

4.1.3.2. A felhasználónak járó kapacitáslekötés speciális szabályai a részleges szigetüzemben

a) A részleges szigetüzemben a földgáztermelővel szerződéssel rendelkező rendszerhasználónak vagy a földgáztermelőnek földgázszállító rendszeri virtuális betáplálási pontján kapacitást kell lekötni.
b) Amennyiben a földgáztermelő, aki saját felhasználása vagy Magyarország területéről történő kivitele érdekében akar földgázt szállíttatni, annak mértékéig kapacitást kell lekötnie a részleges földgázszállítói szigetüzem virtuális betáplálási pontján. A kapacitás használata az adott gáznapon a fizikai irányú szállítási feladat mértékében korlátozott. A fizikai áramlással ellentétes irányú szállításra nincs lehetőség.
c) Amennyiben a tervezett termelés kevesebb, mint a részleges szigetüzemben a rendszerhasználók által ellátott felhasználók várható fogyasztása, a felhasználó, vagy a nevében eljáró földgázkereskedő köteles földgázszállító rendszeri betáplálási ponti kapacitásra, valamint a részleges szigetüzem földgázszállító rendszer felé irányuló összevont kiadási pontján a szállítási rendszerüzemeltetővel kiadási ponti kapacitásra vonatkozó szerződést kötni és a hiányzó gázmennyiséget a földgázelosztó rendszerbe betáplálni.
d) A részleges szigetüzemben a földgáztermelővel szerződéssel nem rendelkező rendszerhasználónak a földgázszállító rendszer betáplálási pontjára és a részleges szigetüzem irányába szállító összevont kiadási pontra kapacitást kell lekötnie.
e) Az a rendszerhasználó, akinek a részleges szigetüzemen belül többlet forrása van, azt virtuálisan a földgázszállító rendszerbe betáplálhatja olyan mértékben, hogy az valós fizikai betáplálást a földgázszállító rendszer irányába ne igényeljen, mivel a részleges szigetüzem földgázszállítói betáplálási pontján a földgázszállító rendszer irányába történő áramlás nem lehetséges.

4.1.4. Földgázminőségre vonatkozó előírások a szigetüzemben

a) A szigetüzemben a földgáz minőség mérését és bizonylatolását a földgáztermelő végzi.
b) A Vhr.-ben[66] definiált 2S gázcsoport csak teljes szigetüzem esetén táplálható be a földgázszállító rendszerbe.
c) A földgázszállító vezetékhez vagy az elosztórendszerhez való csatlakozás a vonatkozó jogszabályban rögzített esetekben nem tagadható meg.[67]
d) A földgázszállító rendszer kiadási pontjain vagy e pontokról ellátott földgázelosztó rendszereken, amennyiben azok nem teljes vagy részleges szigetüzemek, a kereskedők és egyetemes szolgáltatók számára a MER és a Vhr. vonatkozó rendelkezése[68] által meghatározott égéshő tartományra ajánlott szerződni a felhasználókkal, kereskedőkkel.
e) Szigetüzemben a szigetüzemet működtető rendszerüzemeltető köteles minden év február 15-re napi betáplált gázmennyiségekkel súlyozott szigetüzemi égéshő átlagot képezni a MER-ben meghatározott módon és azt honlapján publikálni. A szigetüzemben a felhasználókkal a kereskedők kötelesek a publikált égéshőből a Vhr.

[66] Vhr. 11. sz. melléklet
[67] Vhr. 66/A.§ (3) bek.
[68] Vhr. 66/A. §

vonatkozó rendelkezése által meghatározott égéshő tartományt a felhasználókkal szerződésben rögzíteni.

f) Amennyiben a részleges szigetüzemben a földgáztermelő saját mérései alapján észleli a nem megfelelő földgáz betáplálását, köteles azt azonnal megszüntetni a kapcsolódó rendszerüzemeltető és a vele szerződésben álló rendszerhasználó egyidejű értesítése mellett.

g) A rendszerüzemeltető köteles a kapcsolódó szállítási rendszerüzemeltetőt értesíteni a nem megfelelő minőségű földgáz betáplálása miatt kialakult helyzetről. Az érintett rendszerhasználók a hatályos újranominálási szabályok szerint módosíthatják nominálásaikat.

h) Amennyiben a földgáztermelő nem szüntette meg a nem megfelelő földgáz betáplálását a részleges szigetüzembe, az abból eredő mindennemű kárért viseli a kártérítési felelősséget.

i) Amennyiben egy rendszerhasználó a kizárólag a részleges szigetüzem betáplálási pontján rendelkezik forrással és a nem megfelelő földgázminőség miatt a földgáztermelő megszüntette a földgáz betáplálását, valamint a rendszerhasználó nem intézkedett más forrásról a földgázszállító rendszer irányából, akkor a földgázszállító rendszerről a kapacitás rendelkezésre állása esetén kiegyensúlyozó földgáz betáplálása történik a részleges szigetüzem irányába az érintett rendszerhasználó számára. Ebben az esetben a felhasznált kapacitásra vonatkozóan a rendszerhasználónak a kapacitás-túllépési pótdíjat az Áralkalmazási rendeletben előírtaknak megfelelően meg kell fizetnie a szállítási rendszerüzemeltető részére.

j) A földgázelosztók az általuk üzemeltetett rendszerhez való hozzáférést felfüggeszthetik, amennyiben a teljes, vagy részleges szigetüzemi rendszerbe betáplált földgáz minősége eltér a Szabályzat 3.1.3. pontjában, illetve a rendszerüzemeltetők között megkötött együttműködési megállapodásokban előírtak szerint meghatározott gázminőségi előírásoktól.

k) A rendszerhasználó felelős azért, hogy az általa a földgázszállító rendszerbe betáplált földgáz minősége megfeleljen a Szabályzat 3.1.3. pontjában meghatározott gázminőségi előírásoknak. Ez a felelősség a teljes és részleges szigetüzemek esetén is fennáll.

l) A szállítási rendszerüzemeltető által üzemeltetett szimulációs rendszer elemzése alapján azon a betáplálási ponton, ahol a nem megfelelő minőségű földgázt betáplálták a nem megfelelő minőségű földgáz betáplálásából eredő károkért az így meghatározott, azt betápláló rendszerhasználók felelősek a betáplálásuk arányában. Jelen szabály alkalmazandó teljes és részleges szigetüzem esetén is.

m) Részleges szigetüzem esetén, amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető nem tudja befolyásolni, azaz nincs lehetősége szabályozni a kapcsolódó rendszerüzemeltető részére átadott gáz mennyiségét, abban az esetben semmiféle felelősséggel, kötelezettséggel nem tartozik az adott átadási ponton.

n) A földgázelosztó és a szállítási rendszerüzemeltető vagy szigetüzem esetén a földgáztermelő által publikált műbizonylatokat a földgázelosztó havi gyakorisággal közzéteszi.

4.1.5. A földgáztermelői technológiák karbantartása és felújítása a szigetüzemben

a) A földgáztermelő a kapcsolódó rendszerüzemeltetőt és a rendszerhasználót érintő gázszünettel vagy kieséssel járó következő évre tervezett tevékenységeinek időpontját

minden év december 15-ig bejelenti a kapcsolódó rendszerüzemeltető részére. Részleges szigetüzem esetén a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek, teljes szigetüzem tekintetében a szállítási rendszerirányítónak küldi meg minden év december 15-ig a szigetüzemben tervezett, kieséssel járó karbantartások listáját.

4.1.6. Földgázszagosítás a szigetüzemben

a) A földgáztermelő földgázelosztói részleges szigetüzembe történő betáplálása esetén a szállítási rendszerüzemeltetővel kötött egyedi szagosítási szerződésben rögzített szagosítási norma alapján biztosítja a szagosítási szolgáltatást a földgázelosztó rendszer földgáztermelői betáplálási pontján.
b) A földgáztermelő részleges szigetüzembe történő betáplálása esetén a földgázszállító rendszeri virtuális betáplálási ponton mért mennyiség alapján számított szagosítási díjat a szállítási rendszerüzemeltetővel számolja el.
c) A földgázelosztói részleges szigetüzemben a szagosítás díjat a földgázszállító rendszer összevont kiadási pontján a rendszerhasználati szerződéssel rendelkező rendszerhasználó számára a rendszerhasználati szerződés szerint a szállítási rendszerüzemeltető számolja el a rendszerhasználóra allokált mennyiség alapján.

4.1.7. Kapacitáslekötés és kereskedőváltás folyamata teljes és részleges szigetüzemben

a) Kapacitáslekötés szabályaira és kereskedőváltásra szigetüzemben a Szabályzat 2.1. pontjának előírásai vonatkoznak.
b) Az a) pontban foglaltakon túl szigetüzemben a kapacitáslekötési kérelemhez a földgáztermelő köteles csatolni nyilatkozatát arra vonatkozóan, hogy az igényelt kapacitás a saját termelés mértékét nem haladja meg és célja az országból való kiszállítás, vagy az MGP ponton történő értékesítés.

4.1.8. Teljes és részleges szigetüzemi nominálás szabályai

a) A földgázelosztói teljes szigetüzem betáplálási pontján (termelési pont) kapacitással rendelkező rendszerhasználók kötelesek az általuk ellátott felhasználók fogyasztásigényét a földgázelosztói teljes szigetüzem betáplálási pontján a földgáztermelő felé nominálni a nominálásra vonatkozó határidők szerint.
b) A részleges szigetüzem földgáztermelői betáplálási pontján kapacitással rendelkező rendszerhasználó a földgáztermelő által betáplálni tervezett mennyiséget nominálja a Szabályzat 4.1.3.1. pont c) i pontjában leírt virtuális betáplálási pontra.
c) A rendszerhasználó nominálja a földgázszállító rendszer a Szabályzat 4.1.3.1. pont c) ii bekezdése szerint összevont kiadási pontjára a felhasználók másnapi fogyasztás igényét a nominálásra vonatkozó határidők szerint.
d) Abban az esetben, ha a részleges szigetüzem összes fogyasztása alacsonyabb, mint a betáplálni tervezett összes gázmennyiség, a földgáztermelő köteles a termelését korlátozni mivel a részleges szigetüzem földgázszállítói betáplálási pontján a földgázszállító rendszeri irányába történő áramlás nem lehetséges.

4.1.9. Allokálás szigetüzemben a földgázszállító rendszer hálózati betáplálási, betárolási és kitárolási, valamint kiadási pontjain

a) Az adott földgáztermelői betáplálási pontnak megfelelő földgázszállító rendszeri virtuális betáplálási pontra vonatkozóan a részleges és teljes szigetüzemben az allokálást a földgáztermelő végzi.
b) A szállítói részleges és teljes szigetüzem összevont földgázszállító rendszeri kiadási pontjának allokációját a földgázelosztó végzi.

4.2. Földgázelosztó rendszeri átszállítás

4.2.1. Elosztórendszeri átszállítás kezelése

a) Földgázelosztó rendszeri átszállításnak minősül a felhasználók olyan típusú rendszerüzemeltetői kiszolgálása, amikor a felhasználó a földgázszállító rendszer kiadási pontjához kapcsolódó földgázelosztói rendszerüzemeltető (földgázelosztó) vezetékrendszeréhez, kapcsolódó másik földgázelosztói rendszerüzemeltető (al-elosztó) rendszeréről van ellátva közvetlenül, függetlenül a két földgázelosztó rendszer közötti kapcsolatot megteremtő vezeték(ek) fizikai helyzetétől.

b) Az átszállításokat az átszállítás időtartama alapján két csoportba sorolhatjuk:

   i. állandó átszállítás: Ebben az esetben az al-elosztó rendszerén lévő felhasználók egész évben egy másik földgázelosztó rendszerén keresztül kerül ellátására,
   ii. időszakos átszállítás: Ideiglenesen egy bizonyos időszakra (téli időszakban, havária, vagy tmk miatt) jön létre a két érintett földgázelosztó megállapodásaként. Ilyen esetben az al-elosztó rendszeren lévő felhasználók az addigi földgázszállító rendszeri kiadási pont helyett egy másik földgázszállító rendszeri kiadási ponthoz kapcsolódó elosztói területen keresztül kerülnek ellátásra. Az időszakos átszállítás megszűnése után pedig visszakerülnek az eredeti földgázszállító rendszeri kiadási pontra.

4.2.2. Földgázszállító rendszeri kiadási ponti kapacitáslekötés

a) Az állandó átszállítással érintett földgázszállító rendszeri kiadási pontokra vonatkozó kapacitáslekötések esetében az földgázelosztói és al-elosztói rendszereken lévő felhasználók ellátásához szükséges földgázszállító rendszeri kapacitásokat a rendszerhasználók összevontan kezelik.
b) Ideiglenes átszállítás esetén az átszállítás kezdő és záró időpontjáról, valamint az átszállításban érintett Rendszerhasználókról a földgázelosztó és az al-elosztó közös nyilatkozatban az átszállítás kezdő időpontját megelőző harmadik munkanapig a szállítási rendszerüzemeltetőt írásban tájékoztatják. Az ideiglenes átszállítás időszakára az érintett Rendszerhasználó írásbeli kapacitásigényére a szállítási rendszerüzemeltető megszakítható kapacitást állít be a releváns földgázszállító rendszeri kiadási ponton, amelyet díjmentesen a Rendszerhasználó rendelkezésére bocsát.

4.2.3. Földgázszállító rendszeri kiadási pont nominálása

a) Állandó és időszakos átszállítás esetén a rendszerhasználó a földgázelosztói és al-elosztói rendszereken lévő felhasználókra vonatkozó nominálásokat összevontan kezeli, és a Szabályzat 2.2. pontjában foglalt előírások alapján adja meg a földgázszállító rendszer kiadási pontjára vonatkozóan.

4.2.4. Napon belüli allokálás

a) A földgázelosztó továbbítja az al-elosztó felé az allokálás elvégzéséhez szükséges átszállított (allokálandó) mennyiségi és a szállítási rendszerüzemeltetőtől kapott, az átszállítással érintett gázátadóra vonatkozó minőségi adatokat 13 óra 15 perc és 17 óra 15 percig.
b) Az első pontban kapott adatok felhasználásával az al-elosztó köteles az allokálást elvégezni a Szabályzat 2.4.4. pontja szerint. A szállíttató páronként előállt napon belüli allokált órai mennyiségeket 13 óra 40 perc és 17 óra 40 percig elküldi a földgázelosztó részére. A földgázelosztó a kapott adatokat felhasználja a napon belüli allokáció elkészítése során.

4.2.5. A gáznap utáni allokált gázmennyiség kiszámítása

a) A földgázelosztó továbbítja az al-elosztó felé az allokálás elvégzéséhez szükséges átszállított (allokálandó) mennyiségi és a szállítási rendszerüzemeltetőtől kapott, az átszállítással érintett gázátadóra vonatkozó minőségi adatokat az allokálandó gáznap utáni napon 10 óra 20 percig.
b) Az al-elosztó köteles az allokálást elvégezni a Szabályzat 2.4.3.1 a) i-v pontjai szerint. A szállíttató páronként előállt napi allokált mennyiséget az allokálandó gáznap utáni napon 11 óra 15 percig elküldi a földgázelosztó részére. A földgázelosztó a kapott adatokat felhasználja a napi allokáció elkészítése során.

4.2.6. Újrafelosztási eljárás során allokált gázmennyiség kiszámítása

a) A földgázelosztó továbbítja az al-elosztó felé az allokálás elvégzéséhez szükséges átszállított (allokálandó) mennyiségi és a szállítási rendszerüzemeltetőtől kapott, az átszállítással érintett gázátadóra vonatkozó minőségi adatokat legkésőbb a tárgyi gázhónapot követő hónap 6. munkanapján.
b) Az al-elosztó köteles az allokálást elvégezni a Szabályzat 2.4.3.2 c) pontjának rendelkezései szerint. A szállíttató páronként előállt napi allokált mennyiséget a szállítási rendszerüzemeltető által publikált határidő előtt legalább 48 órával elküldi a földgázelosztó részére. A földgázelosztó a kapott adatokat felhasználja az újrafelosztási eljárás során allokált gázmennyiség kiszámításához.

4.2.7. Nominálás eltérés a földgázszállító rendszeren

Állandó és ideiglenes átszállítás esetén a nominálás eltérés vizsgálata a Szabályzat 2.5.2.5. pontja szerint történik az átszállításban érintett átadás-átvételi pontokon.

4.2.8. Kapacitástúllépés a földgázszállító rendszeren

a) A földgázelosztó továbbítja az al-elosztó felé az allokálás elvégzéséhez szükséges átszállított (allokálandó) mennyiségi és a szállítási rendszerüzemeltetőtől kapott, az átszállítással érintett átadóra vonatkozó minőségi adatokat a tárgyi gázhónapot követő hónap 6. munkanapján.
b) Az al-elosztó köteles az allokálást elvégezni a Szabályzat 2.5.2.5. f) iii-v pontjának rendelkezései szerint. A szállíttató páronként előállt órai allokált mennyiséget legkésőbb a tárgyi gázhónapot követő hónap 16. napján elküldi a földgázelosztó részére. A földgázelosztó az al-elosztó által meghatározott óracsúcs adatokat, mint órai mért adatokat köteles felhasználni az óracsúcs allokálás elvégzéséhez.
c) A szállítási rendszerüzemeltető a kapacitástúllépés vizsgálatánál a rendelkezésre álló kapacitásokat az alábbiak szerint veszi figyelembe:

   i. állandó átszállítás esetén a rendszerhasználó számára rendelkezésre álló kapacitásokat a Szabályzat 2.2. pontjának első bekezdése szerint,
   ii. ideiglenes átszállítás esetén a releváns átadás - átvételi ponton az átszállítás időszakára rögzített megszakítható kapacitással növelt kapacitást, az átszállításban érintett eredeti átadás - átvételi ponton pedig a megszakítható kapacitással csökkentett kapacitást.

4.3. Korlátozásra vonatkozó szabályok és válsághelyzet kezelése

4.3.1. Korlátozás

a) A korlátozás az együttműködő földgázrendszeren, vagy annak egy részén az egyes korlátozási kategóriákba besorolt felhasználók gázfogyasztásának csökkentése, vagy megszüntetése a földgázellátás biztonságának megőrzése helyreállítása érdekében.
b) A felhasználóval létrejövő, a vonatkozó jogszabály szerinti szerződésben[69] rögzíteni kell a GET, a Vhr. és a 399/2023. (VIII. 24.) szerinti tartalmi elemeket.

4.3.2. Korlátozási kategóriák

a) A korlátozás alá vonható felhasználói kategóriákat a 399/2023. (VIII. 24.) Korm. rendelet tartalmazza.
b) A korlátozási kategóriák római számozása egyben korlátozási sorrend is. A magasabb korlátozási kategóriába tartozó felhasználók csak abban az esetben vonhatók be a korlátozásba, ha a korlátozásba bevont gázátadó állomásokon keresztül vételező, alacsonyabb korlátozási kategóriába tartozó felhasználók vételezésének csökkentési lehetőségei már kimerültek.
c) A korlátozási kategóriák mellett a korlátozási besorolás alóli – arab számokkal jelölt - kivételeket a 399/2023. (VIII. 24.) Korm. rendelet tartalmazza.

[69] 399/2023. (VIII. 24.) Korm. rendelet 12. §.

4.3.3. Korlátozási besorolás

a) A korlátozási besorolás az együttműködő földgázrendszeren a földgázellátás biztonságának megőrzése érdekében kidolgozott felhasználói kikapcsolási sorrend. Ennek kidolgozása érdekében a gázipari szereplők az alábbi szabályok szerint adatszolgáltatásra kötelezettek.

b) A földgázkereskedő, vagy földgázkereskedő hiányában a saját jogon eljáró felhasználó a 399/2023. (VIII. 24.) Korm. rendeletben foglaltak szerint a felhasználó nyilatkozata alapján összegyűjti, nyilvántartja és továbbítja a rendszerüzemeltetőnek a szerződött felhasználók felhasználási helyeinek (POD) korlátozási kategóriáját, az igazolt kivételek teljesítményeinek mértékét és a korlátozási kapcsolattartó elérhetőségi adatait.

A földgázkereskedő a vele szerződéses jogviszonyban álló nem lakossági felhasználók felhasználási helyei korlátozási besorolása során az adott felhasználási helyet az órai adatok jeltovábbításhoz szükséges telemechanikai rendszerrel rendelkezőnek tekinti, amennyiben a felhasználási helyre teljesülnek a GET vonatkozó pontjában[70] foglalt feltételek. Az így elkészített korlátozási besorolást az érintett rendszerüzemeltető felülvizsgálja és amennyiben az órai adatok jeltovábbításhoz szükséges telemechanikai rendszer aktuális rendelkezésre állása a felhasználási helyen eltér, a rendszerhasználó felé megküldi a módosító javaslatát, amit a rendszerhasználó haladéktalanul módosít és megküld az érintett rendszerüzemeltetőnek. Amennyiben a rendszerhasználó egy munkanapon belül nem nyilatkozik a rendszerüzemeltető módosítási javaslatáról, akkor a korlátozási kategóriára vonatkozó módosítást elfogadottnak kell tekinteni.

A korlátozás elrendeléséig ezen adatokban történő, a felhasználó által megadott minden változást kötelesek haladéktalanul továbbítani az érintett rendszerüzemeltetők felé. A korlátozás elrendelését követően a rendszerhasználóknak a korlátozási kategóriára és a kivételekre vonatkozó felhasználói módosítási igényt el kell utasítaniuk és a korlátozás fennállása alatt ezeket az adatokat a rendszerüzemeltetőkkel történő adatcserék során nem módosíthatják.

I. Amennyiben egy POD mögött több eltérő teljesítményű mérő van és az adott POD mögött 50 MW és annál nagyobb teljesítményű erőmű is van, amelyek tüzelőanyag váltásra kötelezettek, akkor is I-es kategóriába kell sorolni a POD-t, ha erőművi tevékenységtől eltérő tevékenységet is végez. Az eltérő tevékenység teljesítményigényét a kivételben, igazolt módon kell szerepeltetni.

II. Amennyiben egy felhasználási hely több korlátozási kivételbe tartozik (például mert a felhasználó egy telephelyen többféle tevékenységet folytat), akkor a nyilatkozatban a felhasználó több kivételi kört és a hozzájuk tartozó több kivételbe tartozó kapacitást jelölhet meg.

c) A szállítási rendszerüzemeltető és a földgázelosztók a működési területükre vonatkozóan a 399/2023. (VIII. 24.) Korm. rendeletben meghatározott Rendszerterv szerinti ütemezéssel összeállítják a rendelet szerinti korlátozási adatokat és feltöltik azt a szállítási rendszerirányító Informatikai Platformjára.

[70] GET 100/A. § (2) b) pont

I. A területileg illetékes földgázelosztó a távadós méréssel nem rendelkező, és az 5. kivételbe nem tartozó felhasználási helyekre vonatkozóan is POD szintű napi allokált adatot tölt fel a szállítási rendszerirányító Informatikai Platformjára.
II. Az 5. kivételbe tartozó távadós méréssel nem rendelkező felhasználók allokálását virtuális POD-on összesítve kell megadni minden gázátadó állomásra. Az összesített értéket maradék elven kell képezni, azaz a gázátadó állomáson átadott mennyiségből ki kell vonni az összes POD szinten allokált mennyiséget, a HMK-t, az érintett gázátadó állomások esetében az alelosztó részére átszállított mennyiséget, és az így előállt értéket kell a virtuális POD-ra allokálni. Ezt az értéket kell tekinteni az adott gázátadó állomásról vételező 5. kivételbe tartozó felhasználásnak. Ezen virtuális POD-okat a III. kategóriába és az 5. kivételbe kell sorolni.
III. A földgázelosztó rendszerek közötti átszállítás esetén minden érintett földgázelosztó a saját ellátási területén lévő felhasználói körre megadja a Rendszertervben részletezett tartalommal a POD szintű allokálással és a POD-okhoz tartozó korlátozási törzsadatokkal kapcsolatos adatszolgáltatást a szállítási rendszerüzemeltető részére. Ehhez a szállítási rendszerüzemeltető az Informatikai Platformján biztosítja az alelosztó részére is a gázátadó állomásokra történő korlátozási adatok feltöltési lehetőségét.

d) A szállítási rendszerüzemeltető és földgázelosztók a földgázkereskedőktől kapott korlátozási adatokban bekövetkező változásokat (különös tekintettel a korlátozási kategóriákat, korlátozási kivételeket, korlátozási kapcsolattartót) kötelesek a szállítási rendszerirányító részére az általa megadott soron következő adatszolgáltatási időszakban bejelenteni. Az adatszolgáltatási időszak legfeljebb 1 nap.
e) Azon közvetlen szállítóvezetéki felhasználók, akik a rendszerükről további felhasználási hely(eke)t látnak el földgázzal, kötelesek a szállítási rendszerirányító által megadott, a földgázelosztókra vonatkozó ütemezéssel megegyezően a hálózati pontra allokált földgázmennyiséget felhasználási hely (POD) szerint allokálni és az allokálást feltölteni a szállítási rendszerirányító Informatikai Platformjára a földgázelosztókra vonatkozó adattartalommal.
f) Korai előrejelzési szint esetén a szállítási rendszerirányító napi szinten összesíti a korlátozási besorolást és korlátozási kategóriánként, korlátozási kivételenként, felhasználási helyenként, POD-szinten meghatározza a napi szintű fogyasztási adatokat, korlátozható mennyiségeket a VI. számú mellékletben foglaltak szerint.
g) A 399/2023. (VIII. 24.) Korm. rendelet szerinti adatokat a Hivatal által jóváhagyott, a szállítási rendszerirányító honlapján publikált Rendszertervben foglalt módszert követve, az abban rögzített formában és tartalommal kell megadni.

4.3.4. Korlátozás végrehajtása

a) Korlátozás vészhelyzeti szint kihirdetése esetén rendelhető el.
b) A korlátozás elrendelésére sor kerülhet a gáznapot megelőzően és a gáznap közben is.
c) Amennyiben a rendszerhasználók által felajánlott források, valamint a bekért biztonsági földgázkészlet együttesen nem teszik lehetővé a hidraulikai egyensúly fenntartását, a szállítási rendszerüzemeltető javaslatára a szállítási rendszerirányító dönt a korlátozás

elrendeléséről. A korlátozás elrendelése és a felhasználók értesítése a 399/2023. (VIII. 24.) Korm. rendelet szerint történik.

d) A szállítási rendszerirányító köteles a a földgázfelhasználási tervben [71] foglaltak szerint végrehajtani a korlátozást.
e) A korlátozásban érintettek és a korlátozás alatt vételezhető gáznapi földgázmennyiségek meghatározása a Szabályzat VI. számú mellékletében foglaltak szerint történik.
f) A korlátozási igényről a szállítási rendszerirányító a szállítási rendszerüzemeltetőt, a területileg érintett földgázelosztót és azon közvetlen szállítóvezetéki felhasználót, aki a rendszerükről további felhasználási hely(eke)t látnak el, köteles értesíteni a Rendszerterv szerinti tartalommal, meghatározva különösen:

    i. a korlátozás helyét (gázátadó állomás), amennyiben regionális korlátozás kerül elrendelésre;
    ii. korlátozás intézkedés elrendelésének időpontját;
    iii. korlátozási intézkedés megkezdésének gázóráját;
    iv. a korlátozásban érintett POD listát;
    v. a korlátozásban érintett felhasználási helyen (POD) a korlátozás alatt vételezhető mennyiséget.

g) A szállítási rendszerüzemeltető és a területileg illetékes földgázelosztó, valamint azon közvetlen szállítóvezetéki felhasználók, akik a rendszerükről további felhasználási hely(eke)t látnak el földgázzal, kötelesek korlátozás elrendelése esetén haladéktalanul elektronikus úton értesíteni az általuk kiszolgált korlátozandó felhasználókat és ezen felhasználókat ellátó rendszerhasználókat.
h) A III. kategóriába besorolt felhasználókat a korlátozás elrendelésétől számított 1 órán belül a szállítási rendszerirányító a 399/2023. (VIII. 24.) Korm. rendelet szerint értesíti.
i) A szállítási rendszerirányító a korlátozás elrendeléséről, a zavar súlyosságáról és a rendszeregyensúly fenntartása érdekében megtett, vagy tervezett további intézkedéseiről a Hivatalt haladéktalanul, de legfeljebb 24 órán belül írásban tájékoztatja.
j) A szállítási rendszerüzemeltető, a területileg illetékes földgázelosztó és azon közvetlen szállítóvezetéki felhasználók, akik a rendszerükről további felhasználási hely(eke)t látnak el, a korlátozás végrehajtását a felhasználó vételezési pontjánál a gázmérő távleolvasásával vagy helyszíni leolvasással ellenőrzik. Amennyiben a felhasználó vételezési pontjánál több gázmérő van és ezek között van olyan, ahol a korlátozás végrehajtását a gázmérő távleolvasása nem működik, a rendszerüzemeltető a korlátozás végrehajtását csakis helyszíni leovasással ellenőrizheti. Ha az ellenőrzés során a korlátozási utasítás végrehajtásának vonatkozásában mulasztás állapítható meg, a rendszerüzemeltető jogosult és köteles a felhasználó vételezését megszakítani.
k) Korlátozás esetén a célvezeték üzemeltetője is köteles a szállítási rendszerirányító által megadott intézkedéseket végrehajtani.
l) A korlátozási indok megszűnését követően a szállítási rendszerirányító köteles haladéktalanul értesíteni a szállítási rendszerüzemeltetőt, a területileg illetékes

[71] 399/2023. (VIII. 24.) Korm. rendelet 11.§ (1) bek.

földgázelosztót, valamint azon közvetlen szállítóvezetéki felhasználókat, akik a rendszerükről további felhasználási hely(eke)t látnak el a korlátozás feloldásáról.

m) A szállítási rendszerüzemeltető, a területileg illetékes földgázelosztó, valamint azon közvetlen szállítóvezetéki felhasználók, akik a rendszerükről további felhasználási hely(eke)t látnak el, a szállítási rendszerirányító értesítését követően haladéktalanul kötelesek az általuk kiszolgált, a korlátozásba bevont felhasználókat és ezen felhasználókat ellátó rendszerhasználókat a korlátozás feloldásáról értesíteni.

n) A korlátozás időtartama alatt a szállítási rendszerirányító köteles honlapján folyamatos tájékoztatást nyújtani a korlátozással kapcsolatban.

o) A korlátozás időtartamáról a korlátozást elrendelő rendszerüzemeltető a korlátozott felhasználók kérésére igazolást állít ki.

p) A szállítási rendszerirányító a korlátozás feloldását követően készített jelentésének tartalmaznia kell:

   i. a korlátozás elrendelésének okát;
   ii. a korlátozási helyzet kialakulásának körülményeit;
   iii. a korlátozás elkerülésére tett intézkedések részletes ismertetését;
   iv. a megtett intézkedések időrendi felsorolását;
   v. a korlátozott kategóriá(ka)t és kivételeket;
   vi. a szállítási rendszerirányító a korlátozás elrendelésére, végrehajtására vonatkozó értékelését (a végrehajtásban résztvevők munkájának és a korlátozással érintett engedélyesek részéről tapasztalt együttműködési készség összefoglaló értékelését);
   vii. a korlátozással összefüggő intézkedések dokumentálására vonatkozó tájékoztatást;
   viii. valamint a forrásgazdálkodási intézkedésekről készített jelentést.

q) A jelentést a Hivatal elfogadhatja, vagy kiegészítésre visszaadhatja a szállítási rendszerirányítónak, megjelölve a kiegészítés tárgyát.

r) A jelentés kiegészítését a szállítási rendszerirányítónak 4 munkanapon belül be kell nyújtania a Hivatalnak.

s) A gáznap előtt korlátozott felhasználó, vagy a felhasználót ellátó földgázkereskedő a szállítási rendszerirányító által korlátozott földgázszállítási kapacitásokra nem adhat be nominálást és újranominálást a korlátozás feloldásáig.

t) A gáznap közben korlátozott felhasználók, vagy az azokat ellátó földgázkereskedők a földgázszállító rendszeri forrásponti betáplálásukat nem csökkenthetik, csak a szállítási rendszerirányító utasításának megfelelően.

u) A korlátozás napján a korlátozott felhasználót ellátó rendszerhasználó által korlátozás ideje alatt a földgázszállító rendszerbe betáplált, de ki nem vett, többlet gázmennyiséget a szállítási rendszerüzemeltető a 4.3.5.1. g) pont szerinti súlyozott átlagáron kell elszámolni.

4.3.5. Földgázellátási válsághelyzet

4.3.5.1. Nominálás, egyensúlyozás, allokálás, elszámolás vészhelyzeti szint esetén

a) A rendszerhasználók a betáplálási és a kiadási pontokra a Szabályzat 2.2.1. pontja szerint kötelesek nominálni.
b) A rendszerhasználók által lekötött betáplálási ponti nem nominált és szabad kapacitások terhére a szállítási rendszerüzemeltető megszakítható kapacitást biztosít a kapacitáslekötéssel nem rendelkező, illetve kapacitásukat teljes mértékig kihasználó többletforrást felajánló földgázkereskedők részére.
c) A rendszerhasználó köteles a korlátozott kiadási oldallal egyensúlyos betáplálás felett a betáplálási pontokon a lehetséges összes forrását nominálni a szállítási rendszerüzemeltetővel egyeztetett mértékig.
d) Földgázellátási válsághelyzet vészhelyzeti szintjének bekövetkeztekor a kereskedési platform működtetése, a szállítási rendszerüzemeltető vezetékkészlete terhére nyújtott rugalmassági szolgáltatás biztosítása és a gáznapi egyensúlyi elszámolások Központi Szerződő Fél általi tevékenysége felfüggesztésre kerül. Valamennyi rendszerhasználóval közvetlenül a szállítási rendszerüzemeltető számolja el annak gáznapi kiegyensúlyozó földgázmennyiségét és a kiegyensúlyozó földgáz forgalmazáson realizált értékesítési különbözetet a Szabályzat 2.5.2.3. pontja szerint. A vészhelyzeti szint elrendelésének időpontját követő gáznapelszámolása során a vészhelyzeti kiegyensúlyozó földgáz árat kell alkalmazni.
e) Vészhelyzeti szint esetén a rendszerhasználók kötelesek a kapcsolódó rendszerüzemeltetőkkel, földgáztermelőkkel és kereskedelmi partnereikkel egyeztetni a források rendelkezésre állásának biztosítása érdekében.
f) A vészhelyzeti szint elrendelésének időtartama alatti gáznapokra vonatkozóan a rendszerhasználó az a) pont szerinti nominálást követően a gáznap kezdetét megelőző nap 15:00 óráig az Informatikai Platformon köteles az általa a betáplálható földgáz maximális mennyiségét az erre a célra rendszeresített adattáblában rögzíteni. Az Informatikai Platformon kitöltött adattáblát a Hivatal foldgazfelugyelet@mekh.hu és a szállítási rendszerirányító flowcontrol@fgsz.hu és a rielsz@fgsz.hu e-mail címére is meg kell küldeni.
g) A szállítási rendszerüzemeltető az Informatikai Platformon az adott elszámolási napra allokált forrásponti mennyiségekkel korrigálja az adattáblát a gáznapot követő napon 12:00-ig, amiben a rendszerhasználók az egyes forráspontokra megajánlott egységárat EUR/MWh -ban kifejezve a gáznapot követő napon 13:00 óráig kötelesek megadni.
h) Az alkalmazott vészhelyzeti kiegyensúlyozó földgáz árakat az alábbi szabályok szerint kell meghatározni:

   i Az allokálási folyamat elvégzését követően a forrástöbbletes státuszú rendszerhasználóval az általa biztosított források mennyisége és a forrásokhoz rendelt egységárak súlyozott átlagára alapján kell elszámolni.
   A súlyozott átlagár az alábbi képlet alapján kerül meghatározásra:

$$Pvhforrtöbblet = \frac{\sum_{i=0}^{n}(forrásMWh\ x\ forrásEUR/MWh)}{\sum_{i=0}^{n} forrásMWh}$$

ahol:

Pvhforrtöbblet: adott forrástöbbletes státuszú rendszerhasználó elszámolása során alkalmazott vészhelyzeti ára (EUR/MWh)

forrásMWh: adott forrástöbbletes státuszú rendszerhasználó által az egyes forráspontokon biztosított forrás mennyisége

forrásEUR/MWh: adott forrástöbbletes státuszú rendszerhasználó által az egyes forráspontokon biztosított forráshoz tartozó egységárak

ii. Az allokálási folyamat elvégzését követően a forráshiányos rendszerhasználók esetén a vészhelyzeti kiegyensúlyozó földgáz árát a szállítási rendszerüzemeltető a g) pont szerint meghatározott árak, - melyek tartalmazzák a biztonsági földgázkészlet mennyiségét és annak a rendeletben meghatározott árát is - forrástöbbletek mennyiséggel súlyozott átlagáraként állapítja meg, mely nem lehet magasabb, mint a miniszter által rendeletben megállapított legmagasabb ár.

$$Pvhforrhiány = \frac{\sum_{i=0}^{n}(forrástMWh\ x\ PvhforrtöbbletEUR/MWh)}{\sum_{i=0}^{n} forrástMWh}$$

ahol:

Pvhforrhiány: adott forráshiányos státuszú rendszerhasználó elszámolása során alkalmazott egységár (EUR/MWh)

forrástMWh: adott forrástöbbletes státuszú rendszerhasználó által biztosított forrástöbblet mennyisége

forrástEUR/MWh: adott forrástöbbletes státuszú rendszerhasználó vészhelyzeti elszámoló egységára

i) A forrástöbbletes rendszerhasználók a h) i. pont szerint meghatározott földgáz áron adják el forrástöbbletük mennyiségét a szállítási rendszerüzemeltetőnek.
j) A forráshiányos rendszerhasználók a h) ii. pont szerint meghatározott földgáz áron veszik meg a felhasználóik ellátásához szükséges forráshiányuk mennyiségét a szállítási rendszerüzemeltetőtől.
k) A vészhelyzeti kiegyensúlyozó földgáz elszámolása a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzatában leírtaknak megfelelően történik.
l) Vészhelyzeti kiegyensúlyozó földgáz árának meghatározása során nem kerül figyelembevételre a kismértékű eltérítés Hivatal által meghatározott mértéke.
m) Vészhelyzet esetén nominálás eltérési pótdíj nem kerül felszámításra a rendszerhasználók részére.
n) A havi újrafelosztás határidejét követő második munkanapon a POD szintű allokációt az allokálásért felelős rendszerüzemeltető és azon közvetlen szállítóvezetéki felhasználó, aki a rendszeréről további felhasználási hely(eke)t lát el földgázzal, az Informatikai Platformon elérhető formátumban és adattartalommal újra feltölti az ellátási területén lévő, és a korlátozásban érintett minden felhasználóra vonatkozóan

annak érdekében, hogy a szállítási rendszerirányító a GET[72] vonatkozó pontja szerinti pótdíjat ki tudja vetni.

o) Azon felhasználók vonatkozásában, akikre a szállítási rendszerüzemeltető a megadott POD szintű allokálás alapján túlvételezett gázmennyiséget állapít meg, és azt a földgázelosztó hiteles mérési adatokkal igazolni tudja, az érintett POD kapcsolódó rendszerüzemeltetője a szállítási rendszerirányító kérésére a pótdíj kivetéséhez szükséges számlázási információkat köteles megadni 10 (tíz) munkanapon belül. A kapcsolódó rendszerüzemeltetők részére a felhasználói számlázási információkat a korlátozásban az érintett felhasználókat ellátó rendszerhasználók kötelesek megadni az adatkérést követő 5 (öt) munkanapon belül.

4.4. Biometán betáplálás az együttműködő földgázrendszerbe

4.4.1. Általános szabályok

a) Az együttműködő földgázrendszerre csatlakozni kívánó biometán termelő a csatlakozási igényét közvetlenül a szállítási rendszerüzemeltetőhöz nyújtja be.[73] A csatlakozás megvalósíthatóságának vizsgálatában a szállítási rendszerüzemeltető és az érintett földgázelosztó(k) köteles(ek) együttműködni.

b) A biometán termelőnek a Vhr[74]. szerinti gázminőséget kell biztosítania.

c) A csatlakozás vizsgálatához a biometán termelőnek meg kell adnia a biometán termelő üzem (ingatlan) helyrajzi számát és szükség esetén a csatlakozási pont GPS koordinátáit is.

d) A szállítási rendszerüzemeltető a csatlakozási igény beérkezését követően 5 munkanapon belül értesíti a területileg illetékes földgázelosztó(ka)t és kéri a földgázelosztó rendszerre történő csatlakozás vizsgálatának elvégzését.

e) Az érintett földgázelosztó a földgázelosztó rendszer fejlesztésének egyszerűsített műszaki - gazdasági feltételeiről adatszolgáltatást készít az alábbi tartalommal:

   i. előzetes kapacitásvizsgálat a fölfdgázelosztó rendszeri betáplálásra vonatkozóan;
   ii. földgázelosztó rendszeri fejlesztés egyszerűsített műszaki tartalma, várható fejlesztési költsége;
   iii. megvalósítás várható ütemezése.

f) A földgázelosztó a csatlakozási javaslat összeállításához szükséges e) pont szerinti adatokat a vonatkozó jogszabály szerinti határidőre[75] megküldi a szállítási rendszerüzemeltető részére, aki a rendelkezésre álló dokumentumok alapján javaslatot tesz a biometán termelő részére a földgázelosztó és a földgázszállító rendszerre történő csatlakozás módjára és feltételeire.[76] A szállítási rendszerüzemeltető és a földgázelosztó több javaslatot is megfogalmazhat.[77]

[72] GET 98/A. § (4) bek.
[73] Vhr. 66. § (1) bek.
[74] Vhr. 11. sz. melléklet
[75] Vhr. 66. § (1) bek.
[76] Vhr. 66.§ (1) és (2) bek.
[77] Vhr. 66.§ (3) bek.

g) Amennyiben a földgázelosztó rendszer várható fogyasztási viszonyai alapján a biometán termelő által betáplálni kívánt órai/napi mennyiséget a földgázelosztó rendszer csak részlegesen képes befogadni, akkor a rendelkezésre álló tényadatok alapján további műszaki megoldás(oka)t lehet felajánlani a biometán termelő részére, amellye(kke)l biztosítható a teljes igény betáplálhatósága, ezért a következő lehetőségek kerülhetnek megvizsgálásra:

   i. Közvetlen földgázelosztó rendszeri „kétlépcsős" betáplálás, melynek esetén a csatlakozó földgázelosztó rendszer fogyasztásának mértékéig kerül betáplálásra a biometán, az azt meghaladó biometán mennyiség pedig a nagyobb nyomású földgázelosztó rendszerbe kerül betáplálásra.
   ii. Földgázelosztó rendszerek összekötése, mellyel olyan mértékben bővíthető-e a kiadási kapacitás, hogy az összekapcsolt földgázelosztói rendszeren prognosztizált kiadási mennyiség a lehető legkisebb mértékben korlátozza a biometán termelő betáplálását.
   iii. Közvetlen földgázszállító rendszeri „hibrid" betáplálás, melynek esetén a gázátadó állomás szekunder oldalán keresztül a csatlakozó földgázelosztó rendszer(ek) fogyasztásának mértékéig kerül betáplálásra a biometán, az azt meghaladó biometán mennyiség pedig a nagynyomású földgázszállító rendszerbe kerül betáplálásra. Ez esetben két átadás - átvételi mérés kerül kialakításra.
   iv. A biometán termelő általi betáplálás közvetlenül a földgázszállító rendszer nagynyomású részéhez, a gázátadó állomás primer oldalához.

   Az i.-iv. esetekben a földgázszállító, vagy a földgázelosztó rendszerbe történő betáplálás az érintett rendszerüzemeltető által meghatározott, a mindenkori üzemviszonyok által igényelt nyomáson történhet. A megfelelő csatlakozási nyomást biztosító műszaki megoldást és eszközöket a biometán termelőnek kell biztosítania, a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelően[78].

h) A földgázelosztó által a szállítási rendszerüzemeltetőnek megküldött vizsgálati eredményekhez és adatokhoz kapcsolódóan a szállítási rendszerüzemeltető meghatározza az egyes műszaki megoldás(ok)ra vonatkozó, a földgázszállító rendszert érintő fejlesztési javaslatokat.
i) Amennyiben a biometán termelő elfogadja a szállítási rendszerüzemeltető által az érintett földgázelosztó bevonásával összeállított javaslatok egyikét, és a Vhr. vonatkozó rendelkezéseinek[79] megfelelően megkötötte az érintett rendszerüzemeltetővel a csatlakozási szerződést, az érintett felek együttműködési megállapodást kötnek, melyben többek között rögzítik az üzemeltetés során várható tevékenységeket, jogokat és kötelezettségeket. Az együttműködési megállapodásban kell rögzíteni továbbá a gázminőséggel kapcsolatos feltételeket és az azzal kapcsolatos mérések kialakítására és az elszámolásra vonatkozó előírásokat is.
j) A földgázszállító rendszerre történő csatlakozás esetén a szállítási rendszerüzemeltető, a földgázelosztó rendszerre történő csatlakozás esetén pedig a

[78] Get. 70.§, 70/A.§ és Vhr. 68.§ (1) bek. g) pont
[79] Vhr. 67. § (1) bek.

földgázelosztó kérvényezi a Hivatal jóváhagyását a vonatkozó előírásoknak megfelelően.[80]

4.4.2. A biometán termelő csatlakozása a földgázszállító rendszerhez

Amennyiben a 4.4.1. pont szerint lefolytatott vizsgálat alapján a földgázszállító rendszerhez történő csatlakozás kerül megvalósításra, a biometán termelő csatlakozása az alábbiak szerint történik:

a) A biometán termelőnek kell megépíteni és üzemeltetni a biometán termelő üzem és a földgázszállítási rendszer csatlakozási pontja közötti gázvezetéket[81].
b) A tervezett földgázszállító rendszeri csatlakozási pontig szagosítatlanul kell eljuttatni a biometánt.
c) A csatlakozási pont kialakítása a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzatában rögzítettek szerint történik.
d) A földgázszállítási és biometán termelői rendszerek fizikai összekapcsolási pontjának koordinátáit közösen kell meghatározni.
e) A biometán termelőnek is ki kell alakítania a szállítási rendszerüzemeltető előírásainak megfelelő minőségmérést, amely folyamatos online adatkapcsolaton keresztül biztosítja a szükséges minőségi adatokat a szállítási rendszerüzemeltető felé. Amennyiben az elsődleges szállítási rendszerüzemeltetői minőségmérő meghibásodik, vagy azon karbantartást kell végezni, akkor a biometán termelő minőségmérő adataival történik az elszámolás. A biometánra jellemző szennyezőanyagokat a biometán termelőnek kell akkreditált laboratórummal elemeztetni és bizonylatolni a szállítási rendszerüzemeltető és az érintett földgázelosztó(k) felé.

4.4.3. A biometán termelő csatlakozása a földgázelosztó rendszerhez

Amennyiben a 4.4.1. pont szerint lefolytatott vizsgálat alapján a földgázelosztó rendszerhez történő csatlakozás részben, vagy egészben kerül megvalósításra, a biometán termelő csatlakozása az alábbiak szerint történik:

a) A biometán termelő és a földgázelosztó csatlakozási szerződést köt a biometán termelői kiadási pontot és a elosztóvezetéki csatlakozási pontot összekötő földgázelosztói rendszerek fejlesztésére.
b) A biometán termelői kiadási pontot és a elosztóvezetéki csatlakozási pontot összekötő elosztóvezetéket az érintett földgázelosztó üzemelteti.
c) A biometán termelői csatlakozást érintő ingatlan telekhatárán belül a biometán betáplálást érintő rendszereken a földgázelosztó semminemű üzemeltetési/karbantartási tevékenységet nem végez.

[80] Vhr. 67.§ (7) bek.

[81] A gázvezeték pontos meghatározása jogszabályi szinten nem egyértelműen rögzített, jelenleg a bányafelügyelet hatáskörébe tartozó egyes sajátosépítményekre vonatkozó építésügyi hatósági eljárások szabályairólszóló 12/2022. (I. 28.) SZTFH rendelet 1. melléklet 3.3. pontjában foglalt„egyéb gázok és gáztermékek vezetékei és tartozékai” kategóriánakmegfeleltethetőként elfogadott vezetéktípus, amíg jogszabály egyértelműen meg nem határozza.

d) A biometán termelőnek a kiadási pontján a szabványnak megfelelő szagosítással kell átadni a biometánt.
e) A csatlakozási pont kialakítása a földgázelosztó üzletszabályzatában rögzítettek szerint történik.
f) A biometán termelő által megadott helyrajzi számú ingatlanon a földgázelosztói csatlakozási pont helyét a földgázelosztó határozza meg.
g) A biometán termelőnek ki kell alakítania a szállítási rendszerüzemeltető előírásainak megfelelő minőség és mennyiség mérést, amely folyamatos online adatkapcsolaton keresztül biztosítja a szükséges minőségi és mennyiségi adatokat a szállítási rendszerüzemeltető felé.